

VERSLAG

FINANCIËLE TOESTAND VAN HET HOGER ONDERWIJS IN 2013

Deel 1: Sector hogescholen
Deel 2: Sector universiteiten
Deel 3: Sector associaties

Vlaamse
overheid

Colofon

Samenstelling:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
College van regeringscommissarissen

Productcoördinatie en eindredactie:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
College van regeringscommissarissen

Verantwoordelijke uitgever:

Johan Dhondt, voorzitter college van regeringscommissarissen
Generaal Jacqueslaan 139, 1050 Brussel

Grafische vormgeving:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Informatie en Communicatie
Redactieteam
Yasmina Yahiaoui

Drukwerk:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming: Copycenter

Foto (cover):

Thinkstock

Wettelijk depot:

D/2015/3241/205

Copyright:

Niets uit deze publicatie mag worden gekopieerd of op een andere wijze worden verspreid zonder bronvermelding.

Inhoud

Woord vooraf

Deel 1: Sector hogescholen

1 Lijst van de hogescholen	8
2 Basisgegevens i.v.m. de hogescholen	9
2.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	9
2.1.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen 2012	9
2.1.2 Componenten van het globaal bedrag werkingsuitkeringen	10
2.1.3 Componenten van de effectieve werkingsmiddelen als onderdeel van het globaal bedrag werkingsuitkeringen	11
2.1.4 Effectieve werkingsmiddelen in verhouding tot het aantal gewogen inschrijvingen studenten	12
3 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de hogescholen	13
3.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid	13
3.2 Geaggregeerde resultatenrekening	13
3.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten	14
3.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten	16
3.2.3 Geaggregeerde bedrijfswinst [70/65]	18
3.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat	19
3.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat [76 - 66]	19
3.2.6 De geaggregeerde winst van het boekjaar [70/67]	19
3.3 Resultatenrekening: enkele kengetallen per hogeschool	20
3.3.1 Bedrijfsopbrengsten	20
3.3.2 Bedrijfskosten	20
3.3.3 Resultaten per hogeschool	23
3.4 Geaggregeerde investeringen en financiering	24
3.4.1 Geaggregeerde investeringen	24
3.4.2 Financiering van de investeringen	26
3.5 Investerings- en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per hogeschool	27
3.6 Geaggregeerde balans	27
3.6.1 Activa	30
3.6.2 Passiva	32
3.7 Geaggregeerde cashflow	34
3.7.1 Geaggregeerde cashflow van het boekjaar/netto cashflow 2012	35
3.8 Financiële ratio's	36
3.8.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's	36
3.8.2 Liquiditeit	36
3.8.3 Solvabiliteit	39
3.8.4 Rentabiliteit	40
4 Conclusies financieel luik	42
5 Analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten	45
5.1 Inleiding	45
5.2 Geaggregeerde personeelsgegevens: effectieve tewerkstelling 2012	47
5.3 Geaggregeerde personeelsgegevens: effectieve tewerkstelling 2013	48
5.3.1 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling: vergelijking met het vorige boekjaar	48
5.3.2 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling van de diverse categorieën op en buiten formatie: grafische weergave evolutie 2012 en 2013	49
5.3.3 Statutair onderwijzend personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012 per groep	51
5.3.4 Statutair administratief en technisch personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012 per niveau	53
5.3.5 Personeel buiten formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012	55
5.3.6 Gastprofessoren	58
5.3.7 Geaggregeerde procentuele aandelen per subcategorie binnen het OP en het ATP	59
5.3.8 Personeelstewerkstelling per hogeschool: evolutie 2012 en 2013	59
5.4 Relevante cijfersgegevens op basis van de evolutie van de personeelstewerkstelling in de periode 2009-2013	61
5.4.1 Voltijdse eenheden OP en ATP per subcategorie per hogeschool	61
5.4.2 Verhouding OP/ATP in de periode 2009-2013	62
5.4.3 Evolutie geaggregeerde aantal VTE's tewerkstelling in de periode 2009-2013	62
5.4.4 Evolutie aantal inschrijvingen in de periode 2009-2013	63
5.4.5 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling in de periode 2009-2013	64

5.5 Geaggregeerde personeelskosten	67
5.5.1 Geaggregeerde personeelskosten volgens betalingsinstantie: evolutie 2012 versus 2013	67
5.5.2 Geaggregeerde personeelskosten per personeelscategorie: evolutie 2012 versus 2013	69
5.6 Ratio's in verband met de personeelskosten.....	70
5.6.1 Geaggregeerde 80-20 zonder defiscaliseringsmiddelen	70
5.6.2 Geaggregeerde 80-20 met defiscaliseringsmiddelen	71
5.6.3 80-20 ratio per hogeschool jaarrekening 2013	72
5.6.4 80-20 ratio per hogeschool evolutie 2009-2013	73
5.6.5 Economische loonnorm per hogeschool jaarrekening 2013	73
5.6.6 Economische loonnorm per hogeschool evolutie 2009-2013	74
5.7 Controlepercentages in verband met de personeelsformatie van het OP, benoemingspercentage statutair OP en statutair per hogeschool (instelling)	75
5.7.1 Geaggregeerde controlepercentages personeelsformatie OP (bezetting)	75
5.7.2 Procentueel aandeel benoemde OP'ers per hogeschool (bezetting)	78
5.7.3 Procentueel aandeel benoemde ATP'ers per hogeschool (bezetting)	79
5.8 Conclusie analyse personeelsbestand en loonkosten 2013.....	81

Deel 2: Sector universiteiten

Inleiding	85
1 Lijst van de universiteiten en de bijzondere universitaire instituten.....	85
1.1 Universiteiten.....	85
1.2 Bijzondere universitaire instituten	85
2 Financieringsbronnen van de universiteiten.....	86
2.1 Opbrengsten verbonden aan onderwijs onderzoek en dienstverlening	86
2.1.1 Eerste geldstroom	86
2.1.2 Tweede geldstroom.....	93
2.1.3 Derde geldstroom.....	97
2.1.4 Vierde geldstroom.....	100
2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	103
2.2 Giften, schenkingen en legaten	103
3 Evolutie van de geldstromen van 2009 tot 2013	105
3.1 Globale evolutie van de geldstromen van 2009 tot 2013.....	106
3.1.1 Horizontale analyse	106
3.1.2 Verticale analyse	106
3.2 Evolutie van de onderdelen van de geldstromen van 2009 tot 2013	107
3.2.1 Eerste geldstroom	107
3.2.2 Tweede geldstroom	108
3.2.3 Derde geldstroom	109
3.2.4 Vierde geldstroom	110
4 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de universiteiten	113
4.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid.....	113
4.2 Geaggregeerde resultatenrekening (globaal)	113
4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten	116
4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten	119
4.2.3 Geaggregeerd bedrijfsoverschot	122
4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat	123
4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	123
4.3 Geaggregeerde resultatenrekening (per afdeling)	124
4.3.1 Afdeling I. Werking	124
4.3.2 Afdeling II. Investerings	127
4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten	130
4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen	132
4.3.5 Afdeling IV.2. Andere onderzoeksfondsen	135
4.3.6 Afdeling V. Patrimonium	138
4.3.7 Afdeling IV. Voor orde	140
4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)	143
4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)	145
4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling	147
4.3.11 Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)	149
4.4 Resultatenrekening: enkele kengetallen per universiteit	151
4.4.1 Bedrijfsopbrengsten	151
4.4.2 Bedrijfskosten	154
4.4.3 Resultaten per universiteit	157
4.5 Geaggregeerde investeringen en financiering	158
4.5.1 Geaggregeerde investeringen	158
4.5.2 Financiering van de investeringen	161

4.6	Investerings en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per universiteit	162
4.6.1	Aandeel van de universiteiten in geaggregeerde investeringen	162
4.6.2	Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen	162
4.7	Geaggregeerde balans	164
4.7.1	Activa	166
4.7.2	Passiva	168
4.8	Geaggregeerde cashflow	170
4.9	Financiële ratio's	171
4.9.1	Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's	171
4.9.2	Liquiditeit	171
4.9.3	Solvabiliteit	174
4.9.4	Rentabiliteit	176
5	Analyse van de evolutie van het personeelsbestand	178
5.1	Inleiding	178
5.2	Geaggregeerde personeelsformatie: effectieve tewerkstelling in 2013 (telling op 1-2-2014)	179
5.3	Inschrijvingen en personeelstewerkstelling	213
5.3.1	Evolutie inschrijvingen periode 2009-2010 tot en met 2013-2014	213
5.3.2	Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2010 tot en met 1-2-2014	214
5.3.3	Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling	215
5.3.4	Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling	216
5.3.5	Evolutie inschrijvingen per VTE AP tewerkstelling	217
5.4	Contingenteringsnormen in verband met de personeelsformatie van het AP	218
5.4.1	Regelgeving	218
5.4.2	70%-norm ZAP	219
5.4.3	Norm 5% gastprofessoren	219
6	Conclusies	220

Deel 3: Sector associaties

Inleiding	230
1 Lijst van de associaties en hun instellingen	231
2 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de associaties	232
2.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid	232
2.2 Geaggregeerde jaarrekening	232
2.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten	233
2.2.2 Geaggregeerd bedrijfsoverschot/bedrijfstekort	234
2.2.3 Geaggregeerd financieel resultaat	234
2.2.4 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	235
2.2.5 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar	236
2.3 Jaarrekening: enkele kengetallen per associatie	237
2.4 Geaggregeerde balans	238
2.4.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 - jaarrekening 2013	240
2.4.2 Passiva	242
3 Financiering van projecten	244
3.1 Interfacedienst	244
3.2 Expertisecel Wetenschapscommunicatie	245
3.3 Expertisenetwerk Lerarenopleiding	245
3.4 Academisering	246
3.5 Sport	247
3.6 Supercomputer	247
3.7 Andere	248
3.7.1 Ecocampus	248
3.7.2 Brutus/Smart	248
3.7.3 Taal tot de derde macht	248
3.7.4 Kunst	249
3.7.5 Droge Voeding Kassa 4	249
3.7.6 Kick Off the Campus	249
4 Conclusies	249

Woord vooraf

Dit is de vijfde editie van het jaarverslag over de financiële toestand van de instellingen voor hoger onderwijs in Vlaanderen. Met deze editie wordt opnieuw volledig uitvoering gegeven aan de bepaling uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 waarin wordt bepaald "dat het college van regeringscommissarissen moet rapporteren over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen".

Dit jaarverslag behandelt het boekjaar 2013 en rapporteert over de financiële analyse van de jaarrekeningen van de hogeronderwijsinstellingen en associaties. Het verslag bestaat uit 3 delen, maar wordt als één geïntegreerd boekdeel gepresenteerd.

In **deel 1 van het jaarverslag** wordt de **sector hogescholen** onder de loep genomen. Het financiële luik van het jaarverslag 2013 bouwt verder op de lijn die in het jaarverslag 2012 werd uitgezet en vormt aldus een nieuwe horizontale analyse en verticale analyse. Er wordt een vergelijking van de reëel geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening gemaakt en een vergelijking met de begroting 2013.

Dit verslag bevat zoals het vorige jaar ook een hoofdstuk inzake de analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten.

Deel 2 van het jaarverslag heeft betrekking op de **sector universiteiten** en bevat net als vorig jaar een overzicht van de financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse van hun jaarrekening. Ook de evolutie van de geldstromen van 2009 tot 2013 is opgenomen en de vergelijking met de begroting voor het jaar 2013 wordt eveneens gemaakt. Daarnaast bevat dit deel opnieuw een hoofdstuk over de evolutie van het personeelsbestand sinds 2010.

Deel 3 van het jaarverslag behandelt ten slotte de financiële toestand van de **associaties**.

Onze uitdrukkelijke dank gaat naar iedereen die een substantiële bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van dit globaal verslag en ik hoop dat het nuttig is voor zowel de beleidsmakers als de instellingen zelf.

Johan Dhondt

Voorzitter college van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs

Brussel, juni 2015

Deel 1: Sector hogescholen

1 Lijst van de hogescholen

Deze sectoranalyse heeft betrekking op 19 hogescholen. De lijst van hogescholen is gewijzigd ten opzichte van het jaar 2012 omwille van fusies tussen hogescholen. In uitvoering van art. IV.108 §4 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 worden de 19 hogescholen als volgt verdeeld over de 3 ambtsgebieden.

Ambtsgebied A: Wim Leybaert – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Arteveldehogeschool	ARTEVELDE	9000 Gent
Hogeschool West-Vlaanderen	HOWEST	8500 Kortrijk
Katholieke Hogeschool Vives Zuid	VIVES ZUID	8500 Kortrijk
Katholieke Hogeschool Vives Noord	VIVES NOORD	8000 Brugge
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven ¹	KAHO	9000 Gent
Hogeschool Gent	HOGENT	9000 Gent
Luca School of Arts	LUCA	1030 Brussel
Ambtsgebied B: Anita Ruttens – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Katholieke Hogeschool Leuven ²	KHL	3001 Leuven
GROEP-T Internationale Hogeschool Leuven ³	Groep T	3000 Leuven
XIOS Hogeschool Limburg ⁴	KHLIM	3590 Diepenbeek
HUB-EHSAL ⁵	HUB-EHSAL	1000 Brussel
Erasmushogeschool Brussel	ERASMUS	1070 Brussel
Ambtsgebied C: Nadine Van Haecke – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Karel de Grote Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen	KdG	2018 Antwerpen
Thomas More Antwerpen ⁶	TMA	2018 Antwerpen
Hogeschool PXL ⁷	PXL	3500 Hasselt
Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen ⁸	AP	2000 Antwerpen
Thomas More Mechelen ⁹	TMM	2800 Mechelen
Thomas More Kempen	TMK	2440 Geel
Hogere Zeevaartschool	HZS	2030 Antwerpen

¹ Er wordt een fusie gerealiseerd tussen de vzw HUB-EHSAL en de vzw Katholieke Hogeschool Sint-Lieven met juridische en boekhoudkundige inwerkingtreding op 1 januari 2014 op basis van de procedure van inbreng van algemeenheid, zoals bepaald in artikel 58 Vzw-Wet juncto artikel 770 Wetboek van vennootschappen. Sinds 22 september 2014 is de nieuwe naam van deze fusiehogeschool Odisee.

² De naam Katholieke Hogeschool Leuven is vervangen door UC Leuven (BVR van 19 december 2014 - B.S. 23.01.2015).

³ De naam Groep T – Internationale Hogeschool Leuven is vervangen door UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen (BVR van 16 januari 2015 – B.S. 12.02.2015).

⁴ De naam Katholieke Hogeschool Limburg is vervangen door UC Limburg (BVR van 19 december 2014 - B.S. 23.01.2015).

⁵ Zie voetnoot 1 hierboven.

⁶ Thomas More Antwerpen en Thomas More Mechelen fuseerden per 1 januari 2014 onder de naam Thomas More Mechelen-Antwerpen.

⁷ Bij bijzonder decreet van 13 juli 2012 fuseerden per 1 oktober 2013 de XIOS Hogeschool Limburg en de Provinciale Hogeschool Limburg onder de naam Hogeschool PXL.

⁸ Bij bijzonder decreet van 13 juli 2012 fuseerden per 1 oktober 2013 de Artesis Hogeschool en de Plantijn Hogeschool. Er werd een nieuwe publiekrechtelijke entiteit opgericht onder de naam Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

⁹ Zie voetnoot 6 hierboven.

2 Basisgegevens i.v.m. de hogescholen

In uitvoering van art. IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs brengt het college van regeringscommissarissen bij de hogescholen en de universiteiten jaarlijks verslag uit aan de Vlaamse Regering over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen.

2.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen

2.1.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen 2013

In 2013 bedraagt het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de hogescholen 760.286.915 EUR ten opzichte van 815.438.377 EUR in 2012. Dit is een daling met 6,76% of in absolute cijfers een daling van 55.151.462 EUR.

De belangrijkste evoluties in het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen 2013 ten opzichte van het jaar 2012 worden kort besproken. Enerzijds stellen we een grote daling vast van de component die betrekking heeft op de overflow en anderzijds merken we een stijging van de componenten Brusselmiddelen en academiseringsmiddelen.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding op 1 januari 2012 van het Rekendecreet werden de aanrekeningsregels op het vlak van ontvangsten en uitgaven van de overheid aangepast. Voor de werkingsenveloppe Hoger Onderwijs had dit voor gevolg dat de lonen december 2012, het 3de voorschot + saldo + de eventuele achterstallen 4de kwartaal RSZ 2012 en het vakantiegeld 2012 uit te betalen in mei 2013 moesten aangerekend worden op de werkingsenveloppe 2012 van de hogescholen. Om de uitgaven van de lonen december 2011, het 3de voorschot + saldo en eventuele achterstallen 4de kwartaal 2011 en het vakantiegeld 2011 uitbetaald in mei 2012 budgettair te neutraliseren werd éénmalig in een globaal overflow-bedrag van 78,5 miljoen EUR voor de hogescholen voorzien. Deze operatie was er uiteraard niet in 2013 en verklaart grotendeels de daling van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen in 2013.

Anderzijds merken we een stijging van de academiseringsmiddelen ter versterking van de onderzoekscapaciteit van de hogescholen in 2013 met 7.089.429 EUR. De Brusselmiddelen namen met 1.053.463 EUR toe in 2013.

De opbouw en de verdeling van dit globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de jaren 2011, 2012 en 2013 wordt op de volgende pagina schematisch weergegeven.

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR				
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	Decretale basis Codex HO	2011	2012	2013
Effectieve werkingsmiddelen ^(*)	CHO art. III.23 - III.27	628.497.804,62	650.246.340,63	665.932.783,58
Aanvullende uitkeringen				
Meester-, vak- en dienstpersoneel ^(**)	CHO art. III.34, § 1, 1°	4.992.446,14	4738266,47	3625373,82
Wachtgelden personeelsleden centraal fonds ^(**)	CHO art. III.34, § 1, 2°			
Kinderbijslagen ^(***,****)	CHO art. III.34, § 1, 3°	14.583.266,25	15.109.209,65	15.550.480,16
Bevallingsverlof ^(***)	CHO art. III.34, § 1, 4°	887.471,71	1.009.419,97	797.641,43
Bijkomend vakantiegeld ^(****)	CHO art. III.34, § 3	12.786.987,18	13.064.621,93	13.179.590,60
Voortgezette lerarenopleiding	CHO art. III.34, § 4	12.369,60		
Recuperatiefonds ^(****)	CHO art. III.36	441.282,90	239.674,92	89.590,10
Academisering AHOVoS ^(*****)	CHO art. III.37	14.730.920,76	32.731.570,26	39.821.000,00
Academisering DO ^(*****)	(opgeheven) FD art. 39, §1	8.401.000,00		
Brusselmiddelen	CHO art. III.41		1.111.236,95	2.164.700,04
Readaptatiewetenschappen KHLeuven	CHO art. III.42, § 2		258.739,00	
Extra werkingsmiddelen Hogeschool Gent	CHO art. III.40	14.702,07	15.019,63	15.151,81
Aanmoedigingsfonds	CHO art. III.59 - III.60	3.995.996,57	4.083.049,15	4.119.398,45
Andere				
Specifieke lerarenopleiding	CHO art. III.33	1.639.935,34	1.675.357,94	1.690.101,10
Geïntegreerde lerarenopleiding	CHO art. II.110	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00
Anciënniteitstoelage	Punt 7.3 - CAO III HO	50.000,00	200.000,00	200.000,00
Bediendenstatuut CAO II en CAO III				57.042,83
PWO	CHO art. III.44 - III.45		11.038.999,99	11.637.000,00
Overflow			78.509.870,54	
Schoolpremie (vanaf 2010 bedrag HZS)		7.000,00	7.000,00	7.061,60
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen		692.441.183,13	815.438.377,04	760.286.915,52
Globaal bedrag werkingsuitkeringen - jaarlijks groeipercentage		2,05%	17,76%	-6,76%
Globaal bedrag werkingsuitkeringen - index 2008 = 100		7,00%	26,00%	17,48%
Effectieve werkingsmiddelen - index 2008 = 100		5,17%	8,81%	11,43%

(*) Effectieve werkingsmiddelen = som van de 'effectieve werkingsmiddelen' per hogeschool berekend op basis van:

- onderwijskost per hogeschool
- variabel onderwijsdeel voor professioneel gerichte opleidingen per hogeschool
- variabel onderwijsdeel voor academisch gerichte opleidingen per hogeschool
- HOSP-middelen per hogeschool
- bijkomende middelen

- 2009: inclusief 'globaal' bedrag Hogere Zeevaartschool

- 2010: inclusief bedrag effectieve werkingsmiddelen Hogere Zeevaartschool

(**) Centraal betaalde uitkeringen

(***) Vanaf 2010: inclusief bedrag Hogere Zeevaartschool

(****) Vanaf 2010: inclusief bedrag Hogere Zeevaartschool

(*****) Vanaf 2011: inclusief bedrag Hogere Zeevaartschool

(*****) Vanaf 2012: vervangen door 'academisering' - één bedrag.

2.1.2 Componenten van het globaal bedrag werkingsuitkeringen

Het globaal bedrag van de werkingsuitkeringen hogescholen bestaat uit drie componenten: de effectieve werkingsmiddelen, de uitkeringen bestemd voor de hogescholen en de centraal betaalde uitkeringen. De verdeling van deze drie componenten met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages vindt u in volgende schema's.

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen (in EUR)	2011	2012	2013
Effectieve werkingsmiddelen	628.497.804,62	650.246.340,63	665.932.783,58
Uitkeringen bestemd voor hogescholen	44.367.666,12	145.344.560,29	75.178.277,96
Centraal betaalde uitkeringen	19.575.712,39	19.847.476,12	19.175.853,98
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	692.441.183,13	815.438.377,04	760.286.915,52

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen (in EUR)	2011	2012	2013
Effectieve werkingsmiddelen	90,77%	79,74%	87,59%
Uitkeringen bestemd voor hogescholen	6,41%	17,82%	9,89%
Centraal betaalde uitkeringen	2,83%	2,43%	2,52%
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	692.441.183,13	815.438.377,04	760.286.915,52

Relatief gezien is de component uitkeringen bestemd voor de hogescholen gedaald ten op zichte van de andere twee componenten van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen. De overflow-problematiek is hiervoor de verklaring.

2.1.3 Componenten van de effectieve werkingsmiddelen als onderdeel van het globaal bedrag werkingsuitkeringen

De belangrijkste component van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen van de hogescholen zijn uiteraard de effectieve werkingsmiddelen. Deze omvatten 87,59% van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen in het jaar 2013.

De effectieve werkingsmiddelen zijn verdeeld in acht componenten:

- de onderwijssoevereigniteit hogescholen;
- het variable onderwijsdeel hogescholen;
- de schoolpremie;
- de uitvoering van het raamakkoord;
- het globale bedrag Hogere Zeevaartschool;
- de bijkomende middelen voor de hogescholen;
- het bedrag gezinswetenschappen HUB-EHSAL;
- het bedrag readaptatiewetenschappen KHL.

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer over de jaren 2011, 2012 en 2013 van de component effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen hogescholen (in EUR)	2011	2012	2013
Onderwijssoevereigniteit hogescholen	75.911.179,94	77.635.601,82	78.324.365,33
Variabel onderwijsdeel hogescholen	542.619.066,09	561.342.069,37	579.578.974,76
Schoolpremie	353.907,27	361.618,58	364.896,27
Uitvoering raamakkoord			-4.539.000,00
Bijkomende middelen voor hogescholen	4.188.752,81	5.544.436,07	6.188.061,86
Bedrag "Gezinswetenschappen" HUB - EHSAL	1.193.030,63	914.269,23	615.037,42
Bedrag "Readaptatiewetenschappen" KHL			879.871,53
Bedrag Hogere Zeevaartschool	4.231.867,88	4.448.345,56	4.520.576,41
Totaal effectieve werkingsmiddelen hogescholen	628.497.804,62	650.246.340,64	665.932.783,58

Effectieve werkingsmiddelen hogescholen (in EUR)	2011	2012	2013
Onderwijssokkel hogescholen	12,08%	11,94%	11,76%
Variabel onderwijsdeel hogescholen	86,34%	86,33%	87,03%
Schoolpremie	0,06%	0,06%	0,05%
Uitvoering raamakkoord			-0,68%
Bijkomende middelen voor hogescholen	0,67%	0,85%	0,93%
Bedrag "Gezinswetenschappen" HUB - EHSAL	0,19%	0,14%	0,09%
Bedrag "Readaptatiewetenschappen" KHL			0,13%
Bedrag Hogere Zeevaartschool	0,67%	0,68%	0,68%
Totaal effectieve werkingsmiddelen hogescholen	628.497.804,62	650.246.340,64	665.932.783,58

De verdeling van de effectieve werkingsmiddelen voor het jaar 2013 ligt relatief gezien in lijn met de verdeling van vorig jaar. Het variabel onderwijsdeel van de hogescholen blijft uiteraard de belangrijkste component binnen de effectieve werkingsmiddelen van de hogescholen.

2.1.4 Effectieve werkingsmiddelen in verhouding tot het aantal gewogen inschrijvingen studenten

Effectieve werkingsmiddelen / aantal gewogen inschrijvingen - Samenvattende tabel - Aggregatie

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR				
Effectieve werkingsmiddelen / Aantal gewogen inschrijvingen	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013	JR13-JR11 evolutie
Effectieve werkingsmiddelen	628.497.805	650.246.341	665.932.784	+ 5,96%
Jaarlijkse absolute wijziging	+ 10.310.271	+ 21.748.536	+ 15.686.443	
Jaarlijkse relatieve wijziging	+ 1,67%	+ 3,46%	+ 2,41%	
Aantal gewogen INS studenten	144.987,19	151.140,12	155.288,62	+ 7,11%
Jaarlijkse absolute wijziging	+ 8.389	+ 6.153	+ 4.149	
Jaarlijkse relatieve wijziging	+ 6,14%	+ 4,24%	+ 2,74%	
Effectieve werkingsmiddelen / Aantal gewogen INS studenten	4.334,85	4.302,27	4.288,36	- 1,07%
Jaarlijkse absolute wijziging	- 190,74	- 32,58	- 13,92	
Jaarlijkse relatieve wijziging	- 4,21%	- 0,75%	- 0,32%	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de betoelaging per student een licht dalende trend toont. In 2011 bedroegen de effectieve werkingsmiddelen per student 4.334,85 EUR terwijl in 2013 4.288,36 EUR voorzien werd.

3 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de hogescholen

3.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde¹⁰ gegevens van 19 hogescholen. Op basis van deze financiële analyse worden per hogeschool enkele financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de hogescholen toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

3.2 Geaggregeerde resultatenrekening

Resultatenrekening

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR					
Resultatenrekening (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	886.083.420	925.122.686	965.748.281	954.680.954
A. Omzet	70	791.640.947	822.746.433	875.862.632	869.527.813
B. Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	71	(1.634.956)	1.919.845	(295.646)	101.879
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	156.000
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	65.655.771	66.084.623	63.320.816	59.609.798
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	30.421.658	34.371.786	26.860.479	25.285.465
II. Bedrijfskosten	(-) 60/64	(876.942.452)	(915.404.355)	(951.197.315)	(960.046.693)
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	13.760.430	12.526.196	15.855.330	15.775.925
1. Inkopen	600/8	13.708.803	12.662.486	15.683.402	15.775.925
2. Wijzigingen in de voorraad (toename -, afname +)	609	51.627	(136.290)	171.929	0
B. Diensten en diverse goederen	61	143.855.795	152.125.295	169.368.369	174.816.890
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	662.842.308	690.167.380	702.698.600	703.241.283
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	56.871.312	58.000.264	60.718.394	65.414.218
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	631/4	809.503	826.929	589.854	124.778
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	635/8	(2.581.829)	71.289	(51.718)	(680.380)
G. Andere bedrijfskosten	640/8	1.384.933	1.687.003	2.018.486	1.353.979
H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 649	0	0	0	0
III. Bedrijfswinst	(+) 70/64	9.140.968	9.718.331	14.550.966	0
Bedrijfsverlies	(-) 64/70	0	0	0	(5.365.738)
IV. Financiële opbrengsten	75	7.864.961	8.346.661	11.273.627	7.728.658
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	222.395	15.418	609	256.132
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	3.686.662	4.523.651	7.259.861	3.100.342
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	3.955.905	3.807.592	4.013.158	4.372.184
V. Financiële kosten	(-) 65	(8.985.927)	(9.125.784)	(10.435.492)	(10.482.115)
A. Kosten van schulden	650	8.027.676	8.817.900	9.892.200	10.286.077
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder 2.E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	336.985	1.115	(40.408)	2.000

¹⁰ Conform met de huidige regelgeving verstrekken de hogescholen geen informatie over de transacties die ze uitvoeren met andere hogescholen. Daardoor is het onmogelijk om de geaggregeerde financiële informatie te corrigeren voor de vorderingen en schulden of de opbrengsten en kosten die verband houden met verrichtingen tussen de hogescholen onderling. Deze onderlinge transacties blijven evenwel beperkt in omvang. Daardoor geeft de geaggregeerde informatie toch een getrouw beeld van het vermogen en de financiële positie van de hogeschoolsector.

C. Andere financiële kosten	652/9	621.265	306.769	583.701	194.038
VI. Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening (+)	70/65	8.020.003	8.939.208	15.389.101	0
Verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening (-)	65/70	0	0	0	(8.119.195)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	18.479.585	5.815.187	15.009.150	14.260.697
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	26.500	135.527	2.975.003	2.975.003
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	1.763.465	202.008	250.098	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	7.332.616	21.156	7.053.447	7.010.585
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	9.357.004	5.456.497	4.730.602	4.275.108
VIII. Uitzonderlijke kosten (-)	66	(2.208.289)	(1.866.285)	(11.980.650)	(4.555.675)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	635.504	60.285	4.904.305	3.718.507
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	1.979	0	87.870	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	75.000	75.000	75.000	45.590
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	415.961	1.230.565	1.163.351	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	1.079.845	500.435	5.750.123	791.578
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten	669	0	0	0	0
IX. Winst van het boekjaar (+)	70/66	24.291.299	12.888.110	18.417.601	1.585.827
Verlies van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0

3.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten

3.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De horizontale analyse heeft tot doel na te gaan hoe de financiële gegevens evolueerden in de periode 2012 en 2013. De 19 hogescholen realiseerden in het boekjaar 2013 een geaggregeerde bedrijfsopbrengst van 965.748.821 EUR. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	925.122.686	965.748.281	+ 40.625.595	+ 4,39%
A. Omzet	70	822.746.433	875.862.632	+ 53.116.199	+ 6,46%
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	1.919.845	(295.646)	- 2.215.491	- 115,40%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	66.084.623	63.320.816	- 2.763.807	- 4,18%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	34.371.786	26.860.479	- 7.511.306	- 21,85%

Tijdens het boekjaar 2013 groeiden de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten met 4,39%. De verklaring hiervoor is hoofdzakelijk te vinden in de stijging van de omzet van de hogescholen.

Binnen de rubriek **omzet** neemt de deelrubriek **sociale toelagen** (rekening 703) het meeste toe. De sociale toelagen waren nog niet opgenomen in de jaarrekeningen van 2012. De hogescholen namen immers vanaf 1 januari 2013 het beheer van de sociale voorzieningen voor de studenten over van de vzw die ze hiervoor in het verleden hadden opgericht. Met deze overname gaven zij uitvoering aan het decreet van 29 juni 2012 betreffende de studentenvoorzieningen in de Vlaamse Gemeenschap, (met ingang van 1 oktober 2013 ondergebracht in de Codex Hoger Onderwijs).

3.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

Bij het opstellen van de begroting maken de hogescholen meestal een voorzichtige raming van de bedrijfsopbrengsten. We stellen in 2013 vast dat de bedrijfsopbrengsten in realiteit dicht aanleunen bij de begrote bedragen voor dat jaar. De geaggregeerde bedrijfsopbrengsten liggen slechts 1,16% boven de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De hogescholen hebben de bedrijfsopbrengsten keurig begroot voor het jaar 2013.

Onderstaande tabel geeft overzichtelijk de begrote en de reële bedrijfsopbrengsten weer voor 2013.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	965.748.281	954.680.954	+ 11.067.327	+ 1,16%
A. Omzet	70	875.862.632	869.527.813	+ 6.334.819	+ 0,73%
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	(295.646)	101.879	- 397.525	- 390,19%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	156.000	- 156.000	- 100,00%
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	63.320.816	59.609.798	+ 3.711.018	+ 6,23%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	26.860.479	25.285.465	+ 1.575.015	+ 6,23%

De grootse relatieve afwijking stellen we vast bij de rekening wijziging in voorraad goederen. De hogescholen die hun projecten in uitvoering verwerken via activering onder de voorraadpost projecten in uitvoering (code 30 – activa balans) hebben de waarde van de voorraadwijziging m.b.t. deze projecten geraamd. De afwijking tussen de begrote cijfers en de effectief geboekte bedragen is te verklaren door het feit dat de voortgang van een project bij de begrotingsopstelling moeilijk in te schatten is.

3.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De hogescholen realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten met de opbrengsten van de hierboven reeds vermelde rubrieken. De rubriek **omzet** waarin de werkingsuitkeringen van de overheid vervat zitten, blijft de belangrijkste opbrengstenbron. De rubriek omzet bedraagt 90,69% van de totale bedrijfsopbrengsten.

De samenstelling van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2013 benadert de structuur van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2012.

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100%	100%
A. Omzet	70	88,93%	90,69%
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	0,21%	- 0,03%
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	7,14%	6,56%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	3,72%	2,78%

3.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

De samenstelling van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2013 ligt in lijn met de begrote structuur van de bedrijfsopbrengsten. De bedrijfsopbrengsten werden opnieuw vrij correct begroot. We stellen geen belangrijke verschuivingen vast.

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Omzet	70	90,69%	91,08%
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	- 0,03%	0,01%
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	6,56%	6,24%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	2,78%	2,65%

3.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten¹¹

3.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

Tijdens het boekjaar 2013 besteedden de 19 hogescholen 951.197.315 EUR aan bedrijfskosten. Voor de belangrijkste kostenrubrieken wordt in onderstaande tabel een vergelijking gemaakt tussen de werkelijke kosten opgenomen in de geaggregeerde resultatenrekeningen 2012 en 2013.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(leenheden euro)			
II. Bedrijfsopbrengsten	60/64	915.404.355	951.197.315	+ 35.792.960	+ 3,91%
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	12.526.196	15.855.330	+ 3.329.134	+ 26,58%
B. Diensten en diverse goederen	61	152.125.295	169.368.369	+ 17.243.074	+ 11,33%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.380	702.698.600	+ 12.531.220	+ 1,82%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	58.000.264	60.718.394	+ 2.718.130	+ 4,69%
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	826.929	589.854	- 237.075	- 28,67%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	71.289	(51.718)	- 123.006	- 172,55%
G. Andere bedrijfskosten	640/8	1.687.003	2.018.486	+ 331.483	+ 19,65%

Tijdens het boekjaar 2013 stegen de bedrijfskosten met 3,91%. De toename in absolute cijfers van de bedrijfskosten situeert zich vooral bij de kostenrubrieken **'diensten en diverse goederen'** en **'de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen'**. Deze laatste post kende een groei en was vrij bepalend voor het groeiritme van de totale bedrijfskosten. Meer details over de loonkosten zijn terug te vinden in hoofdstuk vijf.

¹¹ Een aantal oorspronkelijke inrichtende machten (rechtsvoorgangers) bleven eigenaar van de gebouwen en stellen bijvoorbeeld d.m.v. een gebruiksovereenkomst om niet deze gebouwen ter beschikking van de nieuwe hogeschool. Dit leidt tot een onderschatting van de afschrijvingskosten en/of de huurkosten opgenomen in de resultatenrekeningen.

3.2.2.2 Horizontale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

De reële bedrijfskosten liggen onder het begrote niveau in 2013. Het werkelijke kostenbedrag is 0,92% lager dan het geraamde bedrag. In absolute bedragen stemt dit overeen met een minkost van 8.849.377 EUR.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
II. Bedrijfsopbrengsten	60/64	951.197.315	960.046.693	- 8.849.377	- 0,92%
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	15.855.330	15.775.925	+ 79.405	+ 0,50%
B. Diensten en diverse goederen	61	169.368.369	174.816.890	- 5.448.521	- 3,12%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	702.698.600	703.241.283	- 542.683	- 0,08%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	60.718.394	65.414.218	- 4.695.824	- 7,18%
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	589.854	124.778	+ 465.076	+ 372,72%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	(51.718)	(680.380)	+ 628.662	+ 92,40%
G. Andere bedrijfskosten	640/8	2.018.486	1.353.979	+ 664.507	+ 49,08%

Budgetoverschrijdingen hebben zich gemanifesteerd bij de aankopen handelsgoederen, de waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen, de voorzieningen voor risico's en kosten en de andere bedrijfskosten.

Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen zijn moeilijk te begroten. De problemen komen immers meestal pas na de begrotingsopstelling aan de oppervlakte. Budgetoverschrijdingen zijn hier dan ook vrij logisch. Ook bij het begroten van voorzieningen wordt men met dit probleem geconfronteerd. De noodzaak tot het aanleggen van bepaalde voorzieningen komt vaak pas tot uiting nadat de begroting is opgesteld. Vertragingen in de uitvoering van de begrote onderhouds- en herstellingswerken kunnen dan weer aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen in de aanwending van voorheen gevormde voorzieningen t.a.v. wat begroot was. Tenslotte is de rubriek andere bedrijfskosten moeilijk te begroten en kan ook hier een budgetoverschrijding plaats vinden.

3.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De structuur van de geaggregeerde bedrijfskosten wordt hieronder weergegeven. Voor elke component van de bedrijfskosten wordt het procentueel aandeel in de totale bedrijfskosten aangeduid. Drie kostencomponenten, nl. de kosten voor diensten en diverse goederen, de bezoldigingskosten en de afschrijvingskosten nemen samen 98,07% van de totale bedrijfskosten voor hun rekening in het jaar 2013.

De samenstelling van de bedrijfskosten in de jaarrekening 2013 benadert de structuur van de bedrijfskosten in de jaarrekening 2012. De verschuivingen binnen de bedrijfskostenstructuur zijn eerder minimaal.

Bedrijfskosten % aandeel in de bedrijfskosten	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00%	100,00%
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	1,37%	1,67%
B. Diensten en diverse goederen	61	16,62%	17,81%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	75,39%	73,88%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,34%	6,38%
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	0,09%	0,06%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	0,01%	- 0,01%
G. Andere bedrijfskosten	640/8	0,18%	0,21%

3.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

De begrote structuur van de bedrijfskosten van het jaar 2013 sluit behoorlijk aan bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten % aandeel in de bedrijfskosten	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00%	100,00%
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	1,67%	1,64%
B. Diensten en diverse goederen	61	17,81%	18,21%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	73,88%	73,25%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,38%	6,81%
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	0,06%	0,01%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	- 0,01%	- 0,07%
G. Andere bedrijfskosten	640/8	0,21%	0,14%

3.2.3 Geaggregeerde bedrijfswinst |70/65|

De geaggregeerde bedrijfswinst is het resultaat dat de hogescholen behalen uit hun courante activiteiten. In het boekjaar 2013 realiseerde de sector een bedrijfswinst van 14.550.966 EUR ten opzichte van 9.718.331 EUR vorig jaar.

De bedrijfswinst 2013 is hoger dan vorig jaar en is toegenomen met 4.832.635 EUR. De positieve evolutie van het geaggregeerd bedrijfsresultaat in 2013 is in hoofdzaak toe te schrijven aan een iets grotere stijging van de bedrijfsopbrengsten (+4,39%) ten opzichte van de stijging van de bedrijfskosten (+3,91%). Sedert 2010 stellen we een jaarlijkse stelselmatige stijging vast van het bedrijfsresultaat. Deze trend wordt ook in 2013 voortgezet. In 2010 bedroeg de bedrijfswinst 1.396.465 EUR terwijl ze in 2013 landde op een bedrag van 14.550.966 EUR. De hogescholensector besteedde in 2013 dus opnieuw wat minder verkregen middelen voor haar werking.

De bedrijfswinst 2013 is gunstiger dan het in de begroting 2013 voorziene bedrijfsresultaat. Er werd immers door de hogescholen een bedrijfsverlies begroot voor 2013 van -5.365.738 EUR. Er is dus een significante afwijking van 19.916.704 EUR tussen de in 2013 effectief gerealiseerde bedrijfswinst en het voor 2013 begrote bedrijfsverlies. Dit beantwoordt aan een jaarlijks terugkerende trend.

Bij het opstellen van de begroting nemen de hogescholen enige voorzichtigheid in acht. Dit vertaalt zich doorgaans in lagere bedrijfskosten en hogere bedrijfsopbrengsten dan begroot. Wanneer door het effect van een dergelijke politiek het spanningsveld tussen de begrote cijfers en de gerealiseerde cijfers te groot wordt, kan dit de waarde van de begroting als beleidsinstrument in het gedrang brengen.

Evolutie bedrijfswinst/bedrijfsverlies: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	925.122.686	965.748.281	+ 40.625.595	954.680.954	+ 11.067.327
II. Bedrijfskosten	60/64	915.404.355	951.197.315	+ 35.792.960	960.046.693	- 8.849.377
III. Bedrijfswinst / Bedrijfsverlies (+)/(-)	70/64	9.718.331	14.550.966	+ 4.832.635	(5.365.738)	+ 19.916.704

3.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat |75 - 65|

Het financieel resultaat is positief in 2013, de financiële opbrengsten zijn hoger dan de financiële kosten (rentelasten) van de sector.

Evolutie financiële opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
IV. Financiële opbrengsten	75	8.346.661	11.273.627	+ 2.926.966	7.728.658	+ 3.544.969
V. Financiële kosten	65	9.125.784	10.435.492	+ 1.309.709	10.482.115	- 46.623
Financieel resultaat	(+)/(-)	(779.123)	838.135	+ 1.617.258	(2.753.457)	+ 3.591.592

3.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat |76 - 66|

De geaggregeerde uitzonderlijke opbrengsten en de geaggregeerde uitzonderlijke kosten vormen samen het geaggregeerd uitzonderlijk resultaat. Dit laatste werd in het jaar 2013 gedeeltelijk bepaald door de integratie van de academische opleidingen van de hogescholen in de universiteiten per 1 oktober 2013.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	5.815.187	15.009.150	+ 9.193.963	14.260.697	+ 748.454
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	1.866.285	11.980.650	+ 10.114.365	(2.975.003)	+ 14.955.653
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	3.948.902	3.028.501	- 920.402	17.235.700	- 14.207.200

3.2.6 De geaggregeerde winst van het boekjaar |70/67|

De geaggregeerde winst van het boekjaar is het resultaat dat de hogescholen behalen uit al hun activiteiten. In het boekjaar 2013 realiseerde de sector een winst van het boekjaar van 18.417.601 EUR. Het positief bedrijfsresultaat is de basis van deze winst van het boekjaar. Het positieve uitzonderlijke resultaat van 3.028.501 EUR heeft ook bijgedragen tot de winst van het boekjaar.

De winst van het boekjaar 2013 is gunstiger dan de in de begroting 2013 voorziene winst van het boekjaar. Er werd door de hogescholen voor 2013 een winst van het boekjaar begroot van 1.585.827 EUR. Er is dus een significante afwijking van 16.831.774 EUR tussen de in 2013 effectief gerealiseerde winst van het boekjaar en de voor 2013 begrote winst van het boekjaar.

Deze belangrijke onderschatting van het resultaat van het boekjaar is een jaarlijks weerkerende vaststelling. Deze vaststelling bevestigt de conclusie die geformuleerd werd bij de bespreking van het bedrijfsresultaat (zie punt 3.2.3).

Evolutie winst/verlies van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
Totale opbrengsten	70/76	939.284.534	992.031.059	+ 52.746.525	976.670.309	+ 15.360.750
Totale kosten	60/66	926.396.424	973.613.457	+ 47.217.033	975.084.482	- 1.471.025
IX. Winst / Verlies van het boekjaar	(+)/(-)	12.888.110	18.417.601	+ 5.529.491	1.585.827	+ 16.831.774

3.3 Resultatenrekening: enkele kengetallen per hogeschool

3.3.1 Bedrijfsopbrengsten

De tabel op pagina 21 geeft een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten en van de belangrijkste componenten ervan per hogeschool.

- Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per hogeschool in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten
- Aandeel van de omzet per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de opbrengst uit lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de opbrengst uit wijziging in de voorraad goederen per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de andere bedrijfsopbrengsten per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool

3.3.2 Bedrijfskosten

Op pagina 22 worden de totale bedrijfskosten en de belangrijkste componenten van de bedrijfskosten per hogeschool weergegeven.

- Aandeel van de totale bedrijfskosten per hogeschool in de geaggregeerde bedrijfskosten
- Aandeel van de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen
- Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool
- Aandeel van de bezoldigingskosten per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool
- Aandeel van de afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool

Bedrijfsopbrengsten per hogeschool – Boekjaar 2013

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (70/74)		Omszet RR (70)		Wijziging in de voorraad goederen RR (71)		Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)	
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs
Artevelde	68.683.311	7,11%	64.326.171	7,34%	0	0,00%	3.044.815	4,81%	1.312.325	4,89%
Erasmus	45.039.748	4,66%	40.424.354	4,62%	0	0,00%	2.293.395	3,62%	2.321.999	8,64%
Artesis										
Hogent	125.288.922	12,97%	112.726.690	12,87%	0	0,00%	8.668.643	13,69%	3.893.589	14,50%
LUK										
LUCA	45.727.846	4,73%	42.350.546	4,84%	0	0,00%	2.343.466	3,70%	1.033.834	3,85%
Howest	40.063.020	4,15%	32.547.673	3,72%	0	0,00%	5.297.635	8,37%	2.217.712	8,26%
KDG	65.885.341	6,82%	61.828.087	7,06%	(17.504)	5,92%	2.504.641	3,96%	1.570.117	5,85%
VIVES Noord	29.844.449	3,09%	26.437.429	3,02%	(1.382.616)	467,66%	3.855.924	6,09%	933.712	3,48%
TMK	52.776.954	5,46%	46.544.037	5,31%	(497.370)	168,23%	5.478.666	8,65%	1.251.621	4,66%
KHL	44.627.465	4,62%	40.908.733	4,67%	0	0,00%	2.521.143	3,98%	1.197.589	4,46%
KHLim	50.118.495	5,19%	45.765.130	5,23%	0	0,00%	3.651.841	5,77%	701.524	2,61%
TMM	42.858.557	4,44%	37.046.084	4,23%	(295.941)	100,10%	4.635.248	7,32%	1.473.166	5,48%
KAHO	48.242.595	5,00%	41.900.801	4,78%	625.755	- 211,66%	4.483.267	7,08%	1.232.772	4,59%
VIVES Zuid	56.202.356	5,82%	52.567.256	6,00%	0	0,00%	3.031.131	4,79%	603.969	2,25%
TMA	25.166.773	2,61%	22.981.881	2,62%	516.491	- 174,70%	1.232.932	1,95%	435.469	1,62%
Plantijn										
PHL										
Groep T	17.064.189	1,77%	15.740.249	1,80%	0	0,00%	895.366	1,41%	428.574	1,60%
HUB - EHSAL	54.009.143	5,59%	50.799.140	5,80%	(30.805)	10,42%	945.756	1,49%	2.295.052	8,54%
XIOS										
AP	84.538.558	8,75%	78.369.263	8,95%	88.957	- 30,09%	3.907.913	6,17%	2.172.424	8,09%
PXL	62.976.768	6,52%	56.313.169	6,43%	697.387	- 235,89%	4.225.972	6,67%	1.740.240	6,48%
HZS	6.633.791	0,69%	6.285.939	0,72%	0	0,00%	303.062	0,48%	44.791	0,17%
Aggregatie Hs	965.748.281	100,00%	875.862.632	100,00%	(295.646)	100,00%	63.320.816	100,00%	26.860.479	100,00%
Rekenkundig gemiddelde	50.828.857		46.098.033		(15.560)		3.332.675		1.413.709	
Laagste waarde	6.633.791	0,69%	6.285.939	0,72%	(1.382.616)	- 4,63%	303.062	0,48%	44.791	0,17%
Hoogste waarde	125.288.922	12,97%	112.726.690	12,87%	697.387	467,66%	8.668.643	13,69%	3.893.589	14,50%

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen
 % Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de hogeschool

Bedrijfskosten per hogeschool - Boekjaar 2013

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfskosten RR (60/64)		Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA - RR (630)	
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs
Artevelde	66.473.708	6,99%	324.097	2,04%	10.996.818	6,49%	50.014.944	7,12%	5.080.153	8,37%
Erasmus	44.474.760	4,68%	466.211	2,94%	7.096.514	4,19%	33.569.382	4,78%	2.619.259	4,31%
Artesis										
HoGent	124.130.317	13,05%	1.889.871	11,92%	17.496.283	10,33%	96.070.100	13,67%	8.755.082	14,42%
LUK										
LUCA	43.458.862	4,57%	467.659	2,95%	8.989.923	5,31%	32.043.858	4,56%	1.884.704	3,10%
Howest	40.635.892	4,27%	496.163	3,13%	7.682.867	4,54%	29.763.188	4,24%	2.648.327	4,36%
KDG	63.281.598	6,65%	1.509.371	9,52%	9.589.697	5,66%	49.138.239	6,99%	2.845.117	4,69%
VIVES Noord	28.840.149	3,03%	100.234	0,63%	5.785.339	3,42%	20.885.193	2,97%	1.934.522	3,19%
TWK	53.713.322	5,65%	1.966.107	12,40%	7.717.942	4,56%	39.292.893	5,59%	4.681.059	7,71%
KHL	45.144.156	4,75%	1.430.720	9,02%	7.795.816	4,60%	33.276.450	4,74%	2.635.547	4,34%
KHLim	49.682.187	5,22%	1.078.150	6,80%	7.516.166	4,44%	37.544.195	5,34%	3.389.920	5,58%
TMM	43.549.866	4,58%	417.462	2,63%	8.342.966	4,93%	30.945.897	4,40%	3.578.702	5,89%
KAHO	48.058.422	5,05%	466.058	2,94%	10.249.604	6,05%	34.163.531	4,86%	2.999.180	4,94%
VIVES Zuid	56.452.684	5,93%	636.674	4,02%	12.998.721	7,67%	38.304.257	5,45%	4.526.624	7,46%
TMA	24.005.192	2,52%	4.144	0,03%	5.033.221	2,97%	17.713.348	2,52%	1.115.913	1,84%
Plantijn										
PHL										
Groep T	17.098.903	1,80%	0	0,00%	4.364.622	2,58%	11.824.691	1,68%	904.824	1,49%
HUB - EHSAL	54.206.012	5,70%	914.630	5,77%	10.374.563	6,13%	38.715.455	5,51%	3.986.814	6,57%
XIOS										
AP	80.136.208	8,42%	784.915	4,95%	13.785.602	8,14%	61.791.534	8,79%	3.463.691	5,70%
PXL	61.470.628	6,46%	2.902.864	18,31%	11.762.685	6,95%	43.310.373	6,16%	3.410.967	5,62%
HZS	6.384.449	0,67%	0	0,00%	1.789.020	1,06%	4.331.072	0,62%	257.989	0,42%
Aggregatie Hs	951.197.315	100,00%	15.855.330	100,00%	169.368.369	100,00%	702.698.600	100,00%	60.718.394	100,00%
Rekenkundig gemiddelde	50.063.017		834.491		8.914.125		36.984.137		3.195.705	
Laagste waarde	6.384.449	0,67%	0	0,00%	1.789.020	1,06%	4.331.072	0,62%	257.989	0,42%
Hoogste waarde	124.130.317	13,05%	2.902.864	18,31%	17.496.283	10,33%	96.070.100	13,67%	8.755.082	14,42%

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR (60/64) van de hogeschool

3.3.3 Resultaten per hogeschool

Het overzicht van de resultaten per hogeschool wordt hieronder weergegeven.

- Winst/verlies van het boekjaar
- Bedrijfswinst/verlies
- Financieel resultaat
- Uitzonderlijk resultaat

Winst/verlies van het boekjaar per hogeschool - Boekjaar 2013

absolute bedragen in eenheden euro)	Winst/Verlies van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfswinst/Bedrijfsverlies RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	% Bk	Bedrag	% Ag Hs	% Bk	Bedrag	% Ag Hs	% Bk
Artevelde	1.488.507	8,08%	2.209.603	15,19%	148,44%	(302.093)	- 36,04%	- 20,30%	(419.003)	- 13,84%	- 28,15%
Erasmus	6.381.191	34,65%	564.988	3,88%	8,85%	418.203	49,90%	6,55%	5.398.000	178,24%	84,59%
Artesis											
HoGent	23.122	0,13%	1.158.605	7,96%	5010,83%	(127.069)	- 15,16%	- 549,56%	(1.008.414)	- 33,30%	- 4361,27 %
LUK											
LUCA	2.312.406	12,56%	2.268.984	15,59%	98,12%	13.336	1,59%	0,58%	30.086	0,99%	1,30%
Howest	(1.651.682)	- 8,97%	(572.872)	- 3,94%	34,68%	89.697	10,70%	- 5,43%	(1.168.507)	- 38,58%	70,75%
KDG	2.438.634	13,24%	2.603.743	17,89%	106,77%	17.038	2,03%	0,70%	(182.147)	- 6,01%	- 7,47%
VIVES Noord	518.496	2,82%	1.004.300	6,90%	193,69%	(485.804)	- 57,96%	- 93,69%	0	0,00%	0,00%
TMK	(1.335.665)	- 7,25%	(936.368)	- 6,44%	70,10%	(261.559)	- 31,21%	19,58%	(137.738)	- 4,55%	10,31%
KHL	138.498	0,75%	(516.691)	- 3,55%	- 373,07%	146.473	17,48%	105,76%	508.716	16,80%	367,31%
KHLim	1.264.384	6,87%	436.308	3,00%	34,51%	(76.407)	- 9,12%	- 6,04%	904.483	29,87%	71,54%
TMM	(290.373)	- 1,58%	(691.309)	- 4,75%	238,08%	150.838	18,00%	- 51,95%	250.098	8,26%	- 86,13%
KAHO	(153.722)	- 0,83%	184.173	1,27%	- 119,81%	(331.437)	- 39,54%	215,61%	(6.458)	- 0,21%	4,20%
VIVES Zuid	(275.471)	- 1,50%	(250.328)	- 1,72%	90,87%	(42.592)	- 5,08%	15,46%	17.449	0,58%	- 6,33%
TMA	2.881.135	15,64%	1.161.581	7,98%	40,32%	3.719.554	443,79%	129,10%	(2.000.000)	- 66,04%	- 69,42%
Plantijn											
PHL											
Groep T	467.239	2,54%	(34.714)	- 0,24%	- 7,43%	(35.073)	- 4,18%	- 7,51%	537.026	17,73%	114,94%
HUB - EHSAL	(631.057)	- 3,43%	(196.869)	- 1,35%	31,20%	(1.633.575)	- 194,91%	258,86%	1.199.387	39,60%	- 190,06%
XIOS											
AP	3.202.932	17,39%	4.402.350	30,25%	137,45%	(431.125)	- 51,44%	- 13,46%	(768.292)	- 25,37%	- 23,99%
PXL	1.397.717	7,59%	1.506.140	10,35%	107,76%	17.762	2,12%	1,27%	(126.186)	- 4,17%	- 9,03%
HZS	241.310	1,31%	249.342	1,71%	103,33%	(8.032)	- 0,96%	- 3,33%	0	0,00%	0,00%
Aggregatie Hs	18.417.601	100,00%	14.550.966	100,00%	79,01%	838.135	100,00%	4,55%	3.028.501	100,00%	16,44%
Rekenkundig gemiddelde	969.347		765.840		313,41%	44.112		0,12%	159.395		- 213,52%
Laagste waarde	(1.651.682)	- 8,97%	(936.368)	- 6,44%	- 373,07%	(1.633.575)	- 194,91%	- 549,56%	(2.000.000)	- 66,04%	- 4361,27%
Hoogste waarde	6.381.191	34,65%	4.402.350	30,25%	5010,83%	3.719.554	443,79%	258,86%	5.398.000	178,24%	367,31%

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen

% W/V = procentueel aandeel van de rubriek in de winst / verlies van het boekjaar RR [70/66] van de hogeschool

3.4 Geaggregeerde investeringen en financiering

3.4.1 Geaggregeerde investeringen

3.4.1.1. Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	8002	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	802	1.776.703	3.091.431	+ 1.314.729	+ 74,00%
III. Materiële vaste activa	816	90.910.572	83.001.115	- 7.909.457	- 8,70%
A. Terreinen en gebouwen		21.617.864	15.613.116	- 6.004.748	- 27,78%
B. Installaties, machines en uitrusting		17.769.120	17.480.588	- 288.532	- 1,62%
C. Meubilair en rollend materieel		7.109.591	8.030.926	+ 921.335	+ 12,96%
D. Leasing en soortgelijke rechten		9.675.022	698.677	- 8.976.345	- 92,78%
E. Overige materiële vaste activa		5.944.684	2.742.808	- 3.201.876	- 53,86%
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		28.794.291	38.434.999	+ 9.640.708	+ 33,48%
IV. Financiële vaste activa	836-858	270.193	181.742	- 88.451	- 32,74%
A. Verbonden entiteiten		116.555	5.000	- 111.555	- 95,71%
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		70.480	0	- 70.480	- 100,00%
C. Andere financiële vaste activa		83.158	176.742	+ 93.584	+ 112,54%
Bruto investeringen		92.957.468	86.274.289	- 6.683.180	- 7,19%

De 19 hogescholen investeerden tijdens het boekjaar 2013 samen 86.274.289 EUR. Dit is een daling met 7,19% t.o.v. het vorige boekjaar.

De daling van de investeringen situeert zich voornamelijk bij de rubriek leasing en soortgelijke rechten. Er werden in 2013 minder erfpachtcontracten geactiveerd conform het advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN). Deze activatie werd bepaald in het CBN Advies NFP van 23 juli 2008 waarbij de erfpacht-overeenkomsten worden gekwalificeerd als leasingovereenkomsten (onroerende leasing) als de erfpachtvergoedingen de integrale wedersamenstelling dekken van het kapitaal dat de erfpachtgever in het gebouw heeft geïnvesteerd.

We stellen ook een stijging vast van de som van de rubrieken **terreinen en gebouwen en activa in aanbouw** met 3.635.960 EUR. In totaliteit werd er in de rubrieken **terreinen en gebouwen en activa in aanbouw** een bedrag van 54 Mio EUR geïnvesteerd in 2013. De hogescholen hebben dus ook in 2013 hun patrimonium significant uitgebreid.

De investeringen in de rubrieken **installaties, machines en uitrusting en meubilair en rollend materieel** daalden in het jaar 2013.

3.4.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2013 – begroting 2013

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute wijziging	JR13-BG13 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	8002	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	802	3.091.431	2.894.722	+ 196.709	+ 6,80%
III. Materiële vaste activa	816	83.001.115	119.596.747	- 36.595.632	- 30,60%
A. Terreinen en gebouwen		15.613.116	51.123.228	- 35.510.112	- 69,46%
B. Installaties, machines en uitrusting		17.480.588	26.727.248	- 9.246.660	- 34,60%
C. Meubilair en rollend materieel		8.030.926	13.543.866	- 5.512.939	- 40,70%
D. Leasing en soortgelijke rechten		698.677	0	+ 698.677	BG = 0
E. Overige materiële vaste activa		2.742.808	6.776.514	- 4.033.706	- 59,52%
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		38.434.999	21.425.891	+ 17.009.108	+ 79,39%
IV. Financiële vaste activa	836-858	181.742	4.230	+ 177.512	+ 4196,50%
A. Verbonden entiteiten		5.000	0	+ 5.000	BG = 0
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		0	0	+ 0	
C. Andere financiële vaste activa		176.742	4.230	+ 172.512	+ 4078,30%
Bruto investeringen		86.274.289	122.495.699	- 36.221.411	- 29,57%

De 19 hogescholen hadden voor het jaar 2013 samen een bedrag aan investeringen begroot van 122.495.699 EUR. In realiteit werd er door de hogescholen voor 86.274.289 EUR geïnvesteerd.

De belangrijkste posten waar een significante afwijking werd vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2013 en de effectief geboekte bedragen in 2013 betreffen **de terreinen en gebouwen, de installaties, machines en uitrusting en de activa in aanbouw**.

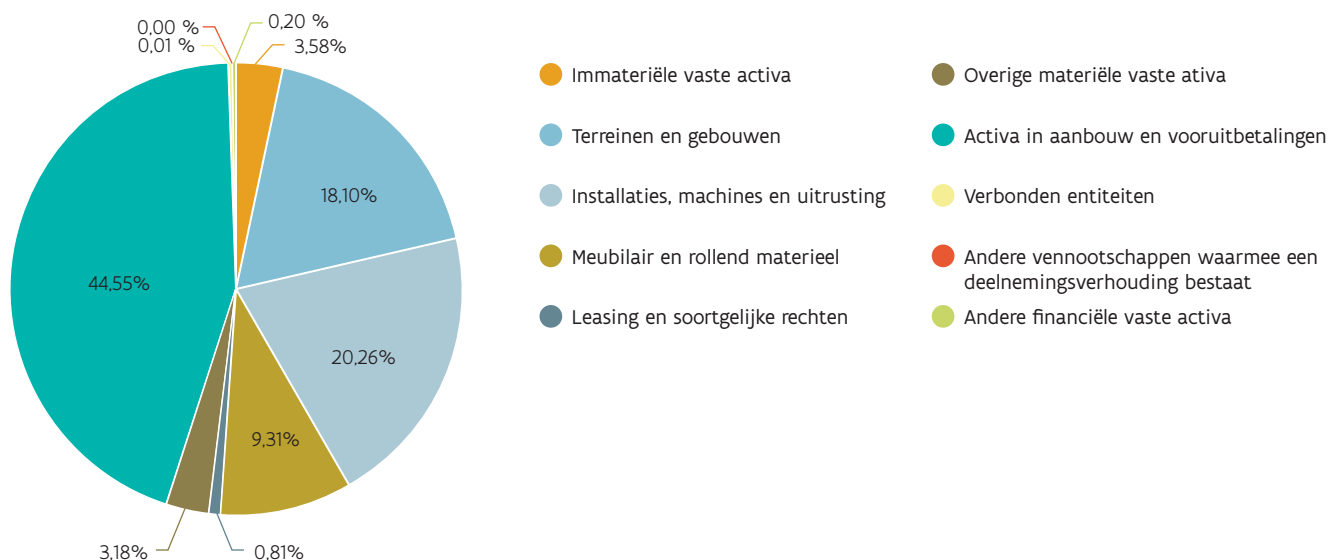
In de begroting werden de investeringen in 2013 overschat voor een bedrag van 36.221.411 EUR. De hogescholen formuleerden bij deze budgetafwijking volgende toelichtingen:

- te optimistische inschatting van de administratieve voorbereiding van de investeringsdossiers;
- moeilijkheden met het bekomen van bouwvergunningen;
- vertraging bij de toewijzing en uitvoering van de investeringsprojecten voorzien in de masterplannen;
- uitstel of schrapping van geplande investeringen door de raad van bestuur;
- zuiniger beleid;
- ...

3.4.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012

Tijdens het boekjaar 2013 had 65,83% van de investeringen betrekking op onroerende goederen¹². Het aandeel van de investeringen in **installaties, machines en uitrusting** bedraagt 20,26%. De investeringen in de algemene rekening **meubilair en rollend materiaal** bedragen 9,31% van het totaal bedrag aan investeringen in 2013. Deze verdeling ligt in lijn met die van vorig jaar.

¹² Investerings in onroerende goederen: hiervoor werd de som gemaakt van de investeringen in "Terreinen en gebouwen", "Overige materiële vaste activa" en "Activa in aanbouw en vooruitbetaling".

3.4.2 Financiering van de investeringen

3.4.2.1 Horizontale analyse van de financieringsmiddelen van de investeringen jaarrekening 2012 - jaarrekening 2013 - begroting 2013

Het investeringsvolume lag in 2013 lager dan in 2012. Er dienden dan ook minder investeringen gefinancierd te worden. Alhoewel de hogescholen tijdens het boekjaar 2013 wat meer investeringen met vreemd vermogen (13,97%) financierden t.o.v. het vorig jaar, blijft het leeuwenandeel van de investeringen met eigen middelen (70,19%) en met kapitaalsubsidies (15,83%) gefinancierd. Dit is de laatste drie jaren een jaarlijks terugkerende trend. De hogescholen spreken eerst grotendeels hun vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) aan om hun investeringen te financieren. Daarna worden de beschikbare trekkingsrechten (kapitaal-subsidies) aangesproken en pas in laatste instantie wordt een beroep gedaan op vreemd vermogen.

Financiering - Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2012/begroting 2013

Evolutie financiering: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
	(leenheden euro)				(leenheden euro)		
I. Eigen middelen	59.720.794	60.558.547	+ 837.753	+ 1,40%	65.407.632	- 4.849.085	- 7,41%
II. Vreemde middelen	11.862.755	12.054.984	+ 192.229	+ 1,62%	41.548.345	- 29.493.361	- 70,99%
III. Kapitaalsubsidies	21.373.916	13.660.758	- 7.713.158	- 36,09%	15.539.723	- 1.878.965	- 12,09%
Financiering	92.957.465	86.274.289	- 6.683.176	- 7,19%	122.495.699	- 36.221.411	- 29,57%

Evolutie financiering: - ten opzichte van begroting	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
I. Eigen middelen	60.558.547	65.407.632	- 4.849.085	- 7,41%
II. Vreemde middelen	12.054.984	41.548.345	- 29.493.361	- 70,99%
III. Kapitaalsubsidies	13.660.758	15.539.723	- 1.878.965	- 12,09%
Financiering	86.274.289	122.495.699	- 36.221.411	- 29,57%

3.5 Investerings en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per hogeschool

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van de investeringen en financieringsmiddelen per hogeschool.

(Absolute bedragen in eenheden euro)	Bruto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies		
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	% Inv	Bedrag	% Ag Hs	% Inv	Bedrag	% Ag Hs	% Inv
Artevelde	5.415.542	6,28%	5.238.219	8,65%	96,73%	0	0,00%	0,00%	177.324	1,30%	3,27%
Erasmus	2.898.371	3,36%	1.297.306	2,14%	44,76%	0	0,00%	0,00%	1.601.065	11,72%	55,24%
HoGent	10.092.664	11,70%	3.476.557	5,74%	34,45%	3.654.984	30,32%	36,21%	2.961.122	21,68%	29,34%
LUCA	2.894.841	3,36%	2.894.842	4,78%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Howest	3.565.325	4,13%	360.089	0,59%	10,10%	2.400.000	19,91%	67,32%	805.236	5,89%	22,59%
KDG	2.750.712	3,19%	1.202.600	1,99%	43,72%	0	0,00%	0,00%	1.548.112	11,33%	56,28%
VIVES Noord	813.038	0,94%	813.038	1,34%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
TMK	1.133.328	1,31%	1.133.328	1,87%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
KHL	1.436.347	1,66%	1.401.347	2,31%	97,56%	0	0,00%	0,00%	35.000	0,26%	2,44%
KHLim	2.793.817	3,24%	2.710.732	4,48%	97,03%	0	0,00%	0,00%	83.085	0,61%	2,97%
TMM	3.780.810	4,38%	2.730.050	4,51%	72,21%	0	0,00%	0,00%	1.050.760	7,69%	27,79%
KAHO	3.172.862	3,68%	1.290.002	2,13%	40,66%	0	0,00%	0,00%	1.882.859	13,78%	59,34%
VIVES Zuid	10.625.090	12,32%	3.941.267	6,51%	37,09%	6.000.000	49,77%	56,47%	683.823	5,01%	6,44%
TMA	9.756.778	11,31%	9.149.022	15,11%	93,77%	0	0,00%	0,00%	607.756	4,45%	6,23%
Groep T	240.174	0,28%	240.174	0,40%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
HUB - EHSAL	2.498.430	2,90%	2.498.430	4,13%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
AP	18.260.542	21,17%	16.887.698	27,89%	92,48%	0	0,00%	0,00%	1.372.843	10,05%	7,52%
PXL	3.677.113	4,26%	2.999.003	4,95%	81,56%	0	0,00%	0,00%	678.111	4,96%	18,44%
HZS	468.504	0,54%	294.842	0,49%	62,93%	0	0,00%	0,00%	173.661	1,27%	37,07%
Aggregatie Hs	86.274.289	100,00%	60.558.547	100,00%	70,19%	12.054.984	100,00%	13,97%	13.660.758	100,00%	15,83%
Rekenkundig gemiddelde	4.540.752		3.187.292		73,95%	634.473		8,42%	718.987		17,63%
Laagste waarde	240.174	0,28%	240.174	0,40%	10,10%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Hoogste waarde	18.260.542	21,17%	16.887.698	27,89%	100,00%	6.000.000	49,77%	67,32%	2.961.122	21,68%	59,34%

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen

% W/V = procentueel aandeel van de rubriek in de winst / verlies van het boekjaar RR [70/66] van de hogeschool

3.6 Geaggregeerde balans

De balansgegevens uit de jaarrekening 2012 en 2013 van de 19 hogescholen werden geaggregeerd. Deze totaalgegevens fungeren als achtergrondinformatie voor de interpretatie van de financiële ratio's berekend op de geaggregeerde gegevens.

Voorafgaandelijk dient evenwel de aandacht gevestigd te worden op volgende punten:

- er bestaat tussen de hogescholen een sterk uiteenlopende situatie op het vlak van eigendom van de vaste activa (inzonderheid wat betreft de onroerende goederen);
- de waardering van deze onroerende goederen is in de diverse hogescholen op een verschillende wijze gebeurd;
- de bepaling van de waarde op de fondsen van de vereniging¹³ gebeurde op uiteenlopende wijze.

¹³ Naargelang de vroegere inrichtende machten al of niet vaste activa in de nieuwe hogeschool hebben ingebracht en door het hogeschoolbestuur besloten werd de ingebrachte activa al of niet te waarderen, is er een relatief klein of groot patrimonium op de balans terug te vinden.

Balans na winstverdeling

Activa (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	886.965.968	929.458.584	993.667.610
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	1.941.223	3.226.733	3.006.282
III. Materiële vaste activa	22/27	883.775.149	924.915.728	989.426.662
A. Terreinen en gebouwen	22	712.849.237	728.521.877	774.552.098
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	629.316.914	697.916.050	738.074.422
2. Overige	22/92	83.532.323	30.605.827	36.477.676
B. Installaties, machines en uitrusting	23	57.534.695	56.867.035	69.437.197
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	56.145.213	55.613.021	67.347.158
2. Overige	232	1.389.481	1.254.014	2.090.039
C. Meubilair en rollend materieel	24	23.053.168	23.570.620	29.491.099
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	23.053.168	23.570.620	29.491.099
2. Overige	242	0	0	0
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	27.932.956	26.882.454	26.565.698
E. Overige materiële vaste activa	26	32.879.703	38.278.647	41.042.650
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	24.471.692	26.359.098	27.474.287
2. Overige	262	8.408.011	11.919.549	13.568.363
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	29.525.391	50.795.095	48.337.920
IV. Financiële vaste activa	28	1.249.595	1.316.122	1.234.666
A. Verbonden entiteiten	280/1	324.691	280.756	291.336
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	324.691	280.756	291.336
2. Vorderingen	281	0	0	0
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	401.668	391.668	380.968
1. Deelnemingen	282	401.668	391.668	353.468
2. Vorderingen	283	0	0	27.500
C. Andere financiële vaste activa	284/8	523.237	643.698	562.362
1. Aandelen	284	383.957	343.022	393.957
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	139.280	300.677	168.405
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	480.906.866	498.045.057	401.977.061
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.098.949	1.587.860	2.968.562
A. Handelsvorderingen	290	7.179	1.391.839	276.921
B. Overige vorderingen	291	2.091.770	196.021	2.691.641
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0	91.000	0
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	7.316.414	4.567.015	4.703.158
A. Voorraden	30/36	770.762	776.808	793.717
1. Grond- en hulpstoffen	30/31	148.307	157.931	129.026
2. Goederen in bewerking	32	0	0	0
3. Gereed product	33	0	0	0
4. Handelsgoederen	34	622.455	618.877	664.691
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35	0	0	0
6. Vooruitbetalingen	36	0	0	0
B. Bestellingen in uitvoering	37	6.545.652	3.790.207	3.909.441
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	170.117.818	164.304.663	121.287.381
A. Handelsvorderingen	40	122.893.224	122.182.895	87.487.630
B. Overige vorderingen	41	47.224.594	42.121.768	33.799.751
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	11.172.708	21.121.052	1.087.613
VIII. Geldbeleggingen	50/53	176.598.979	185.069.428	145.415.669
IX. Liquide middelen	54/58	115.154.261	134.419.008	112.996.016
X. Overlopende rekeningen	490/1	9.620.445	8.097.083	14.606.275
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.367.872.834	1.427.503.641	1.395.644.671

Balans na winstverdeling

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
EIGEN VERMOGEN	10/15	881.685.872	942.777.041	923.368.675	
I. Fondsen van de vereniging	10	114.512.359	111.705.979	117.378.239	
A. Beginvermogen	100	76.032.314	84.518.339	96.812.042	
B. Permanente financiering	101	38.480.045	27.187.640	20.566.197	
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	87.205.030	87.205.030	86.765.030	
IV. Bestemde fondsen	13	159.875.561	217.313.829	147.514.423	
V. Overgedragen winst	140	272.422.986	280.974.858	324.008.741	
Overgedragen verlies	(-)	141	(163.856)	(2.577.835)	(455.195)
VI. Kapitaalsubsidies	15	247.833.792	248.155.181	248.157.437	
VOORZIENINGEN	16	11.892.596	11.958.279	11.878.742	
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	11.892.596	11.958.279	11.878.742	
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	41.317	869.777	28.505	
2. Belastingen	161	0	0	0	
3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	8.016.336	8.212.725	7.748.991	
4. Overige risico's en kosten	163/5	3.834.943	2.875.778	4.101.246	
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	0	
SCHULDEN	17/49	474.294.367	472.768.326	460.397.250	
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	237.892.969	244.880.921	255.019.743	
A. Financiële schulden	170/4	237.183.058	244.865.258	254.657.661	
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	2.510.683	
2. Niet -achtergestelde obligatieleningen	171	0	13.000.000	0	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	16.884.819	15.887.513	15.822.392	
4. Kredietinstellingen	173	214.304.558	210.318.011	219.554.110	
5. Overige leningen	174	5.993.681	5.659.734	16.770.477	
B. Handelsschulden	175	350.000	0	2.503	
1. Leveranciers	1750	350.000	0	2.503	
2. Te betalen wissels	1751	0	0	0	
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0	0	0	
D. Andere schulden	179	359.911	15.663	359.579	
1. Rentedragend	1790	0	0	0	
2. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	344.923	0	344.923	
3. Borgtochten ontvangen in contanten	1792	14.988	15.663	14.656	
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	170.344.398	179.095.698	152.901.712	
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	13.810.538	15.038.536	15.160.724	
B. Financiële schulden	43	545.000	490.500	603.054	
1. Kredietinstellingen	430/8	545.000	490.500	543.054	
2. Overige leningen	439	0	0	60.000	
C. Handelsschulden	44	36.466.264	41.086.966	34.545.961	
1. Leveranciers	440/4	36.466.264	41.086.966	34.545.961	
2. Te betalen wissels	441	0	0	0	
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	18.151.556	17.815.836	8.859.074	
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	91.196.773	83.867.494	87.845.370	
1. Belastingen	450/3	13.890.748	14.107.409	12.610.988	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	77.306.025	69.760.084	75.234.382	
F. Andere schulden	48	10.174.267	20.796.367	5.887.529	
1. Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	2.541.302	2.389.029	1.671.202	
2. Rentedragend	4890	79.761	197.942	1.919	
3. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	7.553.204	18.209.396	4.214.408	
X. Overlopen rekeningen	492/3	66.057.000	48.791.707	52.475.794	
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.367.872.834	1.427.503.641	1.395.644.671	

3.6.1 Activa

3.6.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

Het balanstotaal steeg (+4,36%) tijdens het boekjaar 2013 van 1.367.872.834 EUR naar 1.427.503.641 EUR.

Evolutie balans - activa: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
VASTE ACTIVA	20/28	886.965.968	929.458.584	+ 42.492.616	+ 4,79%	993.667.610	- 64.209.026	- 6,46%
I. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0		0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	21	1.941.223	3.226.733	+ 1.285.510	+ 66,22%	3.006.282	+ 220.451	+ 7,33%
III. Materiële vaste activa	22/27	883.775.149	924.915.728	+ 41.140.579	+ 4,66%	989.426.662	- 64.510.934	- 6,52%
IV. Financiële vaste activa	28	1.249.595	1.316.122	+ 66.527	+ 5,32%	1.234.666	+ 81.456	+ 6,60%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	480.906.866	498.045.057	+ 17.138.190	+ 3,56%	401.977.061	+ 96.067.996	+ 23,90%
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.098.949	1.587.860	- 511.089	- 24,35%	2.968.562	- 1.380.702	- 46,51%
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	7.316.414	4.567.015	- 2.749.399	- 37,58%	4.703.158	- 136.143	- 2,89%
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	170.117.818	164.304.663	- 5.813.155	- 3,42%	121.287.381	+ 43.017.282	+ 35,47%
VIII. Geldbeleggingen IX. Liquide middelen	50/58	291.753.240	319.488.437	+ 27.735.196	+ 9,51%	258.411.685	+ 61.076.752	+ 23,64%
X. Overlopende rekeningen	490/1	9.620.445	8.097.083	- 1.523.362	- 15,83%	14.606.275	- 6.509.192	- 44,56%
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.367.872.834	1.427.503.641	+ 59.630.807	+ 4,36%	1.395.644.671	+ 31.858.970	+ 2,28%

De geaggregeerde vaste activa bedragen 929.458.584 EUR in het jaar 2013 (+42.492.616 EUR), de geaggregeerde vlottende activa bedragen 498.045.057 EUR (+17.138.190 EUR). De stijging van de vaste activa hebben te maken met het aanzienlijk investeringsvolume in het jaar 2013. In 2013 werden er grote investeringsinspanningen geleverd door de sector. De stijging van de vaste activa situeerde zich in hoofdzaak bij de rubrieken activa in aanbouw en terreinen en gebouwen onder de materiële vaste activa.

De geaggregeerde vlottende activa stijgen tijdens het boekjaar 2013 met 3,56%. Deze toename is grotendeels te wijten aan de toename van de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen. Door de inkanteling van de sociale voorzieningen voor de studenten in de hogescholen vanaf 1 januari 2013 kwamen de financiële middelen van de stuvo's bij de hogescholen terecht. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de hogescholen.

In de begroting 2013 stellen we voor de vaste activa een onderschatting vast van 6,46%. Deze onderschatting situeert zich hoofdzakelijk bij de rubriek terreinen en gebouwen. De vlottende activa overschreden het gebudgetteerde bedrag met 23,90%. In absolute bedragen is de afwijking het hoogst bij de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen. Deze ligt in realiteit 61.076.752 EUR hoger dan oorspronkelijk begroot.

3.6.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012, jaarrekening 2013 en begroting 2013

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

Uit het hiernavolgende overzicht blijkt dat de structuur van de activa op het niveau van de hoofdrubrieken (**vaste** versus **vlottende** activa) in 2013 in lijn blijft met de structuur van de hoofdrubrieken in de jaarrekening 2012.

De grote balansstructuur 2013 wijkt wat af van wat effectief in 2013 gerealiseerd werd. In de begroting 2013 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit blijkt deze verschuiving zich niet doorgezet te hebben. De vlottende activa werden voor 2013 lager begroot dan de effectief gerealiseerde vlottende activa.

¹⁶ Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.

¹⁷ Lonen december 2012, provisie vakantiegeld 2013, 3de voorschot en saldo 4de kwartaal RSZ.

Activa (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	64,84%	65,11%	71,20%
I. Oprichtingskosten	20	0,00%	0,00%	0,00%
II. Immateriële vaste activa	21	0,14%	0,23%	0,22%
III. Materiële vaste activa	22/27	64,61%	64,79%	70,89%
A. Terreinen en gebouwen	22	52,11%	51,03%	55,50%
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	46,01%	48,89%	52,88%
2. Overige	22/92	6,11%	2,14%	2,61%
B. Installaties, machines en uitrusting	23	4,21%	3,98%	4,98%
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	4,10%	3,90%	4,83%
2. Overige	232	0,10%	0,09%	0,15%
C. Meubilair en rollend materieel	24	1,69%	1,65%	2,11%
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	1,69%	1,65%	2,11%
2. Overige	242	0,00%	0,00%	0,00%
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	2,04%	1,88%	1,90%
E. Overige materiële vaste activa	26	2,40%	2,68%	2,94%
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	1,79%	1,85%	1,97%
2. Overige	262	0,61%	0,83%	0,97%
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	2,16%	3,56%	3,46%
IV. Financiële vaste activa	28	0,09%	0,09%	0,09%
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,02%	0,02%	0,02%
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,02%	0,02%	0,02%
2. Vorderingen	281	0,00%	0,00%	0,00%
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	0,03%	0,03%	0,03%
1. Deelnemingen	282	0,03%	0,03%	0,03%
2. Vorderingen	283	0,00%	0,00%	0,00%
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,04%	0,05%	0,04%
1. Aandelen	284	0,03%	0,02%	0,03%
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,01%	0,02%	0,01%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	35,16%	34,89%	28,80%
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,15%	0,11%	0,21%
A. Handelsvorderingen	290	0,00%	0,10%	0,02%
B. Overige vorderingen	291	0,15%	0,01%	0,19%
Waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0,00%	0,01%	0,00%
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0,53%	0,32%	0,34%
A. Voorraden	30/36	0,06%	0,05%	0,06%
1. Grond- en hulpstoffen	30/31	0,01%	0,01%	0,01%
2. Goederen in bewerking	32	0,00%	0,00%	0,00%
3. Gereed product	33	0,00%	0,00%	0,00%
4. Handelsgoederen	34	0,05%	0,04%	0,05%
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35	0,00%	0,00%	0,00%
6. Vooruitbetalingen	36	0,00%	0,00%	0,00%
B. Bestellingen in uitvoering	37	0,48%	0,27%	0,28%
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	12,44%	11,51%	8,69%
A. Handelsvorderingen	40	8,98%	8,56%	6,27%
B. Overige vorderingen	41	3,45%	2,95%	2,42%
Waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0,82%	1,48%	0,08%
VIII. Geldbeleggingen	50/53	12,91%	12,96%	10,42%
IX. Liquide middelen	54/58	8,42%	9,42%	8,10%
X. Overlopende rekeningen	490/1	0,70%	0,57%	1,05%
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.367.872.834	1.427.503.641	1.395.644.671

3.6.2 Passiva

3.6.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

Evolutie balans - passiva: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
EIGEN VERMOGEN	10/15	881.685.872	942.777.041	+ 61.091.169	923.368.675	+ 19.408.366
I. Fondsen van de vereniging	10	114.512.359	111.705.979	- 2.806.380	117.378.239	- 5.672.261
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	87.205.030	87.205.030	+ 0	86.765.030	+ 440.000
IV. Bestemde fondsen	13	159.875.561	217.313.829	+ 57.438.268	147.514.423	+ 69.799.406
V. Overgedragen winst / Overgedragen verlies	140/141	272.259.130	278.397.023	+ 6.137.892	323.553.546	- 45.156.523
VI. Kapitaalsubsidies	15	247.833.792	248.155.181	+ 321.389	248.157.437	- 2.256
VOORZIENINGEN	16	11.892.596	11.958.279	+ 65.683	11.878.742	+ 79.538
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	11.892.596	11.958.279	+ 65.683	11.878.742	+ 79.538
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	+ 0	0	+ 0
SCHULDEN	17/49	474.294.367	472.768.326	- 1.526.041	460.397.250	+ 12.371.076
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	237.892.969	244.880.921	+ 6.987.952	255.019.743	- 10.138.822
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	170.344.398	179.095.698	+ 8.751.300	152.901.712	+ 26.193.986
X. Overlopende rekeningen	492/3	66.057.000	48.791.707	- 17.265.294	52.475.794	- 3.684.088
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.367.872.834	1.427.503.641	+ 59.630.807	1.395.644.671	+ 31.858.970

Het balanstotaal per 31.12.2013 bedroeg 1.427.503.641 EUR. We stellen volgende significante evoluties vast: binnen het eigen vermogen is de groei van de bestemde fondsen belangrijk te noemen (+57,4 Mio EUR). De sector had in 2012 reeds duidelijk een trend ingezet om meer bestemde fondsen aan te leggen. Bovendien werd als gevolg van de integratie van de sociale voorzieningen binnen de hogeschool het netto-actief van de vzw's studentenvoorzieningen per 31.12.2012 toegewezen aan een bestemd fonds. Jaarlijks wordt de winst of het verlies van het boekjaar van de afdeling Stuvo toegevoegd aan dit bestemd fonds. Dit verklaart meteen de belangrijke toename van deze rubriek binnen het eigen vermogen. De overgedragen winsten van de sector nemen ook toe per eind 2013.

De schulden op meer dan één jaar zijn toegenomen met 6,9 Mio EUR. In 2013 heeft de sector bijkomend vreemd vermogen aangetrokken om haar investeringsvolume te financieren. De overlopende rekening van het passief zijn gedaald met 17,2 Mio EUR.

3.6.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012, jaarrekening 2013 en begroting 2013

De structuuranalyse van de passiva toont weinig verschuivingen ten opzichte van de jaarrekening 2012 en de begroting 2013.

Passiva (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
EIGEN VERMOGEN	10/15	64,46%	66,04%	66,16%
I. Fondsen van de vereniging	10	8,37%	7,83%	8,41%
A. Beginvermogen	100	5,56%	5,92%	6,94%
B. Permanente financiering	101	2,81%	1,90%	1,47%
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	6,38%	6,11%	6,22%
IV. Bestemde fondsen	13	11,69%	15,22%	10,57%
V. Overgedragen winst	140	19,92%	19,68%	23,22%
Overgedragen verlies	(-) 141	- 0,01%	- 0,18%	- 0,03%
VI. Kapitaalsubsidies	15	18,12%	17,38%	17,78%
VOORZIENINGEN	16	0,87%	0,84%	0,85%
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0,87%	0,84%	0,85%
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	0,00%	0,06%	0,00%
2. Belastingen	161	0,00%	0,00%	0,00%
3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	0,59%	0,58%	0,56%
4. Overige risico's en kosten	163/5	0,28%	0,20%	0,29%
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0,00%	0,00%	0,00%
SCHULDEN	17/49	34,67%	33,12%	32,99%
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	17,39%	17,15%	18,27%
A. Financiële schulden	170/4	17,34%	17,15%	18,25%
1. Achtergestelde leningen	170	0,00%	0,00%	0,18%
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00%	0,91%	0,00%
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	1,23%	1,11%	1,13%
4. Kredietinstellingen	173	15,67%	14,73%	15,73%
5. Overige leningen	174	0,44%	0,40%	1,20%
B. Handelsschulden	175	0,03%	0,00%	0,00%
1. Leveranciers	1750	0,03%	0,00%	0,00%
2. Te betalen wissels	1751	0,00%	0,00%	0,00%
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0,00%	0,00%	0,00%
D. Andere schulden	179	0,03%	0,00%	0,03%
1. Rentedragend	1790	0,00%	0,00%	0,00%
2. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0,03%	0,00%	0,02%
3. Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0,00%	0,00%	0,00%
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	12,45%	12,55%	10,96%
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	1,01%	1,05%	1,09%
B. Financiële schulden	43	0,04%	0,03%	0,04%
1. Kredietinstellingen	430/8	0,04%	0,03%	0,04%
2. Overige leningen	439	0,00%	0,00%	0,00%
C. Handelsschulden	44	2,67%	2,88%	2,48%
1. Leveranciers	440/4	2,67%	2,88%	2,48%
2. Te betalen wissels	441	0,00%	0,00%	0,00%
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	1,33%	1,25%	0,63%
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	6,67%	5,88%	6,29%
1. Belastingen	450/3	1,02%	0,99%	0,90%
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	5,65%	4,89%	5,39%
F. Andere schulden	48	0,74%	1,46%	0,42%
1. Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0,19%	0,17%	0,12%
2. Rentedragend	4890	0,01%	0,01%	0,00%
3. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	0,55%	1,28%	0,30%
X. Overlopende rekeningen	492/3	4,83%	3,42%	3,76%
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.367.872.834	1.427.503.641	1.395.644.671

3.7 Geaggregeerde cashflow

Bij de bespreking van de geaggregeerde resultatenrekening werd aandacht besteed aan het resultaat van het boekjaar. In de geaggregeerde balans werd de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van boekjaar 2013 weergegeven. De cashflowanalyse¹⁴ heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verklaring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen. Het verschil tussen de som van de geldbeleggingen en liquide middelen per eind 2012 en begin 2013 is te wijten aan de integratie van de sociale voorzieningen binnen de hogeschool per 1 januari 2013.

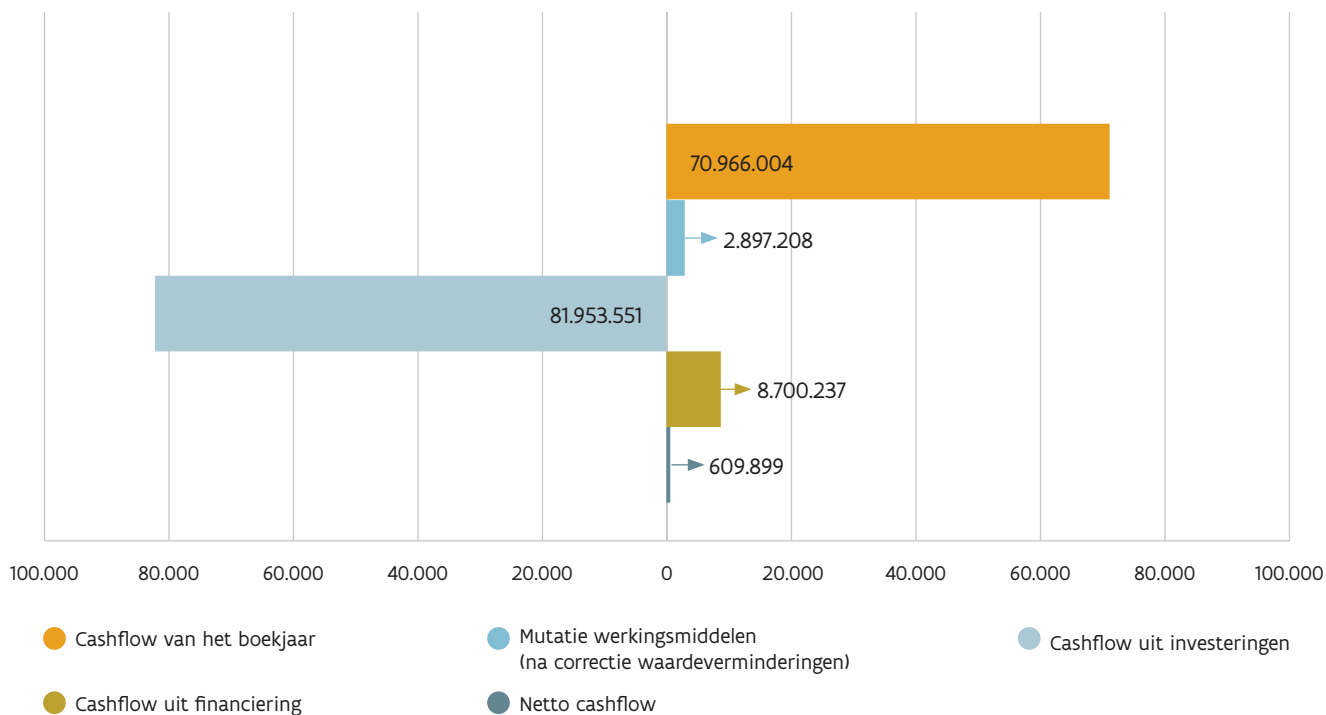
Cashflow (leenheden euro)	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
LIQUIDITEITSBRONNEN EN -AANWENDING - CASHFLOW			
Winst/Verlies van het boekjaar (+/-)	24.291.299	12.888.110	18.417.601
+ Afschrijvingen (+)	57.480.316	57.925.022	62.647.696
+ Overige niet-kaskosten (+)	(2.705.866)	2.002.889	1.623.783
- Niet-kasopbrengsten (+)	12.214.085	12.530.500	9.873.923
(+ -) Cashflow van het boekjaar (1)	66.851.664	60.285.522	70.966.004
Mutatie werkmiddelen (na correctie waardeverminderingen) (2)			
- Investerings (inbegrepen FVA en verderingen > 1 jaar) (+)			
+ Desinvesteringen (inbegrepen FVA en vorderingen > 1 jaar) (+)			
(+ -) Netto-investeringen (3)	(66.069.822)	(88.590.682)	(81.953.551)
+ Nieuwe leningen (+)			
- Aflossingen (+)			
(+ -) Netto-ontleningen (4)	(23.296.761)	30.535.515	772.400
(+ -) Overige (o.a. kapitaalsubsidies) (5)	25.417.194	22.068.909	7.927.838
(+ -) Netto cashflow (6) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5)	12.917.346	11.949.627	609.899
Geldbelegging + Liquide middelen begin periode (7)	266.826.324	279.743.675	318.878.542
Geldbelegging + Liquide middelen einde periode (6) + (7)	279.743.670	291.693.302	319.488.440
LIQUIDITEITSBRONNEN EN -AANWENDING - MUTATIE IN DE WERKINGSMIDDELEN			
Situatie einde vorige periode			
Vlottende activa (+)	435.678.976	444.447.296	513.815.573
- Vorderingen op meer dan één jaar (+)	2.315.119	2.370.828	2.751.573
- Geldbeleggingen + liquide middelen (+)	266.826.324	279.743.675	318.878.542
+ Eventuele correctie voor kaskrediet (+)	42.480.000	0	0
- Schulden op ten hoogste één jaar (exclusief schulden op meer dan één jaar die binnen het (+) jaar vervallen) (+)	183.623.256	141.103.098	158.425.054
- Overlopende rekeningen passief (+)	61.290.501	68.287.472	66.143.927
Werkingsmiddelen einde vorige periode (a)	(35.896.225)	(47.057.777)	(32.383.523)
Situatie einde periode			
Vlottende activa	444.447.296	480.906.866	498.045.057
- Vorderingen op meer dan één jaar (+)	2.370.828	2.098.949	1.587.860
- Geldbeleggingen + liquide middelen (+)	279.743.675	291.753.240	319.488.437
+ Eventuele correctie voor kaskrediet (+)	0	0	0
- Schulden op ten hoogste één jaar (exclusief schulden op meer dan één jaar die binnen het (+) jaar vervallen) (+)	141.103.104	156.533.860	164.057.162
- Overlopende rekeningen passief (+)	68.287.472	66.057.000	48.791.707
Werkingsmiddelen einde vorige periode (b)	(47.057.783)	(35.536.183)	(35.880.108)
Mutatie werkmiddelen (voor correctie waardeverminderingen) = (a) - (b)	11.161.559	(11.521.595)	3.496.586
- Waardeverminderingen op voorraden en werkingsvorderingen (+)	809.503	826.929	625.106
- Waardeverminderingen op vlottende activa, andere dan hierboven bedoeld (+)	336.985	1.115	(9.818)
Mutatie werkmiddelen (na correctie waardeverminderingen) (2)	10.015.071	(12.349.638)	2.897.208

¹⁴ De berekening van de cashflow heeft als bijkomend voordeel dat de invloed van de niet-kaskosten (die sterke verschillen vertonen tussen de diverse hogescholen onderling) op de beoordeling van de financiële toestand van de hogeschool wordt vermeden.

3.7.1 Geaggregeerde cashflow van het boekjaar/netto cashflow 2013

In volgend schema worden de componenten in de berekening van de netto cashflow ingedeeld volgens bron van geldmiddelen of aanwending van geldmiddelen.

Opbouw netto cashflow

Een eerste element in de berekening van de netto cashflow is de bepaling van de **cashflow van het boekjaar**. Het basisbestanddeel hiervan is het geaggregeerde resultaat van het boekjaar. Dit resultaat ligt 5,5 Mio EUR hoger dan vorig jaar. Dit wordt vervolgens gecorrigeerd voor de niet-kaskosten omdat deze het resultaat van het boekjaar verkleinen zonder dat hiervoor liquiditeiten dienden te worden aangewend. De bijdrage van de afschrijvingen tot de cashflow van het boekjaar is ook in 2013 aanzienlijk. Vervolgens worden de niet-kasopbrengsten in mindering gebracht. Deze opbrengsten vloeien in hoofdzaak voort uit een toerekening van voorheen ontvangen kapitaalsubsidies en verhogen het resultaat van het boekjaar zonder dat er in het lopende boekjaar geldstromen tegenover staan. Per saldo betekent de cashflow van het boekjaar dan ook een belangrijke financieringsbron (70.966.004 EUR).

De mutatie in de netto werkingsmiddelen vormt in het boekjaar 2013 een financieringsbron ter waarde van 2.897.208 EUR.

De som van de cashflow van het boekjaar en van de mutatie in de werkingsmiddelen levert de operationele cashflow. Dit bedrag kunnen de hogescholen besteden aan investeringen, aflossingen van leningen, enz.... Via de operationele cashflow werd hiervoor in 2013 73.863.212 EUR aan financiële middelen gegenereerd. Dit was niet voldoende om de financieringsbehoeften uit de investeringen (81.953.551 EUR) van de sector integraal te dekken. De ontbrekende middelen vond de sector in de opname van kapitaalsubsidies en van een bedrag aan vreemd vermogen. De sector financierde zijn investeringen met eigen financiële middelen, kapitaalsubsidies en vreemd vermogen.

De sector realiseerde over het boekjaar 2013 een positieve netto cashflow ter waarde van ongeveer 610.000 EUR. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de sector tot afgerond 319,5 miljoen EUR. De financiële buffer van de hogescholen is dus groot. M.a.w. de liquiditeitspositie van de sector oogt goed.

3.8 Financiële ratio's

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de hogescholen wordt aandacht besteed aan de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's. De gehanteerde financiële ratio's werden in de IBR-werkgroep Hoger Onderwijs eenduidig gedefinieerd. Het zijn klassieke tools, evenwel aangepast aan de specifieke situatie van de hogescholen.

3.8.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's

Financiële ratio's (teller en noemer in eenheden euro)	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Liquiditeitsratio's			
1. Netto werkmiddelen	269.702.044	291.702.046	304.448.184
2. Quick ratio	2,69	2,69	2,68
3. Liquiditeit van de werkingsschulden	73 dagen	81 dagen	81 dagen
Solvabiliteitsratio's			
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	66,01%	64,46%	66,04%
2. Algemene schuldgraad	51,49%	55,14%	51,41%
Resultatenratio's			
1. Netto marge (1): Bedrijfswinst/-verlies / Bedrijfsopbrengsten	1,03%	1,05%	1,51%
2. Netto marge (2): Winst/verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	0,91%	0,97%	1,59%
3. Netto marge (3): Winst/verlies van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	2,74%	1,39%	1,91%

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector een geaggregeerd bedrag, het percentage en het rekenkundige gemiddelde berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele hogeschool weergegeven.

3.8.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de hogeschool aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, contractuele personeelsleden, ...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-werkingsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de werkingsschulden.

Netto-werkingsmiddelen

Deze ratio is een gecorrigeerde berekening van het nettobedrijfskapitaal dat gedefinieerd wordt als volgt: nettobedrijfskapitaal = beperkte vlottende activa min vreemd vermogen op korte termijn.

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken **voorraden en over te dragen kosten**, worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Bij de berekening van de netto-werkingsmiddelen wordt alleen rekening gehouden met de "cash"-schulden. Zo wordt de pro rata overdracht van de opbrengst uit de studiegelden niet opgenomen in de berekening. Dit is immers geen schuld die dient betaald te worden met de liquiditeiten van de hogeschool.

De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de 19 hogescholen bedragen voor het boekjaar 2013 304.448.184 EUR ten opzichte van 291.702.046 EUR in 2012. Dit betekent een stijging met 12.746.138 EUR. De globale hogeschoolsector beschikt in 2013 over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie van de hogescholensector. In 2013 leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor elk van de hogescholen een positief resultaat op.

Netto werkingsmiddelen

Gunstige liquiditeit = positieve netto werkingsmiddelen			
(eenheden euro)	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	269.702.044	291.702.046	304.448.184
Rekenkundig gemiddelde	12.842.954	13.890.574	16.023.589
Laagste waarde	(266.544)	1.244.844	1.594.629
Hoogste waarde	47.549.863	75.807.002	75.081.296

Quick ratio

Bij deze ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

$$\frac{\text{Beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide elementen}}{\text{Het vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden}}$$

Deze ratio geeft een goede liquiditeitssituatie bij een waarde van minimaal één, d.w.z. dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

Er bleken per einde 2013 voldoende middelen voorhanden om 2,68 maal de lopende kortemijnverplichtingen te dekken. Dit is een goede ratio. De liquiditeit bleef in 2013 gewaarborgd voor de sector in zijn geheel. De reële noden worden ruimschoots gedekt. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen. De range tussen de laagste en hoogste waarde in 2013 is vrij groot wat illustreert dat de liquiditeitspositie van de individuele hogescholen sterk kan verschillen.

Quick ratio

Bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één			
	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	2,69	2,69	2,68
Rekenkundig gemiddelde	2,92	2,84	2,77
Laagste waarde	0,97	1,27	1,21
Hoogste waarde	6,58	8,38	5,65

Liquiditeit van de werkingsschulden

Het aantal dagen leverancierskrediet¹⁵ drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden..

$$\frac{\text{Werkingschulden Balans } 44 * 365 \text{ dagen}}{\text{Inkopen inclusief BTW op RR 60 + mutatie Balans op rekening 30 + RR 61}}$$

Liquiditeit van de werkingsschulden

(aantal dagen)	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	73	81	81
Rekenkundig gemiddelde	77	82	73
Laagste waarde	29	18	7
Hoogste waarde	268	246	161

¹⁵ De hoge waarden moeten genuanceerd worden beoordeeld. De werkingsschulden worden immers in belangrijke mate beïnvloed door de facturatiegewoonte van de leveranciers, nl. eind december worden vaak nog veel facturen opgemaakt en verstuurd naar de klanten. Indien de hogeschool einde december belangrijke facturen (bv. i.v.m. investeringsprojecten) ontving, dan heeft dit een zeer sterke invloed op de ratio (en kan dit resulteren in extreem hoge waarden). De balans per 31 december blijft immers een opnamemoment, bij wijze van spreken een "foto" die genomen wordt van de cijfers.

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 81 in het jaar 2013. De interpretatie van deze ratio is niet eenvoudig. De aard van de leveranciersfactuur beïnvloedt mee de duur van het toegestane betalingsuitstel. Langer betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van vertrouwen van de leveranciers in de hogescholen. Wanneer de toename van het aantal dagen betalingsuitstel het gevolg is van het niet tijdig betalen van de openstaande rekeningen kan dit echter het vertrouwen dat de hogescholen in de toekomst zullen genieten, aantasten.

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingmiddelen (eenheden euro)			Quick ratio			Liquiditeit van de werkingsschulden (aantal dagen)		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Artevelde	11.796.701	5.573.696	6.960.337	2,16	1,50	1,66	111	87	66
Erasmus	31.447.192	32.823.198	39.422.246	3,97	4,61	5,58	100	107	96
Artesis	47.549.863	75.807.002		6,58	8,38		75	94	
HoGent	8.825.494	6.065.983	21.722.342	1,53	1,28	2,05	76	84	161
LUK									
LUCA	8.808.856	10.550.511	10.728.699	2,50	2,71	2,60	70	59	48
Howest	21.343.016	18.893.968	18.954.688	5,25	3,95	4,10	56	93	63
KDG	5.432.096	9.522.006	13.298.270	1,48	1,78	2,28	76	90	49
VIVES Noord	(266.544)	2.669.389	6.938.398	0,97	1,51	2,57	32	18	7
TMK	19.750.518	23.329.648	22.685.401	2,84	3,48	3,16	142	59	61
KHL	9.932.773	11.181.790	15.338.118	2,05	2,10	2,27	67	69	59
KHLim	7.778.751	2.632.917	5.819.156	2,03	1,27	1,64	72	143	81
TMM	5.521.762	3.987.599	2.044.346	1,78	1,54	1,21	48	59	61
KAHO	7.714.591	7.510.015	6.588.639	1,95	1,69	1,53	53	85	114
VIVES Zuid	12.774.493	12.159.281	7.322.228	2,66	2,48	1,89	29	65	49
TMA	20.038.085	18.069.651	11.216.976	6,47	4,87	2,98	42	70	114
Plantijn	9.564.346	9.883.137		2,80	2,93		268	246	
PHL	6.677.966	4.108.525		2,08	1,58		65	58	
Groep T	9.887.289	10.865.413	10.359.624	3,95	3,67	4,00	53	52	49
HUB - EHSAL	18.069.941	18.124.507	16.049.120	3,04	2,88	2,62	53	78	76
XIOS	5.855.804	6.698.966		2,79	3,27		58	42	
AP			75.081.296			5,65			147
PXL			12.323.670			1,80			53
HZS	1.199.053	1.244.844	1.594.629	2,34	2,23	3,05	63	56	29
Aggregatie Hs	269.702.044	291.702.046	304.448.184	2,69	2,69	2,68	73	81	81
Rekenkundig gemiddelde	12.842.954	13.890.574	16.023.589	2,92	2,84	2,77	77	82	73
Laagste waarde	(266.544)	1.244.844	1.594.629	0,97	1,27	1,21	29	18	7
Hoogste waarde	47.549.863	75.807.002	75.081.296	6,58	8,38	5,65	268	246	161

3.8.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de hogescholen in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te komen. Dit wordt gemeten met behulp van twee belangrijke ratio's: met name de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

Graad van financiële onafhankelijkheid

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

Het aandeel van het eigen vermogen in het balanstotaal is groot. Dit betekent dat de sector relatief gezien niet sterk afhankelijk is van vreemd vermogen. In het boekjaar 2013 financiert de globale hogeschoolsector zich voor 66,04% met eigen vermogen. De sector is dus maar voor 33,96% van de middelen afhankelijk van vreemd vermogen. De sector heeft, zoals blijkt uit de geaggregeerde cijfers van 2013, een sterke financiële onafhankelijkheid.

Graad van financiële onafhankelijkheid

Hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen.			
	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	66,01%	64,46%	66,04%
Rekenkundig gemiddelde	63,18%	62,66%	64,18%
Laagste waarde	35,47%	38,59%	45,63%
Hoogste waarde	86,73%	85,09%	84,17%

Algemene schuldgraad

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen t.o.v. het eigen vermogen. Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2013 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 51,41 EUR schulden staan.

Algemene schuldgraad

Hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit			
	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	51,49%	55,14%	51,41%
Rekenkundig gemiddelde	67,09%	66,97%	61,27%
Laagste waarde	15,30%	17,53%	18,80%
Hoogste waarde	181,92%	159,16%	119,16%

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid				Algemene schuldgraad			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Artevelde	50,31%	51,93%	52,25%	55,36%	98,79%	92,56%	91,37%	80,63%
Erasmus	72,03%	73,85%	76,90%	80,63%	38,83%	35,40%	30,04%	24,02%
Artesis	82,67%	86,73%	66,52%		20,97%	15,30%	50,34%	
HoGent	85,11%	86,69%	85,09%	81,46%	17,50%	15,36%	17,53%	22,76%
LUK	58,09%				72,13%			
LUCA	68,99%	64,58%	65,56%	71,37%	44,94%	54,86%	52,54%	40,11%
Howest	83,07%	82,36%	82,51%	83,10%	20,38%	21,42%	21,20%	20,33%
KDG	61,04%	66,35%	67,20%	71,50%	63,82%	50,72%	48,80%	39,86%
VIVES Noord	50,07%	49,32%	52,06%	55,47%	99,71%	102,75%	92,08%	80,29%
TMK	42,67%	42,16%	42,38%	46,42%	134,35%	137,19%	135,96%	115,42%
KHL	60,73%	59,31%	59,32%	60,41%	64,67%	68,60%	68,56%	65,53%
KHLim	56,31%	57,37%	52,64%	54,93%	77,60%	74,30%	89,95%	82,06%
TMM	53,59%	56,53%	57,34%	58,31%	86,62%	76,90%	74,40%	71,50%
KAHO	58,77%	59,79%	59,57%	61,38%	70,17%	67,24%	67,86%	62,91%
VIVES Zuid	70,16%	69,49%	64,06%	60,92%	42,54%	43,90%	56,11%	64,15%
TMA	81,21%	81,66%	81,73%	84,17%	23,13%	22,46%	22,35%	18,80%
Plantijn	64,47%	63,90%	65,82%		55,11%	56,49%	51,94%	
PHL	59,70%	58,52%	61,42%		67,51%	70,87%	62,80%	
Groep T	34,75%	35,47%	38,59%	45,63%	187,79%	181,92%	159,16%	119,16%
HUB - EHSAL	34,48%	48,42%	46,63%	48,76%	190,04%	106,52%	114,45%	105,10%
XIOS	78,72%	79,12%	81,63%		27,04%	26,39%	22,51%	
AP				68,91%				45,11%
PXL				67,18%				48,85%
HZS	48,38%	53,29%	56,66%	63,50%	106,68%	87,67%	76,49%	57,48%
Aggregatie Hs	63,90%	66,01%	64,46%	66,04%	56,50%	51,49%	55,14%	51,41%
Rekenkundig gemiddelde	61,60%	63,18%	62,66%	64,18%	73,20%	67,09%	66,97%	61,27%
Laagste waarde	34,48%	35,47%	38,59%	45,63%	17,50%	15,30%	17,53%	18,80%
Hoogste waarde	85,11%	86,73%	85,09%	84,17%	190,04%	181,92%	159,16%	119,16%

3.8.4 Rentabiliteit

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van de hogeschoolsector wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt gebruik gemaakt van een drietal ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse winsten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

Netto-marges

In de netto-marges wordt de bedrijfswinst of het bedrijfsverlies, de winst of het verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening en de winst of het verlies van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

Globaal bekeken ligt het rentabiliteitsniveau in 2013 op een redelijk goed niveau. De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld. De basis voor dit positieve resultaat wordt gevormd door de bedrijfswinst (netto-marge 1). De financiële verrichtingen leveren een positieve bijdrage. De winst uit de gewone bedrijfsuitoefening vertaalt zich in een netto-marge 2 die boven het niveau van netto-marge 1 ligt. De invloed van de uitzonderlijke verrichtingen is in 2013 positief (hogere netto-marge 3). De ratio's voor de individuele hogescholen vindt u op de volgende pagina terug.

Netto marges

Hoe groter de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit			
	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Netto marge (1)			
Aggregatie Hs	1,03%	1,05%	1,51%
Rekenkundig gemiddelde	1,06%	1,53%	1,47%
Laagste waarde	- 5,99%	- 2,83%	- 1,77%
Hoogste waarde	9,96%	4,62%	5,21%
Netto marge (2)			
Aggregatie Hs	0,91%	0,97%	1,59%
Rekenkundig gemiddelde	1,04%	1,57%	1,96%
Laagste waarde	- 5,90%	- 2,72%	- 3,39%
Hoogste waarde	10,23%	6,75%	19,40%
Netto marge (3)			
Aggregatie Hs	2,74%	1,39%	1,91%
Rekenkundig gemiddelde	2,75%	1,98%	2,33%
Laagste waarde	- 5,48%	- 2,82%	- 4,12%
Hoogste waarde	14,24%	7,94%	14,17%

Resultatenratio's

	Netto marge (1)				Netto marge (2)				Netto marge (3)			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Artevelde	2,96%	4,55%	1,43%	3,22%	2,25%	4,21%	0,96%	2,78%	2,25%	4,88%	0,96%	2,17%
Erasmus	4,60%	4,28%	2,04%	1,25%	5,31%	5,39%	3,38%	2,18%	6,31%	6,55%	4,57%	14,17%
Artesis	2,41%	9,96%	4,62%		4,36%	10,23%	5,78%		7,58%	10,18%	5,82%	
HoGent	- 8,33%	- 5,99%	- 2,83%	0,92%	- 7,85%	- 5,90%	- 2,72%	0,82%	- 4,36%	- 5,48%	- 1,99%	0,02%
LUK	- 3,02%				- 4,63%				- 4,88%			
LUCA	1,01%	- 1,66%	2,74%	4,96%	0,90%	- 1,66%	2,77%	4,99%	0,87%	- 1,65%	2,77%	5,06%
Howest	2,43%	0,83%	0,30%	- 1,43%	3,33%	1,24%	0,42%	- 1,21%	3,32%	1,28%	0,41%	- 4,12%
KDG	1,57%	3,23%	4,17%	3,95%	1,34%	3,09%	4,11%	3,98%	1,28%	8,20%	4,15%	3,70%
VIVES Noord	3,00%	1,30%	3,17%	3,37%	0,91%	- 0,77%	1,41%	1,74%	0,91%	- 1,19%	- 2,82%	1,74%
TMK	- 0,50%	0,38%	- 1,68%	- 1,77%	- 0,79%	- 0,53%	- 2,43%	- 2,27%	- 0,92%	- 0,55%	- 2,11%	- 2,53%
KHL	2,01%	0,26%	0,19%	- 1,16%	1,88%	0,57%	0,62%	- 0,83%	3,13%	1,29%	1,54%	0,31%
KHLim	- 0,52%	0,05%	0,24%	0,87%	- 0,42%	0,22%	0,39%	0,72%	1,31%	2,07%	2,20%	2,52%
TMM	3,81%	- 1,29%	- 0,06%	- 1,61%	3,07%	- 1,80%	- 0,60%	- 1,26%	7,44%	0,71%	- 0,60%	- 0,68%
KAHO	- 0,56%	1,69%	2,42%	0,38%	- 1,58%	0,73%	1,56%	- 0,31%	- 1,62%	0,95%	1,52%	- 0,32%
VIVES Zuid	4,34%	3,55%	- 0,45%	- 0,45%	3,47%	2,71%	- 1,21%	- 0,52%	3,36%	3,50%	- 0,96%	- 0,49%
TMA	1,20%	3,42%	3,19%	4,62%	2,60%	6,09%	6,75%	19,40%	2,60%	5,34%	7,94%	11,45%
Plantijn	- 0,32%	2,29%	0,88%		0,45%	3,00%	2,25%		1,54%	3,72%	2,51%	
PHL	- 0,09%	- 1,08%	1,81%		- 0,01%	- 0,95%	1,86%		0,86%	0,12%	2,91%	
Groep T	- 5,75%	- 5,01%	2,68%	- 0,20%	- 4,35%	- 3,82%	3,63%	- 0,41%	- 0,64%	2,73%	6,68%	2,74%
HUB - EHSAL	1,57%	0,34%	0,39%	- 0,36%	0,24%	- 1,05%	- 2,46%	- 3,39%	1,50%	14,24%	- 0,61%	- 1,17%
XIOS	- 2,45%	2,08%	3,41%		- 2,79%	1,81%	3,05%		- 2,77%	1,81%	3,14%	
AP				5,21%				4,70%				3,79%
PXL				2,39%				2,42%				2,22%
HZS	- 0,06%	- 0,89%	3,54%	3,76%	0,14%	- 0,93%	3,52%	3,64%	0,12%	- 0,93%	3,52%	3,64%
Aggregatie Hs	0,16%	1,03%	1,05%	1,51%	0,13%	0,91%	0,97%	1,59%	1,34%	2,74%	1,39%	1,91%
Rekenkundig gemiddelde	0,42%	1,06%	1,53%	1,47%	0,36%	1,04%	1,57%	1,96%	1,33%	2,75%	1,98%	2,33%
Laagste waarde	- 8,33%	- 5,99%	- 2,83%	- 1,77%	- 7,85%	- 5,90%	- 2,72%	- 3,39%	- 4,88%	- 5,48%	- 2,82%	- 4,12%
Hoogste waarde	4,60%	9,96%	4,62%	5,21%	5,31%	10,23%	6,75%	19,40%	7,58%	14,24%	7,94%	14,17%

4 Conclusies financieel luik

- In 2013 bedraagt het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de hogescholen 760.286.915 EUR ten opzichte van 815.438.377 EUR in 2012. Dit is een daling met 6,76% of in absolute cijfers een daling van 55.151.462 EUR. Enerzijds stellen we een grote daling vast van de component die betrekking heeft op de overflow en anderzijds merken we een stijging van de componenten Brusselmiddelen en academiseringsmiddelen.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding op 1 januari 2012 van het Rekendecreet werden de aanrekeningsregels op het vlak van ontvangsten en uitgaven van de overheid aangepast. Voor de werkingsenveloppe Hoger Onderwijs had dit voor gevolg dat de lonen december 2012, het 3de voorschot + saldo + de eventuele achterstallen 4de kwartaal RSZ 2012 en het vakantiegeld 2012 uit te betalen in 2013 moesten aangerekend worden op de werkingsenveloppe 2012 van de hogescholen. Om de uitgaven van de lonen december 2011, het 3de voorschot + saldo en eventuele achterstallen 4de kwartaal 2011 en het vakantiegeld 2011 uitbetaald in 2012 budgettair te neutraliseren werd éénmalig in een globaal overflow-bedrag van 78,5 miljoen EUR voor de hogescholen voorzien. Deze operatie was er uiteraard niet in 2013 en verklaart grotendeels de daling van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen in 2013. Anderzijds merken we een stijging van de academiseringsmiddelen ter versterking van de onderzoekscapaciteit van de hogescholen in 2013 met 7.089.429 EUR. De Brusselmiddelen namen met 1.053.463 EUR toe in 2013. In 2013 zijn de effectieve werkingsmiddelen toegenomen met 15.686.442 EUR of 2,4%.

- De 19 hogescholen realiseerden in het boekjaar 2013 een geaggregeerde bedrijfsopbrengst van 965.748.281 EUR, een toename met 40.625.595 EUR ten opzichte van vorig jaar. De verklaring voor de toename van de bedrijfsopbrengsten komt door destijging van de omzet van de hogescholen. Tijdens het boekjaar 2013 besteedden de 19 hogescholen 951.197.315 EUR aan bedrijfskosten, een stijging met 3,91%. De toename van de bedrijfskosten situeert zich vooral bij de kostenrubrieken 'diensten en diverse goederen' en 'de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen'. Deze laatste post kent een groei en was vrijbepalend voor het groeiritme van de totale bedrijfskosten.

De geaggregeerde bedrijfswinst is het resultaat dat de hogescholen behalen uit hun courante activiteiten. In het boekjaar 2013 realiseerde de sector een bedrijfswinst van 14.550.966 EUR ten opzichte van 9.718.331 EUR vorig jaar. De bedrijfswinst 2013 is beter dan vorig jaar en is toegenomen met 4.832.635 EUR. De positieve evolutie van het geaggregeerd bedrijfsresultaat in 2013 is in hoofdzaak toe te schrijven aan een iets grotere stijging van de bedrijfsopbrengsten ten opzichte van de stijging van de bedrijfskosten in het jaar 2013. Sedert 2010 stellen we een stelselmatige stijging vast van het bedrijfsresultaat. Deze trend wordt ook in 2013 voortgezet.

De bedrijfswinst 2013 is gunstiger dan het in de begroting 2013 voorziene bedrijfsresultaat. Er werd immers door de hogescholen een bedrijfsverlies begroot voor 2013 van -5.365.738 EUR. Er is dus een afwijking van 19.916.704 EUR tussen de in 2013 effectief gerealiseerde bedrijfswinst en het voor 2013 begrote bedrijfsverlies. Dit beantwoordt aan een jaarlijks terugkerende trend. Het financieel resultaat is positief in 2013, want de financiële opbrengsten wegen zwaarder door dan de financiële kosten (rentelasten) van de sector.

De geaggregeerde winst van het boekjaar is het resultaat dat de hogescholen behalen uit al hun activiteiten. In het boekjaar 2013 realiseerde de sector een winst van het boekjaar van 18.417.601 EUR. Het positief bedrijfsresultaat is de basis van deze winst van het boekjaar. Het positieve uitzonderlijke resultaat van 3.028.501 EUR heeft ook bijgedragen tot de winst van het boekjaar.

De winst van het boekjaar 2013 is gunstiger dan de in de begroting 2013 voorziene winst van het boekjaar. Er werd door de hogescholen voor 2013 een winst van het boekjaar begroot van 1.585.827 EUR. Er is dus een significante afwijking van 16.831.774 EUR tussen de in 2013 effectief gerealiseerde winst van het boekjaar en de voor 2013 begrote winst van het boekjaar.

- De 19 hogescholen investeerden tijdens het boekjaar 2013 samen 86.274.289 EUR. Dit is een daling met 7,19% t.o.v. het vorige boekjaar. De daling van de investeringen situeert zich voornamelijk bij de rubriek leasing en soortgelijke rechten. Er werden in 2013 minder erfpachtcontracten geactiveerd conform het advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN). We stellen een stijging vast van de som

van de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw met 3.635.960 EUR. In totaliteit werd er in de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw een bedrag van 54 Mio EUR geïnvesteerd in 2013. De hogescholen hebben dus ook in 2013 hun patrimonium significant uitgebreid.

De 19 hogescholen hadden voor het jaar 2013 samen een bedrag aan investeringen begroot van 122.495.699 EUR. In realiteit werd er door de hogescholen voor 86.274.289 EUR geïnvesteerd. De belangrijkste posten waar een significante afwijking werd vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2013 en de effectief geboekte bedragen in 2013 betreffen de terreinen en gebouwen, de installaties, machines en uitrusting en de activa in aanbouw.

Het investeringsvolume lag in 2013 lager dan in 2012. Er dienden dan ook minder investeringen gefinancierd te worden. Alhoewel de hogescholen tijdens het boekjaar 2013 wat meer investeringen met vreemd vermogen (13,97%) financierden t.o.v. het vorig jaar, blijft het leeuwenandeel van de investeringen met eigen middelen (70,19%) en met kapitaalsubsidies (15,83%) gefinancierd. Dit is de laatste drie jaren een jaarlijks terugkerende trend. De hogescholen spreken eerst grotendeels hun vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) aan om hun investeringen te financieren. Daarna worden de beschikbare trekingsrechten (AGION-middelen) aangesproken en pas in laatste instantie wordt een beroep gedaan op vreemd vermogen.

- Het balanstotaal steeg (+4,36%) tijdens het boekjaar 2013 van 1.367.872.834 EUR naar 1.427.503.641 EUR. De geaggregeerde vaste activa bedroegen 929.458.584 EUR in het jaar 2013 (+42.492.616 EUR), de geaggregeerde vlottende activa bedragen 498.045.057 EUR (+17.138.190 EUR). De stijging van de vaste activa heeft te maken met het aanzienlijk investeringsvolume in het jaar 2013. In 2013 werden er grote investeringsinspanningen geleverd door de sector. De stijging van de vaste activa situeerde zich in hoofdzaak bij de rubrieken activa in aanbouw en terreinen en gebouwen onder de materiële vaste activa. De geaggregeerde vlottende activa stijgen tijdens het boekjaar 2013 met 3,56%. Deze toename is grotendeels te wijten aan de toename van de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen. Door de inkanteling van de sociale voorzieningen voor de studenten in de hogescholen vanaf 1 januari 2013 kwamen de financiële middelen van de stuvo's bij de hogescholen terecht. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de hogescholen. In de begroting 2013 stellen we voor de vaste activa een onderschatting vast van 6,46%, deze onderschatting situeert zich hoofdzakelijk bij de rubriek terreinen en gebouwen. De vlottende activa overschreden het gebudgetteerde bedrag met 23,90%. In absolute bedragen is de afwijking het hoogst bij de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen. Deze ligt in realiteit 61.076.752 EUR hoger dan oorspronkelijk begroot.

Binnen het eigen vermogen is de groei van de bestemde fondsen belangrijk te noemen (+57,4 Mio EUR). De sector had in 2012 reeds duidelijk een trend ingezet om meer bestemde fondsen aan te leggen. Bovendien werd als gevolg van de integratie van de sociale voorzieningen binnen de hogeschool het netto-actief van de vzw's studentenvoorzieningen per 31.12.2012 toegewezen aan een bestemd fonds. Jaarlijks wordt de winst of het verlies van het boekjaar van de afdeling Stuvo toegevoegd aan dit bestemd fonds. Dit verklaart meteen de belangrijke toename van deze rubriek binnen het eigen vermogen. De overgedragen winsten van de sector nemen ook toe per eind 2013. De schulden op meer dan één jaar zijn toegenomen met 6,9 Mio EUR. In 2013 heeft de sector vreemd vermogen aangetrokken om haar investeringsvolume te financieren. De overlopende rekening van het passief zijn gedaald met 17,2 Mio EUR.

- De cashflow van het boekjaar voor de sector bedraagt 70.966.004 EUR en is meteen ook een belangrijke financieringsbron. De mutatie in de netto werkingsmiddelen vormt in het boekjaar 2013 een financieringsbron ter waarde van 2.897.208 EUR. De som van de cashflow van het boekjaar en van de mutatie in de werkingsmiddelen levert de operationele cashflow. Dit bedrag kunnen de hogescholen besteden aan investeringen, aflossingen van leningen, enz.... Via de operationele cashflow werd hiervoor in 2013 73.863.212 EUR aan financiële middelen gegenereerd. Dit was niet voldoende om de financieringsbehoeften uit de investeringen (81.953.551 EUR) van de sector integraal te dekken. De ontbrekende middelen vond de sector in de opname van kapitaalsubsidies en van een bedrag aan vreemd vermogen. De sector financierde zijn investeringen met eigen financiële

middelen, kapitaalsubsidies en vreemd vermogen. De sector realiseerde over het boekjaar 2013 een positieve netto cashflow ter waarde van ongeveer 610.000 EUR. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de sector tot afgerond 319,5 miljoen EUR. De financiële buffer van de hogescholen is dus groot, de liquiditeitspositie van de sector oogt goed.

- De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de 19 hogescholen bedragen voor het boekjaar 2013 304.448.184 EUR ten opzichte van 291.702.046 EUR in 2012. Dit betekent een stijging met 12.746.138 EUR. De globale hogeschoolsector beschikt in 2013 over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie van de hogescholensector. In 2013 leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor elk van de hogescholen een positief resultaat op.
- Er bleken per einde 2013 voldoende middelen voorhanden om 2,68 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een goede quick ratio. De liquiditeit bleef in 2013 gewaarborgd voor de sector in zijn geheel. De reële noden worden ruimschoots gedekt. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen. De range tussen de laagste en hoogste waarde in 2013 is vrij groot wat illustreert dat de liquiditeitspositie van de individuele hogescholen sterk kan verschillen.
- Het aandeel van het eigen vermogen in het balanstotaal is groot. Dit betekent dat de sector relatief gezien niet sterk afhankelijk is van vreemd vermogen. In het boekjaar 2013 financiert de globale hogeschoolsector zich voor 66,04% met eigen vermogen. De sector is dus maar voor 33,96% van de middelen afhankelijk van vreemd vermogen. De sector heeft, zoals blijkt uit de geaggregeerde cijfers van 2013, een sterke financiële onafhankelijkheid.
- Globaal bekeken ligt het rentabiliteitsniveau van de sector in 2013 op een redelijk goed niveau. De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld.

5 Analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten

5.1 Inleiding

Vanaf de start van het academiejaar 2013-2014 werden de academische hogeschoolopleidingen met uitzondering van de academische kunstopleidingen en de nautische wetenschappen overgedragen naar de universiteiten in uitvoering van het integratiedecreet¹⁶. Hierdoor nam het aantal studenten onder diplomacontract in de hogescholen af met 26.006 inschrijvingen¹⁷ en verminderde in principe het personeelskader voor het laatste kwartaal van 2013 met de personeelsleden die in de voormelde opleidingen werkzaam waren en die overgeheveld werden naar de universiteit als nieuwe werkgever. Tussen de ontvangende universiteiten en de hogescholen werden er afspraken vastgelegd over de overdracht en het gebruik van infrastructuur en onroerende goederen, alsook over de financiële afwikkeling van de overdracht. Er werd tevens een akkoord gesloten over het integratiekader en in voorkomend geval over de gemengde lijst. Het integratiekader bevat alle statutaire personeelsleden waarvan de opdracht zich louter binnen de academische opleidingen situeerde en die aldus integraal aan de universiteit konden worden overgedragen. De gemengde lijst bevat de statutaire personeelsleden waarvan de opdracht niet eenduidig kon worden toegewezen aan hetzij een academische opleiding, hetzij een professionele bacheloropleiding. Zij blijven personeelslid van de hogeschool, maar de universiteit betaalt een deel van hun loonkosten terug als compensatie.

Niet alle universiteiten hebben ervoor gekozen om het salaris van de “ingekantelde” personeelsleden onmiddellijk na de integratie verder te laten betalen via een eigen celkrediet op het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen¹⁸. Enkel de UA heeft deze keuze gemaakt. De VUB en de UHasselt beslisten om hun celkrediet pas op 1 januari 2014 te laten starten. De KU Leuven en UGent wensten vanaf 1 januari 2014 zelf voor de betaling van deze lonen in te staan. Dit had tot gevolg dat de personeelsleden van het integratiekader van alle universiteiten met uitzondering van de UA gedurende het laatste kwartaal 2013 nog verder via het celkrediet van de diverse betrokken hogescholen zijn betaald. Hierdoor is behalve bij AP en KdG het integratiekader de facto op de personeelsformatie van deze hogescholen blijven staan ook al waren de betrokken personeelsleden de jure reeds overgedragen. Hieruit volgt ook dat voornoemde twee hogescholen dus de enige zijn in wiens formatie het integratiekader niet is meegeteld voor het laatste kwartaal van 2013 en in wiens loonkosten de overeenkomstige kosten voor het integratiekader niet zijn opgenomen.

De contractuele personeelsleden uit de geïntegreerde academische opleidingen zijn daarentegen voor alle hogescholen reeds per 1 oktober 2013 op de pay-roll van de universiteiten overgezet en bijgevolg voor dit laatste kwartaal van 2013 uit de loonkosten van de hogescholen verdwenen.

Naast de overdracht van de academische hogeschoolopleidingen aan de universiteiten namen de hogescholen vanaf 1 januari 2013 het beheer van de sociale voorzieningen voor de studenten over van de vzw die ze hiervoor in het verleden hadden opgericht. De vzw stuvo werd in elke hogeschool ontbonden en vereffend. Het netto actief werd integraal aan de hogeschool overgedragen op de vereffendingsdatum. Het hogeschoolbestuur aanvaardde dit en nam ook de personeelsleden over die hetzij als statutair personeelslid werden ingeschaald op de formatie van de hogeschool, hetzij bestendig werden in hun arbeidsovereenkomst als contractueel personeelslid. De gedetacheerde statutaire personeelsleden die voor de stuvo werkten, hoefden niet te worden ingeschaald aangezien ze reeds deel uitmaakten van de personeelsformatie van de hogeschool.

¹⁶ Het decreet van 13 juli 2012 betreffende de integratie van de academische hogeschoolopleidingen.

¹⁷ Dit is het aantal studenten dat ingeschreven was in het academiejaar 2012-2013 onder diplomacontract in opleidingen die vanaf het academiejaar 2013-2014 geïntegreerd werden in de universiteiten (bron: databank hoger onderwijs – DHO).

¹⁸ Verder afgekort als AHOVOS.

Beide ingrijpende operaties leiden ertoe dat er een discontinuïteit zit in de de vergelijkbaarheid van de cijfergegevens over de personeelsleden van de hogescholen en dit niet enkel tussen de vorige jaren en het boekjaar 2013, maar ook binnen het boekjaar 2013 zelf.

De basiscijfers rond studentenaantallen werden door het AHOVOS aangeleverd. Het betreft de gevalideerde en gewogen cijfers van het aantal inschrijvingen over de periode academiejaar 2008-2009 tot en met 2012-2013. Wanneer er verwezen wordt naar studentencijfers wordt het academiejaar 2012-2013 als referentie genomen voor het boekjaar 2013. Dit betekent dus dat het effect van de integratie van de academische hogeschoolopleidingen nog niet in deze cijfers tot uiting komt. Dit vertekent enigszins het beeld aangezien de cijfers voor loonkosten en VTE's betrekking hebben op boekjaren.

In dit rapport worden er eenmalig voor 2013 geen begrotinggegevens opgenomen voor de personeelsformatie en de loonkosten door het gebrek aan coherentie tussen begroting en uitvoering voor de formatie en de loonkosten voor de meeste hogescholen¹⁹.

Op 1 oktober 2013 zagen twee nieuwe publiekrechtelijke hogescholen het levenslicht: Hogeschool PXL en de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (AP). In dit rapport werden alle gegevens van de rechtsvoorgangers, respectievelijk XIOS en PHL, en Artesis en Plantijn, samengebracht op jaarbasis voor het volledige boekjaar 2013 om de vergelijkbaarheid tussen de hogescholen onderling zo veel mogelijk te behouden.

De personeelsformatie van de hogescholen bestaat enerzijds uit het statutair onderwijzend personeel en anderzijds uit het statutair administratief en technisch personeel. De rechtspositieregeling zoals vastgelegd in de Codex Hoger Onderwijs²⁰ van 11 oktober 2013 is integraal op hen van toepassing, de lesgevers in de conservatoria uitgezonderd. Daarnaast stellen de hogescholen jaarlijks een bijkomend overzicht op dat alle personeelsleden buiten de formatie omvat. Hierin worden de gastprofessoren, de statutairen met een ambt op persoonlijke titel, de centraal betaalde statutairen, de contractuele personeelsleden en de inkomende gedetacheerden opgenomen.

In de cijfers met betrekking tot het personeelsbestand wordt er gewerkt met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de bezetting, anderzijds deze van de tewerkstelling. De bezetting vormt de weerslag van het aantal VTE titularissen in een bepaald ambt of een bepaalde graad gedurende een volledig boekjaar. Verloven en afwezigheden worden niet verrekend, ambtswijzigingen van benoemden naar een andere tijdelijke functie worden dubbel geteld omdat de bezetting een weergave moet zijn van de totaliteit aan formatieplaatsen. De tewerkstelling daarentegen is de weergave van het aantal voltijdse eenheden (VTE's) waarvoor er een loon werd uitbetaald. Deze gegevens bevatten dus het aantal VTE's dat effectief aan de slag was in de hogescholen aangevuld met de VTE's die afwezig zijn maar waarvoor het loon toch wordt verder betaald²¹, de zogenaamde budgettaire fulltimes. De cijfers van de bezetting en de tewerkstelling kunnen binnen een hogeschool soms sterk verschillen omdat niet alle titularissen steeds volledig aan het werk zijn. Zij kunnen bijvoorbeeld verlofstelsels opnemen waarbij ze soms niet of niet volledig worden vervangen. Daardoor zal het aantal VTE's tewerkstelling doorgaans lager liggen dan het aantal VTE's bezetting. De meeste analyses in dit rapport hebben betrekking op de tewerkstelling omdat deze aantallen het best weergeven hoeveel VTE's werkelijke prestaties geleverd hebben en/of een weerslag hebben op de loonkosten. Waar relevant worden ook de begrote cijfers opgenomen in de rapportering.

De niet-statutaire personeelsleden (die in dienst zijn met een arbeidsovereenkomst) dienen in de jaarlijkse bevraging door het regeringscommissariaat naast de opgave van het aantal VTE's eveneens te worden gecatalogeerd naar de aard van hun functie zodat het mogelijk wordt om binnen deze grote groep ook de categorie-opdeling te maken naar OP en ATP. Aangezien wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening behoren tot de opdracht van het onderwijzend personeel, worden de contractuelen van wie de opdracht zich binnen deze twee subcategorieën situeert als OP beschouwd. Contractuele arbeiders en bedienden met een administratieve of technische functie worden bij het ATP ondergebracht.

¹⁹ De begrotingen werden op instructie van AHOVOS opgemaakt met inbegrip van het effect van de integratie voor het laatste kwartaal van 2013 (i.e. zonder formatieplaatsen en loonkosten integratiekader en over te dragen contractuelen) – de uitvoering is voor de meesten verlopen alsof er geen integratie was vanaf 1/10/2013 met boeking van de volledige werkingsuitkeringen 2013 en loon- en werkingskosten met een afrekening via de rekening-courant van de universiteit.

²⁰ Verder afgekort als CHO.

²¹ Dat is ondermeer het geval bij ziekteverlof van benoemde personeelsleden en ingeval van detachering.

Voor de verwerking in de tabellen en grafieken in dit rapport die een opdeling naar OP of ATP vergen, worden gastprofessoren steeds bij het OP ondergebracht aangezien deze categorie onder de vorm van een niet-statutaire tewerkstelling louter met onderwijsactiviteiten kan worden belast.

De geaggregeerde loonkosten 2013 worden vergeleken met deze van het voorgaande boekjaar. Naast de officiële 80-20-ratio berekent het regeringscommissariaat sinds enige jaren ook een aangepaste, alternatieve ratio waarin rekening gehouden wordt met de vaak niet onbelangrijke impact van de defiscaliseringmiddelen. Samen met de door het regeringscommissariaat ontwikkelde economische loonnorm geven deze drie ratio's inzicht in de verhouding loonkosten/werkingskosten.

In het onderzoek naar de mate waarin de contingenteringsnorm²² voor het maximale aantal benoembare betrekkingen binnen het statutair OP wordt nageleefd, gebeurt de toetsing op basis van de cijfers van de bezetting omdat deze al de ingenomen formatieplaatsen bevatten.

5.2 Integratiekader

De tabel hierna geeft per hogeschool en per personeelscategorie aan hoeveel VTE's er voor 2013, enerzijds op jaarbasis, anderzijds voor het laatste kwartaal deel uitmaakten van het integratiekader. Per hogeschool werd het integratiekader na controle door de regeringscommissaris bekrachtigd via een ministerieel besluit van 16 juli 2013, bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 30 juli 2013.

Personeelstewerkstelling: Integratie personeel 4de kwartaal 2013

Personeelstewerkstelling - integratie personeel 4de kwartaal 2013 (aantal VTE)	OP		ATP		Totaal	
	Aantal VTE (jaarbasis)	Aantal VTE (kwartaalbasis)	Aantal VTE (jaarbasis)	Aantal VTE (kwartaalbasis)	Aantal VTE (jaarbasis)	Aantal VTE (kwartaalbasis)
Artevelde	17,30	4,33	2,90	0,73	20,20	5,06
Erasmus	37,92	9,48	4,76	1,19	42,68	10,67
HoGent	226,28	44,43	46,08	11,31	272,36	55,74
LUCA	94,60	23,65	26,20	6,55	120,80	30,20
Howest	40,17	7,93	7,00	1,75	47,17	9,68
KDG	43,80	10,95	0,00	0,00	43,80	10,95
VIVES Noord	41,50	8,75	0,00	0,00	41,50	8,75
TMK	43,81	10,49	1,00	0,25	44,81	10,74
KHL	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KHLim	29,19	6,89	0,00	0,00	29,19	6,89
TMM	48,34	11,54	4,13	1,17	52,47	12,71
KAHO	77,50	19,38	17,65	4,41	95,15	23,79
VIVES Zuid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TMA	92,12	21,93	19,67	4,68	111,79	26,61
Groep T	58,48	14,20	17,76	4,19	76,24	18,39
HUB - EHSAL	163,73	40,93	38,15	9,54	201,88	50,47
AP	185,88	46,47	53,10	13,28	238,98	59,75
PXL	90,79	21,15	25,00	6,25	115,79	27,40
HZS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aantal VTE personeelstewerkstelling	1.291,41	302,49	263,40	65,30	1.554,81	367,79

²² Artikel IV.28 van de CHO beperkt het aantal benoemde OP'ers tot 72%. Vanaf 2014 is de toepassing ervan opgeschort tot en met 2018 via het artikel V.30, 3° van het Onderwijsdecreet XXIII van 19 juli 2013.

Het integratiekader werd samengesteld op basis van de toestand op 1 februari 2013 en bevat zowel titularissen als vervangers (cfr. artikelen V.208 en V.209 CHO) met een totaal van 1.554,81 VTE's op jaarbasis. Voor het vierde kwartaal van 2013 bestond het uit 367,79 VTE's (nog 1.471,16 VTE's op jaarbasis). De daling met 83,65 VTE's tussen de toestand op 1 februari en de op jaarbasis geëxtrapoleerde toestand op 1 oktober kan onder andere worden verklaard door pensioneringen in de tussenperiode en het aflopen van vervangingscontracten.

5.3 Geaggregeerde personeelsgegevens: effectieve tewerkstelling 2013

5.3.1 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling: vergelijking met het vorige boekjaar

Personeelstewerkstelling

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2012	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
Onderwijzend personeel ⁽⁴⁾	8.239,60	8.222,75	- 16,85	- 0,20%
Administratief en technisch personeel ^(4*)	3.353,68	3.364,94	+ 11,26	+ 0,34%
Totale personeelstewerkstelling	11.593,28	11.587,69	- 5,59	- 0,05%

⁽⁴⁾ Statutair OP, gastprofessoren, centraal betaald OP contractueel OP (onderzoekers - wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening), inkomend gedetacheerd OP

^(4*) Statutair ATP, personeel op persoonlijke titel (PPT), centraal betaald ATP (AP - TP - MVO), contractueel ATP (AP - TP - arbeiders), inkomend gedetacheerd ATP

Deze cijfers omvatten het totale tewerkgestelde personeelsbestand zowel op als buiten formatie en opgedeeld in de groepen OP en ATP met inbegrip van het integratiekader gedurende het laatste kwartaal van 2013 uitgezonderd voor KdG en AP. Dit zijn immers de enige twee hogescholen die de overdracht van het integratiekader ook boekhoudkundig hebben verwerkt met ingang van 1 oktober 2013.

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 11.587,69 VTE's tewerkgesteld gedurende het boekjaar 2013²³. Deze cijfers tonen een zeer lichte globale daling met 5,59 VTE's of 0,05% ten opzichte van het vorige boekjaar. Indien de VTE's van het integratiekader van KdG en AP die in het vierde kwartaal reeds overgeheveld waren naar de UA er worden bijgeteld, bedroeg het globale kader met inbegrip van het integratiekader 11.658,39 VTE's. Eigenlijk was er dus in de feiten een beperkt stijging van het personeelskader met 65,11 VTE's indien de integratie buiten beschouwing zou worden gelaten.

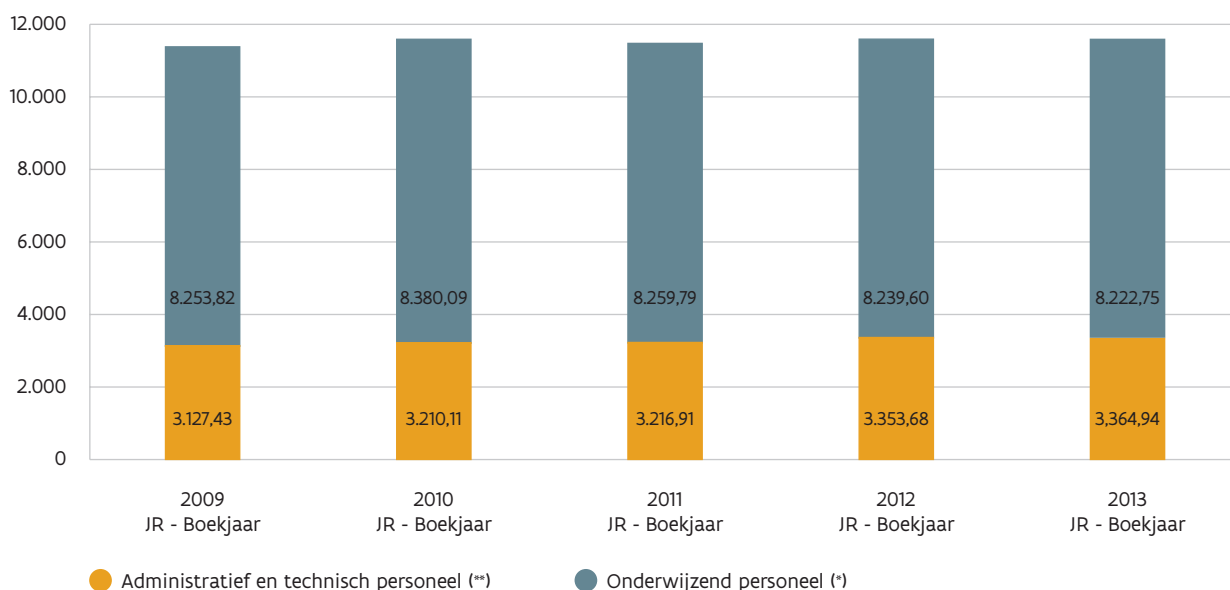
Er waren 8.222,75 VTE's aan de slag binnen het OP. Globaal daalde deze categorie met 16,85 VTE's of 0,20%. Het aantal ATP-leden bedroeg 3.364,94 VTE's. Het ATP steeg verder met 11,26 VTE's of 0,34%, maar minder sterk dan in 2012 toen de toename met 136,77 VTE's aanzienlijker was.

Gespreid over de periode 2009-2013 geeft de evolutie van de personeelstewerkstelling in de hogescholen het volgende beeld met de nodige nuancerings voor de cijfers van 2013²⁴.

²³ In deze cijfers zijn ook de VTE's aan inkomende detacheringen vevat. Hierdoor ontstaat er een beperkte dubbel telling van 11,25 VTE's op het niveau van de bezetting aangezien deze personeelsleden ook nog op de formatie in de hogeschool van herkomst staan.

²⁴ Zonder het integratiekader van KdG en AP.

Personeelstewerkstelling in aantal VTE

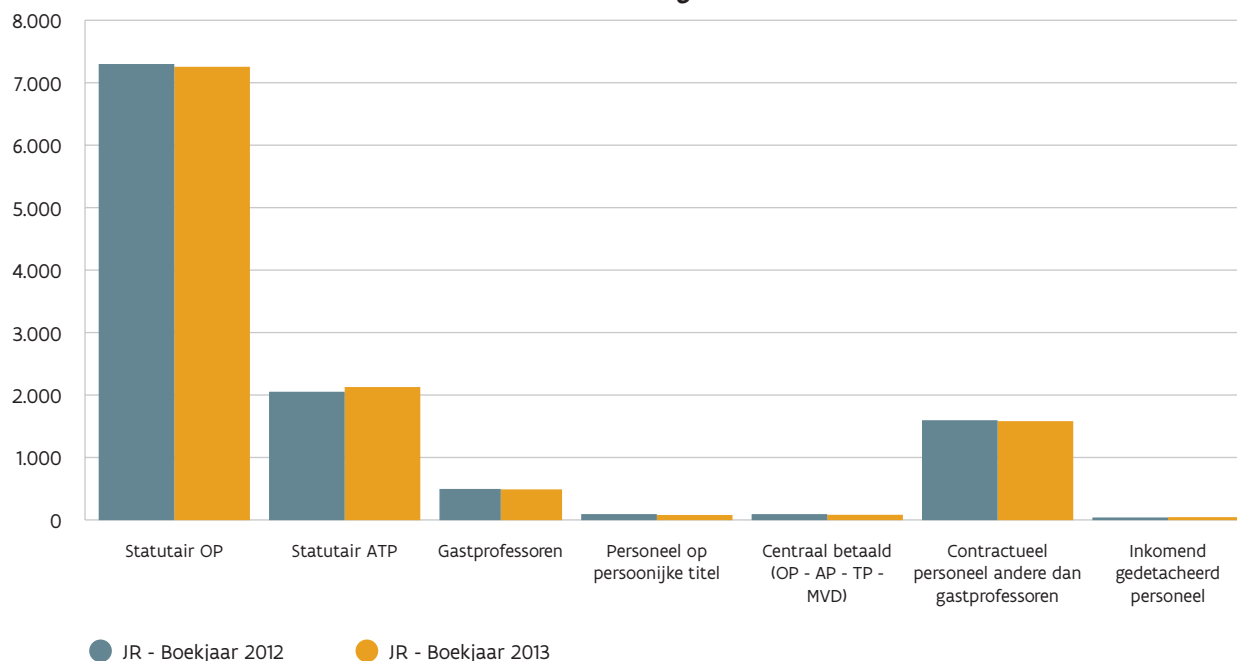

(*) Statutair OP, gastprofessoren, centraal betaald OP, contractueel OP (onderzoekers - wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening), inkomend gedetacheerd OP
 (**) Statutair ATP, personeel op persoonlijke titel (PPT), centraal betaald ATP (AP - TP - MVO), contractueel ATP (AP - TP - arbeiders), inkomend gedetacheerd ATP

Sinds 2009 is er een gestage groei merkbaar bij het ATP. Het totaal aantal VTE's OP nam in de referentieperiode 2009-2013 voor het eerst af in 2011 met 1,44%. Deze daling zette zich in mindere mate verder in 2012 en 2013 met respectievelijk 0,24% en 0,20%.

5.3.2 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling van de diverse categorieën op en buiten formatie: grafische weergave evolutie 2012 en 2013

Personeelstewerkstelling in aantal VTE

²⁵ MVDP (meester, vak- en dienstpenseel) en OHP (opvoedend hulppersonneel).

Personeelstewerkstelling

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2012	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
	(in VTE - 2 decimalen)			
Statutair OP	7.284,82	7.240,73	- 44,09	- 0,61%
Statutair ATP	2.051,97	2.126,95	+ 74,98	+ 3,65%
Gastprofessoren	499,59	492,62	- 6,97	- 1,39%
Personeel op persoonlijke titel	97,47	83,17	- 14,30	- 14,67%
Centraal betaald (OP - AP - TP - MVD)	51,77	42,60	- 9,17	- 17,71%
Contractueel personeel andere dan gastprofessoren	1.596,41	1.581,07	- 15,34	- 0,96%
Inkomend gedetacheerd personeel	11,25	20,55	+ 9,30	+ 82,67%
Totale personeelstewerkstelling	11.593,28	11.587,69	- 5,59	- 0,05%

Personeelstewerkstelling

Personeelstewerkstelling (% aandeel in de personeelstewerkstelling)	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Statutair OP	62,84%	62,49%
Statutair ATP	17,70%	18,36%
Gastprofessoren	4,31%	4,25%
Personeel op persoonlijke titel	0,84%	0,72%
Centraal betaald (OP - AP - TP - MVD)	0,45%	0,37%
Contractueel personeel andere dan gastprofessoren	13,77%	13,64%
Inkomend gedetacheerd personeel	0,10%	0,18%

Binnen het OP en ATP kunnen er twee personeelscategorieën worden onderscheiden naar gelang hun arbeidsrelatie tot de hogeschool als werkgever: statutairen (met een decretale rechtspositieregeling) en contractuelen (voornamelijk tewerkgesteld via arbeidsovereenkomst). In beide categorieën zijn er zowel onderwijzend als administratief en technisch personeelsleden aan de slag. Hoewel in principe alle statutairen op formatie staan, zijn er vandaag nog steeds een aantal personeelsleden die met behoud van hun statuut via overgangsrechten buiten formatie staan²⁶. Alle contractuelen en gastprofessoren worden steeds opgenomen buiten formatie. In de delen 5.3.5 en 5.3.6 worden de subgroepen op en buiten formatie verder in detail besproken.

Het statutaire kader op formatie steeg met 30,89 VTE's in 2013 en nam 80,85% van de globale personeelstewerkstelling in. Binnen de statutairen daalde het OP verder met 44,09 VTE's (- 0,61%), maar steeg het ATP met 74,98 VTE's of 3,65%.

Het contractuele kader van arbeiders en bedienden, aangevuld met de gastprofessoren, daalde in dezelfde periode met 22,31 VTE's. Het aantal gastprofessoren nam met 1,39% sterker af dan de overige contractuelen (-0,96%). Deze daling kan worden verklaard door de overdracht per 1/10 van de contractuelen en gastprofessoren die verbonden waren aan de academische hogeschoolopleidingen die in de universiteit zijn geïntegreerd.

Het contingent aan personeelsleden met een ambt op persoonlijke titel en centraal betaalden daalde verder met 23,47 VTE's. Het aantal inkomende detacheringen steeg met 9,30 VTE's.

²⁶ MVDP (meester, vak- en dienstpersoneel) en OHP (opvoedend hulp personeel).

5.3.3 Statutair onderwijzend personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012 per groep

De onderstaande tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling voor 2013. De ambten worden per decretaal gedefinieerde groep weergegeven. Er wordt een onderscheid gemaakt naargelang de statutaire toestand van de personeelsleden (benoemd, tijdelijk of tijdelijk met overgangsrecht). Bij de ambten van groep 2 wordt een bijkomende opdeling gemaakt tussen de VTE's in de niet-kunstopleidingen en de VTE's in de kunstopleidingen. Bij de ambten van groep 3 wordt een additionele opdeling gemaakt tussen de VTE's in de professionele bacheloropleidingen (= 1 cyclus) en de VTE's in de academische opleidingen (= 2 cycli).

Personeelstewerkstelling: onderwijzend personeel (OP) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2013			
	Vast	TOR (tjd. art. 318) (tjd. art. 307)	Tijdelijk	Totaal
Groep 1				
1. Praktijklector	576,87	0,00	473,82	1.050,69
2. Lector	2.442,82	0,00	1.635,85	4.078,67
3. Hoofdpraktijklector	31,70		6,88	38,58
4. Hoofdlector	194,27		36,02	230,29
Totaal	3.245,66	0,00	2.152,57	5.398,23
Groep 2				
5. Assistent	203,33	0,50	295,95	499,78
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	105,48	0,50	97,96	203,94
B. Andere studiegebieden	97,85	0,00	197,99	295,84
6. Praktijkassistent	16,92	0,00	152,61	169,53
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	7,87	0,00	63,13	71,00
B. Andere studiegebieden	9,05	0,00	89,48	98,53
7. Doctor-assistent	0,00	0,00	61,88	61,88
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst			7,85	7,85
B. Andere studiegebieden			54,03	54,03
8. Werkleider	138,58	0,00		139,33
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	7,45	0,00	0,00	7,45
B. Andere studiegebieden	131,13	0,00	0,75	131,88
Totaal	358,83	0,50	511,19	870,51
Groep 3				
9. Docent	506,06	0,00	239,20	745,26
A. 1 cyclus	35,88	0,00	22,31	58,19
B. 2 cycli	470,18	0,00	216,89	687,07
10. Hoofddocent	94,11	0,00	9,71	103,82
A. 1 cyclus	5,66	0,00	2,25	7,91
B. 2 cycli	88,45	0,00	7,46	95,91
11. Hoogleraar	111,36	0,00	4,40	115,76
A. 1 cyclus	7,10	0,00	0,78	7,88
B. 2 cycli	104,26	0,00	3,62	107,88
12. Gewoon hoogleraar	2,00	0,00	3,25	5,25
A. 1 cyclus	0,00	0,00	0,00	0,00
B. 2 cycli	2,00	0,00	3,25	5,25
Totaal	713,53	0,00	256,56	970,08
Groep 4				
13. Lesgever (art. 326 bis)		1,91		1,91
Totaal onderwijzend personeel	4.318,01	2,41	2.920,31	7.240,73

In 2013 waren er 7.240,73 VTE's aan statutair onderwijzend personeel aan de slag in de hogescholen. Het statutaire OP-kader daalde met 44,09 VTE's of 0,61% ten opzichte van 2012 op het vlak van de tewerkstelling. In 2012 steeg het overeenkomstige aantal nog met 3,10 VTE's.

Groep 1 vormde ook in 2013 de grootste groep binnen het statutair OP. Binnen deze groep waren de lectoren opnieuw het ruimst vertegenwoordigd.

Groep 2 was de derde grootste groep. Hierbinnen waren de assistenten het talrijkst met bijna 500 VTE's.

Groep 3 nam de tweede plaats in qua aantallen. De ambten van groep 3 zijn voornamelijk verbonden aan de academische opleidingen in de hogescholen.

Groep 4 bleef beperkt in omvang aangezien enkel de lesgevers uit de conservatoria die hun ambt via overgangmaatregel behouden hebben hierin werden ondergebracht.

De evolutie van het aantal tewerkgestelde statutaire OP-ambten ten opzichte van 2012 geeft het volgende beeld:

Personeelstewerkstelling: onderwijzend personeel (OP) per AMBT

Ambt	Evolutie: Boekjaar 2013 - Boekjaar 2012			
	Vast	TOR (tijd. art. 318) (tijd. art. 307)	Tijdelijk	Totaal
Groep 1				
1. Praktijklector	+ 26,77	+ 0,00	- 2,75	+ 24,02
2. Lector	+ 85,83	+ 0,00	+ 61,87	+ 147,70
3. Hoofdpraktijklector	+ 5,82		- 2,21	+ 3,61
4. Hoofdlector	+ 2,28		- 13,73	- 11,45
Totaal	+ 120,70	+ 0,00	+ 43,18	+ 163,88
Groep 2				
5. Assistent	- 43,48	+ 0,00	- 51,28	- 94,76
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	- 10,65	+ 0,00	- 6,57	- 17,22
B. Andere studiegebieden	- 32,83	+ 0,00	- 44,71	- 77,54
6. Praktijkassistent	- 2,08	+ 0,00	- 13,84	- 15,92
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	+ 1,02	+ 0,00	+ 3,28	+ 4,30
B. Andere studiegebieden	- 3,10	+ 0,00	- 17,12	- 20,22
7. Doctor-assistent	+ 0,00	+ 0,00	+ 2,84	+ 2,84
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst			+ 1,73	+ 1,73
B. Andere studiegebieden			+ 1,11	+ 1,11
8. Werkleider	- 31,54	+ 0,00	+ 0,04	- 31,50
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	+ 0,50	+ 0,00	+ 0,00	+ 0,50
B. Andere studiegebieden	- 32,04	+ 0,00	+ 0,04	- 32,00
Totaal	- 77,10	+ 0,00	- 62,24	- 139,35
Groep 3				
9. Docent	- 32,92	- 0,43	- 13,69	- 47,04
A. 1 cyclus	+ 8,96	+ 0,00	+ 16,58	+ 25,54
B. 2 cycli	- 41,88	- 0,43	- 30,27	- 72,58
10. Hoofddocent	+ 4,84	+ 0,00	- 1,08	+ 3,76
A. 1 cyclus	+ 2,91		+ 2,25	+ 5,16
B. 2 cycli	+ 1,93		- 3,33	- 1,40

11. Hoogleraar	- 26,85	+ 0,00	+ 0,30	- 26,55
A. 1 cyclus	+ 0,26	+ 0,00	+ 0,78	+ 1,04
B. 2 cycli	- 27,11	+ 0,00	- 0,48	- 27,59
12. Gewoon hoogleraar	+ 0,00	+ 0,00	+ 1,25	+ 1,25
A. 1 cyclus	- 0,30		+ 0,00	- 0,30
B. 2 cycli	+ 0,30		+ 1,25	+ 1,55
Totaal	- 54,93	- 0,43	- 13,22	- 68,58
Groep 4				
13. Lesgever (art. 326 bis)		- 0,04		- 0,04
Totaal onderwijzend personeel	- 11,33	- 0,47	- 32,29	- 44,09

Groep 1 steeg globaal sterk met 163,88 VTE's, waar er in 2012 slechts een beperkte stijging was met 18,20 VTE's. De stijging bij het aantal lectoren met 147,70 VTE's was opvallend. Bij de praktijklectoren was er in tegenstelling tot 2012 opnieuw een aangroei (+24,02 VTE's). De tewerkstelling in het bevorderingsambt van hoofdlector binnen deze groep nam net zoals in 2012 verder af (-11,45 VTE's). Het aantal hoofdpraktijklectoren groeide licht (+3,61 VTE's).

De sterkste daling situeerde zich net als in 2012 binnen groep 2, maar was dit boekjaar wel veel groter met een netto afname van 139,35 VTE's²⁷ (2012: -46,88 VTE's). Alleen al het aantal assistenten daalde met 94,76 VTE's. Het aantal praktijkassistenten nam enkel in de niet-kunstgerelateerde studiegebieden af met 20,22 VTE's. De werkleiders verminderden met 31,5 VTE's. Enkel bij de doctor-assistenten was er een lichte groei met 2,84 VTE's. De cijfers tonen aan dat vele contracten niet meer werden verlengd en dat er geen vervangingen meer zijn doorgevoerd in anticipatie op de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteit.

Groep 3 daalde in 2013 met 68,58 VTE's²⁸, waar er in 2012 nog een toename was met 32,06 VTE's. Het aantal hoogleraars daalde verder met 26,55 VTE's. Ook het ambt van docent daalde sterk met 47,04 VTE's. De sterke toename van het aantal ambten uit groep 3 in de professionele bachelor naar (+ 31,44 VTE's waarvan 25,54 VTE's docent) is opvallend gelet op de globale aanzienlijke daling. Waarschijnlijk is deze heroriëntering een neveneffect van de integratie. Hogeschoolbesturen die hun docenten, hoofddocenten en hoogleraren niet graag zagen vertrekken, alloceerden deze tijdig (vóór 1/2/2013) binnen de professionele bachelors.

De VTE's lesgevers uit groep 4 bleven quasi stabiel.

Het aantal benoemde VTE's binnen het OP verminderde met 11,33 VTE's.

5.3.4 Statutair administratief en technisch personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012 per niveau

De volgende tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie voor het administratief en technisch personeel op het niveau van de tewerkstelling voor 2013. De ambten worden per niveau en per graad weergegeven²⁹.

²⁷ en ²⁹ Deze cijfers zouden iets lager liggen indien de personeelsleden van de academische hogeschoolopleidingen van AP en KdG op de formatie waren blijven staan voor het 4de kwartaal van 2013, maar de trends blijven evenwel duidelijk zichtbaar. Het betreft globaal 70,4 VTE's OP en ATP samen voor beide hogescholen.

²⁸ Ook voor deze cijfers en alle overige cijfers uit dit deelrapport geldt de nuancering mbt de formatie in het vierde kwartaal 2013 van KdG en AP.

²⁹ Ook voor deze cijfers en alle overige cijfers uit dit deelrapport geldt de nuancering mbt de formatie in het vierde kwartaal 2013 van KdG en AP.

Personeelstewerkstelling: administratief en technisch personeel (ATP) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2013		
	Vast	Tijdelijk	Totaal
Niveau A	Niveau A		
1. Graad A5	0,00	0,00	0,00
2. Graad A4	43,31	11,47	54,78
3. Graad A3	135,33	34,29	169,62
4. Graad A2	259,64	171,80	431,44
5. Graad A1	58,58	58,71	117,29
Totaal	496,85	276,27	773,12
Niveau B	Niveau B		
5. Graad B3	46,71	12,41	59,12
6. Graad B2	299,75	143,42	443,16
7. Graad B1	196,30	193,58	389,88
Totaal	542,76	349,41	892,16
Niveau C	Niveau C		
8. Graad C2	157,16	34,97	192,13
9. Graad C1	138,73	60,38	199,11
Totaal	295,89	95,35	391,24
Niveau D	Niveau D		
10. Graad D2	18,12	4,52	22,64
11. Graad D1	40,24	7,55	47,79
Totaal	58,36	12,07	70,43
Totaal administratief en technisch personeel	1.393,86	733,09	2.126,95

In 2013 waren er 2.126,95 VTE's als statutair ATP tewerkgesteld. Hierbij vormden de ambten uit niveau B (bachelorniveau) de grootste groep, gevolgd door de groep van niveau A (masterniveau). Het aantal tewerkgestelden binnen niveau D bedroeg nog slechts 3,3% van alle statutaire ATP-ambten.

Het besluit van de Vlaamse regering van 11 oktober 2013 introduceerde een nieuwe graad A5 binnen het niveau A met ingang van het academiejaar 2013-2014. In 2013 werden er nog geen personeelsleden binnen deze graad ingeschaald.

De evolutie van de cijfers van het aantal tewerkgestelde statutaire ATP-ambten ten opzichte van 2012 geeft het volgende beeld:

Personeelstewerkstelling: administratief en technisch personeel (ATP) per AMBT

Ambt	Evolutie: Boekjaar 2013 - Boekjaar 2012		
	Vast	Tijdelijk	Totaal
Niveau A	Niveau A		
1. Graad A5	+ 0,00	+ 0,00	+ 0,00
2. Graad A4	+ 2,87	+ 1,02	+ 3,89
3. Graad A3	+ 1,51	+ 10,83	+ 12,34
4. Graad A2	+ 27,06	- 0,10	+ 26,96
5. Graad A1	+ 8,10	- 4,07	+ 4,03
Totaal	+ 39,53	+ 7,68	+ 47,21

Niveau B	Niveau B		
5. Graad B3	- 4,17	+ 2,00	- 2,17
6. Graad B2	+ 28,08	+ 16,12	+ 44,19
7. Graad B1	+ 21,68	+ 11,46	+ 33,14
Totaal	+ 45,59	+ 29,58	+ 75,16
Niveau C	Niveau C		
8. Graad C2	+ 1,58	- 9,99	- 8,41
9. Graad C1	- 10,17	- 17,23	- 27,40
Totaal	- 8,59	- 27,22	- 35,81
Niveau D	Niveau D		
10. Graad D2	- 1,66	+ 1,42	- 0,24
11. Graad D1	- 9,89	- 1,45	- 11,34
Totaal	- 11,55	- 0,03	- 11,58
Totaal administratief en technisch personeel	+ 64,98	+ 10,00	+ 74,98

In 2013 was de stijging binnen het statutair ATP-kader met 74,98 VTE's nog hoger dan deze met 53,75 VTE's uit het vorige boekjaar.

De aangroei manifesteerde zich enkel bij de niveaus A en B met het niveau B als sterkste absolute stijger (+75,16 VTE's). Binnen dit niveau telde de graad B2 de hoogste aangroei met 44,19 VTE's.

De verdere afbouw van graad D was duidelijk zichtbaar in 2013 met een afslanking van 11,58 VTE's op het niveau van de tewerkstelling.

Het contingent benoemde ATP'ers steeg sterk met 64,98 VTE's, maar enkel in de niveaus A en B. Binnen de niveaus C en D daalde het aantal benoemde personeelsleden.

5.3.5 Personeel buiten formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2013 en vergelijking met 2012

Personeelstewerkstelling: personeel buiten formatie (BF) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2013	
Gastprofessoren (onderwijs)		
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst		189,64
Geboekt op RR [62]	184,33	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	109,21	
Betaald via de instelling	75,12	
Geboekt op RR [61]	5,31	
B. Andere studiegebieden		302,98
Geboekt op RR [62]	258,93	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	68,83	
Betaald via de instelling	190,10	
Geboekt op RR [61]	44,05	
Totaal		492,62
Personeelsleden op persoonlijke titel		
A. Administratief personeel		0,00
B. Opvoedend hulppersoneel (OHP)		83,17
Totaal		83,17

Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		20,31
Onderwijzend personeel (excl. kinéfonders ten laste van het centraal fonds)	16,67	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	3,64	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling		
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerkstelling		
B. Administratief personeel		3,00
C. Opvoedend personeel		8,83
D. MVD-personeel		10,46
Totaal		42,60
Contractuele personeelsleden (andere dan gastprofessoren)		
A. Bedienden		1.269,97
Administratief personeel	627,89	
Technisch personeel	178,75	
Onderzoekers	426,56	
In kader van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening	36,76	
B. Arbeiders		311,10
Totaal		1.581,07
Gedetacheerde personeelsleden		
A. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - OP		5,76
B. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - ATP		14,79
Totaal		20,55
Totaal personeel buiten formatie		2.220,01

Voor 2013 werden er 2.220,01 VTE's personeelsleden buiten de formatie geregistreerd. Deze groep personeelsleden telde zowel statutaire als contractuele personeelsleden en gastprofessoren (via arbeidsovereenkomst RR [62] tewerkgesteld of op zelfstandige basis RR [61]).

De "contractuele"³⁰ categorieën samen vertegenwoordigden 17,89% van de totale personeelstewerkstelling in de hogescholen in 2013.

De onderstaande tabel toont aan dat er vanuit de groep kinéfonders (15,69 VTE's) slechts 33,7% (5,29 VTE's) weder tewerkgesteld was in 2013.

Personeelsbezetting: Personeel buiten formatie (BF) - centraal betaald personeel

Ambt	JR - Boekjaar 2013	
Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		32,36
Onderwijzend personeel (excl. kinéfonders ten laste van het centraal fonds)	16,67	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	3,64	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling	1,65	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerkstelling	10,40	
B. Administratief personeel		3,00
C. Opvoedend personeel		8,83
D. MVD-personeel		10,46
Totaal		54,65

³⁰ "Contractueel" in ruime zin te lezen als alle gastprofs, bedienden en arbeiders.

Wanneer de cijfers van de tewerkstelling van het aantal VTE's buiten formatie voor 2013 vergeleken worden met het voorgaande boekjaar geeft dit het onderstaande resultaat:

Personeelstewerkstelling: personeel buiten formatie (BF) per AMBT

Ambt	Evolutie: Boekjaar 2013 - Boekjaar 2012	
Gastprofessoren (onderwijs)		
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst		- 22,88
Geboekt op RR [62]	- 23,18	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	- 9,77	
Betaald via de instelling	- 13,41	
Geboekt op RR [61]	+ 0,30	
B. Andere studiegebieden		+ 15,91
Geboekt op RR [62]	+ 8,82	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	- 15,63	
Betaald via de instelling	+ 24,45	
Geboekt op RR [61]	+ 7,09	
Totaal		- 6,97
Personeelsleden op persoonlijke titel		
A. Administratief personeel		- 0,06
B. Opvoedend hulppersoneel (OHP)		- 14,24
Totaal		- 14,30
Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		- 6,78
Onderwijzend personeel (excl. kinéfonders ten laste van het centraal fonds)	- 4,99	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	- 1,79	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling		
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerkstelling		
B. Administratief personeel		+ 1,00
C. Opvoedend personeel		- 1,09
D. MVD-personeel		- 2,30
Totaal		- 9,17
Contractuele personeelsleden (andere dan gastprofessoren)		
A. Bedienden		+ 14,36
Administratief personeel	- 81,27	
Technisch personeel	+ 55,40	
Onderzoekers	+ 41,88	
In kader van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening	- 1,66	
B. Arbeiders		- 29,70
Totaal		- 15,34
Gedetacheerde personeelsleden		
A. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - OP		+ 0,76
B. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - ATP		+ 8,54
Totaal		+ 9,30
Totaal personeel buiten formatie		- 36,48

In tegenstelling tot 2012 daalde het aantal personeelsleden buiten formatie met 36,48 VTE's in 2013.

De statutaire personeelsleden met een ambt op persoonlijke titel en de centraal betaalden daalden verder in aantal door pensioneringen. Op termijn zullen beide categorieën volledig verdwijnen. Bij de contractuelen was er een verschuiving naar de bedienden (+14,36 VTE's) ten nadele van de arbeiders (-29,70 VTE's).

Het effect van de overheveling naar de universiteit per 1 oktober van de contractuelen die verbonden waren aan de academische hogeschoolopleidingen is goed zichtbaar in de cijfers van de contractuelen met administratieve taken waarvan het aantal VTE's reeds is afgenomen met 81,27 VTE's. Anderzijds hebben de hogescholen in 2013 hun contractuele kader toch nog uitgebreid met onderzoekers (+41,88 VTE's) en technisch personeel (+55,40 VTE's). Globaal daalde het aantal contractuelen (andere dan gastprofessoren) hierdoor maar met 15,34 VTE's.

5.3.6 Gastprofessoren

Een contractueel personeelslid belast met onderwijs wordt voor het overeenstemmende jaarvolume steeds bij de subcategorie "gastprofessoren" ondergebracht.

Op basis van de voorgaande tabel kan worden afgeleid dat het aantal gastprofessoren in de studiegebieden kunst³¹ daalde met 22,88 VTE's terwijl het aantal gastprofessoren in de andere studiegebieden toenam met 15,91 VTE's.

Het aantal gastprofessoren betaald via AHOVOS daalde met 25,4 VTE's. Daartegenover steeg het aantal gastprofessoren betaald via het eigen sociaal secretariaat met 11,04 VTE's. Nochtans houdt een betaling via AHOVOS een vermindering van de patronale lasten in voor de gesubsidieerde hogescholen, maar heeft het wel een effect op de 80/20-norm.

Gastprofessoren (onderwijs): procentueel aandeel in totale tewerkstelling OP

Gastprofessoren (onderwijs) - procentueel aandeel in totale tewerkstelling (OP)	JR - Boekjaar 2013		JR - Boekjaar 2013	
Gastprofessoren (onderwijs)				
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst		2,58%		2,31%
Geboekt op RR [62]	2,52%		2,24%	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	1,44%		1,33%	
Betaald via de instelling	1,07%		0,91%	
Geboekt op RR [61]	0,06%		0,06%	
B. Andere studiegebieden		3,48%		3,68%
Geboekt op RR [62]	3,04%		3,15%	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	1,03%		0,84%	
Betaald via de instelling	2,01%		2,31%	
Geboekt op RR [61]	0,45%		0,54%	
Totaal		6,06%		5,99%
Totale tewerkstelling OP		8.239,60		8.222,75

Het aandeel van de gastprofessoren binnen de totale tewerkstelling OP³² bleef ook in 2013 beperkt. Deze verhouding kwam net onder de 6% uit. Het aandeel van het aantal gastprofessoren in de kunsten in relatie tot de totale tewerkstelling van het onderwijzend personeel bedroeg 2,31% en bleef hiermee onder het percentage van 3,68% voor de niet-kunst studiegebieden ondanks de lange traditie van het werken met gastprofessoren in de kunstopleidingen.

³¹ Studiegebieden "muziek en dramatische kunst" en "audiovisuele en beeldende kunst".

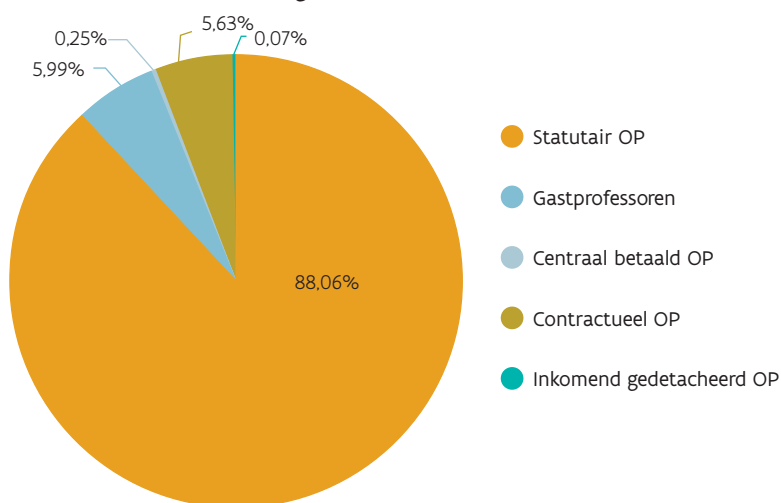
³² De totale tewerkstelling OP bevat het statutair OP op en buiten formatie, de gastprofs en de contractuele personeelsleden die belast zijn met onderzoek of maatschappelijke dienstverlening wordt aan het OP toegewezen.

5.3.7 Geaggregeerde procentuele aandelen per subcategorie binnen het OP en het ATP

Wanneer alle OP-leden die tewerkgesteld waren in het boekjaar 2013 worden samen genomen (8.222,75 VTE's), bleek 88,06% van hen een statutaire tewerkstelling te hebben. Zoals hiervoor gezien, bedroeg het aandeel van de gastprofessoren iets minder dan 6% van het totaal aantal OP-leden.

Het aandeel van het contractuele OP (andere dan gastprofessoren) dat belast was met toegepast wetenschappelijk onderzoek en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening situeerde zich op 5,63% van alle OP-leden. De centraal betaalden maakten minder dan een kwart procent uit. Het aandeel van de inkomende gedetacheerden was verwaarloosbaar.

Personeelstewerkstelling - OP - Detail

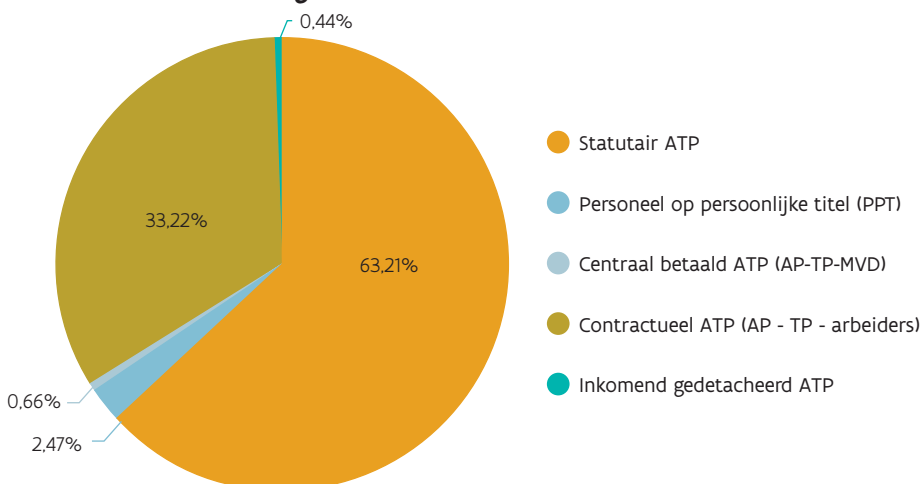

Wanneer de overeenkomstige gegevens over de personeelstewerkstelling voor alle ATP³³ worden samen gebracht, bleken ook hier de statutairen nog steeds de grootste groep uit te maken met een aandeel van 63,21%. Dit aandeel ligt wel een stuk lager dan dat van de statutaire OP-leden.

Het aandeel van de contractuele VTE's dat belast was met administratieve of technische taken situeerde zich op 33,22%. De ATP-leden met een ambt op persoonlijke titel maakten 2,47% van het totaal uit. De centraal betaalden namen slechts 0,66% in.

Ook hier steeg het aandeel van de inkomende gedetacheerde ATP-leden licht tegenover 2012 maar blijft verwaarloosbaar.

Personeelstewerkstelling - ATP - Detail

³³ Een contractueel personeelslid belast met administratieve of technische taken wordt als ATP gecatalogeerd.

5.3.8 Personeelstewerkstelling per hogeschool: evolutie 2012 en 2013

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de wijzigingen in de globale tewerkstelling per hogeschool gedurende het boekjaar 2013. Voor de hogescholen die fuseerden in de loop van 2013 werden met het oog op de vergelijkbaarheid ook de cijfers van de stichtende hogescholen uit 2012 onder de benaming van de fusiehogeschool samengeteld. Dit is het geval voor de cijfers 2012 van respectievelijk XIOS en PHL die in 2013 PXL vormden, en Artesis en Plantijn die verenigd werden in AP.

Personeelstewerkstelling: totaal per hogeschool

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2012	JR - Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	JR13-JR12 Absolute wijziging	JR13-JR12 Relatieve wijziging
	(in VTE - 2 decimalen)			
Artevelde	818,69	847,38	+ 28,69	+ 3,50%
Erasmus	570,96	585,79	+ 14,83	+ 2,60%
HoGent	1.684,82	1.645,28	- 39,54	- 2,35%
LUCA	537,91	528,71	- 9,20	- 1,71%
Howest	513,01	518,92	+ 5,91	+ 1,15%
KDG	768,00	807,30	+ 39,30	+ 5,12%
VIVES Noord	349,19	349,40	+ 0,21	+ 0,06%
TMK	614,11	623,79	+ 9,68	+ 1,58%
KHL	491,37	532,30	+ 40,93	+ 8,33%
KHLim	607,26	599,99	- 7,27	- 1,20%
TMM	486,44	473,67	- 12,77	- 2,63%
KAHO	535,85	519,12	- 16,73	- 3,12%
VIVES Zuid	632,25	648,03	+ 15,78	+ 2,50%
TMA	272,37	271,71	- 0,66	- 0,24%
Groep T	176,85	157,50	- 19,35	- 10,94%
HUB - EHSAL	608,40	607,43	- 0,97	- 0,16%
AP	1.136,34	1.067,93	- 68,41	- 6,02%
PXL	720,16	734,53	+ 14,37	+ 2,00%
HZS	69,30	68,91	- 0,39	- 0,56%
Totaal	11.593,28	11.587,69	- 5,59	- 0,05%

5.4 Relevante cijfergegevens op basis van de evolutie van de personeelstewerkstelling in de periode 2009-2013

5.4.1 Voltijdse eenheden OP en ATP per subcategorie per hogeschool

Bovenstaande gegevens kunnen voor de tewerkstelling 2013 per hogeschool nog gedetailleerder worden weergegeven, namelijk via een overzicht per hogeschool van het aantal VTE's personeelstewerkstelling in 2013 opgedeeld naar OP en ATP met respectievelijk de diverse samenstellende categorieën zoals in volgende tabel.

Personeelstewerkstelling: Indeling per personeelscategorie (detail)

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	JR-Boekjaar 2013													
	OP					ATP					Totaal			
	Statuair OP	Gastprofessoren	Centraal betaald OP	Contractueel OP onderzoekers wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening	Inkomend gedeta-cheerd OP	Totaal OP	Statuair ATP	Personeel op per-soonlijke titel (PPT)	Centraal betaald ATP (AP - TP - MVD)	Contractueel ATP (AP - TP - arbeiders)	Inkomend gedeta-cheerd ATP	Totaal ATP	Totaal	
Artevelde	552,80	5,03	2,48	15,76	0,17	576,24	185,86	9,42	3,00	72,86	0,00	271,14	847,38	847,38
Erasmus	348,42	41,51	0,00	7,18	0,00	397,11	109,08	2,00	3,00	74,60	0,00	188,68	585,79	585,79
HoGent	876,48	101,43	0,29	64,95	0,00	1.043,15	327,11	3,50	7,10	259,47	4,95	602,13	1.645,28	1.645,28
LUCA	359,04	8,88	0,00	10,55	0,00	378,47	118,89	1,50	1,00	28,85	0,00	150,24	528,71	528,71
Howest	289,55	38,36	1,50	53,59	0,00	383,00	64,02	3,38	2,73	65,79	0,00	135,92	518,92	518,92
KDG	518,93	32,11	2,45	9,35	1,41	564,25	182,89	9,34	1,33	49,42	0,07	243,05	807,30	807,30
VIVES Noord	230,61	18,82	0,15	17,33	0,00	266,91	56,73	5,31	0,00	20,45	0,00	82,49	349,40	349,40
TMK	452,17	6,19	1,45	40,25	0,00	500,06	67,35	5,40	0,00	50,98	0,00	123,73	623,79	623,79
KHL	388,26	21,64	1,52	9,28	0,35	421,05	83,31	5,27	0,50	22,16	0,01	111,25	532,30	532,30
KHLim	390,19	25,36	1,25	43,81	0,82	461,43	103,36	5,88	0,00	29,32	0,00	138,56	599,99	599,99
TMM	316,04	16,73	0,00	29,88	0,00	362,65	73,62	3,70	0,00	33,70	0,00	111,02	473,67	473,67
KAHO	319,47	17,20	0,85	34,83	0,80	373,15	77,39	4,34	1,00	61,55	1,69	145,97	519,12	519,12
VIVES Zuid	461,16	20,52	2,83	22,20	0,00	506,71	94,07	6,75	0,00	40,50	0,00	141,32	648,03	648,03
TMA	174,10	7,00	0,00	10,78	0,00	191,88	54,82	0,00	0,00	25,01	0,00	79,83	271,71	271,71
Groep T	101,65	3,78	0,00	13,69	0,00	119,12	32,03	0,00	0,00	6,35	0,00	38,38	157,50	157,50
HUB - EHSAL	333,13	21,00	1,94	12,01	1,05	369,13	157,53	5,13	1,00	71,54	3,10	238,30	607,43	607,43
AP	604,04	84,87	2,25	35,64	0,36	727,16	221,45	5,75	0,00	108,60	4,97	340,77	1.067,93	1.067,93
PXL	480,38	18,42	1,35	32,25	0,80	533,20	103,66	5,50	1,63	90,54	0,00	201,33	734,53	734,53
HZS	44,31	3,77	0,00	0,00	0,00	48,08	13,78	1,00	0,00	6,05	0,00	20,83	68,91	68,91
Totaal	7.240,73	492,62	20,31	463,33	5,76	8.222,75	2.126,95	83,17	22,29	1.117,74	14,79	3.364,94	11.587,69	11.587,69

5.4.2 Verhouding OP/ATP in de periode 2009-2013

Het rapport van het regeringscommissariaat rond de werkdruk in de hogescholen gaf aan dat de werkdruk van het OP kan worden verlicht door bepaalde administratieve taken door het ATP te laten uitvoeren in het kader van ondersteunende maatregelen. Daarom is het nuttig de verhouding OP/ATP in een hogeschool te berekenen.

Uit de historische bestanden van het regeringscommissariaat werden de cijfers rond de tewerkstelling tussen 2009 en 2013 gegenereerd. Ook het contractueel personeel dat niet fungeert als gastprofessor wordt in de cijfers toegewezen aan hetzij de categorie OP, hetzij de categorie ATP.

Globaal evolueerde de tewerkstelling in de hogescholen tussen 2009 en 2013 verdeeld over de categorieën OP en ATP als volgt:

Personeelstewerkstelling: Evolutie

Personeelstewerkstelling (in VTE - 2 decimalen)	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Onderwijzend personeel ^(*)	8.253,82	8.380,09	8.259,79	8.239,60	8.222,75
Administratief en technisch personeel ^(**)	3.127,43	3.210,11	3.216,91	3.353,68	3.364,94
Totale personeelstewerkstelling	11.381,25	11.590,20	11.476,70	11.593,28	11.587,69

Personeelstewerkstelling (% aandeel in de totale personeelstewerkstelling)	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Onderwijzend personeel ^(*)	72,52%	72,30%	71,97%	71,07%	70,96%
Administratief en technisch personeel ^(**)	27,48%	27,70%	28,03%	28,93%	29,04%

^(*) Statutair OP, gastprofessoren, centraal betaald OP, contractueel OP (onderzoekers - wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening), inkomend gedetacheerd OP

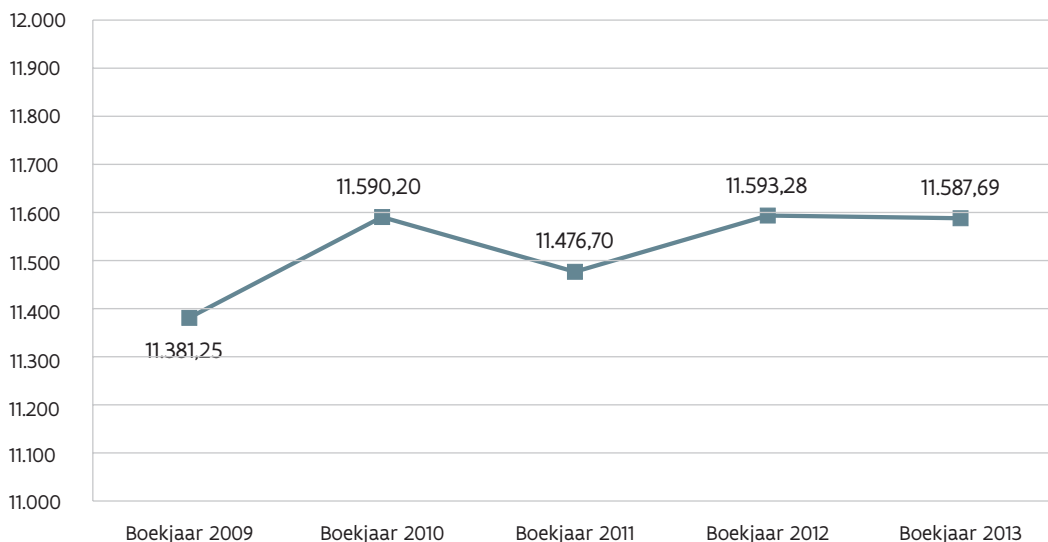
^(**) Statutair ATP, personeel op persoonlijke titel (PPT), centraal betaald ATP (AP - TP - MVO), contractueel ATP (AP - TP - arbeiders), inkomend gedetacheerd ATP

Het belang van het ATP in de globale tewerkstelling steeg jaarlijks in de periode 2009-2013. De verhouding OP/ATP bedroeg in 2013 afgerond 71/29. In 2009 was dit nog afgerond 73/27.

5.4.3 Evolutie geaggregeerde aantal VTE's tewerkstelling in de periode 2009-2013

De historische evolutie van het aantal VTE's tewerkstelling in de hogescholen over de periode 2009-2013 ziet er grafisch als volgt uit.

Personeelstewerkstelling uitgedrukt in VTE

5.4.4 Evolutie aantal inschrijvingen in de periode 2009-2013

De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOS. Het betreft de gewogen inschrijvingen per hogeschool voor de periode academiejaar 2008-2009 tot en met academiejaar 2012-2013 zoals ze op 4 januari 2015 uit de Databank Hoger Onderwijs werden gehaald. Voor het boekjaar zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor 3/4 (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar t bepalen³⁴.

De gewogen inschrijvingen zijn gebaseerd op alle opgenomen en verworven studiepunten onder diploma- en creditcontract voor alle actieve opleidingsonderdelen, evenals de studiepunten die na uitschrijving opgenomen blijven, met inbegrip van de valorisering van de afgeleverde diploma's. Het betreft dus de studiepunten waarvoor de instellingen gefinancierd worden. De studiepunten van de student die uitgeschreven is voor de opleiding en voor alle opleidingsonderdelen komen dus niet voor in de tabel. Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de inschrijvingen aan de betrokken hogescholen toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel. De weging van de studiepunten gebeurde op basis van de omslagsleutels uit de rekenmotor voor de financiering van het hoger onderwijs.

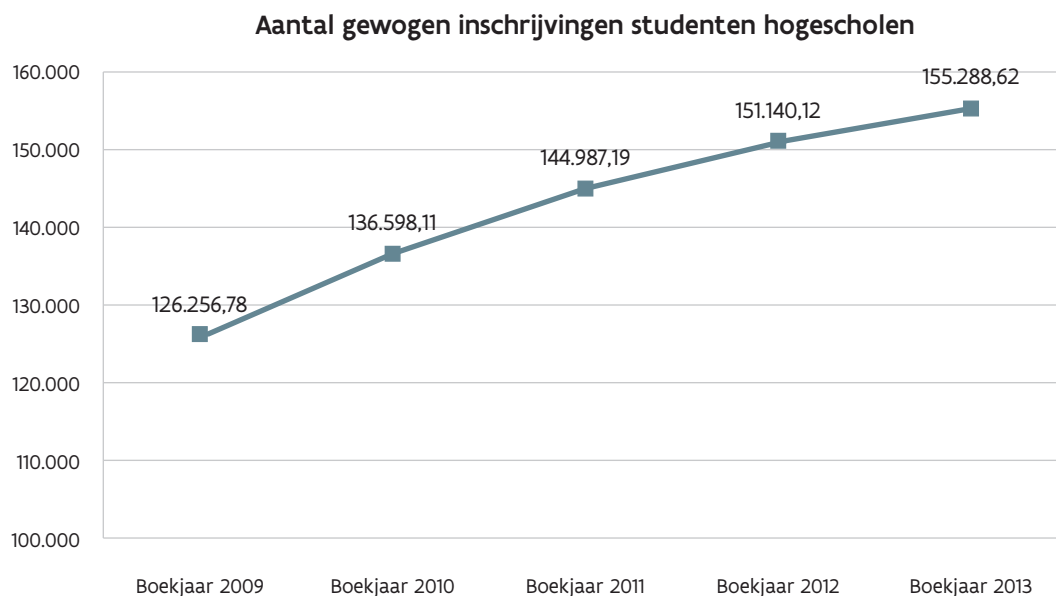
De onderstaande tabel geeft het aantal inschrijvingen per hogeschool weer omgezet naar boekjaren (2009-2013) volgens voormeld principe.

Studenten: Aantal gewogen inschrijvingen studenten per boekjaar

Aantal inschrijvingen studenten	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013
Artevelde	9.570,50	10.881,50	12.090,00	12.843,00	13.762,00
Erasmus	4.900,00	5.319,50	5.642,00	5.792,00	6.036,00
Artesis	7.680,00	8.264,00	8.985,00	9.109,00	
HoGent	17.515,00	18.484,00	19.443,00	19.717,00	20.051,00
LUK	862,00	852,00	717,00		
LUCA	4.706,00	4.933,00	3.668,00	4.528,00	4.681,00
Howest	4.802,00	5.277,00	5.769,00	6.251,00	6.297,00
KDG	9.711,00	10.419,00	10.859,00	11.583,00	12.468,00
VIVES Noord	3.863,00	4.105,00	4.155,00	4.252,00	4.271,00
TMK	6.702,00	7.236,00	7.539,00	7.974,00	8.023,00
KHL	6.011,00	6.730,00	7.139,00	7.912,00	8.400,00
KHLim	6.630,50	7.036,00	7.636,90	7.560,94	7.293,26
TMM	4.884,00	5.077,00	6.522,00	6.500,00	6.432,00
KAHO	6.146,00	6.933,00	7.604,00	8.196,00	8.438,00
VIVES Zuid	7.637,00	8.649,00	9.312,00	9.794,00	9.802,00
TMA	3.625,00	3.756,00	4.146,00	4.386,00	4.218,00
Plantijn	3.502,00	3.655,00	3.766,00	3.943,00	
PHL	4.551,50	5.179,00	5.279,30	5.567,70	
Groep T	2.004,00	2.222,00	2.515,00	2.667,00	2.805,00
HUB - EHSAL	6.958,28	7.435,11	8.102,19	8.340,12	8.894,62
XIOS	3.330,00	3.407,00	3.310,80	3.482,36	
AP					13.033,00
PXL					9.587,74
HZS	666,00	748,00	787,00	742,00	796,00
Totaal gewogen aantal inschrijvingen studenten	126.256,78	136.598,11	144.987,19	151.140,12	155.288,62

³⁴ 2009: acjaar 2008-2009 / 2010: acjaar 2009-2010 / 2011: acjaar 2010-2011 / 2012: acjaar 2011-2012 / 2013: acjaar 2012-2013.

Grafisch geeft dit het volgende beeld:

Het aantal inschrijvingen steeg jaarlijks in de periode 2009-2013. Aangezien de academische hogeschoolopleidingen bij de start van het academiejaar 2013-2014 in de universiteit geïntegreerd zijn, is het effect hiervan nog niet zichtbaar in de cijfers.

5.4.5 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling in de periode 2009-2013

Wanneer de studentenaantallen, uitgedrukt in inschrijvingen, over de referentieperiode vergeleken worden met de tewerkstelling, uitgedrukt in VTE's personeel, geeft dit een indicatie van de wijze waarop de hogescholen in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden, in casu de groeiende studentenaantallen.

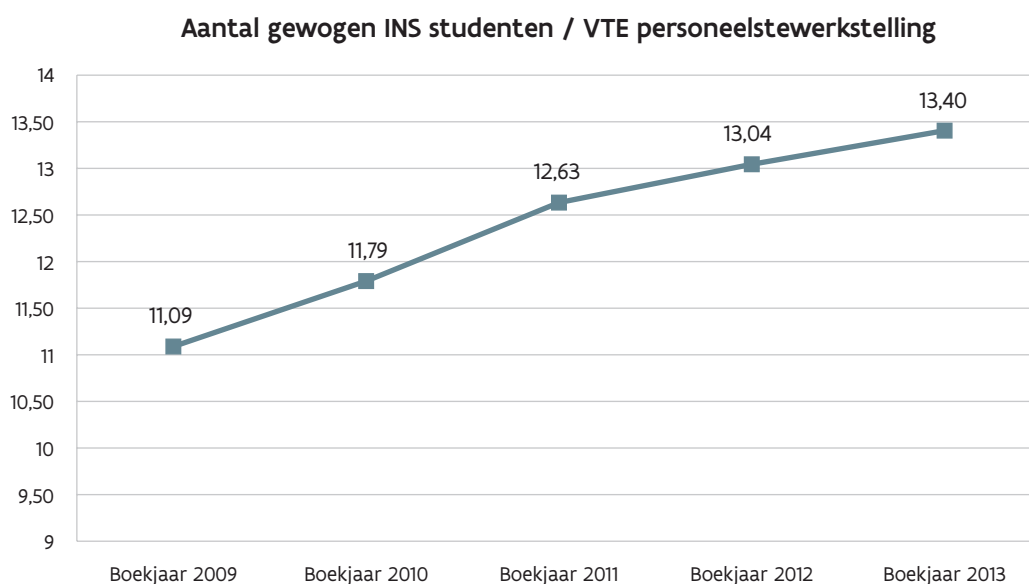
Onderstaande tabel geeft de procentuele toename van respectievelijk het aantal inschrijvingen en het aantal VTE's personeel tewerkstelling in de periode 2009-2013.

Studenten en personeels-tewerkstelling hogescholen	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013	JR13-JR09 evolutie
Aantal gewogen INS studenten	126.256,78	136.598,11	144.987,19	151.140,12	155.288,62	+ 22,99%
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 10.341,33	+ 8.389,08	+ 6.152,93	+ 4.148,50	
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 8,19%	+ 6,14%	+ 4,24%	+ 2,74%	
Aantal VTE personeelstewerkstelling	11.381,25	11.590,20	11.476,70	11.593,28	11.587,69	+ 1,81%
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 208,95	- 113,50	+ 116,58	- 5,59	
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 1,84%	- 0,98%	+ 1,02%	- 0,05%	

Tot en met 2010 namen zowel de VTE's personeel als de inschrijvingen jaarlijks toe. In 2011 kwam er een trendbreuk waarbij het aantal VTE's personeel licht daalde ten opzichte van een nog steeds fors stijgend aantal inschrijvingen. In 2012 manifesteerde er zich weer een stijging in de tewerkstelling bij een nog steeds toenemend aantal inschrijvingen, al was de stijgende trend minder sterk dan in de drie voorgaande boekjaren. In 2013 was er een lichte daling in de tewerkstelling ondanks de blijvend stijgende trend bij het aantal inschrijvingen.

Over de periode 2009-2013 steeg het aantal inschrijvingen nagenoeg met 23%. De tewerkstelling (VTE's personeel) nam in dezelfde periode daarentegen slechts toe met 1,81%.

De voorgaande gegevens rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

Tussen de boekjaren 2009 en 2013 steeg deze ratio met 2,31 inschrijvingen per VTE. Deze ratio nam jaarlijks toe doordat de groei van het aantal personeelsleden relatief minder snel evolueerde dan de toename van het aantal studenten (inschrijvingen).

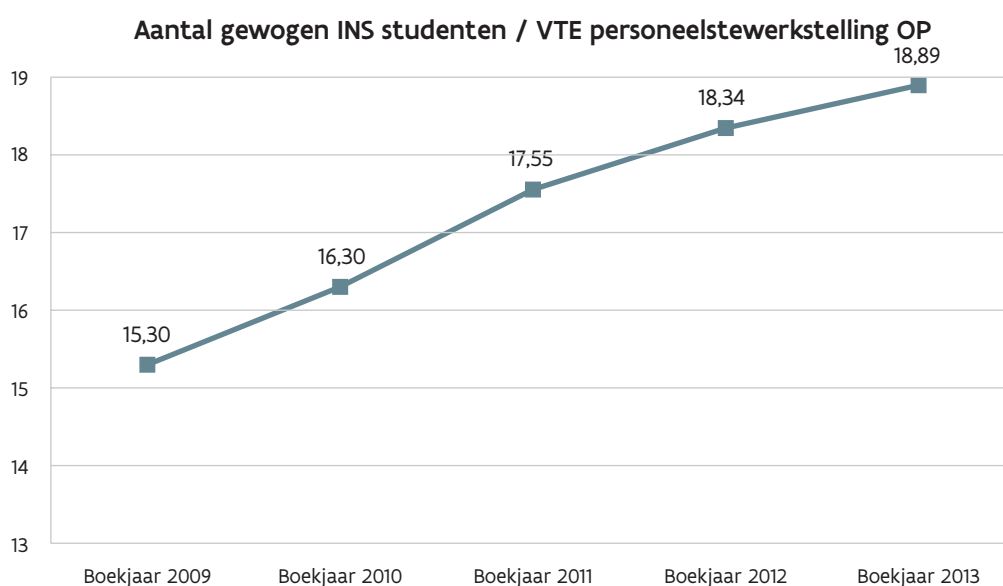
Geaggregeerd voor 2013 bedroeg deze ratio 13,40 inschrijvingen per VTE personeel. Over de laatste vijf boekjaren steeg het aantal VTE's student per VTE personeel met bijna 21%.

Aantal gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013	JR13-JR09 absolute wijziging	JR13-JR09 relatieve wijziging
Gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling	11,09	11,79	12,63	13,04	13,40	+ 2,31	+ 20,80%
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 0,69	+ 0,85	+ 0,40	+ 0,36		
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 6,24%	+ 7,19%	+ 3,20%	+ 2,79%		
index 2009 = 100		106,2	113,9	117,5	120,8		

Door het vertragend effect van het financieringsmechanisme van het hoger onderwijs op de evolutie van de werkingsuitkeringen is het niet mogelijk voor de evolutie van de tewerkstelling om gelijke tred te houden met de stijgende evolutie van de studenten. Er is immers geen lineaire relatie tussen de stijging/daling van het studentenaantal en de evolutie van de werkingsuitkeringen. Wijzigingen in studentenaantallen, vertaald in financieringspunten, worden in de berekening van de werkingsuitkeringen slechts na 2 jaar opgenomen. Doordat er bovendien gerekend wordt op basis van een voortschrijdend gemiddelde over 5 academiejaren, voltrekt het effect zich slechts geleidelijk met 1/5 per jaar. Bovendien lijdt ook het globale budget voor hoger onderwijs onder de opgelegde besparingsmaatregelen ten gevolge van de verslechterde algemene economische situatie.

5.4.6 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE OP tewerkstelling 2009-2013

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aantal inschrijvingen per VTE OP in de referentieperiode.

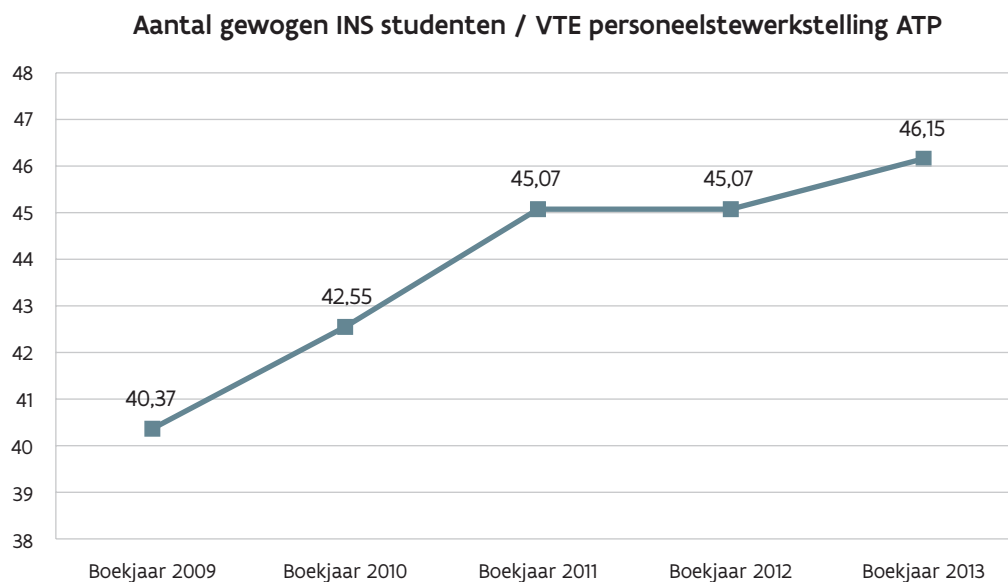
Aantal gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling OP	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013	JR13-JR09 absolute wijziging	JR13-JR09 relatieve wijziging
Gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling OP	15,30	16,30	17,55	18,34	18,89	+ 3,59	+ 23,46%
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 1,00	+ 1,25	+ 0,79	+ 0,54		
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 6,56%	+ 7,69%	+ 4,50%	+ 2,96%		
index 2009 = 100		106,6	114,8	119,9	123,5		

In 2013 steeg deze ratio verder met 0,54 inschrijvingen per VTE OP naar 18,89 inschrijvingen per VTE OP. De stijging met bijna 3% was wel beperkter dan in de vorige boekjaren.

Over de vijf laatste boekjaren steeg het aantal inschrijvingen per VTE OP met 3,59 of 23,46%.

5.4.7 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE ATP tewerkstelling 2009-2013

Dezelfde oefening kan ook gemaakt worden voor de ratio aantal inschrijvingen per VTE ATP.

Aantal gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling ATP	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	Boekjaar 2013	JR13-JR09 absolute wijziging	JR13-JR09 relatieve wijziging
Gewogen INS studenten / VTE personeelstewerkstelling ATP	40,37	42,55	45,07	45,07	46,15	+ 5,78	+ 14,31%
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 2,18	+ 2,52	- 0,00	+ 1,08		
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 5,40%	+ 5,92%	- 0,01%	+ 2,40%		
index 2009 = 100		105,4	111,6	111,6	114,3		

In 2013 situeerde het aantal inschrijvingen per VTE ATP zich geaggregeerd op 46,15. Er was weer een stijging na een status quo op 45,07 in 2011 en 2012.

Beschouwd over de vijf laatste boekjaren is deze ratio met 14,31% of 5,78 inschrijvingen per VTE ATP gestegen.

5.5 Geaggregeerde personeelskosten

5.5.1 Geaggregeerde personeelskosten volgens betalingsinstantie: evolutie 2012 versus 2013

De personeelskosten van de hogescholen bestaan uit twee delen. Enerzijds de bezoldigingskosten die via AHOVOS worden betaald en die alle statutaire loonkosten omvatten aangevuld met een deel van de gastprofessoren, anderzijds de bezoldigingskosten van de contractuelen die via een privaat sociaal secretariaat ("betaald via de instelling") worden betaald. Aangezien de statutairen nog steeds het merendeel van het personeelsbestand uitmaken, is de bezoldigingskost via AHOVOS het omvangrijkst per hogeschool.

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.390	702.698.603	+ 12.531.213	+ 1,82%
Betaald via het Ministerie van Onderwijs en Vorming - AHOVOS		597.973.375	607.662.947	+ 9.689.572	+ 1,62%
Betaald via de instelling		92.194.015	95.035.656	+ 2.841.641	+ 3,08%

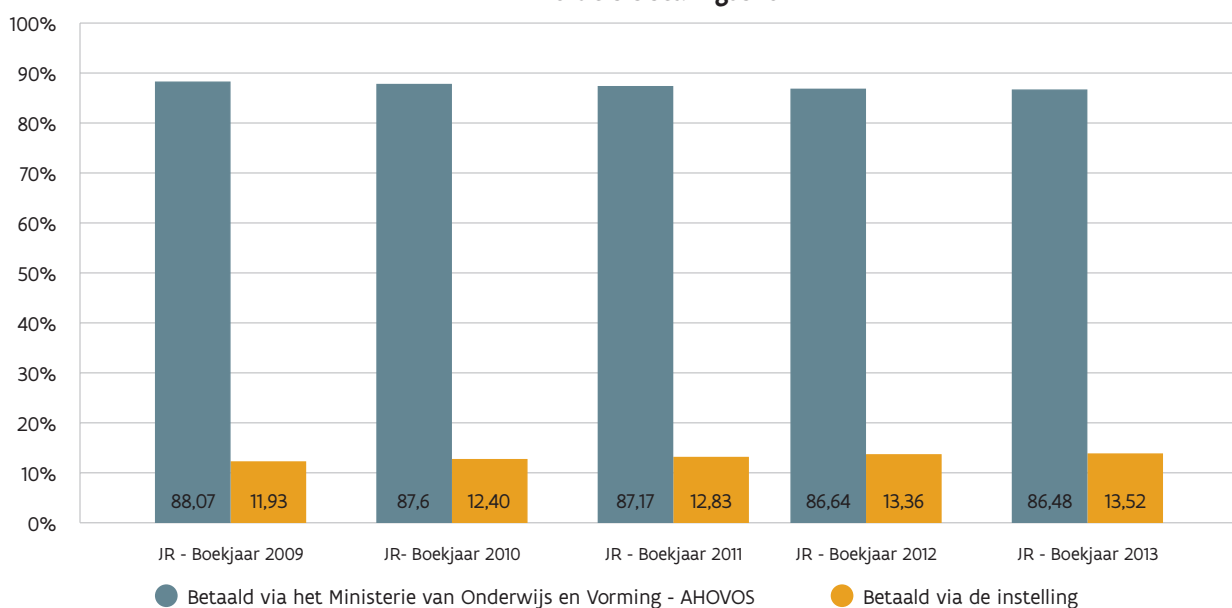
De totale loonkosten stegen in 2013 met 12,5 miljoen euro of 1,82%. De personeelskosten betaald via de instelling zijn tegenover 2012 procentueel opnieuw sterker gestegen (+3,08%) dan de loonkosten betaald via AHOVOS.

De loonkosten via AHOVOS namen toe met 1,62%. Ondanks de lichte daling van de globale tewerkstelling met 5,59 VTE's, was deze stijging het gevolg van de indexaanpassing per 1 januari 2013 en van de biënnales (automatische weddeverhoging binnen dezelfde schaal), gecombineerd met een budgettaire ingreep vanuit de Vlaamse overheid met een impact op 2013.

Voor de hogescholen werd er een "boekhoudkundige" besparing doorgevoerd door het vakantiegeld 2014 (op basis van een in 2013 aan te leggen provisie) voor de benoemde statutaire personeelsleden te verminderen. Met het oog op het behoud van de koopkracht werd gelijktijdig beslist om de eindejaarstoelage 2014 voor deze personeelsleden met eenzelfde bedrag te verhogen. Eenzelfde ingreep zal ook voor het vakantiegeld 2015 en de eindejaarstoelage 2015 gebeuren.

Hoewel de kosten voor patronale bijdragen voor de contractuele personeelsleden voor de vrije hogescholen een stuk hoger liggen dan wanneer er een statutair tijdelijk personeelslid zou worden geworven, houden veel hogescholen vast aan het werven van contractuelen voor projecten op niet-permanente financieringsbasis die ze via het eigen sociaal secretariaat laten betalen. Zo is er opnieuw een lichte daling merkbaar in het percentage hogeschoolpersoneel dat zijn loon via AHOVOS ontvangt. Het belang van de flexibiliteit is hier dus groter dan het louter financiële aspect. Onderstaande grafiek toont de evolutie over de vijf laatste boekjaren.

Evolutie betalingsbron

De verdeling van de VTE's tewerkstelling over de twee betalingsinstanties zag er voor 2013 in vergelijking met het voorgaande boekjaar als volgt uit:

Personeelstewerkstelling

Personeelstewerkstelling: - ten opzichte van jaarrekening 2012	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
Personeel betaald via AHOVOS	9.637,70	9.628,89	- 8,81	- 0,09%
Personeel betaald via de instelling	1.903,81	1.916,20	+ 12,39	+ 0,65%
Centraal betaald personeel	51,77	42,60	- 9,17	- 17,71%
Totale personeelstewerkstelling	11.593,28	11.587,69	- 5,59	- 0,05%

5.5.2 Geaggregeerde personeelskosten per personeelscategorie: evolutie 2012 versus 2013

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.390	702.698.603	+ 12.531.213	+ 1,82%
Onderwijzend personeel (exclusief gastprofessoren)		480.899.208	484.888.272	+ 3.989.064	+ 0,83%
Gastprofessoren		23.990.963	24.355.026	+ 364.063	+ 1,52%
Administratief personeel (inclusief opvoedend hulp personeel)		108.986.679	115.331.721	+ 6.345.042	+ 5,82%
Contractueel personeel (exclusief gastprofessoren)		75.027.617	77.279.212	+ 2.251.595	+ 3,00%
Centraal betaald personeel		5.480	5.885	+ 405	+ 7,39%
Personeelskosten niet opgenomen in bovenvermelde categorieën		1.257.444	838.487	- 418.957	- 33,32%

De bovenstaande tabel geeft een inzicht in de mate waarin de personeelskosten per personeelscategorie geëvolueerd zijn ten opzichte van het vorige boekjaar. De personeelskost van alle categorieën nam verder toe in 2013. De grootste absolute stijging situeerde zich bij het administratief personeel. De sterke groei met 74,98 VTE's in 2013 komt hierbij tot uiting.

De personeelskosten in de onderste lijn van de tabel staan voor de andere personeelskosten dan lonen (o.a. vervoerskosten, ...).

5.5.3 Begrote en gerealiseerde personeelskosten 2013: de 2,5%-norm

Artikel IV.33 van de CHO bepaalt met ingang van 1 januari 2007 dat de afwijking tussen de begrote en de gerealiseerde personeelsformatie, uitgedrukt in geld, ten hoogste 2,5 % mag bedragen. Bij een overschrijding en gebrek aan een redelijke verantwoording kan er als sanctie een inhouding van de werkingsuitkeringen volgen. Gelet op de uiteenlopende uitvoering tussen begroting en realisatie van de loonkosten kan er voor 2013 geen geaggregeerde norm worden berekend. Enkel KdG en AP hebben immers de begroting uitgevoerd zoals gepland. De overige hogescholen bleven het integratiekader voor het vierde kwartaal verder via het celkrediet betalen hoewel alle begrotingen exclusief het integratiekader werden opgesteld.

5.6 Ratio's in verband met de personeelskosten

5.6.1 Geaggregeerde 80-20 zonder defiscaliseringsmiddelen

Volgens artikel IV.32 van de CHO mogen "de geraamde bezoldigingskosten - met inbegrip van de mandaatvergoedingen en premies - van de geraamde personeelsformatie, van de contractuele personeelsleden bezoldigd ten laste van de werkingsuitkering en van de plaatsvervangers maximaal 5 procent variëren in min of in plus op de norm 80 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering". Afhankelijk van de richting van de afwijking van de 80 % moet de hogeschool bij het opstellen van de begroting een specifieke verantwoording met betrekking tot de personeelsformatie afleggen ten aanzien van de Vlaamse Regering.

- 80-20 ratio > 85 %: de hogeschool moet samen met de begroting een financieringsplan indienen dat aangeeft op welke wijze en binnen welke termijn zij met de beschikbare reserves de financiële herstructurering zal realiseren (art. IV.32, § 2);
- 80-20 ratio < 75 %: de hogeschool moet samen met de begroting een personeelsstructuurplan opstellen om het minimumniveau van 75 % te bereiken (art. IV.32, §3). Dit personeelsstructuurplan moet de goedkeuring krijgen van het hogeschoolonderhandelingscomité.

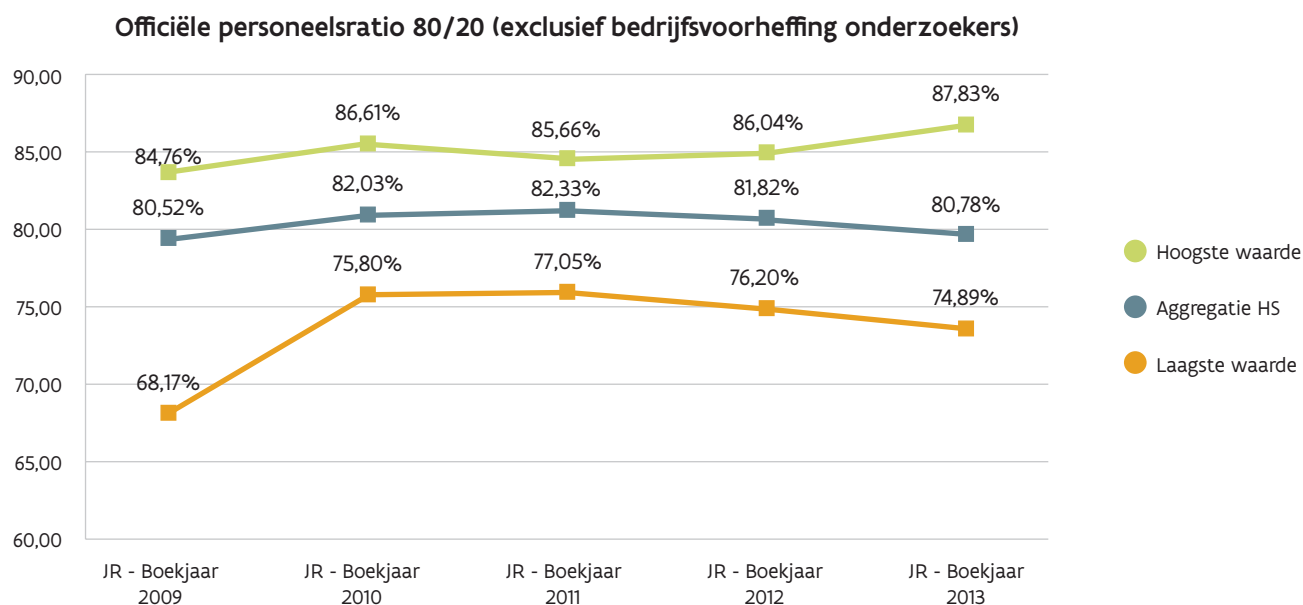
De berekeningwijze is vastgelegd in artikel 14, § 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 december 2007 betreffende de begroting en de personeelsformatie voor de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap. Na het indienen van de jaarrekening is het steeds aangewezen om de begrote norm te toetsen aan de uitvoering ervan.

Op het geaggregeerde niveau ziet de evolutie van de 80-20 ratio er over de periode 2009-2013 als volgt uit.

Personeelsratio's: Lonen - Evolutie 80/20 (exclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers)

Officiële personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2007	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011
Aggregatie Hs	80,52%	82,03%	82,33%	81,82%	80,78%
Rekenkundig gemiddelde	79,82%	81,68%	82,04%	81,47%	80,64%
Laagste waarde	68,17%	75,80%	77,05%	76,20%	74,89%
Hoogste waarde	84,76%	86,61%	85,66%	86,04%	87,83%

Tot en met 2011 steeg de ratio jaarlijks. In 2012 was er voor het eerst in de referentieperiode een daling. Deze daling zette zich licht voort in 2013. De hoogste waarde kwam echter nog altijd boven de 85% uit. Grafisch kan de evolutie van de 80-20 ratio als volgt worden weergegeven:

Officiële personeelsratio 80/20

Officiële personeelsratio 80/20 - aantal hogescholen - % aandeel	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aantal Hs < 75%	3	0	0	0	1
Aantal Hs > = 75% en < 80%	6	4	4	6	5
Aantal Hs > = 80% en < = 85%	13	16	15	14	11
Aantal Hs > 85%	0	2	2	1	2
Totaal aantal Hs	22	22	21	21	19

Bij twee hogescholen lag de gerealiseerde norm hoger dan 85%. Dit was er één meer dan in 2012. De ondergrens van 75% werd in één hogeschool niet bereikt.

5.6.2 Geaggregeerde 80-20 met defiscaliseringsmiddelen

Het regeringscommissariaat hanteert sinds 2009 ook nog een "alternatieve" berekeningswijze voor de 80-20 ratio waarbij de noemer van de breuk aangevuld wordt met de middelen die vrijgekomen zijn uit de gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, de zogenaamde defiscaliseringsmiddelen. Deze tweede berekeningswijze houdt rekening met een belangrijke aanvullende bron van inkomsten die kan worden besteed aan de financiering van nieuwe onderzoeksopdrachten. In geval de "traditionele" 80-20 ratio onder druk komt te staan, kan de afweging ten opzichte van de norm mét defiscaliseringsmiddelen en ten opzichte van de economische loonkostennorm (zie punt 5.6.5) een aanvullende rol spelen in de beoordeling van een evenwichtige personeelskostenstructuur.

De onderstaande tabel geeft de uitkomst weer van de berekening van de 80/20-ratio mét defiscaliseringsmiddelen. Voor 2013 bedroeg de geaggregeerde waarde 79,20%. Ook bij de "alternatieve" 80-20 ratio was er dus een daling merkbaar.

Personeelsratio's: Lonen - Evolutie 80/20 (inclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers)

Alternatieve personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	79,14%	80,42%	80,78%	80,13%	79,20%
Rekenkundig gemiddelde	78,49%	80,15%	80,51%	79,73%	78,85%
Laagste waarde	66,89%	72,99%	74,65%	73,94%	70,90%
Hoogste waarde	83,19%	85,10%	84,45%	83,92%	85,24%

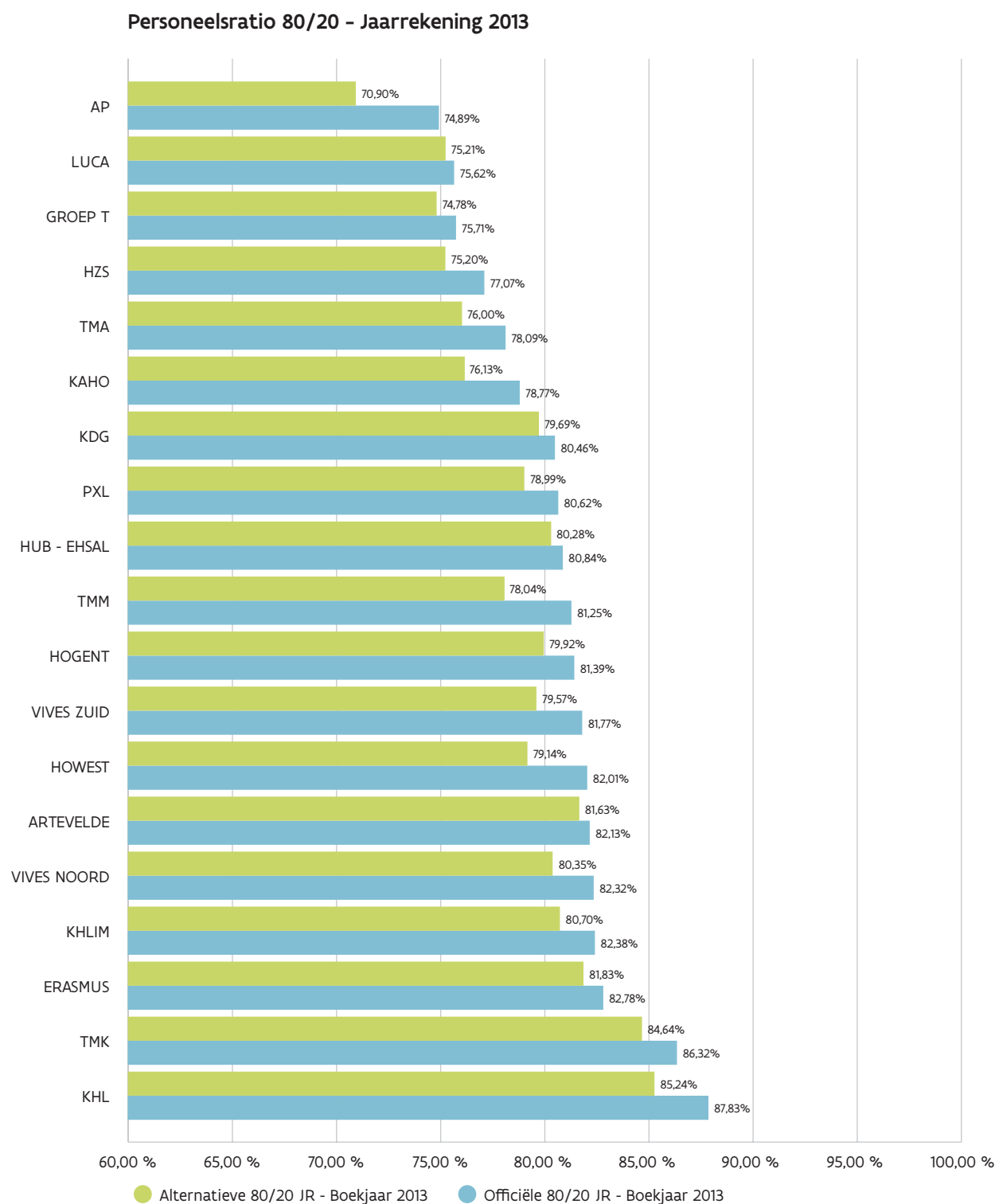
Alternatieve personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aantal Hs < 75%	4	1	1	1	2
Aantal Hs > = 75% en < 80%	9	8	7	11	10
Aantal Hs > = 80% en < = 85%	9	12	13	9	6
Aantal Hs > 85%	0	1	0	0	1
Totaal aantal Hs	22	22	21	21	19

Zelfs bij de berekening van de "alternatieve" 80-20 ratio blijkt nog steeds één hogeschool hoger te scoren dan de toegelaten 85%. Door de verruiming van de noemer bij de berekening zakten er ook 2 hogescholen onder de 75%-ondergrens. Voor 2012 was dit er maar één.

5.6.3 80-20 ratio per hogeschool jaarrekening 2013

De tabel op de volgende pagina geeft per hogeschool:

- de "traditionele" 80-20 ratio (zoals vastgelegd in het toepasselijke BVR)
- de "alternatieve" 80-20 ratio mét de defiscaliseringsmiddelen voor de onderzoekers verwerkt in de noemer.

5.6.4 80-20 ratio per hogeschool evolutie 2009-2013

Onderstaande tabel bevat het historische overzicht per hogeschool van de gerealiseerde "traditionele" 80-20 ratio in de periode 2009-2013.

Personeelsratio's: Lonen - 80/20 per hogeschool (excl. bedrijfsvoorheffing onderzoekers)

Officiële personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Artevelde	82,33 %	83,26 %	82,77 %	84,16 %	82,13 %
Erasmus	80,12 %	81,35 %	81,69 %	81,83 %	82,78 %
Artesis	74,18 %	75,80 %	77,05 %	76,20 %	
HoGent	84,76 %	86,61 %	85,66 %	84,52 %	81,39 %
LUK	83,03 %	83,16 %			
LUCA	78,83 %	79,06 %	82,28 %	78,72 %	75,62 %
Howest	79,46 %	81,01 %	82,53 %	83,36 %	82,01 %
KDG	84,09 %	85,96 %	84,14 %	79,44 %	80,46 %
VIVES Noord	83,17 %	83,45 %	82,77 %	82,91 %	82,32 %
TMK	82,91 %	84,43 %	84,65 %	83,96 %	86,32 %
KHL	82,62 %	84,73 %	85,43 %	86,04 %	87,83 %
KHLim	81,02 %	83,85 %	83,45 %	84,70 %	82,38 %
TMM	82,52 %	83,34 %	83,47 %	81,32 %	81,25 %
KAHO	80,55 %	80,73 %	81,21 %	80,37 %	78,77 %
VIVES Zuid	80,50 %	81,46 %	81,18 %	84,38 %	81,77 %
TMA	75,34 %	76,80 %	77,92 %	78,55 %	78,09 %
Plantijn	79,78 %	82,37 %	80,78 %	81,13 %	
PHL	78,74 %	80,92 %	82,87 %	81,20 %	
Groep T	80,28 %	81,58 %	82,42 %	78,19 %	75,71 %
HUB - EHSAL	74,66 %	76,28 %	79,10 %	80,88 %	80,84 %
XIOS	79,06 %	80,36 %	78,53 %	78,29 %	
AP					74,89 %
PXL					80,62 %
HZS	68,17 %	80,38 %	82,97 %	80,74 %	77,07 %
Aggregatie HS	80,52 %	82,03 %	82,33 %	81,82 %	80,78 %
Rekenkundig gemiddelde	79,82 %	81,68 %	82,04 %	81,47 %	80,64 %
Laagste waarde	68,17 %	75,80 %	77,05 %	76,20 %	74,89 %
Hoogste waarde	84,76 %	86,61 %	85,66 %	86,04 %	87,83 %

5.6.5 Economische loonnorm per hogeschool jaarrekening 2013

In de loop van 2008 ontwikkelde het regeringscommissariaat een nieuwe ratio, "de economische loonnorm", die moet toelaten om een bijkomend inzicht te verkrijgen in de evolutie van de totale personeelskosten en het behoud van het financiële evenwicht op termijn. In deze ratio wordt de totale werkelijke loonlast³⁵, met inbegrip van zowel statutaire als contractuele loonkosten, geplaatst ten opzichte van de gecorrigeerde bedrijfsopbrengsten. Dit betekent dat de loonlast wordt vergeleken met alle bedrijfsopbrengsten die aan lonen kunnen worden besteed.

De geaggregeerde waarde van deze ratio bedroeg 76,15% voor 2013 en daalde met 2% ten opzichte van 2012. Dit is de eerste daling sinds 2008.

³⁵ Om de "werkelijke" loonlast te kennen worden de gecorporeerde loonkosten in mindering gebracht.

Personeelsratio's: Lonen - Evolutie economische loonnorm

Personeelsratio - Economische loonnorm	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aggregatie Hs	77,06%	77,83%	77,97%	78,15%	76,15%
Rekenkundig gemiddelde	76,25%	76,71%	76,89%	76,90%	74,99%
Laagste waarde	68,32%	68,88%	71,33%	69,90%	67,19%
Hoogste waarde	83,34%	86,68%	85,15%	84,56%	80,81%

Meer dan de helft van de hogescholen (10) behaalden een norm die lager lag dan 75%. Bij 7 van de 19 hogescholen lag deze norm tussen de 75% en de 80%. Geen enkele hogeschool kwam boven de 85% uit.

Personeelsratio's: Lonen - Economische loonnorm per hogeschool

Personeelsratio - Economische loonnorm (aantal hogescholen - % aandeel)	JR- Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Aantal Hs < 75 %	7	6	7	6	10
Aantal Hs > = 75 % en < 80 %	12	12	11	12	7
Aantal Hs > = 80 % en < = 85 %	3	3	2	3	2
Aantal Hs > 85 %	0	1	1	0	0
Totaal aantal Hs	22	22	21	21	19

5.6.6 Economische loonnorm per hogeschool evolutie 2009-2013

De hogescholen dienen er op toe te zien dat er van de verkregen bedrijfsopbrengsten na betaling van de personeelskosten nog voldoende middelen overblijven om aan werking en investeringen te besteden. Onderstaande tabel kan van belang zijn voor het zich positioneren binnen de sector en het vastleggen van een interne maatstaf per hogeschool voor de maximale besteding van loonkosten.

De tabel bevat de gegevens over de periode 2009-2013 per hogeschool. Opvallend is het grote verschil tussen de hoogste en de laagste waarde, respectievelijk 80,81% en 67,19%.

Personeelsratio's: Lonen - Economische loonnorm per hogeschool

Personeelsratio - Economische loonnorm	JR- Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Artevelde	75,02%	76,77%	75,88%	79,02%	75,91%
Erasmus	79,11%	78,55%	77,92%	80,81%	80,81%
Artesis	76,20%	77,52%	78,14%	77,40%	
HoGent	83,34%	86,68%	85,15%	84,56%	80,02%
LUK	76,57%	78,17%			
LUCA	76,18%	75,74%	82,40%	77,52%	72,66%
Howest	74,79%	76,52%	77,34%	77,42%	78,65%
KDG	81,33%	82,17%	80,29%	78,63%	78,35%
VIVES Noord	77,87%	72,20%	76,56%	75,36%	68,87%
TMK	79,18%	80,38%	79,60%	79,01%	79,61%
KHL	76,33%	76,70%	78,78%	79,18%	77,76%
KHLim	76,63%	78,04%	79,46%	79,67%	76,93%
TMM	77,90%	77,46%	74,89%	77,86%	73,93%
KAHO	71,89%	71,61%	71,33%	73,45%	74,11%
VIVES Zuid	74,71%	75,33%	75,04%	76,17%	74,98%
TMA	73,12%	74,38%	73,25%	72,25%	72,40%
Plantijn	82,19%	82,55%	76,75%	80,13%	
PHL	79,24%	79,12%	79,73%	77,12%	

Groep T	68,32%	71,86%	73,03%	69,90%	68,73%
HUB - EHSAL	69,75%	69,18%	72,92%	74,73%	73,95%
XIOS	77,56%	77,85%	74,54%	74,73%	
AP					75,97%
PXL					74,02%
HZS	70,14%	68,88%	71,63%	69,99%	67,19%
Aggregatie HS	77,06%	77,83%	77,97%	78,15%	76,15%
Rekenkundig gemiddelde	76,25%	76,71%	76,89%	76,90%	74,99%
Laagste waarde	68,32%	68,88%	71,33%	69,90%	67,19%
Hoogste waarde	83,34%	86,68%	85,15%	84,56%	80,81%

De geaggregeerde waarde voor 2013 daalde tegenover 2012 en is de laagste waarde die de voorbije vijf boekjaren werd opgetekend.

5.7 Controlepercentages in verband met de personeelsformatie van het OP, benoemingspercentage statutair OP en statutair per hogeschool (instelling)

5.7.1 Geaggregeerde controlepercentages personeelsformatie OP (bezetting)

De CHO legde tot en met 2013 bepaalde contingenten op die in acht moesten genomen worden bij het opstellen van de begrote personeelsformatie op het niveau van de bezetting (aantal titularissen). Deze maximale percentages zijn de volgende:

- Norm 1:** het aantal betrekkingen van hoofdpraktijklector en hoofdlector samen bedraagt ten hoogste 20% van het aantal betrekkingen van praktijklector, hoofdpraktijklector, lector en hoofdlector samen;
- Norm 2:** het aantal betrekkingen van praktijkassistent in de studiegebieden kunst bedraagt ten hoogste 50% van de betrekkingen van groep 2;
- Norm 3:** het aantal betrekkingen van praktijkassistent in de andere studiegebieden bedraagt ten hoogste 30% van de betrekkingen van groep 2;
- Norm 4:** van de assistenten mag ten hoogste 25% benoemd worden;
- Norm 5:** het aantal betrekkingen van het assiterend personeel bedraagt ten minste 30% van het aantal betrekkingen van assistent, doctor-assistent, werkleider, docent, hoofddocent, hoogleraar en gewoon hoogleraar samen verbonden aan de basis-opleidingen van twee cycli;
- Norm 6:** maximum 72% van het aantal leden van het onderwijzend personeel uitgedrukt in voltijdse eenheden kan worden benoemd;
- Norm 7:** maximum 25% van de totale OP-bezetting in de opleiding kinesitherapie mag bestaan uit praktijklectoren en lectoren;
- Norm 8:** het totaal aantal gastprofessoren bedraagt ten hoogste 10% van de formatie van het onderwijzend personeel. Dit geldt niet met betrekking tot het aantal gastprofessoren in de studiegebieden audiovisuele en beeldende kunst, en muziek en dramatische kunst.

Het is aangewezen om achteraf na te gaan of de hogescholen zich bij de uitvoering van de personeelsformatie gehouden hebben aan de decretale normen met het oog op de controle van het getrouwe beeld van de begrote personeelsbezetting.

In onderstaande tabel worden de decretale controlepercentages berekend op basis van de geaggregeerde personeelsformatie op het niveau van de bezetting. De contingentering met betrekking tot het aantal benoemingen bij het OP wordt in het hiernavolgende punt besproken.

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel		HD	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2013
Hoofdpraktijklector + hoofdlector	maximum 20 % van groep 1	art. 231	5,93%	5,83%	5,72%	5,36%	5,13%
Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK	maximum 50 % van groep 2 studiegebied MDK en ABK	art. 104	18,58%	18,69%	21,60%	21,41%	23,90%
Praktijkassistent andere studiegebieden	maximum 30 % van groep 2 andere studiegebieden	art. 104	10,32%	9,73%	11,51%	15,67%	15,86%
Assistent	maximum 25 % benoemden	art. 122, §2	39,13%	38,80%	38,04%	36,81%	36,00%
Groep 2	minimum 30 % van groep 2 + 3 (2 cycli)	art. 231	54,25%	53,41%	52,06%	50,07%	48,93%
Benoemden onderwijzend personeel	maximum 72%	art. 231	64,04%	64,31%	64,98%	65,11%	65,85%
Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie	maximum 25 % van totale bezetting opleiding kine	art. 339, §1	1,40%	2,29%	3,77%	2,79%	5,05%
Gastprofessoren andere studiegebieden	maximum 10 % totaal OP	art. 231	2,94%	3,42%	3,68%	3,99%	4,03%

Groep 1 = lector + hoofdlector + praktijklector + hoofdpraktijk lector
 Groep 2 = assistent + praktijkassistent + doctor-assistent + werkleider
 Groep 3 = docent + hoofddocent + hoogleraar + gewoon hoogleraar

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel		HD	JR - Boekjaar 2013 - Hogescholen			
			Norm van toepassing in (*)	Laagste waarde (**)	Hoogste waarde	Norm overschreden in
Hoofdpraktijklector + hoofdlector	maximum 20% van groep 1	art. 231	19 Hs	0,98%	17,78%	0 Hs
Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK	maximum 50% van groep 2 studiegebied MDK en ABK	art. 104	6 Hs	6,98%	56,52%	1 Hs
Praktijkassistent andere studiegebieden	maximum 30% van groep 2 andere studiegebieden	art. 104	15 Hs	4,24%	38,07%	2 Hs
Assistent	maximum 25% benoemden	art. 122, §2	17 Hs	9,08%	60,12%	15 Hs
Groep 2	minimum 30% van groep 2 + 3 (2 cycli)	art. 231	17 Hs	28,63%	75,74%	1 Hs
Benoemden onderwijzend personeel	maximum 72%	art. 231	19 Hs	55,05%	71,53%	0 Hs
Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie	maximum 25% van totale bezetting opleiding kine	art. 339, §1	2 Hs	3,12%	12,14%	0 Hs
Gastprofessoren andere studiegebieden	maximum 10% totaal OP	art. 231	19 Hs	0,57%	12,81%	1 Hs

(*) Laagste waarde verschillend van 0,00 %

(**) Norm van toepassing en verschillend van 0,00 %

Alle hogescholen hadden ook in 2013 bevorderingsambten in groep 1. Overall werd de betreffende begrenzing gerespecteerd. Het geaggregeerde percentage blijft laag en is weinig veranderd over de vijf laatste boekjaren.

Het aantal praktijkassistenten in de kunsten en in de niet-kunsten steeg op geaggregeerd niveau licht tot respectievelijk 23,90% en 15,86%. Beide geaggregeerde percentages bleven sterk onder de maximumnorm. Eén hogeschool overschreed de norm wat betreft het aantal praktijkassistenten in de kunsten; twee hogescholen overschreden de normen voor het aantal praktijkassistenten in de niet-kunsten.

Het percentage benoemde assistenten daalde opnieuw licht, maar er waren nog steeds 15 hogescholen die meer dan 25% benoemde assistenten telden als gevolg van diverse "historische" overgangsmaatregelen.

De minimale omkadering aan assistenten werd in alle betrokken hogescholen gerespecteerd.

Alle 19 hogescholen engageerden gastprofessoren in 2013. Er was 1 hogeschool die meer gastprofessoren tewerkstelde dan toegelaten met een percentage van 12,81% (maximale grens=10%).

Onderstaande tabel geeft de berekende controlepercentages op de gerealiseerde OP-bezetting voor de individuele hogescholen weer. Er wordt tevens vermeld op hoeveel hogescholen de norm niet van toepassing was en hoeveel hogescholen de opgelegde contingentering overschreden hebben.

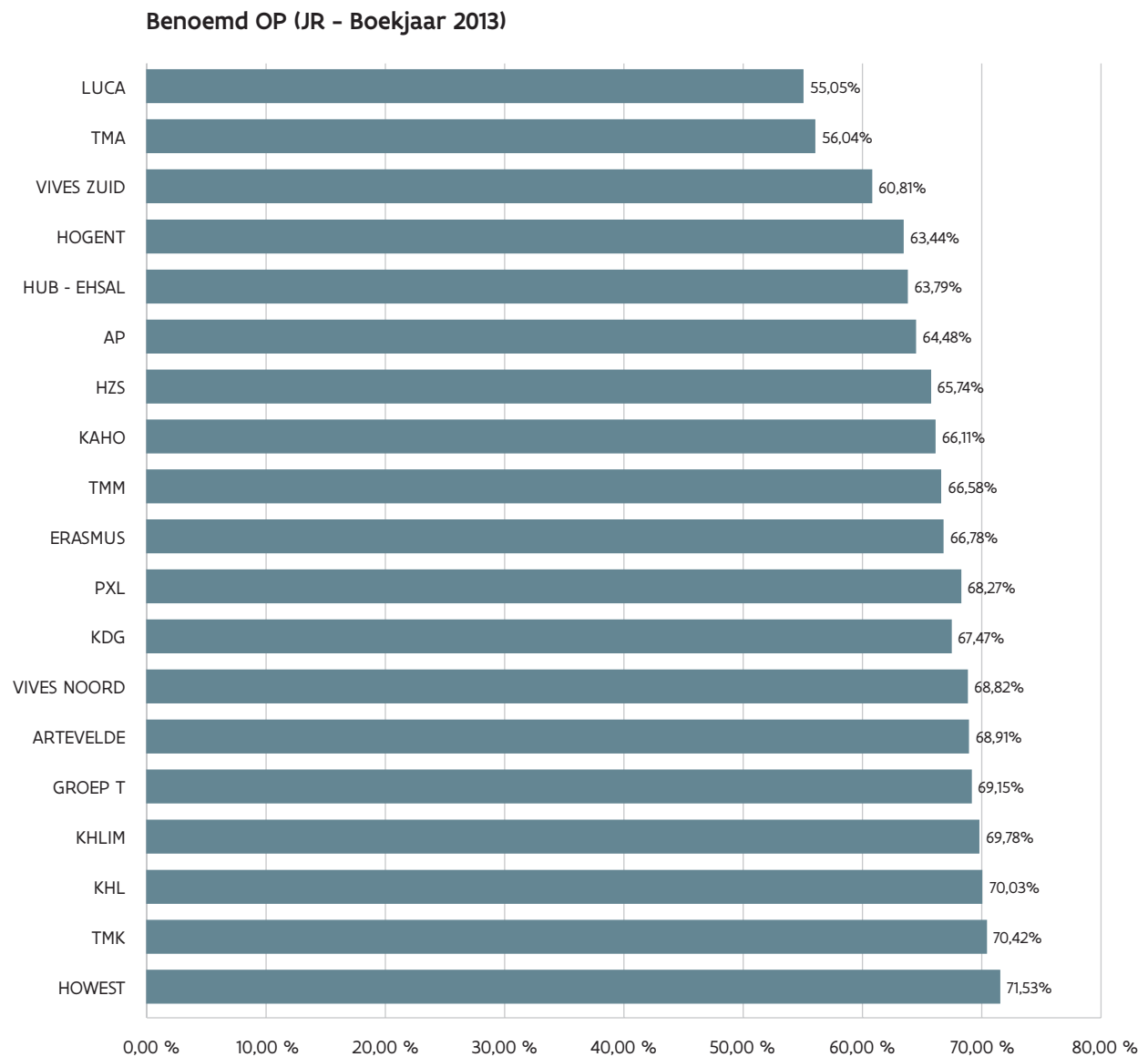
Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel per hogeschool - Boekjaar 2013

	Norm 1	Norm 2	Norm 3	Norm 4	Norm 5	Norm 6	Norm 7	Norm 8
Artevelde	0,98%	NVT	15,80%	9,08%	75,74%	68,91%	0,00%	0,91%
Erasmus	10,73%	39,69%	8,40%	30,61%	35,82%	66,78%	NVT	4,23%
HoGent	11,87%	30,09%	19,04%	27,50%	54,52%	63,44%	NVT	3,01%
LUCA	1,44%	19,19%	35,51%	35,93%	47,31%	55,05%	NVT	0,57%
Howest	9,09%	NVT	20,96%	39,87%	52,97%	71,53%	NVT	12,81%
KDG	3,32%	6,98%	7,46%	52,92%	44,29%	67,47%	NVT	5,11%
VIVES Noord	2,95%	NVT	6,43%	47,19%	63,87%	68,82%	NVT	8,21%
TMK	7,04%	NVT	0,00%	56,27%	59,04%	70,42%	NVT	1,36%
KHL	5,45%	NVT	NVT	NVT	NVT	70,03%	NVT	5,61%
KHLim	3,88%	0,00%	0,00%	60,12%	47,38%	69,78%	NVT	3,48%
TMM	2,20%	NVT	9,57%	26,26%	62,55%	66,58%	NVT	4,62%
KAHO	5,52%	NVT	4,24%	48,58%	47,97%	66,11%	NVT	5,31%
VIVES Zuid	1,27%	NVT	NVT	NVT	NVT	60,81%	NVT	3,86%
TMA	12,06%	NVT	14,13%	44,02%	38,24%	56,04%	NVT	3,81%
Groep T	1,73%	NVT	38,07%	37,56%	47,21%	69,15%	NVT	3,61%
HUB - EHSAL	10,83%	NVT	16,27%	59,84%	28,63%	63,79%	NVT	5,73%
AP	2,26%	17,68%	13,89%	36,30%	56,33%	64,48%	3,12%	4,06%
PXL	3,03%	56,52%	15,84%	28,97%	56,44%	67,27%	12,14%	2,40%
HZS	17,78%	NVT	6,87%	22,16%	63,01%	65,74%	NVT	8,63%
Aggregatie Hs	5,13%	23,90%	15,86%	36,00%	48,93%	65,85%	5,05%	4,03%
Rekenkundig gemiddelde	5,97%	24,31%	13,68%	39,01%	51,84%	65,91%	5,09%	4,60%
Laagste waarde (*)	0,98%	6,98%	4,24%	9,08%	28,63%	55,05%	3,12%	0,57%
Hoogste waarde	17,78%	56,52%	38,07%	60,12%	75,74%	71,53%	12,14%	12,81%
Aantal Hs norm "0,00%"	0 Hs	1 Hs	2 Hs	0 Hs	0 Hs	0 Hs	1 Hs	0 Hs
Aantal Hs norm "NVT"	0 Hs	12 Hs	2 Hs	2 Hs	2 Hs	0 Hs	16 Hs	0 Hs
Aantal Hs norm "overschreden"	0 Hs	1 Hs	2 Hs	15 Hs	1 Hs	0 Hs	0 Hs	1 Hs

1. Hoofdpraktijklector + hoofdlector: maximum 20% van groep 1
 2. Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK: maximum 50% van groep 2 studiegebied MDK en ABK
 3. Praktijkassistent andere studiegebieden: maximum 30% van groep 2 andere studiegebieden
 4. Assistent: maximum 25 % benoemden
 5. Groep 2: minimum 30% van groep 2 + 3 (2 cycli)
 6. Benoemden onderwijzend personeel: maximum 72%
 7. Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie: maximum 25% van totale bezetting opleiding kine
 8. Gastprofessoren andere studiegebieden: maximum 10 % totaal OP
- Groep 1 = lector + hoofdlector + praktijklector + hoofdpraktijk lector
 Groep 2 = assistent + praktijkassistent + doctor-assistent + werkleider
 Groep 3 = docent + hoofddocent + hoogleraar + gewoon hoogleraar
 NVT = niet van toepassing

5.7.2 Procentueel aandeel benoemde OP'ers per hogeschool (bezetting)

De regelgeving voorziet dat ten hoogste 72% van het aantal leden van het onderwijzend personeel uitgedrukt in voltijdse eenheden kan worden benoemd. Hierbij wordt de bevordering of ambtswijziging van een reeds in de hogeschool benoemd personeelslid niet beschouwd als een nieuwe benoeming. Onderstaande grafiek geeft een overzicht per hogeschool van het benoemingspercentage voor het OP, gerangschikt van laag naar hoog.

De historische gegevens over de periode 2009-2013 en de bijhorende geaggregeerde waarden zijn de volgende.

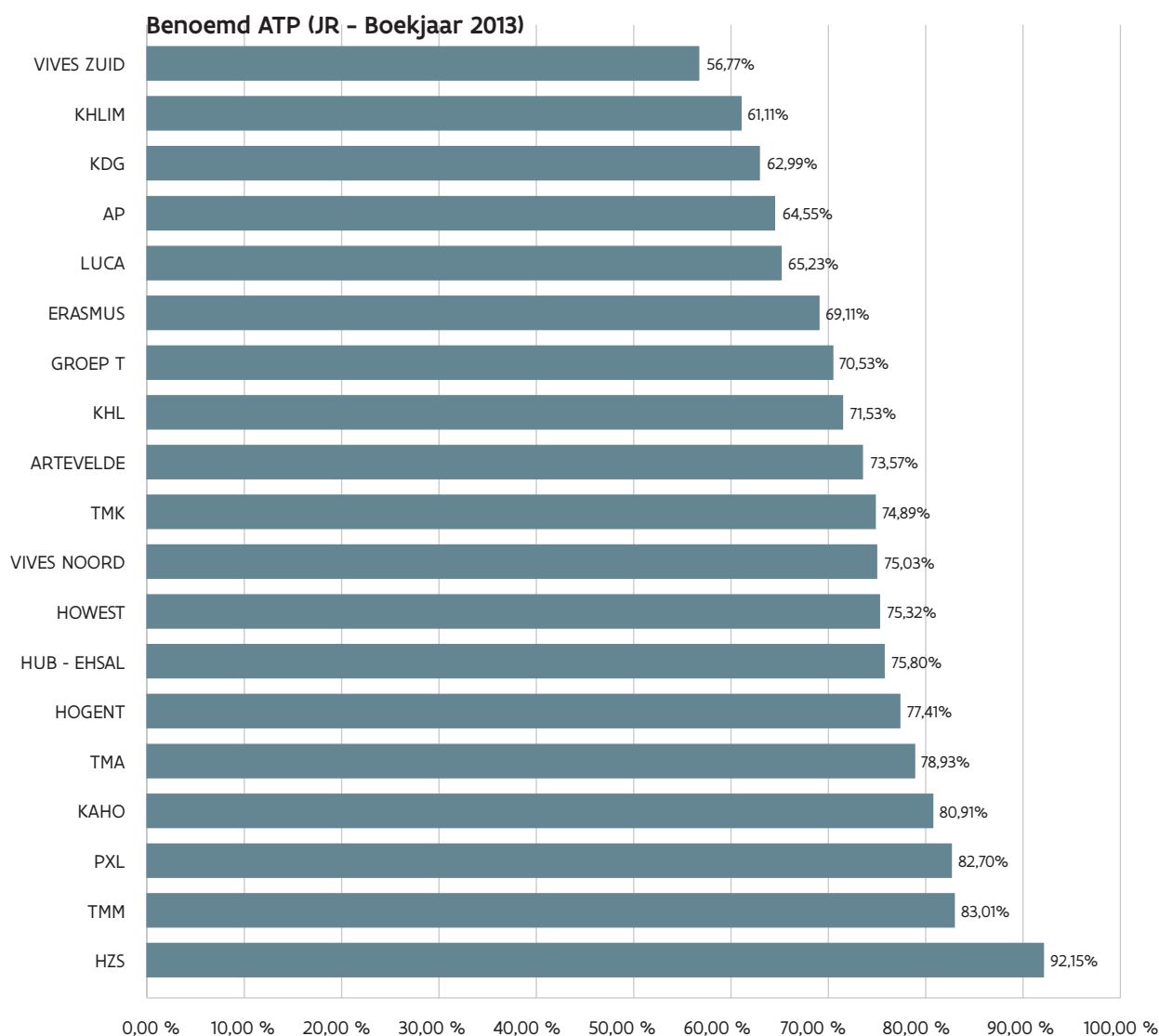
Benoemd OP	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Artevelde	65,84%	66,17%	69,48%	68,54%	68,91%
Erasmus	70,01%	69,18%	68,03%	69,08%	66,78%
Artesis	56,29%	55,91%	55,41%	56,90%	
HoGent	60,65%	60,61%	60,80%	62,31%	63,44%
LUK	50,93%	47,77%			
LUCA	64,45%	60,75%	59,12%	56,36%	55,05%
Howest	63,59%	68,51%	70,97%	71,26%	71,53%
KDG	69,79%	70,39%	70,91%	69,02%	67,47%
VIVES Noord	64,57%	65,93%	69,94%	69,95%	68,82%
TMK	69,65%	69,39%	69,88%	69,46%	70,42%
KHL	67,51%	67,52%	67,47%	67,16%	70,03%
KHLim	68,92%	70,50%	69,66%	70,02%	69,78%
TMM	69,91%	68,27%	66,70%	65,56%	66,58%
KAHO	70,33%	70,39%	69,09%	67,71%	66,11%
VIVES Zuid	60,49%	59,61%	59,15%	59,64%	60,81%
TMA	45,19%	49,20%	49,24%	57,94%	56,04%
Plantijn	62,76%	67,02%	66,99%	64,80%	
PHL	64,91%	65,08%	69,00%	68,41%	
Groep T	53,79%	54,75%	56,47%	63,88%	69,15%
HUB - EHSAL	61,08%	62,06%	62,93%	63,42%	63,79%
XIOS	65,58%	68,00%	66,84%	64,16%	
AP					64,48%
PXL					67,27%
HZS	55,34%	53,60%	60,05%	63,08%	65,74%
Aggregatie Hs	64,04%	64,31%	64,98%	65,11%	65,85%
Rekenkundig gemiddelde	62,80%	63,21%	64,67%	65,17%	65,91%
Laagste waarde	45,19%	47,77%	49,24%	56,36%	55,05%
Hoogste waarde	70,33%	70,50%	70,97%	71,26%	71,53%

Het geaggregeerde benoemingspercentage voor het OP bedroeg 65,85%. Dit is licht gestegen ten opzichte van het vorige boekjaar. Alle hogescholen bleven onder de maximale benoemingsgrens van 72%. Het verschil tussen de hoogste en de laagste waarde blijft hoog.

5.7.3 Procentueel aandeel benoemde ATP'ers per hogeschool (bezetting)

Voor het ATP legt de CHO geen maximale benoemingsgrens op. Nochtans kiezen veel hogescholen in samenspraak met het HOC ervoor om voor de eigen instelling ook voor het ATP een contingent vast te leggen zodat er een evenwicht is met het OP-kader en er nog een flexibel personeelsbeleid mogelijk blijft.

Hierna wordt het benoemingspercentage voor het ATP per hogeschool in 2013 van laag naar hoog weergegeven.

De historische gegevens over de periode 2009-2013 en de bijhorende geaggregeerde waarden zijn de volgende:

Benoemd statutair ATP

Benoemd OP	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Artevelde	70,62%	73,62%	72,32%	74,95%	73,57%
Erasmus	71,37%	69,07%	70,93%	75,31%	69,11%
Artesis	31,63%	28,61%	39,23%	42,41%	
HoGent	74,24%	75,48%	78,52%	78,57%	77,41%
LUK	60,66%	64,20%			
LUCA	63,85%	57,46%	53,60%	62,06%	65,23%
Howest	44,87%	56,47%	67,14%	78,47%	75,32%
KDG	71,03%	67,71%	67,10%	66,71%	62,99%
VIVES Noord	76,01%	77,57%	82,32%	81,70%	75,03%
TMK	84,38%	82,33%	77,99%	77,09%	74,89%
KHL	61,41%	61,45%	64,29%	66,60%	71,53%
KHLim	61,39%	62,80%	62,87%	65,47%	61,11%
TMM	71,67%	73,35%	77,67%	79,74%	83,01%
KAHO	72,92%	75,42%	71,75%	80,02%	80,91%
VIVES Zuid	68,12%	63,15%	59,32%	54,83%	56,77%

TMA	69,69%	65,97%	69,24%	76,36%	78,93%
Plantijn	62,22%	62,04%	69,84%	77,72%	
PHL	89,13%	83,22%	84,72%	83,22%	
Groep T	40,23%	43,17%	47,28%	63,69%	70,53%
HUB - EHSAL	68,04%	65,40%	68,71%	72,65%	75,80%
XIOS	84,00%	84,00%	84,41%	82,18%	
AP					64,55%
PXL					82,70%
HZS	100,00%	28,99%	85,23%	87,90%	92,15%
Aggregatie Hs	66,04%	65,18%	67,92%	70,68%	71,86%
Rekenkundig gemiddelde	68,07%	64,61%	69,26%	72,74%	73,24%
Laagste waarde	31,63%	28,61%	39,23%	42,41%	56,77%
Hoogste waarde	100,00%	84,00%	85,23%	87,90%	92,15%

Bovenstaande tabellen leren dat het geaggregeerde benoemingspercentage voor het ATP 71,86% bedroeg in 2013. Er rest dus ook voor het ATP nog een zekere marge met het oog op een flexibel personeelsbeheer. De hogescholen benutten dus ook voor het ATP de benoemingsmogelijkheden niet volledig hoewel er een vermindering van de patronale lasten aan verbonden is. De laagste waarde lag net onder de 57%, namelijk op 56,77%. De hoogste waarde bedroeg 92,15%.

5.8 Conclusies analyse personeelsbestand en loonkosten 2013

- De integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteit op datum van 1 oktober 2013 was een heel ingrijpende operatie: een heel deel studenten en personeel werden naar de universiteit overgedragen. De meeste hogescholen verwerkten de integratie boekhoudkundig pas voluit vanaf het boekjaar 2014 zodat de in dit rapport vermelde VTE's en loonkosten behalve voor 2 hogescholen nog de cijfers met betrekking tot de academische hogeschoolopleidingen bevatten.
- De vereffening van de vzw voor studentenvoorzieningen en de oprichting van een stuvodienst binnen de hogescholen zelf vanaf 1 januari 2013 had ook een impact op de loonkosten en het personeelsbestand voor de meeste hogescholen.
- In 2013 daalde de globale personeelstewerkstelling in de hogescholen licht met 5,59 VTE's of 0,05%. Deze daling was volledig in het nadeel van het OP dat met 16,85 VTE's afnam. Het ATP steeg beperkt met 11,26 VTE's.
Over de laatste vijf boekjaren is er een gestage aangroei merkbaar bij het ATP. De daling bij het OP sinds 2011 zette zich verder.
- Het totale statutaire kader op formatie steeg met 30,89 VTE's in 2013. Het contingent aan personeelsleden met een ambt op persoonlijke titel en centraal betaalden daalde verder met 23,47 VTE's.
- Het contractuele kader van arbeiders en bedienden, aangevuld met de gastprofessoren daalde met 22,31 VTE's.
- Het statutaire kader op formatie nam nog steeds 80,85% van de globale tewerkstelling in. Het statutair OP daalde met 44,09 VTE's ten opzichte van 2012, terwijl het statutair ATP steeg met 74,98 VTE's.
- De OP-formatie van statutairen steeg met 163,88 VTE's binnen de ambten uit groep 1. Binnen groep 1 namen de lectoren het sterkst toe met 147,70 VTE's. Het aantal praktijklectoren nam in tegenstelling tot 2012 opnieuw toe met 24,02 VTE's. De sterke toename van het aantal ambten uit groep 3 in de professionele bachelor (+ 31,44 VTE's waarvan 25,54 VTE's docent) is een neveneffect van de integratie. Hogeschoolbesturen die sommige docenten, hoofddocenten en hoogleraren niet graag zagen vertrekken naar de universiteit alloceerden hen tijdig binnen de professionele bachelors.
- Uit de evolutie van de cijfers binnen de groepen 2 en 3 kan worden afgeleid dat veel contracten niet meer werden verlengd of dat er geen vervangingen meer werden doorgevoerd vooruitlopend op de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteit. De groep van het assiterend personeel daalde netto met bijna 140 VTE's ten opzichte van 2012. De groep van docenten, hoofddocenten, hoogleraren en gewoon hoogleraren nam globaal af met 68,58 VTE's.

- Ook in 2013 werd er schaars omgesprongen met bevorderingsambten binnen het statutair OP.
 - Binnen het statutair ATP namen de ambten van niveau B het sterkst toe met 75,16 VTE's. Niveau B bleef ook in 2013 de grootste groep.
 - Het aantal VTE's buiten formatie in de hogescholen daalde in 2013 globaal met 36,48 VTE's. De statutaire personeelsleden met een ambt op persoonlijkse titel en de centraal betaalden daalden verder in aantal door pensioneringen. Op termijn zullen beide categorieën volledig verdwijnen.
 - Bij de contractuelen was er een verschuiving naar de bedienden (+14,36 VTE's) ten nadele van de arbeiders (-29,70 VTE's). Het effect van de overheveling naar de universiteit per 1 oktober van de contractuelen die verbonden waren aan de academische hogeschoolopleidingen is goed zichtbaar in de cijfers van de bedienden met administratieve taken waarvan het aantal VTE's reeds is afgenomen met 81,27 VTE's. Anderzijds hebben de hogescholen in 2013 hun contractuele kader toch nog uitgebreid met onderzoekers (+41,88 VTE's) en technisch personeel (+55,40 VTE's). Globaal daalde het aantal contractuelen (andere dan gastprofessoren) hierdoor maar met 15,34 VTE's.
 - Het globale aandeel van de gastprofessoren in de totale tewerkstelling van het onderwijzend personeel bedroeg slechts 5,99%. Het aandeel van de gastprofessoren in de kunsten in de totale tewerkstelling van het onderwijzend personeel bedroeg slechts 2,31% en bleef hiermee onder het aandeel van 3,68% gastprofessoren in de niet-kunst studiegebieden.
 - Het aandeel van het ATP in de globale tewerkstelling steeg jaarlijks in de periode 2009-2013. De verhouding OP/ATP bedroeg in 2013 afgerond 71/29. In 2008 was dit nog afgerond 73/27.
 - De stijging van het aantal gewogen inschrijvingen van studenten in 2013 met 2,74% was relatief minder sterk dan in 2012 (nog +4,24%).
 - Er waren gemiddeld 13,40 gewogen studenteninschrijvingen per tewerkgestelde VTE personeel. Deze ratio steeg met 2,79% ten opzichte van het vorige boekjaar.
 - Over de laatste vijf boekjaren steeg het aantal gewogen studenteninschrijvingen per VTE personeel met 20,80%.
 - In 2013 waren er gemiddeld 18,89 inschrijvingen per VTE tewerkgestelde OP'er. Deze ratio nam met bijna 3% toe ten opzichte van 2012.
 - In 2013 waren er gemiddeld 46,15 inschrijvingen per VTE tewerkgestelde ATP'er. Ten opzichte van het vorige boekjaar is dit een lichte stijging (+1,08%).
 - De loonkosten stegen in 2013 met 1,82% als gevolg van een iets hogere tewerkstelling, de indexering van de lonen en de biënnales. De besparingsmaatregel voor het vakantiegeld van de benoemde personeelsleden had dan weer een milderend effect op het loonkostenbudget voor 2013.
 - De kosten namen toe binnen alle personeelscategorieën.
 - De geaggregeerde 80/20 ratio bedroeg 80,78% en daalde ook in 2013 verder. Voor het gros van de hogescholen bevond deze ratio zich tussen de 80% en de 85%. Twee hogescholen overschreden de 85 %-grens bij de realisatie. Slechts één hogeschool haalde de ondergrens van 75% niet.
 - Wanneer de defiscaliseringsmiddelen voor onderzoekers worden meegeteld in de berekening, werd de bovengrens nog door 1 hogeschool overschreden en werd de ondergrens door twee hogescholen niet gehaald.
 - De geaggregeerde economische loonnorm voor 2013 bedroeg 76,15%. Voor twee hogescholen lukte het niet om met deze norm onder de 80% te blijven. Voor meer dan de helft van de hogescholen lag deze norm zelfs beneden de 75%.
 - De meeste decretale contingenteringsnormen werden gerespecteerd. De benoemingsgrens voor de assistenten vormt hierop de uitzondering: in 15 van de 17 betrokken hogescholen dient er nog steeds een historische erfenis te worden weggewerkt.
 - Eén hogeschool slaagde er niet in om het maximaal toegelaten percentage aan gastprofessoren voor de niet-kunstengerelateerde studiegebieden te respecteren. Idem voor het maximum aantal toegelaten praktijkassistenten in de kunsten. Twee hogescholen overschreden de normen voor het aantal praktijkassistenten in de niet-kunstengerelateerde studiegebieden.
 - Het geaggregeerde benoemingspercentage voor het statutair OP bedroeg 65,85%. Dat van het statutair ATP situeerde zich op 71,86%.

Deel 2: Sector universiteiten

Inleiding

De analyse van de financiële toestand bij de universiteiten vormt deel 2 van het verslag dat wil rapporteren over het hele hoger onderwijs. De boekhoudstelsels van hogescholen en universiteiten werden recent immers beter op elkaar afgestemd.

Er is echter een verschil in complexiteit inzake bedrijfsvoering tussen hogescholen en universiteiten. Naast de onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten namelijk een grotere focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De universiteiten werken daarenboven met een veel groter aandeel competitief verworven middelen.

Het voorliggend verslag, dat het vijfde in de rij is, wil een overzicht geven van de verschillende financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse maken van hun rekening voor het jaar 2012 en 2013. Er wordt daarenboven een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening 2013 en de begroting voor het jaar 2013. Ook de opbouw en evolutie van het personeelsbestand van de universiteiten maakt deel uit van de analyse. Hiervoor werd geput uit de jaarlijkse VLIR-publicaties 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' (de edities 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014).

De universiteiten hebben om redenen van goed bestuur zelf een interne controledienst ingesteld.

Naast de controles door de bedrijfsrevisor en de regeringscommissaris worden de universiteiten jaarlijks onderworpen aan een gedetailleerde audit van de rekeningen door het Rekenhof en vallen alle handelingen die een budgettaire of financiële weerslag hebben onder het aanvullend toezicht van de afgevaardigde van Financiën. De meerwaarde van de voorliggende analyse en extra rapportering over de geaggregeerde jaarrekeningen bestaat erin dat het een nuttig instrument kan zijn bij de beleidsvoorbereiding.

1 Lijst van de universiteiten en de bijzondere universitaire instituten

1.1 Universiteiten

Om het toezicht op de 6 Vlaamse universiteiten uit te oefenen, benoemde de Vlaamse Regering, conform artikel IV.95 van de Codex Hoger Onderwijs, een commissaris van de Vlaamse Regering bij iedere instelling. Eénzelfde regeringscommissaris kan bij meerdere universiteiten worden aangesteld.

Overeenkomstig artikel IV.99 van de Codex Hoger Onderwijs dient de regeringscommissaris erover te waken dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

Benaming universiteit	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
HUB-KUBrussel	HUB-KUBrussel	1081 Brussel	Jozef De Cuyper
KU Leuven	KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
Universiteit Antwerpen	UA	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Universiteit Gent	UGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
Universiteit Hasselt	UHasselt	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
Vrije Universiteit Brussel	VUB	1050 Elsene	Johan Dhondt

1.2 Bijzondere universitaire instituten

Er zijn 3 zogenaamde "bijzondere universitaire instituten". Het zijn het Instituut voor Europese Studies (IES), het Instituut voor Joodse Studies (IJS) en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) (artikel III.73 van de Codex Hoger Onderwijs).

De bijzondere universitaire instituten bezitten geen rechtspersoonlijkheid. Zij vallen wat het toezicht betreft onder de bevoegdheid van de regeringscommissaris van de initiërende universiteit.

Voor het IJS en het IOB zijn zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit, zijnde de UA. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

Benaming bijzonder universitair instituut	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
Instituut voor Europese Studies	IES	1050 Elsene	Johan Dhondt
Instituut voor Joodse Studies	IJS	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	IOB	2000 Antwerpen	Jan De Groof

2 Financieringsbronnen van de universiteiten

2.1.1 Eerste geldstroom

De eerste geldstroom bestaat uit toelagen van de Vlaamse overheid en vormt de basisfinanciering. Deze toelagen dragen bij in de dekking van de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van de investeringen, de afbetaling van leningen en voor de administratie van de instelling, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de basisfinanciering en hun decretale basis.

Eerste geldstroom	Decretale basis*	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Werkingsuitkeringen	Art.IV.15	703.755.925,11	100,00%	711.666.096,12	100,00%	726.211.451,23	100,00%	737.432.042,71	100,00%	756.836.126,75	100,00%
Effectieve werkingsmiddelen	Art.III.23-27	651.213.198,99	92,53%	652.666.464,68	91,71%	667.570.055,07	91,93%	690.564.051,27	93,64%	706.683.979,12	93,37%
Aanvullende uitkering Humane wetenschappen	Art.III.43	1.039.000,00	0,15%	1.039.000,00	0,15%	1.060.000,00	0,15%	983.000,00	0,13%	888.000,00	0,12%
Werkgeversbijdragen	Art.III.58	24.015.553,20	3,41%	24.015.553,20	3,37%	24.543.895,38	3,38%	25.206.580,55	3,42%	25.483.852,93	3,37%
Aanmoedigingsfonds	Art.III.59-61	2.305.161,41	0,33%	2.298.501,43	0,32%	2.346.855,13	0,32%	2.397.981,25	0,33%	2.419.329,25	0,32%
Specifieke lerarenopleiding	Art.III.32	4.578.802,48	0,65%	4.578.802,53	0,64%	4.674.499,50	0,64%	4.775.468,68	0,65%	4.817.492,82	0,64%
Vordering vakantiegeld		20.604.209,03	2,93%	27.067.774,28	3,80%	26.016.146,15	3,58%	13.504.960,96	1,83%	16.543.472,63	2,19%
Uitkeringen DGOS		3.642.778,75	100,00%	3.713.481,87	100,00%	3.804.483,48	100,00%	3.682.136,00	100,00%	3.307.471,00	100,00%
Opleidingskosten		3.317.000,00	91,06%	3.417.000,00	92,02%	3.500.000,00	92,00%	3.379.000,00	91,77%	3.000.000,00	90,70%
Huisvesting studenten		325.778,75	8,94%	296.481,87	7,98%	304.483,48	8,00%	303.136,00	8,23%	307.471,00	9,30%
Investeringsuitkeringen	Art.III.52 en Art.IV.15	26.921.000,00	100,00%	26.921.000,00	100,00%	26.921.000,00	100,00%	27.589.000,00	100,00%	28.141.000,00	100,00%
Sociale toelagen	Art.III.66 en Art.IV.15	15.662.070,00	100,00%	15.662.070,00	100,00%	16.006.635,54	100,00%	16.183.879,92	100,00%	16.313.999,99	100,00%
Andere overheidstoelagen en subsidies		4.999.979,00	100,00%	5.425.962,00	100,00%	5.822.371,00	100,00%	5.267.166,00	100,00%	7.735.883,07	100,00%
Totaal eerste geldstroom		754.981.752,86	100,00%	763.388.609,99	100,00%	778.765.941,25	100,00%	790.154.224,63	100,00%	812.334.480,81	100,00%

* Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013

2.1.1.1 Werkingsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de voorwaarden van de Codex Hoger Onderwijs, deel 3. Financiering draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de werking van de universiteiten.

Het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen is als volgt opgebouwd:

2.1.1.1.1 Effectieve werkingsmiddelen

De werkingsmiddelen voor de universiteiten zijn samengesteld uit 4 componenten:

- een onderwijssoekel;
- een variabel onderwijsdeel;
- een onderzoeksoekel;
- een variabel onderzoeksdeel.

Het variabel onderwijsdeel is de belangrijkste component.

De verhouding per instelling tussen enerzijds “onderwijssoekel + variabel onderwijsdeel” en anderzijds “onderzoeksoekel + variabel onderzoeksdeel” is gelijk aan 55% versus 45%.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer over de jaren 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013 van de effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	5.163.193,88	0,79%	4.751.355,20	0,73%	4.617.739,37	0,69%	1.205.745,99	0,17%	1.130.165,83	0,16%
KU Leuven	239.937.327,32	36,84%	240.674.639,89	36,88%	245.945.487,34	36,84%	255.749.708,77	37,03%	261.555.094,03	37,01%
UA	89.511.026,30	13,75%	89.251.425,73	13,67%	90.654.340,76	13,58%	94.772.929,04	13,72%	97.620.039,71	13,81%
UGent	209.850.295,88	32,22%	211.020.033,53	32,33%	216.760.691,38	32,47%	226.053.508,75	32,73%	232.135.951,22	32,85%
UHasselt	25.469.447,13	3,91%	25.687.101,85	3,94%	27.636.643,67	4,14%	29.041.280,51	4,21%	30.346.279,41	4,29%
VUB	81.281.908,48	12,48%	81.281.908,48	12,45%	81.955.152,55	12,28%	83.740.878,21	12,13%	83.896.448,92	11,87%
Totaal	651.213.198,99	100,00%	652.666.464,68	100,00%	667.570.055,07	100,00%	690.564.051,27	100,00%	706.683.979,12	100,00%

De effectieve werkingsmiddelen van de HUB-KUBrussel bevatten tot en met 2011 naast de decretaal voorziene toelage ook nog een bedrag vanuit de economische unie met de KU Leuven (2 miljoen EUR) en een bedrag rugzakfinanciering (ca 1,6 miljoen EUR)¹.

2.1.1.1.2 Aanvullende uitkering Humane wetenschappen

Het financieringsprobleem stelt zich duidelijker in de humane wetenschappen dan in de exacte wetenschappen. De wetenschapsfaculteiten kunnen immers veel vaker een beroep doen op de derde geldstroom en op contractonderzoek.

De universiteiten ontvangen daarom een aanvullende uitkering voor het versterken van het onderzoek in de volgende disciplines: de Historische wetenschappen, de Letteren en de Wijsbegeerte². Een globaal bedrag wordt onder de universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal onderzoekers dat in die disciplines werkzaam is aan de betrokken universiteit en betaald wordt met andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkering, uitgedrukt in voltijdse equivalenten.

Aanvullende uitkering Humane wetenschappen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	9.870,50	0,95%	6.035,55	0,58%	3.824,48	0,36%	5.082,11	0,52%	4.644,24	0,52%
KU Leuven	425.366,60	40,94%	413.698,62	39,82%	408.529,30	38,54%	361.399,95	36,77%	315.808,32	35,56%
UA	170.292,10	16,39%	182.192,81	17,54%	209.552,46	19,77%	190.564,38	19,39%	168.133,92	18,93%
UGent	283.023,60	27,24%	295.908,24	28,48%	299.833,72	28,29%	308.032,88	31,34%	289.257,12	32,57%
UHasselt	3.220,90	0,31%	3.018,30	0,29%	2.941,50	0,28%	4.010,64	0,41%	3.871,68	0,44%
VUB	147.226,30	14,17%	138.146,48	13,30%	135.318,54	12,77%	113.910,04	11,59%	106.284,72	11,97%
Totaal	1.039.000,00	100,00%	1.039.000,00	100,00%	1.060.000,00	100,00%	983.000,00	100,00%	888.000,00	100,00%

¹ Er werd door de Vlaamse overheid een lumpsum voorzien voor de kosten m.b.t. de aan andere instellingen overgedragen personeelsleden. Gedurende 5 jaar wordt er 1/5 van de som bij de werkingsmiddelen gevoegd

² Op basis van de ministeriële besluiten van 22 juni 2009, 18 november 2010, 28 juli 2011, 26 november 2012 en 9 juli 2013 betreffende de toekenning van aanvullende uitkeringen aan de universiteiten voor het versterken van het onderzoek in de humane wetenschappen voor respectievelijk de begrotingsjaren 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013.

2.1.1.1.3 Werkgeversbijdragen

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven, de UA, de UHasselt en de VUB ontvangen een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten die voortvloeien uit de hogere loonlasten die de universiteiten moeten dragen voor hun personeelsleden vermeld in deel 5, hoofdstuk 1 en 2, van de Codex Hoger Onderwijs, in vergelijking met de loonlast die de UGent als werkgever draagt.

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven en de VUB ontvangen daarenboven een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten van de door de instellingen gefinancierde aanvullende pensioenen voor de leden van het administratief en technisch personeel vermeld in artikel V.47 van de Codex Hoger Onderwijs, om voor die personeelsleden een pensioenregeling uit te werken die vergelijkbaar is met het pensioenstelsel van de openbare sector.

Werkgeversbijdragen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	306.918,00	1,28%	306.918,00	1,28%	313.670,20	1,28%	322.139,29	1,28%	325.682,82	1,28%
KU Leuven	16.853.439,60	70,18%	16.853.439,60	70,18%	17.224.215,27	70,18%	17.689.269,09	70,18%	17.883.851,05	70,18%
UA	964.450,80	4,02%	964.450,80	4,02%	985.668,72	4,02%	1.012.281,77	4,02%	1.023.416,87	4,02%
UGent	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
UHasselt	216.403,20	0,90%	216.403,20	0,90%	221.164,07	0,90%	227.135,50	0,90%	229.633,99	0,90%
VUB	5.674.341,60	23,63%	5.674.341,60	23,63%	5.799.177,12	23,63%	5.955.754,90	23,63%	6.021.268,20	23,63%
Totaal	24.015.553,20	100,00%	24.015.553,20	100,00%	24.543.895,38	100,00%	25.206.580,55	100,00%	25.483.852,93	100,00%

2.1.1.1.4 Aanmoedigingsfonds

De Vlaamse overheid voorziet in de financiering van een Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten voor de universiteiten die voldoen aan de minimale instellingsnorm voor de onderwijssoevereïteit. Uit onderstaande tabel blijkt dat de HUB-KUBrussel hiervoor niet in aanmerking komt.

De middelen van het Aanmoedigingsfonds worden door de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te moedigen en in het bijzonder de maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs.

De bedragen worden verdeeld over de verschillende universiteiten op basis van het aandeel van de onderwijssoevereïteit voor elke instelling binnen de globale onderwijssoevereïteit van de universiteiten.

Aanmoedigingsfonds	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	630.343,69	27,34%	626.741,63	27,27%	637.705,50	27,17%	646.009,62	26,94%	641.810,43	26,53%
UA	428.439,84	18,59%	432.774,43	18,83%	452.251,53	19,27%	473.648,24	19,75%	489.404,53	20,23%
UGent	630.343,69	27,34%	626.741,63	27,27%	637.705,50	27,17%	646.009,62	26,94%	641.810,43	26,53%
UHasselt	210.252,96	9,12%	210.645,53	9,16%	215.241,74	9,17%	225.102,14	9,39%	234.197,24	9,68%
VUB	405.781,23	17,60%	401.598,21	17,47%	403.950,86	17,21%	407.211,63	16,98%	412.106,62	17,03%
Totaal	2.305.161,41	100,00%	2.298.501,43	100,00%	2.346.855,13	100,00%	2.397.981,25	100,00%	2.419.329,25	100,00%

De eerste beheersovereenkomst die door de universiteiten werd afgesloten met de Vlaamse Regering in het kader van het Aanmoedigingsfonds had een duurtijd van drie jaar en liep af op 31 december 2010. De artikelen in deel 3 van de Codex Hoger Onderwijs in verband met het Aanmoedigingsfonds garandeerden echter geen vlotte overstap van de beheersovereenkomst eerste ronde naar de volgende ronde. In het kader van het Programmadecreet bij de begroting 2011 werden hiervoor dan ook een aantal voorstellen gedaan tot decreetwijziging die onder meer inhielden dat de lopende beheersovereenkomsten met één jaar werden verlengd tot 31 december 2011. Ook in 2012 en 2013 werd de bestaande verdeelsleutel verlengd.

2.1.1.1.5 Specifieke lerarenopleiding

De universiteiten ontvangen extra werkingsmiddelen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding. De verdeling van het gezamenlijk bedrag gebeurt pro rata de in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleidingen van een bepaalde instelling.

Specifieke lerarenopleiding	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	2.229.993,90	48,70%	2.245.824,18	49,05%	1.854.246,43	39,67%	2.065.249,12	43,25%	2.110.100,93	43,80%
UA	465.716,11	10,17%	567.013,64	12,38%	649.070,10	13,89%	725.054,28	15,18%	747.323,83	15,51%
UGent	1.320.738,63	28,84%	1.381.072,58	30,16%	1.645.994,81	35,21%	1.528.221,64	32,00%	1.539.666,12	31,96%
UHasselt	76.006,44	1,66%	44.181,67	0,96%	43.809,35	0,94%	64.586,62	1,35%	36.927,20	0,77%
VUB	486.347,40	10,62%	340.710,46	7,44%	481.378,81	10,30%	392.357,02	8,22%	383.474,74	7,96%
Totaal	4.578.802,48	100,00%	4.578.802,53	100,00%	4.674.499,50	100,00%	4.775.468,68	100,00%	4.817.492,82	100,00%

2.1.1.1.6 Vordering vakantiegeld

Op basis van prestaties van het voorbije jaar hebben de personeelsleden van de universiteit recht op de uitbetaling van vakantiegeld in het volgende jaar.

De subsidies van de Vlaamse overheid voor de werkingstoelage en de sociale sector dekken alleen het vakantiegeld van het lopende jaar. Daarom wordt een vordering geboekt tegenover de Vlaamse overheid. De vordering is dus opgezet als compensatie voor het in kost boeken van de provisie vakantiegeld voor de personeelsleden van de afdeling werking en sociale sector: een kost die niet wordt gecompenseerd door een evenredige verhoging van de werkingstoelage van dat jaar.

Vordering vakantiegeld	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	261.740,77	1,27%	238.489,80	0,88%	237.454,55	0,91%	236.331,77	1,75%	0,00	0,00%
KU Leuven	399.699,00	1,94%	619.758,00	2,29%	2.614.612,00	10,05%	1.226.124,00	9,08%	1.076.911,00	6,51%
UA	163.968,44	0,80%	4.600.466,00	17,00%	4.603.866,00	17,70%	43.066,42	0,32%	4.679.757,99	28,29%
UGent	9.974.102,87	48,41%	10.194.754,32	37,66%	7.112.401,41	27,34%	613.959,76	4,55%	268.307,30	1,62%
UHasselt	71.238,90	0,35%	1.238.079,96	4,57%	1.222.161,84	4,70%	1.265.228,26	9,37%	141.266,84	0,85%
VUB	9.733.459,05	47,24%	10.176.226,20	37,60%	10.225.650,35	39,31%	10.120.250,75	74,94%	10.377.229,50	62,73%
Totaal	20.604.209,03	100,00%	27.067.774,28	100,00%	26.016.146,15	100,00%	13.504.960,96	100,00%	16.543.472,63	100,00%

Bovenstaande tabel toont aan dat de bedragen met betrekking tot de vordering vakantiegeld sterk uiteenlopen tussen de verschillende instellingen. Het Rekenhof stelde vast dat de provisie vakantiegeld bij sommige instellingen steunt op de toekenning van enkel en dubbel vakantiegeld. Echter, de universiteit moet maar in enkel vakantiegeld voorzien voor het contractuele ATP en het BAP. De andere categorieën bouwen hun recht op vakantie op in het jaar zelf. De provisie is bij sommige instellingen dus ruim overschat.

2.1.1.2 Uitkeringen DGOS³

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) nam in 1998 het beheer op zich van de federale fondsen voor universitaire ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten. Hiervoor werd het VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssamenwerking opgericht (VLIR-UOS). VLIR-UOS ontvangt jaarlijks een budget van ongeveer 35 miljoen EUR van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking en is hiermee de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten.

³ Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

Ieder jaar wordt binnen het VLIR-UOS-budget een bedrag voor de Vlaamse universiteiten voorzien ter compensatie van de kosten verbonden aan de opleiding van studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden. De verdeling van deze toelage gebeurt op basis van studentenaantallen. Voor beursstudenten wordt een hoger bedrag uitbetaald.

Opleidingskosten	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	26.010,44	0,78%	17.372,12	0,51%	26.437,73	0,76%	22.468,01	0,66%	-25.798,00	-0,86%
KU Leuven	1.300.687,08	39,21%	1.204.467,17	35,25%	1.501.561,57	42,90%	1.689.359,57	50,00%	1.202.168,00	40,07%
UA	370.024,83	11,16%	267.820,22	7,84%	415.580,83	11,87%	352.185,90	10,42%	8.853,00	0,30%
UGent	881.888,65	26,59%	1.221.839,29	35,76%	889.172,15	25,40%	569.610,61	16,86%	1.212.419,00	40,41%
UHasselt	106.635,52	3,21%	240.796,92	7,05%	237.939,60	6,80%	179.790,81	5,32%	227.575,00	7,59%
VUB	631.753,48	19,05%	464.704,28	13,60%	429.308,12	12,27%	565.585,10	16,74%	374.783,00	12,49%
Totaal	3.317.000,00	100,00%	3.417.000,00	100,00%	3.500.000,00	100,00%	3.379.000,00	100,00%	3.000.000,00	100,00%

Een materiële fout in de verdelingstabellen van 2011 en 2012 werd rechtgezet door de toelage in de overeenkomsten 2013 te compenseren met de + of – saldi van 2011 en 2012.

Naast het budget voor opleidingskosten is er ook subsidiëring voorzien voor een aantal onthaalhuizen en clubs voor buitenlandse studenten in Vlaanderen. Deze huizen staan niet enkel in voor de huisvesting van de studenten tijdens hun verblijf, maar zorgen ook voor psycho-sociale begeleiding, integratie in het Vlaams onderwijssysteem, sociaal-culturele activiteiten en ten slotte voor de begeleiding bij de terugkeer naar het thuisland.

Huisvesting studenten	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
KU Leuven	161.501,92	49,57%	160.919,00	54,28%	166.878,00	54,81%	165.743,00	54,68%	169.839,00	55,24%
VUB	164.276,83	50,43%	135.562,87	45,72%	137.605,48	45,19%	137.393,00	45,32%	137.632,00	44,76%
Totaal	325.778,75	100,00%	296.481,87	100,00%	304.483,48	100,00%	303.136,00	100,00%	307.471,00	100,00%

2.1.1.3 Investeringsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in artikel III.52 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de investeringen van de universiteiten.

Investeringsuitkeringen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	171.000,00	0,64%	171.000,00	0,64%	171.000,00	0,64%	175.000,00	0,64%	179.000,00	0,64%
KU Leuven	11.215.000,00	41,66%	11.215.000,00	41,66%	11.215.000,00	41,66%	11.493.000,00	41,66%	11.723.000,00	41,66%
UA	3.311.000,00	12,30%	3.311.000,00	12,30%	3.312.000,00	12,30%	3.394.000,00	12,30%	3.462.000,00	12,30%
UGent	7.816.000,00	29,03%	7.816.000,00	29,03%	7.815.000,00	29,03%	8.009.000,00	29,03%	8.169.000,00	29,03%
UHasselt	721.000,00	2,68%	721.000,00	2,68%	721.000,00	2,68%	739.000,00	2,68%	754.000,00	2,68%
VUB	3.687.000,00	13,70%	3.687.000,00	13,70%	3.687.000,00	13,70%	3.779.000,00	13,70%	3.854.000,00	13,70%
Totaal	26.921.000,00	100,00%	26.921.000,00	100,00%	26.921.000,00	100,00%	27.589.000,00	100,00%	28.141.000,00	100,00%

Zoals uit volgende tabel⁴ met betrekking tot de gegevens van 2011 blijkt, komen de investeringsmiddelen die de universiteiten van de Vlaamse overheid ontvangen slechts in beperkte mate tegemoet aan hun investeringsnoden. De cijfers geven aan dat de universiteiten gemiddeld 21,84% van hun instandhoudingsbudget verkrijgen via de Vlaamse overheid.

⁴ VLIR-nota van 30 mei 2012 m.b.t. de overheadregeling voor de Vlaamse universiteiten.

	Verzekerde nieuwwaarde gebouwen	Middelen nodig om het huidige patrimonium in stand te houden	Ontvangen investeringsmiddelen vanuit de Vlaamse overheid	Dekkingspercentage
HUB-KU Brussel	30.984.470,00	929.534,10	171.000,00	18,40%
KU Leuven	1.624.112.800,00	48.723.384,00	11.215.000,00	23,02%
UA	492.441.855,00	14.773.255,65	3.312.000,00	22,42%
UGent	1.392.185.554,38	41.765.566,63	7.815.000,00	18,71%
UHasselt	112.796.000,00	3.383.880,00	721.000,00	21,31%
VUB	456.000.000,00	13.680.000,00	3.687.000,00	26,95%
Totaal	4.108.520.679,38	123.255.620,38	26.921.000,00	21,84%

De investeringsuitkeringen voor de VUB liggen in verhouding tot die van de andere universiteiten beduidend hoger. Opvallend is ook de nadelige situatie van de UGent in vergelijking met deze van de KU Leuven.

2.1.1.4 Sociale toelagen

De Vlaamse overheid draagt jaarlijks met een toelage bij in de financiering van de sociale voorzieningen voor studenten op basis van artikel III.66 en artikel IV.15 van de Codex Hoger Onderwijs.

Sociale toelagen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	189.880,00	1,21%	189.880,00	1,21%	194.057,36	1,21%	196.677,00	1,22%	197.758,86	1,21%
KU Leuven	5.092.420,00	32,51%	5.092.420,00	32,51%	5.204.453,24	32,51%	5.302.484,00	32,76%	5.305.416,82	32,52%
UA	2.241.190,00	14,31%	2.241.190,00	14,31%	2.290.496,18	14,31%	2.321.418,00	14,34%	2.334.185,67	14,31%
UGent	5.448.950,00	34,79%	5.448.950,00	34,79%	5.568.826,90	34,79%	5.575.801,50	34,45%	5.675.405,44	34,79%
UHasselt	613.070,00	3,91%	613.070,00	3,91%	626.557,54	3,91%	636.604,80	3,93%	638.508,66	3,91%
VUB	2.076.560,00	13,26%	2.076.560,00	13,26%	2.122.244,32	13,26%	2.150.894,62	13,29%	2.162.724,54	13,26%
Totaal	15.662.070,00	100,00%	15.662.070,00	100,00%	16.006.635,54	100,00%	16.183.879,92	100,00%	16.313.999,99	100,00%

2.1.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies

2.1.1.5.1 Vormingsfonds

In het kader van het Sectoraal Vormingsfonds hoger onderwijs worden er subsidies toegekend die een bijdrage zijn in de kosten van de organisatie van nieuwe opleidings- en vormingsinitiatieven voor het personeel van de hogeronderwijsinstellingen⁵. De verleende subsidie kan ten hoogste 50% van de gemaakte kosten dekken.

Vormingsfonds	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	3.308,62	0,58%	1.071,25	0,24%	981,95	0,22%	883,46	0,20%	1.325,59	0,30%
KU Leuven	208.978,07	36,70%	166.241,71	37,13%	165.831,11	37,15%	167.792,25	37,04%	161.445,35	36,92%
UA	79.358,12	13,94%	61.766,75	13,80%	61.315,10	13,74%	61.824,14	13,65%	60.162,34	13,76%
UGent	184.230,58	32,35%	144.963,55	32,38%	144.996,89	32,48%	147.889,38	32,65%	142.580,34	32,60%
UHasselt	22.329,64	3,92%	17.536,30	3,92%	17.565,61	3,93%	18.743,22	4,14%	18.734,79	4,28%
VUB	71.261,67	12,51%	56.131,83	12,54%	55.720,17	12,48%	55.820,12	12,32%	53.070,93	12,14%
Totaal	569.466,70	100,00%	447.711,39	100,00%	446.410,83	100,00%	452.952,57	100,00%	437.319,34	100,00%

⁵ Op basis van de ministeriële besluiten van 4 juni 2009, 1 juni 2010, 24 januari 2011, 16 januari 2012 en 31 januari 2013 betreffende de verdeling van de dotatie van het Sectoraal Vormingsfonds voor het hoger onderwijs voor respectievelijk de begrotingsjaren 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013.

2.1.1.5.2 Brusselfonds - Brusselmiddelen

De Vlaamse overheid kent via het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) subsidies toe aan projecten van Brusselse hogeronderwijsinstellingen. Het gaat om onderwijsflankerende maatregelen met als doel de grootstedelijke context te compenseren. De HUB-KUBrussel krijgt geen middelen uit het Brusselfonds. Deze gaan naar de HUB-EHSAL.

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt door de Vlaamse overheid op basis van artikel III.41 van de Codex Hoger Onderwijs in een bijkomende financiering voorzien voor de hogeronderwijsinstellingen die een vestigingsplaats hebben in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en er initiële bachelor- of masteropleidingen organiseren. Deze middelen worden beschouwd als werkingsuitkeringen.

Brusselfonds - Brusselmiddelen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	25.140,96	3,65%	45.159,11	3,34%
VUB	552.000,00	100,00%	266.000,00	100,00%	272.481,00	100,00%	663.622,09	96,35%	1.306.140,85	96,66%
Totaal	552.000,00	100,00%	266.000,00	100,00%	272.481,00	100,00%	688.763,05	100,00%	1.351.299,96	100,00%

2.1.1.5.3 Limburg Sterk Merk (LSM)

Limburg Sterk Merk staat in voor de projectfinanciering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkeling van de provincie Limburg.

In het kader van de opstart van de opleiding rechten kreeg de UHasselt middelen van LSM.

Limburg Sterk Merk	2009	2010	2011	2012	2013
UHasselt	487.300,00	846.100,00	1.596.362,48	1.956.548,97	2.204.508,93
Totaal	487.300,00	846.100,00	1.596.362,48	1.956.548,97	2.204.508,93

2.1.1.5.4 Kind en Gezin

De kinderdagverblijven van de universiteiten werken met eigen middelen maar daarnaast ook met middelen van Kind en Gezin (K&G). Het bedrag van deze overheidstoelage wordt bepaald op basis van het aantal opgevangen kinderen.

Kind en Gezin	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	3.409.204,70	60,71%	3.566.875,01	59,32%	3.497.915,03	58,45%	3.792.477,20	63,43%	3.856.856,81	58,91%
UA	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
UGent	923.510,78	16,45%	895.599,32	14,89%	1.104.983,00	18,47%	694.151,36	11,61%	1.001.974,31	15,30%
UHasselt	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
VUB	1.282.898,04	22,85%	1.550.832,01	25,79%	1.381.135,23	23,08%	1.492.388,07	24,96%	1.687.884,88	25,78%
Totaal	5.615.613,52	100,00%	6.013.306,34	100,00%	5.984.033,26	100,00%	5.979.016,63	100,00%	6.546.716,00	100,00%

2.1.1.5.5 Beleidsdomein Welzijn

Via het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) wordt er subsidiëring ontvangen voor de aangeboden dienstverlening vanuit het beleidsdomein Welzijn van de Vlaamse overheid. De toelage wordt berekend op basis van het personeel dat het CAW tewerkstelt of waar het voor verantwoordelijk is.

CAW	2009	2010	2011	2012	2013
VUB	276.000,00	360.000,00	284.969,88	294.649,72	281.953,73
Totaal	276.000,00	360.000,00	284.969,88	294.649,72	281.953,73

2.1.2 Tweede geldstroom

De tweede geldstroom is die van publieke fondsen en beurzen bestemd voor basisonderzoek. Universiteiten en aspirant bursalen kunnen er projectgeld en beurzen mee aanvragen voor onderzoek dat op zich niet streeft naar directe toepassingen. De middelen worden steeds op competitieve basis toegewezen. Deze competitie situeert zich intra- of interuniversitair en kan zich richten op verschillende niveaus van onderzoek. De gelden zijn beschikbaar voor alle disciplines van het wetenschappelijk onderzoek.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de tweede geldstroom en hun decretale basis.

Tweede geldstroom	Decretale basis	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)		138.814.499,60	100,00%	127.405.759,95	100,00%	140.236.000,01	100,00%	150.651.999,97	100,00%	156.018.000,00	100,00%
BOF - toelage	BOF-besluit	105.494.499,60	76,00%	96.082.809,95	75,41%	105.092.000,01	74,94%	116.090.000,00	77,06%	120.112.000,00	76,99%
Methusalem-financiering		20.532.000,00	14,79%	19.072.200,00	14,97%	19.402.000,00	13,84%	19.821.999,94	13,16%	20.107.000,00	12,89%
BOF - ZAP		4.587.000,00	3,30%	4.348.000,00	3,41%	2.585.000,00	1,84%	5.585.999,94	3,71%	6.565.000,00	4,21%
Bijkomende middelen		2.548.000,00	1,84%	2.540.000,00	1,99%	4.196.000,00	2,99%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Tenure Track		5.653.000,00	4,07%	5.362.750,00	4,21%	8.961.000,00	6,39%	9.153.999,99	6,08%	9.234.000,00	5,92%
Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)		13.907.778,90	100,00%	14.270.321,00	100,00%	14.316.393,24	100,00%	18.368.899,58	100,00%	13.505.628,38	100,00%
Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)	DW&I	83.520.542,66	100,00%	93.116.879,35	100,00%	104.620.281,18	100,00%	103.888.397,85	100,00%	110.726.673,68	100,00%
Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)	DW&I	2.344.591,11	100,00%	2.544.725,26	100,00%	2.359.947,62	100,00%	3.106.703,53	100,00%	2.900.780,19	100,00%
Totaal tweede geldstroom		238.587.412,27	100,00%	237.337.685,56	100,00%	261.532.622,05	100,00%	276.016.000,93	100,00%	283.151.082,25	100,00%

BOF: BVR van 21-12-2012 betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

DW&I: Decreet van 30-4-2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid.

Van het totaalbedrag van de Bijzondere Onderzoeksfondsen in 2009 moet een bedrag van 573.000,00 EUR afgetrokken worden. Dit is het gevolg van een correctie voor 2008 die werd opgenomen in de jaarrekening 2009 van de UGent. Het totaalbedrag van de Bijzondere Onderzoeksfondsen 2009 is dan 138.241.499,60 EUR. Het totaalbedrag van de tweede geldstroom bedraagt in 2009 dan 238.014.412,27 EUR.

In bijkomende orde merken we op dat er in de jaarrekening 2009 van de UGent ook een dotatie van de Nationale Bank wordt geteld bij de Bijzondere Onderzoeksfondsen. Het gaat om een bedrag van 207.810,00 EUR.

2.1.2.1 Bijzondere onderzoeksfondsen (BOF)

Via de Bijzondere Onderzoeksfondsen beschikt elke universiteit over de middelen voor financiering van fundamenteel onderzoek. De verdeling gebeurt op basis van een verdeelsleutel, waarin onder meer het aantal masterdiploma's, doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties een rol spelen. De verdeelsleutel van het lopende jaar wordt door AHOVOS⁶ berekend en gepubliceerd.

De hoofdmoot van de BOF-financiering is ingeschreven op de onderwijsbegroting. Het departement EWI⁷ is verantwoordelijk voor enkele financieringskanalen binnen de middelen van het BOF, namelijk de Methusalem-financiering, het BOF-ZAP, de bijkomende middelen en de tenure track.

⁶ Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.

⁷ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

Elke instelling voert een eigen onderzoeksbeleid, waarbij men zowel projecten als mandaten financiert. De onderzoeksraad van de universiteit staat in voor het beleid van het BOF.

2.1.2.1.1 BOF-toelage

Elke universiteit ontvangt een toelage voor het Bijzonder Onderzoeksfonds vanwege de overheid.

BOF-toelage	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	277.800,00	0,26%	220.513,00	0,23%	241.711,60	0,23%	267.000,00	0,23%	0,00	0,00%
KU Leuven	45.122.199,80	42,77%	41.398.275,00	43,09%	45.289.027,42	43,09%	50.162.500,00	43,21%	51.828.000,00	43,15%
UA	13.136.200,00	12,45%	11.048.845,00	11,50%	12.351.844,00	11,75%	13.582.500,00	11,70%	14.162.000,00	11,79%
UGent	32.545.600,00	30,85%	30.616.375,00	31,86%	33.523.685,26	31,90%	37.183.600,00	32,03%	38.472.000,00	32,03%
UHasselt	3.060.600,20	2,90%	2.619.280,00	2,73%	3.059.919,28	2,91%	3.308.600,00	2,85%	3.495.000,00	2,91%
VUB	11.352.099,60	10,76%	10.179.521,95	10,59%	10.625.812,45	10,11%	11.585.800,00	9,98%	12.155.000,00	10,12%
Totaal	105.494.499,60	100,00%	96.082.809,95	100,00%	105.092.000,01	100,00%	116.090.000,00	100,00%	120.112.000,00	100,00%

In het kader van de beheersing van de begroting 2010 werd door de Vlaamse Regering beslist om de laatste schijf van de begrote BOF-toelage 2010 niet meer uit te betalen. De cijfers in bovenstaande tabel zijn de effectief uitgekeerde bedragen.

2.1.2.1.2 Methusalem-financiering

Zelfs de meest ervaren wetenschappers blijven sterk afhankelijk van projectfinanciering en besteden kostbare tijd aan het zoeken naar noodzakelijke financiering voor hun onderzoeksgroepen. Daarom werd in 2006 de Methusalem-financiering gecreëerd.

Het Methusalem-programma geeft aan excellente onderzoekers die tijdens hun loopbaan hebben aangetoond dat ze een onderzoeksgroep kunnen leiden, een langlopende vorm van persoonsgebonden financiering om hen minder afhankelijk te maken van externe projectmatige financiering. De universiteiten krijgen de verantwoordelijkheid om hun meest uitmuntende onderzoekers te selecteren.

De toelagen die worden toegewezen hebben een duurtijd van 7 jaar, verlengbaar na positieve evaluatie door externe peers. De omvang van de middelen is afhankelijk van de discipline. De jaarlijkse individuele toelagen situeren zich tussen minstens 400.000 EUR en maximaal 2.000.000 EUR. Interuniversitaire samenwerking met samenvoeging van de middelen is mogelijk.

Methusalem	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	8.856.189,60	43,13%	8.254.455,00	43,28%	8.379.700,00	43,19%	8.582.900,00	43,30%	8.676.000,00	43,15%
UA	2.563.108,00	12,48%	2.202.860,00	11,55%	2.285.600,00	11,78%	2.325.100,00	11,73%	2.371.000,00	11,79%
UGent	6.336.972,80	30,86%	6.062.995,00	31,79%	6.202.800,00	31,97%	6.362.900,00	32,10%	6.440.000,00	32,03%
UHasselt	579.358,40	2,82%	522.595,00	2,74%	566.500,00	2,92%	566.900,00	2,86%	585.000,00	2,91%
VUB	2.196.371,20	10,70%	2.029.295,00	10,64%	1.967.400,00	10,14%	1.984.199,94	10,01%	2.035.000,00	10,12%
Totaal	20.532.000,00	100,00%	19.072.200,00	100,00%	19.402.000,00	100,00%	19.821.999,94	100,00%	20.107.000,00	100,00%

Voor de middelen die voorzien waren voor Methusalem 2010 legde de Vlaamse Regering een beheersmaatregel op, waardoor 5% geblokkeerd werd voor mogelijke besparing. De nieuwe verdeling van de subsidies werd vastgelegd in een ministerieel besluit van 15 juni 2010.

2.1.2.1.3 BOF-ZAP

Het BOF-besluit creëert ruimte voor bijkomende ZAP-mandaten met voornamelijk een onderzoeksopdracht, steeds echter in combinatie met een beperkte onderwijsopdracht om de koppeling tussen onderwijs en onderzoek te verzekeren. Deze mandaten zijn voorbehouden voor aanstellingen met een omvang van minstens 80%.

Voor projecten met een looptijd van 2 tot 5 jaar ontvangen de nieuwe ZAP-leden, die voldoen aan de criteria voor de BOF-parameter 'mobiliteit en diversiteit', een startkrediet. Dit betreft een jaarlijkse minimumfinanciering van 45.000 EUR.

BOF - ZAP	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	1.978.481,60	43,13%	1.881.800,00	43,28%	1.116.500,00	43,19%	2.418.700,00	43,30%	2.833.000,00	43,15%
UA	570.168,00	12,43%	502.200,00	11,55%	304.500,00	11,78%	655.200,00	11,73%	774.000,00	11,79%
UGent	1.418.728,80	30,93%	1.382.300,00	31,79%	826.400,00	31,97%	1.793.100,00	32,10%	2.103.000,00	32,03%
UHasselt	128.126,40	2,79%	119.100,00	2,74%	75.500,00	2,92%	159.800,00	2,86%	191.000,00	2,91%
VUB	491.495,20	10,71%	462.600,00	10,64%	262.100,00	10,14%	559.199,94	10,01%	664.000,00	10,11%
Totaal	4.587.000,00	100,00%	4.348.000,00	100,00%	2.585.000,00	100,00%	5.585.999,94	100,00%	6.565.000,00	100,00%

Binnen de bijzondere onderzoeksfondsen is de toelage voor BOF-ZAP in 2011 sterk gedaald, dit in tegenstelling tot de andere middelen die alle zijn gestegen. In 2012 en 2013 neemt deze toelage echter aanzienlijk toe.

2.1.2.1.4 Bijkomende middelen

Via de ministeriële besluiten van respectievelijk 23 juni 2009, 15 juni 2010 en 22 juli 2011 werden er in 2009, 2010 en 2011 bijkomende middelen toegekend aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen. In 2012 en 2013 werden er geen bijkomende middelen toegekend.

Bijkomende middelen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	1.099.000,00	43,13%	1.099.300,00	43,28%	1.812.200,00	43,19%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
UA	322.100,00	12,64%	293.400,00	11,55%	494.300,00	11,78%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
UGent	781.700,00	30,68%	807.500,00	31,79%	1.341.500,00	31,97%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
UHasselt	74.000,00	2,90%	69.600,00	2,74%	122.500,00	2,92%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
VUB	271.200,00	10,64%	270.200,00	10,64%	425.500,00	10,14%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	2.548.000,00	100,00%	2.540.000,00	100,00%	4.196.000,00	100,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%

2.1.2.1.5 Tenure track

Sinds 2008 hebben de universiteiten de optie om hun postdoctorale onderzoekers te laten instappen in een transparant tenure track-systeem waarbij een vaste benoeming volgt indien de mandaathouder voldoet aan duidelijke, vooraf bepaalde, benoemingscriteria.

Tenure track-docenten worden aangesteld voor een termijn van ten hoogste 5 jaar vooraleer ze benoemd worden in de graad van hoofddocent zonder nieuwe vacature. Voorwaarde is daarbij dat ze een gunstige beoordeling van hun academisch dossier krijgen. Het universiteitsbestuur legt vooraf de criteria vast voor de beoordeling van de docenten in het tenure track-stelsel en maakt deze in de universiteit bekend.

Tenure Track	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	2.436.220,00	43,10%	2.321.040,00	43,28%	3.870.300,00	43,19%	3.963.700,00	43,30%	3.984.000,00	43,14%
UA	697.440,00	12,34%	619.400,00	11,55%	1.055.600,00	11,78%	1.073.800,00	11,73%	1.089.000,00	11,79%
UGent	1.754.540,00	31,04%	1.704.775,00	31,79%	2.864.800,00	31,97%	2.938.400,00	32,10%	2.958.000,00	32,03%
UHasselt	155.120,00	2,74%	146.965,00	2,74%	261.700,00	2,92%	261.800,00	2,86%	269.000,00	2,91%
VUB	609.680,00	10,79%	570.570,00	10,64%	908.600,00	10,14%	916.299,99	10,01%	934.000,00	10,11%
Totaal	5.653.000,00	100,00%	5.362.750,00	100,00%	8.961.000,00	100,00%	9.153.999,99	100,00%	9.234.000,00	100,00%

Voor de middelen die voorzien waren voor tenure track 2010 legde de Vlaamse Regering een beheersmaatregel op, waardoor 5% geblokkeerd werd voor mogelijke besparing. De nieuwe verdeling van de subsidies werd vastgelegd in een ministerieel besluit van 15 juni 2010.

2.1.2.2 Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)

Het federale programma 'Interuniversitaire attractiepolen' beoogt netwerken van onderzoeksgroepen aan beide kanten van de taalgrens samen te brengen, hun kritische massa te vergroten en hun internationale positie te versterken. Het is het enige programma voor de financiering van wetenschappelijke samenwerking tussen beide landsgedeelten.

Een IUAP krijgt in principe financiering voor 5 jaar. Daarna volgt een evaluatie die aanleiding kan zijn om het netwerk opnieuw te financieren.

De middelen worden verdeeld volgens de verhouding 56% Vlaamse overheid en 44% Franse Gemeenschap. Vervolgens wordt de BOF-sleutel gebruikt voor de verdeling over de Vlaamse universiteiten. De uitvoering van het programma IUAP is gebaseerd op een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gemeenschappen.

IUAP	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	5.977.298,00	42,98%	5.810.715,00	40,72%	5.828.981,00	40,72%	9.812.085,00	53,42%	4.669.650,00	34,58%
UA	1.818.101,48	13,07%	2.274.801,00	15,94%	2.209.184,00	15,43%	1.349.060,00	7,34%	862.051,00	6,38%
UGent	4.325.966,00	31,10%	4.258.059,00	29,84%	4.258.059,00	29,74%	4.648.163,48	25,30%	6.320.216,84	46,80%
UHasselt	281.462,99	2,02%	313.107,00	2,19%	235.123,78	1,64%	239.406,29	1,30%	464.751,00	3,44%
VUB	1.504.950,43	10,82%	1.613.639,00	11,31%	1.785.045,46	12,47%	2.320.184,81	12,63%	1.188.959,54	8,80%
Totaal	13.907.778,90	100,00%	14.270.321,00	100,00%	14.316.393,24	100,00%	18.368.899,58	100,00%	13.505.628,38	100,00%

Fase VI (2007-2011) van het IUAP-programma kwam eind december 2011 tot een einde. Fase VII loopt van 2012 tot 2017.

2.1.2.3 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)

Het FWO is een Stichting van Openbaar Nut die rechtspersoonlijkheid verkreeg bij koninklijk besluit van 20 januari 2006. Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (B.S. 06/07/2009) erkent het FWO als privaatrechtelijk vormgegeven Extern Verzelfstandigd Agentschap. Het FWO ondersteunt in Vlaanderen fundamenteel onderzoek voor alle disciplines, met inbegrip van samenwerkingsverbanden tussen de Vlaamse universiteiten en andere onderzoeksinstituten.

Het FWO financiert excellente en beloftevolle onderzoekers alsook onderzoeksprojecten na een interuniversitaire competitie en een evaluatie door binnen- en buitenlandse experts.

FWO	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	5.453,00	0,01%	12.138,00	0,01%	5.116,00	0,00%	89.677,00	0,09%	101.118,00	0,09%
KU Leuven	44.918.266,00	53,78%	43.608.140,00	46,83%	45.322.575,00	43,32%	47.272.017,00	45,50%	50.475.904,00	45,59%
UA	10.422.114,22	12,48%	11.154.388,00	11,98%	10.827.662,00	10,35%	12.555.753,00	12,09%	13.638.952,00	12,32%
UGent	14.916.479,00	17,86%	26.463.428,00	28,42%	36.722.686,63	35,10%	30.549.211,28	29,41%	32.159.454,08	29,04%
UHasselt	1.357.432,00	1,63%	1.115.943,00	1,20%	1.498.719,67	1,43%	1.705.697,48	1,64%	2.444.785,35	2,21%
VUB	11.900.798,44	14,25%	10.762.842,35	11,56%	10.243.521,88	9,79%	11.716.042,09	11,28%	11.906.460,25	10,75%
Totaal	83.520.542,66	100,00%	93.116.879,35	100,00%	104.620.281,18	100,00%	103.888.397,85	100,00%	110.726.673,68	100,00%

2.1.2.4 Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)

Het IWT focust op doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek met een economische finaliteit. De beurzen zijn samengesteld uit 2 termijnen van 2 jaar. Per verworven IWT-specialisatiebeurs ontvangt de universiteit een benchfee ter ondersteuning van de werkingskost van de bursaal. Bij het tijdig behalen van het doctoraatsdiploma - binnen 6 maanden na afloop van het 2de mandaat - ontvangt de bursaal ook een doctoraatspremie.

IWT	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	1.219.267,00	52,00%	1.194.161,00	46,93%	1.004.190,00	42,55%	1.227.077,00	39,50%	1.224.586,00	42,22%
UA	179.823,20	7,67%	246.657,00	9,69%	209.686,00	8,89%	408.932,00	13,16%	281.534,00	9,71%
UGent	919.142,00	39,20%	1.013.712,00	39,84%	855.845,32	36,27%	1.056.768,18	34,02%	1.017.416,21	35,07%
UHasselt	26.358,91	1,12%	88.701,00	3,49%	61.650,28	2,61%	149.220,13	4,80%	79.852,97	2,75%
VUB	0,00	0,00%	1.494,26	0,06%	228.576,02	9,69%	264.706,22	8,52%	297.391,01	10,25%
Totaal	2.344.591,11	100,00%	2.544.725,26	100,00%	2.359.947,62	100,00%	3.106.703,53	100,00%	2.900.780,19	100,00%

2.1.3 Derde geldstroom

De derde geldstroom is die voor toegepast wetenschappelijk onderzoek. Samen met of op vraag van bedrijven, overheden of particulieren gaan wetenschappers op zoek naar interessante toepassingen of innovaties.

Deze geldstroom is minder strak afgelijnd. Hiervan zullen we dan ook enkel de meest prominente onderdelen belichten.

Derde geldstroom	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Federale overheid exclusief IUAP	38.035.178,00	13,93%	38.216.012,91	13,84%	33.536.741,94	11,74%	35.981.957,75	11,42%	32.252.406,86	10,44%
Vlaamse overheid	145.356.365,00	53,23%	144.650.610,00	52,40%	155.839.639,00	54,54%	158.520.207,00	50,30%	149.678.720,19	48,46%
Steden en provincies	1.843.537,00	0,68%	2.221.162,67	0,80%	2.594.462,75	0,91%	2.454.421,38	0,78%	3.301.347,48	1,07%
Internationale organen	84.764.109,00	31,04%	85.758.521,00	31,07%	90.304.736,00	31,60%	112.051.875,00	35,55%	120.438.275,32	38,99%
Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	3.060.125,00	1,12%	5.203.941,00	1,89%	3.478.261,00	1,22%	6.160.762,00	1,95%	3.195.831,89	1,03%
Totaal	273.059.314,00	100,00%	276.050.247,58	100,00%	285.753.840,69	100,00%	315.169.223,13	100,00%	308.866.581,74	100,00%

2.1.3.1 Federale overheid exclusief IUAP

In het Bulletin der Aanbestedingen worden er regelmatig onderzoeksoproepen gepubliceerd door allerlei federale administraties en instanties. Het uit te voeren onderzoek is dan ook uitermate beleidsgericht en de onderzoeksresultaten dienen geschikt te zijn voor beleidstoepassing.

Federale overheid exclusief IUAP	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	42.301,00	0,11%	31.524,00	0,08%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	9.327.309,00	24,52%	10.660.260,00	27,89%	9.166.940,00	27,33%	6.685.710,00	18,58%	5.992.455,00	18,58%
UA	3.856.675,40	10,14%	4.053.249,00	10,61%	4.584.888,00	13,67%	4.414.437,00	12,27%	5.868.299,00	18,19%
UGent	20.928.537,00	55,02%	19.794.700,00	51,80%	18.348.384,94	54,71%	23.078.451,84	64,14%	19.409.263,57	60,18%
UHasselt	235.233,52	0,62%	211.868,00	0,55%	194.361,62	0,58%	139.443,13	0,39%	131.445,14	0,41%
VUB	3.645.121,83	9,58%	3.464.411,91	9,07%	1.242.167,38	3,70%	1.663.915,78	4,62%	850.944,15	2,64%
Totaal	38.035.177,75	100,00%	38.216.012,91	100,00%	33.536.741,94	100,00%	35.981.957,75	100,00%	32.252.406,86	100,00%

2.1.3.2 Vlaamse overheid

2.1.3.2.1 Industriële Onderzoeksfondsen (IOF)

Op 28 mei 2004 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de oprichting van het Industrieel Onderzoeksfonds aan de Vlaamse universiteiten (met uitzondering van de HUB-KU Brussel). Een overgangsbesluit voor 2006 en 2007 trad in werking op 8 december 2006. In het overgangsbesluit van 2006 werd het IOF uitgebreid tot het geheel van de associatie: de middelen worden ter beschikking gesteld aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die partner zijn van de associatie waartoe de universiteit behoort. Sommige associaties beslisten om de dotatie op associatieniveau te houden, andere beslisten ze bij de universiteit onder te brengen.

De verdeling van de dotatie voor het Industrieel Onderzoeksfonds van de verschillende universiteiten gebeurt via versleuteling. De verdeelsleutel combineert 7 gewogen in- en outputparameters en wordt bepaald door het aandeel van de universiteit in: doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties, de industriële contractinkomsten, de contractinkomsten uit het laatst afgesloten Europese Kaderprogramma, de aangevraagde en toegekende octrooien, het aantal gerealiseerde spin-offs en het wetenschappelijk personeelsbestand.

Het Industrieel Onderzoeksfonds, onder beheer van de IOF-Raad, sluit aan bij het valorisatiebeleid en slaat een brug tussen het strategisch basisonderzoek, technologische innovatie en industriële samenwerking. Het moet elke universiteit/hogeschool toelaten een eigen beleid te voeren dat gericht is op het opbouwen van een portefeuille aan potentieel toepassingsgerichte kennis, met economische finaliteit.

IOF	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Associatie KU Leuven	7.817.400,00	45,79%	7.329.400,00	45,32%	7.844.500,00	46,91%	8.844.700,00	46,35%
UA	1.862.400,00	10,91%	1.634.400,00	10,11%	1.512.100,00	9,04%	1.763.200,00	9,24%
AUGent	4.993.600,00	29,25%	4.985.100,00	30,83%	5.200.100,00	31,10%	6.053.700,00	31,72%
AUHL	470.300,00	2,75%	419.900,00	2,60%	502.600,00	3,01%	698.700,00	3,66%
VUB	1.928.300,00	11,30%	1.802.100,00	11,14%	1.662.700,00	9,94%	1.723.700,00	9,03%
Totaal	17.072.000,00	100,00%	16.170.900,00	100,00%	16.722.000,00	100,00%	19.084.000,00	100,00%

IOF	2013	%
Associatie KU Leuven	8.993.800,00	46,72%
AUGent	5.935.900,00	30,83%
UA	953.653,00	4,95%
AUHA	834.447,00	4,33%
AUHL	717.800,00	3,73%
VUB	968.747,00	5,03%
UAB	847.653,00	4,40%
Totaal	19.252.000,00	100,00%

2.1.3.3 Steden en provincies

Universiteiten komen in aanmerking voor financiële ondersteuning door steden en provincies voor wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie. Ze kunnen bij steden en provincies subsidies aanvragen voor onderzoek binnen bepaalde programma's en voor specifieke thematische studies.

Steden en provincies	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	497.610,00	26,99%	431.895,00	19,44%	325.875,00	12,56%	346.230,00	14,11%	670.214,00	20,30%
UA	460.871,27	25,00%	815.562,00	36,72%	682.791,00	26,32%	813.930,00	33,16%	1.805.575,00	54,69%
UGent	477.604,00	25,91%	446.833,00	20,12%	550.054,79	21,20%	516.779,85	21,06%	323.318,06	9,79%
UHasselt	249.779,39	13,55%	382.253,00	17,21%	935.269,28	36,05%	675.626,47	27,53%	353.897,22	10,72%
VUB	157.672,61	8,55%	144.619,67	6,51%	100.472,68	3,87%	101.855,06	4,15%	148.343,20	4,49%
Totaal	1.843.537,27	100,00%	2.221.162,67	100,00%	2.594.462,75	100,00%	2.454.421,38	100,00%	3.301.347,48	100,00%

2.1.3.4 Internationale organen

2.1.3.4.1 Europese Unie

Het Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (European Framework Programme) is het belangrijkste instrument van de Europese Unie voor het financieren van onderzoek in Europa. Het huidige, Zevende Kaderprogramma (7KP), loopt van 2007 tot 2013.

Buiten de Europese kaderprogramma's worden door de verschillende directoraten-generaal van de Europese Commissie een aantal programma's voorzien voor onderzoeksfinanciering. Er zijn ook een aantal financieringsinstellingen die, al dan niet in samenwerking met de Europese Commissie, onderzoeksinitiatieven financieel ondersteunen.

Europese Unie	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	26.221.765,00	33,48%	28.213.336,00	35,52%	31.843.263,00	38,30%	42.910.707,00	40,51%	44.513.326,00	39,00%
UA	3.127.166,63	3,99%	4.028.776,00	5,07%	6.499.246,00	7,82%	4.833.678,00	4,56%	6.284.777,00	5,51%
UGent	31.592.928,00	40,33%	38.013.588,00	47,85%	33.267.292,10	40,01%	48.130.899,76	45,44%	43.285.081,45	37,93%
UHasselt	1.980.085,75	2,53%	2.357.326,00	2,97%	2.269.252,99	2,73%	1.899.138,19	1,79%	3.213.503,98	2,82%
VUB	15.410.289,23	19,67%	6.823.829,68	8,59%	9.270.355,82	11,15%	8.147.514,77	7,69%	16.826.066,45	14,74%
Totaal	78.332.234,61	100,00%	79.436.855,68	100,00%	83.149.409,91	100,00%	105.921.937,72	100,00%	114.122.754,88	100,00%

2.1.4 Vierde geldstroom

Onder de vierde geldstroom verstaan we de samenwerking met de privésector, inclusief de wetenschappelijke dienstverlening. Dit laatste staat naast het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek als derde grote opdracht ingeschreven in de Codex Hoger Onderwijs.

Vierde geldstroom	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Contractonderzoek met de privésector	73.818.776,00	50,60%	80.519.914,00	50,18%	86.940.472,00	48,42%	92.975.633,00	47,77%	107.913.095,53	50,33%
Onderzoek met de privésector met overheidssteun	13.036.250,00	8,94%	14.052.659,00	8,76%	18.318.000,00	10,20%	17.860.963,77	9,18%	18.988.169,26	8,86%
Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	12.013.488,00	8,23%	11.359.128,00	7,08%	11.355.445,03	6,32%	10.991.621,49	5,65%	12.499.870,03	5,83%
Valorisatie onderzoeksresultaten	47.026.233,05	32,23%	54.536.923,00	33,99%	62.948.433,54	35,06%	72.810.079,34	37,41%	75.027.555,24	34,99%
Totaal	145.894.747,05	100,00%	160.468.624,00	100,00%	179.562.350,57	100,00%	194.638.297,60	100,00%	214.428.690,06	100,00%

2.1.4.1 Contractonderzoek met de privésector

Universiteiten sluiten met organisaties en bedrijven contracten af waarin wordt vastgelegd dat de universiteit tegen een financiële tegenprestatie onderzoek uitvoert voor deze organisatie of dit bedrijf.

De middelen die rechtstreeks afkomstig zijn van de industrie en die verworven zijn door strategische onderzoekscentra (SOC's) voor het onderzoek of onderzoeksgedeelte dat wordt uitgevoerd in de met dat strategisch onderzoekscentrum geassocieerde onderzoeksgroepen van de associatie/universiteit, worden in rekening gebracht als die inkomsten gebaseerd zijn op een contract met een handelsvennootschap en er een zichtbare overhead uitbetaald wordt aan de associatie/universiteit.

De inkomsten van onderzoekscontracten onder beheer van de strategische onderzoekscentra komen ten goede aan de onderzoeksploegen van de associatie/universiteit. De overhead op deze contracten worden 50/50 verdeeld door de associatie/universiteit en het strategisch onderzoekscentrum.

De associaties/universiteiten hebben inkomsten uit 3 SOC's:

- het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT) / iMinds⁸;
- het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (IMEC);
- het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

2.1.4.1.1 iMinds

iMinds	2009	2010	2011	2012	2013
HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UA	106.648,33	108.439,98	336.825,98	335.744,50	393.624,45
UGent	3.536.417,90	4.640.411,97	5.083.017,27	5.208.396,13	6.335.753,71
UHasselt	0,00	0,00	0,00	248.752,81	434.769,87
VUB	274.324,26	742.770,74	1.230.706,92	1.011.146,80	1.600.694,84
Totaal	3.917.390,49	5.491.622,69	6.650.550,17	6.804.040,24	8.764.842,87

Het strategisch onderzoekscentrum iMinds heeft de vorm van een virtueel onderzoeksinstituut waarbij de deelnemende onderzoeksgroepen functioneren vanuit hun eigen onderzoeksinstellingen. Het centrum wil economische en maatschappelijke meerwaarde realiseren door middel van excellent onderzoek en het creëren van menselijk kapitaal in het ICT domein.

⁸ In 2012 kreeg het IBBT de nieuwe naam iMinds.

Het centrum verricht multidisciplinair onderzoek voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse overheid. Dat omvat alle technologische, juridische en sociale dimensies van de ontwikkeling van ICT oplossingen. De Vlaamse overheid investeert in multidisciplinair ICT onderzoek met als doel van Vlaanderen een toonaangevende en internationaal erkende speler te maken in de informatiemaatschappij.

Sinds 2006 heeft het centrum 47 spin-offs helpen opstarten. Hiervan werden er 8 in 2013 opgericht.

2.1.4.1.2 IMEC

IMEC	2009	2010	2011	2012	2013
HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KU Leuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UGent	1.550.507,92	6.240.151,56	5.544.732,00	1.031.705,65	1.273.332,49
UHasselt	1.028.294,43	1.443.730,42	2.067.861,00	255.806,00	285.348,00
VUB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	2.578.802,35	7.683.881,98	7.612.593,00	1.287.511,65	1.558.680,49

Het IMEC verricht onderzoek dat tot de wereldtop behoort in het domein van nano-elektronica en nanotechnologie. IMEC's onderzoek wordt toegepast in betere gezondheidszorg, slimme elektronica, hernieuwbare energie en veiliger transport.

Sinds 1986 heeft het centrum 36 spin-offs helpen opstarten. In de periode van de afgelopen beheersovereenkomst 2007-2011 is IMEC er in geslaagd 7 nieuwe spin-offs op te richten. In 2011 werd er geen nieuwe spin-off opgericht, er werden wel verschillende incubatiedossiers voorbereid. In 2012 werd 1 nieuwe spin-off opgericht en in 2013 zaten er weer een substantieel aantal spin-off projecten in de pijplijn.

2.1.4.1.3 VIB

VIB	2009	2010	2011	2012	2013
HUB-KU Brussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KU Leuven	6.109.855,00	7.154.890,00	8.297.147,00	9.184.298,94	10.424.573,16
UA	553.559,00	788.036,00	827.160,00	912.027,46	934.797,92
UGent	7.141.120,00	5.986.532,00	6.433.220,00	5.996.864,86	7.303.455,92
UHasselt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VUB	1.574.041,00	1.690.850,00	943.732,00	635.314,36	1.015.210,97
Totaal	15.378.575,00	15.620.308,00	16.501.259,00	16.728.505,62	19.678.037,97

Het VIB verricht baanbrekend onderzoek naar de basis van het leven, gezondheid en ziekte. De resultaten worden toegepast in geneeskunde, landbouw en industrie. VIB's belangrijkste doel is om met behulp van gentechnologisch onderzoek vernieuwende basiskennis over de normale en abnormale of pathologische processen in een cel, orgaan en organisme (mens, plant en micro-organisme) te verwerven.

Sinds 1997 heeft het centrum 13 spin-offs helpen opstarten, waarvan 1 in 2011 en 1 in 2013. In 2012 werd er echter geen nieuwe spin-off opgericht.

2.1.4.2 Onderzoek met de privésector met overheidssteun

Met Baekeland-mandaten wil het IWT individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Het IWT voorziet in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering. Bij het Baekeland-mandaat is enerzijds een Vlaams bedrijf betrokken dat de strategische oriëntatie bepaalt van het project en zorgt voor cofinanciering.

Anderzijds staat een Vlaamse universiteit in voor de begeleiding naar en de toekenning van een doctoraat volgens de gangbare kwaliteitsnormen.

Onderzoek met privésector met overheidssteun	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	3.000,00	0,02%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	6.655.708,00	51,06%	8.165.178,00	58,10%	9.880.797,00	53,94%	8.444.689,00	47,28%	8.994.186,00	47,37%
UA	0,00	0,00%	85.246,00	0,61%	481.706,00	2,63%	813.664,00	4,56%	1.191.285,00	6,27%
UGent	5.066.200,00	38,86%	4.584.242,00	32,62%	5.719.944,12	31,23%	5.861.963,22	32,82%	6.638.254,71	34,96%
UHasselt	120.684,00	0,93%	189.500,00	1,35%	213.871,40	1,17%	428.654,85	2,40%	220.324,56	1,16%
VUB	1.193.658,00	9,16%	1.028.493,00	7,32%	2.018.681,41	11,02%	2.311.992,70	12,94%	1.944.118,99	10,24%
Totaal	13.036.250,00	100,00%	14.052.659,00	100,00%	18.317.999,93	100,00%	17.860.963,77	100,00%	18.988.169,26	100,00%

2.1.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)

Wetenschappelijke dienstverlening omvat alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door de diensten van de universiteit of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit en die voortvloeien uit aan de universiteit aanwezige kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek of technologie. Deze prestaties worden zonder contract uitgevoerd of rangschikken zich binnen langlopende raamovereenkomsten.

Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	2.755,00	0,02%	3.500,00	0,03%	29.835,00	0,26%	500,00	0,00%	1.000,00	0,01%
KU Leuven	4.177.792,00	34,78%	3.504.992,00	30,86%	3.490.638,00	30,74%	3.716.951,00	33,82%	4.502.693,00	36,02%
UA	1.710.121,00	14,24%	2.454.201,00	21,61%	2.721.891,00	23,97%	1.995.382,00	18,15%	2.084.249,00	16,67%
UGent	6.066.189,00	50,49%	5.336.562,00	46,98%	5.072.684,95	44,67%	5.245.093,71	47,72%	5.847.833,99	46,78%
UHasselt	56.631,00	0,47%	59.873,00	0,53%	40.396,08	0,36%	33.694,78	0,31%	64.094,04	0,51%
VUB	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Totaal	12.013.488,00	100,00%	11.359.128,00	100,00%	11.355.445,03	100,00%	10.991.621,49	100,00%	12.499.870,03	100,00%

De verklaring voor het relatief lage bedrag voor wetenschappelijke dienstverlening zonder contract aan de KU Leuven is dat in principe voor elke overeenkomst een contract opgemaakt wordt, zodat de post dienstverlening zonder contract in theorie 0 EUR zou moeten bedragen. In de praktijk blijkt dit niet volledig realiseerbaar.

2.1.4.4 Valorisatie onderzoeksresultaten

Valorisatie of 'technologie' transfer is de terbeschikkingstelling van (intellectuele) eigendomsrechten op universitaire kennis door verkoop of het verlenen van de toestemming tot het gebruik ervan, aan derden (waaronder overheid en bedrijven). Op die manier wordt aan derden toegestaan deze kennis verder te ontwikkelen tot een product (in de ruimste zin van het woord) dat vervolgens wordt gecommmercialiseerd, al dan niet door dezelfde partner.

Valorisatie onderzoeksresultaten	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	45.561.587,00	96,89%	52.721.371,00	96,67%	60.041.688,00	95,38%	70.920.258,00	97,40%	72.156.037,00	96,17%
UA	6.104,50	0,01%	25.025,00	0,05%	11.164,00	0,02%	138.387,00	0,19%	108.569,00	0,14%
UGent	1.252.313,00	2,66%	1.706.365,00	3,13%	1.728.560,85	2,75%	1.426.517,30	1,96%	2.229.017,00	2,97%
UHasselt	4.117,74	0,01%	15.79,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	11.841,71	0,02%
VUB	202.110,81	0,43%	82.583,00	0,15%	1.167.020,69	1,85%	324.917,04	0,45%	522.090,53	0,70%
Totaal	47.026.233,05	100,00%	54.536.923,00	100,00%	62.948.433,54	100,00%	72.810.079,34	100,00%	75.027.555,24	100,00%

In de vorige tabel stemt het bedrag voor valorisatie van onderzoeksresultaten van de VUB niet overeen met dit opgenomen in de jaarrekening 2009. In 2009 zijn er namelijk boekingen gebeurd op code 703301 die geen valorisatie-inkomsten waren. Bijgevolg zijn deze afgetrokken van de cijfers gerapporteerd in de jaarrekening.

2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening

De financiële bijdrage van de overheid is niet de enige inkomstenbron van de universiteiten. Andere bronnen zijn o.a. de inschrijvingsgelden van studenten, de huuropbrengsten van de sociale sector, de opbrengsten van studentenrestaurants en de opbrengsten van boeken en cursussen.

Andere opbrengsten	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	1.040.481,00	0,72%	731.500,00	0,45%	580.361,00	0,37%	445.315,00	0,25%	155.452,00	0,08%
KU Leuven	57.296.888,00	39,54%	62.546.952,00	38,21%	49.718.625,00	31,55%	69.818.998,00	39,56%	79.506.551,00	39,58%
UA	25.239.204,15	17,42%	27.816.276,00	16,99%	30.407.630,00	19,30%	29.181.893,00	16,54%	31.546.433,00	15,70%
UGent	40.078.767,00	27,66%	42.883.779,00	26,20%	47.099.589,55	29,89%	47.929.196,85	27,16%	59.485.477,79	29,61%
UHasselt	7.253.054,18	5,01%	9.340.728,00	5,71%	8.685.175,24	5,51%	9.238.629,95	5,23%	10.219.600,63	5,09%
VUB	13.998.516,00	9,66%	20.389.729,48	12,45%	21.084.407,37	13,38%	19.865.484,34	11,26%	19.982.900,46	9,95%
Totaal	144.906.910,33	100,00%	163.708.964,48	100,00%	157.575.788,16	100,00%	176.479.517,14	100,00%	200.896.414,88	100,00%

2.2 Giften, schenkingen en legaten

De universiteiten kunnen naast de 4 geldstromen en de andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening ook uit andere bronnen middelen aantrekken voor de financiering van onderwijs en onderzoek. Dit kan door middel van externe fondsenwerving.

Externe fondsenwerving met fiscale voordelen voor de schenker kan gebeuren onder de vorm van een gift. De universiteiten kunnen zowel roerende als onroerende giften aanvaarden en zowel bestemde als onbestemde giften. Leerstoelen in het kader van onderwijs en/of onderzoek die gefinancierd worden door een extern organisme worden beschouwd als een bestemde gift.

Personen, verenigingen of bedrijven kunnen bij middel van een schenking leergangen steunen. Leergangen hebben tot doel de universiteit de mogelijkheid te bieden – naast haar reguliere onderwijs – bepaalde thema's in haar onderwijsaanbod te belichten die vanuit wetenschappelijk, filosofisch of maatschappelijk oogpunt belangrijk zijn. Het initiatief tot organisatie van een leergang kan uitgaan van de schenker zelf of van de universiteit die de potentiële schenker benadert.

Giften, schenkingen en legaten	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
KU Leuven	9.228.756,00	71,20%	9.518.740,00	75,12%	9.230.502,00	80,85%	9.490.552,00	72,79%	11.621.476,00	81,91%
UA	546.151,00	4,21%	1.437.493,00	11,34%	786.450,00	6,89%	1.682.754,00	12,91%	754.256,00	5,32%
UGent	900,00	0,01%	0,00	0,00%	840,00	0,01%	80.132,71	0,61%	0,00	0,00%
UHasselt	1.091.901,00	8,42%	173.149,00	1,37%	252.195,69	2,21%	97.800,68	0,75%	299.809,69	2,11%
VUB	2.094.452,00	16,16%	1.541.790,44	12,17%	1.146.430,85	10,04%	1.686.442,34	12,94%	1.512.956,29	10,66%
Totaal	12.962.160,00	100,00%	12.671.172,44	100,00%	11.416.418,54	100,00%	13.037.681,73	100,00%	14.188.497,98	100,00%

Op de vorige bladzijden werden de inkomsten die de universiteiten genereren, geanalyseerd op basis van de verschillende onderdelen waaruit een bepaalde geldstroom theoretisch is samengesteld.

In de praktijk stellen we vast dat deze theoretische cijfers niet zo maar reconcilieerbaar zijn met de cijfers in de globale resultatenrekeningen van 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013 van de instellingen. De universiteiten splitsen bepaalde inkomstenbronnen op over verschillende posten in functie van de plaats waar de uitgaven gebeuren. Daarenboven worden niet alle inkomstenbronnen door de universiteiten op dezelfde wijze geboekt.

Hieronder vindt u een niet-exhaustieve lijst van voorbeelden:

– **Vormingsfonds:**

Een universiteit brengt de middelen voor het vormingsfonds onder in afdeling I bij de werkingsuitkeringen, een andere in afdeling I onder 'Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en een derde boekt dit in afdeling V, etc...

– **BOF:**

Een universiteit boekt bij het BOF ook een dotatie van de Nationale Bank.

– **Valorisatie onderzoeksresultaten:**

Bij één universiteit stemt het bedrag voor de valorisatie van onderzoeksresultaten in het bovenstaand overzicht niet overeen met dit opgenomen in de jaarrekening 2009. In 2009 zijn er boekingen gebeurd op code 703301 die geen valorisatie-inkomsten waren.

3 Evolutie van de geldstromen van 2009 tot 2013

De basisfinanciering vanwege de overheid zorgt ervoor dat de universiteiten hun onderwijsopdracht kunnen uitvoeren. Naast deze onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten echter een grote focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De financiering van het onderzoek aan de universiteiten gebeurt voornamelijk via de tweede, derde en vierde geldstroom.

Omdat de resultaten van onderzoek nuttig zijn voor de samenleving is in 2000 als onderdeel van de **Strategie van Lissabon** op EU-niveau afgesproken om minimaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) van de EU aan Research and Development (R&D) te besteden. Deze afspraak staat bekend als de **Barcelona-norm**. Ondanks de verminderde budgettaire mogelijkheden wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om deze norm te bereiken. De Vlaamse overheid heeft echter enkel rechtstreeks invloed op de 1% norm aan publieke financiering. De 1% norm is geen doel op zich maar wel een hefboom en een sturend instrument om de beleidsdoelstellingen te bereiken. Het doel is de publieke financiering gericht aan te wenden als hefboom om de gewenste 2% private financiering te bereiken.

Ondanks het feit dat de Vlaamse budgetten voor O&O de voorbije jaren stelselmatig werden verhoogd, blijft Vlaanderen nog steeds een eind verwijderd van de 3%-norm. De inspanningen en het gehaalde niveau van de best presterende landen en regio's van de EU liggen substantieel hoger.

Het halen van deze 3%-norm is heel belangrijk om de kenniseconomie gestalte te geven. Alleen mogen we niet vergeten dat deze norm een pure inputnorm is. Die norm bepaalt immers enkel hoeveel middelen we in O&O moeten investeren, maar zegt niets over de opbrengst die we uit die middelen mogen verwachten.

Onderzoekers proberen steeds meer hun onderzoek te commercialiseren. Technologie Transfer helpt academische onderzoeksresultaten te valoriseren en er een rendabel product van te maken. De oprichting van een spin-off is de ultieme bekroning.

Strategische onderzoekscentra stuiten vaak op de moeilijkheid om kapitaal te vinden voor de opstart van spin-offs. De Vlaamse overheid besliste om hen hierbij te ondersteunen. In 2011 trad het "Spin-off Financieringsinstrument" (SOFI) in werking. SOFI beschikt over een initieel budget van 10 miljoen EUR. De rechtstreekse investeringen bedragen ten hoogste één miljoen EUR per spin-off over een periode van twaalf maanden. Dit initiatief van Vlaams minister voor Innovatie Ingrid Lieten wordt beheerd door PMV, een zelfstandige investeringsmaatschappij.

De overheid moet ervoor zorgen dat er een aantrekkelijk kader is voor de bedrijven om te investeren in O&O met o.a. een goed uitgebouwd en efficiënt subsidie-instrumentarium en een eenvoudige regelgeving. Ook de aanwezigheid van mensen en kennis is zeer belangrijk: goed opgeleide mensen, uitmuntende universiteiten en onderzoekscentra.

Wat hieronder volgt is een poging tot evaluatie van de financiële inspanningen die werden geleverd van 2009 tot 2013 om het onderzoek te bevorderen.

3.1 Globale evolutie van de geldstromen van 2009 tot 2013

Onderstaande tabel geeft zowel een horizontaal overzicht van de verschillende geldstromen van boekjaar 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013 als een verticaal overzicht per boekjaar.

Geldstromen	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Eerste geldstroom	754.981.752,86	53,47%	763.388.609,99	53,11%	778.765.941,25	51,72%	790.154.224,63	50,14%	812.334.480,81	50,18%
Tweede geldstroom	238.014.412,27	16,86%	237.337.685,56	16,51%	261.532.622,05	17,37%	276.016.000,93	17,51%	283.151.082,25	17,49%
Derde geldstroom	273.059.314,00	19,34%	276.050.247,58	19,21%	285.753.840,69	18,98%	315.169.223,13	20,00%	308.866.581,74	19,08%
Vierde geldstroom	145.894.747,05	10,33%	160.468.624,00	11,17%	179.562.350,57	11,93%	194.638.297,60	12,35%	214.428.690,06	13,25%
Totaal	1.411.950.226,18	100,00%	1.437.245.167,13	100,00%	1.505.614.754,56	100,00%	1.575.977.746,29	100,00%	1.618.780.834,86	100,00%

In 2013 ligt de som van de verschillende geldstromen waaruit de universiteiten hun inkomsten genereren 14,65% hoger dan in 2009. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 206.830.608,68 EUR.

3.1.1 Horizontale analyse

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom) is in 2013 met 7,60% gestegen ten opzichte van 2009. We spreken hier over een toename met 57.352.727,95 EUR.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) zijn in 2013 significant gestegen met 18,96% ten opzichte van 2009. Dit is een meeropbrengst van 45.136.669,98 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) is er in boekjaar 2013 een meeropbrengst van 13,11% ten opzichte van boekjaar 2009. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 35.807.267,74 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is de meeropbrengst het grootst met 46,97% ten opzichte van 2009. We spreken hier over een toename met 68.533.943,01 EUR.

Uit deze cijfers blijkt dat er van 2009 tot 2013 een substantiële toename is van de onderzoeksinkomsten en een achterblijven van de basisfinanciering. De inkomsten verkregen vanuit de vierde geldstroom stijgen het snelst.

3.1.2 Verticale analyse

Wanneer we het gemiddelde nemen van 2009 tot 2013 dan genereren de universiteiten 51,72% van hun middelen uit de eerste geldstroom, 17,15% uit de tweede, 19,32% uit de derde en 11,81% uit de vierde geldstroom.

Bij vergelijking van de procentuele verhoudingen tussen de geldstromen per boekjaar stellen we jaarlijks een procentuele daling vast van de eerste geldstroom ten voordele van de vierde geldstroom die procentueel gezien elk jaar toeneemt.

3.2 Evolutie van de onderdelen van de geldstromen van 2009 tot 2013

3.2.1 Eerste geldstroom

Eerste geldstroom (eenheden euro)

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen in 2013 met 7,54% of 53.080.201,64 EUR gestegen ten opzichte van 2009. De DGOS uitkeringen daarentegen zijn in boekjaar 2013 gedaald met 9,20% of 335.307,75 EUR in vergelijking met boekjaar 2009.

In 2013 vertonen de investeringsuitkeringen een toename met 4,53% of 1.220.000,00 EUR ten opzichte van 2009. De sociale toelagen zijn in die periode met 4,16% of 651.929,99 EUR gestegen.

De andere overheidstoelagen en subsidies kennen in 2013 een toename met 54,72% of 2.735.904,07 EUR ten opzichte van 2009.

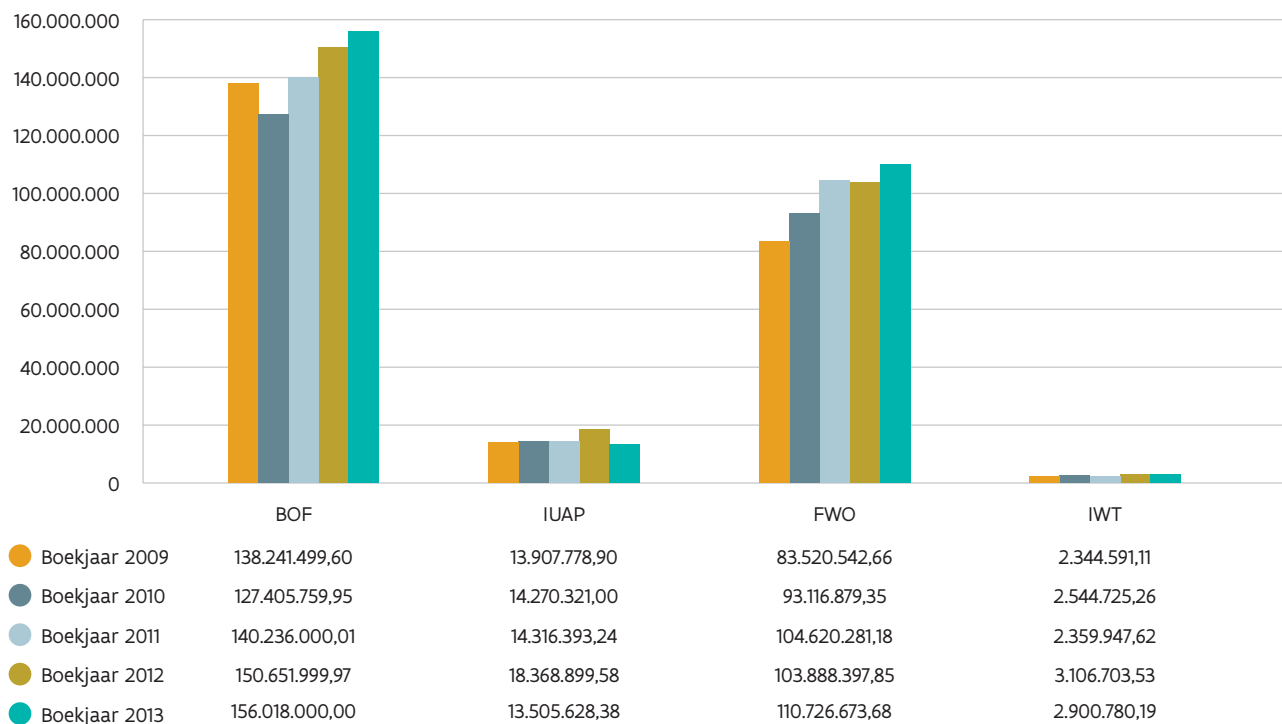
Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de eerste geldstroom met 57.352.727,95 EUR van 2009 tot 2013 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die eerste geldstroom.

Evolutie eerste geldstroom 2009-2013	Absoluut	Procentueel
Werkingsuitkeringen	53.080.201,64	92,55%
Uitkeringen DGOS	-335.307,75	-0,58%
Investeringsuitkeringen	1.220.000,00	2,13%
Sociale toelagen	651.929,99	1,14%
Andere overheidstoelagen en subsidies	2.735.904,07	4,77%
Totaal	57.352.727,95	100,00%

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen voor 92,55% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de andere overheidstoelagen en subsidies met 4,77%, de investeringsuitkeringen met 2,13% en de sociale toelagen met 1,14%. De DGOS uitkeringen zorgen echter voor een daling met 0,58%.

3.2.2 Tweede geldstroom

Tweede geldstroom (eenheden euro)

Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten in 2013 met 12,86% of 17.776.500,40 EUR gestegen ten opzichte van 2009. Een procentuele daling doet zich voor bij de IUAP-inkomsten. Deze vertonen in 2013 een minopbrengst van 2,89% of 402.150,52 EUR ten opzichte van 2009.

De FWO-inkomsten zijn zowel procentueel als in absolute cijfers het meest gestegen. Boekjaar 2013 toont een meeropbrengst van 32,57% ten opzichte van boekjaar 2009. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 27.206.131,02 EUR. De IWT-inkomsten zijn gestegen met 23,72% of 556.189,08 EUR.

Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de tweede geldstroom met 45.136.669,98 EUR van 2009 tot 2013 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die tweede geldstroom:

Evolutie tweede geldstroom 2009-2013	Absoluut	Procentueel
BOF	17.776.500,40	39,38%
IUAP	-402.150,52	-0,89%
FWO	27.206.131,02	60,28%
IWT	556.189,08	1,23%
Totaal	45.136.669,98	100,00%

Binnen de tweede geldstroom zijn de FWO-inkomsten voor 60,28% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de BOF-inkomsten met 39,38% en de IWT-inkomsten met 1,23%. De IUAP-inkomsten zorgen voor een daling met 0,89%.

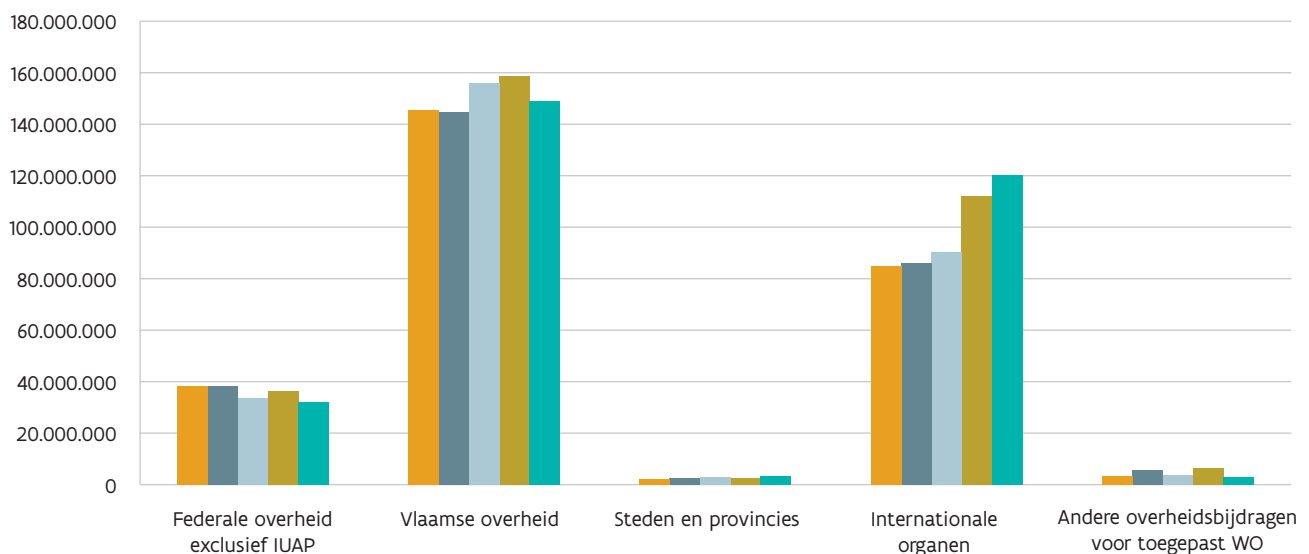
De recente verhoging van publieke middelen voor wetenschappelijk onderzoek doet slechts voor een stuk de besparingen van de vorige jaren teniet. Het lijkt onwaarschijnlijk dat we de komende jaren substantiële budgetverhogingen mogen verwachten. Ingeval van minder middelen kan men de kennisproductie verhogen door concurrentie. Wanneer er geen middelen bijkomen, moeten de universiteiten concurreren voor de bestaande middelen. In 2008 voerde de minister van Onderwijs en Vorming een nieuw financieringsmodel in dat ervoor zorgt dat de universiteiten voor hun inkomsten met elkaar in concurrentie moeten gaan op het vlak van wetenschappelijke output en studentenaantallen.

Indien men echter met outputfinanciering gaat werken bestaat het gevaar dat kritisch onderzoek, langetermijnprojecten of maatschappelijk relevant onderzoek ondergeschikt wordt aan onderzoek dat snel rendeert.

De kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek kan in gevaar komen wanneer ze op louter kwantitatieve wijze gemeten wordt en wanneer ze vernaauwd wordt tot het aantal internationale publicaties.

3.2.3 Derde geldstroom

Derde geldstroom (eenheden euro)

Boekjaar 2009	38.035.178,00	145.356.365,00	1.843.537,00	84.764.109,00	3.060.125,00
Boekjaar 2010	38.216.012,91	144.650.610,00	2.221.162,67	85.758.521,00	5.203.941,00
Boekjaar 2011	33.536.741,94	155.839.639,00	2.594.462,75	90.304.736,00	3.478.261,00
Boekjaar 2012	35.981.957,75	158.520.207,00	2.454.421,38	112.051.875,00	6.160.762,00
Boekjaar 2013	32.252.406,86	149.678.720,19	3.301.347,48	120.438.275,32	3.195.831,89

De middelen vanuit de federale overheid exclusief IUAP zijn in 2013 met 15,20% of 5.782.771,14 EUR gedaald ten opzichte van 2009. De middelen vanuit de Vlaamse overheid zijn met 2,97% of 4.322.355,19 EUR toegenomen. Binnen de derde geldstroom stijgen de middelen van steden en provincies procentueel gezien het meest met 79,08% of 1.457.810,48 EUR. De middelen vanuit de internationale organen zijn substantieel toegenomen met 42,09% of 35.674.166,32 EUR. De andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn 4,43% gestegen met 135.706,89 EUR.

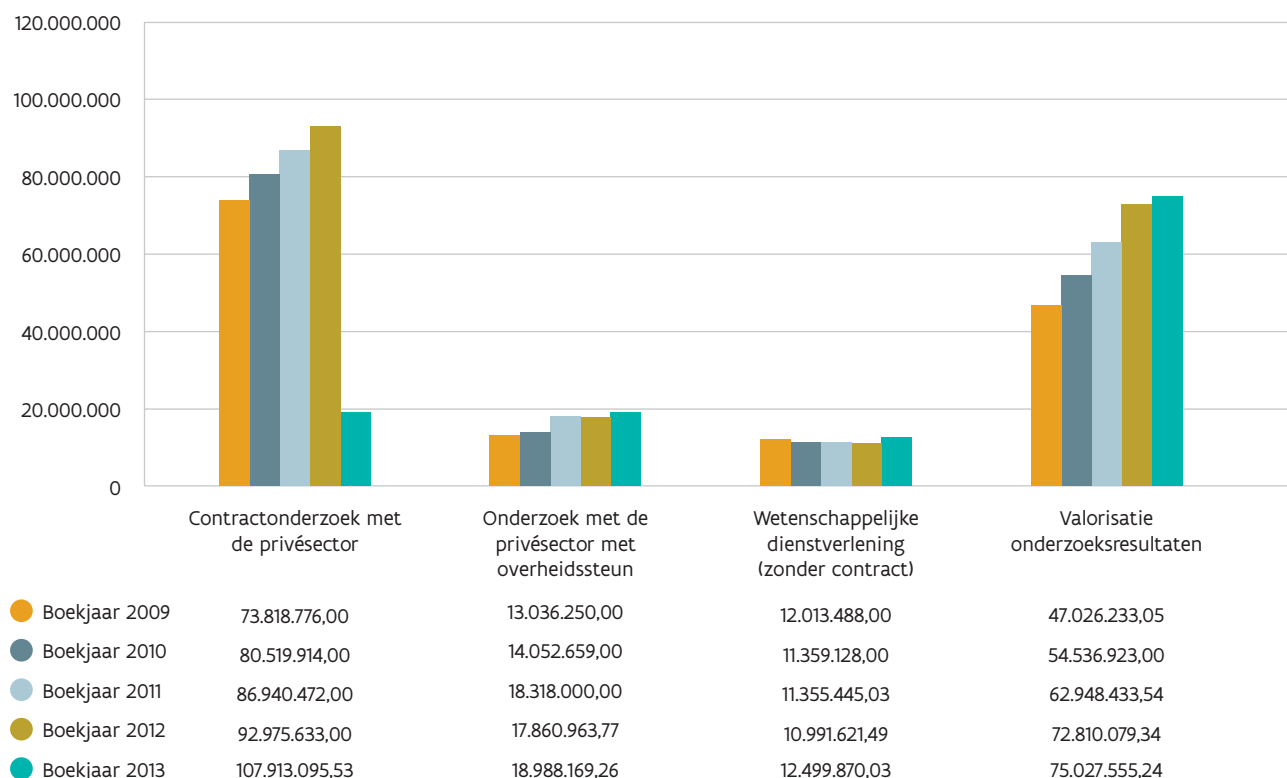
Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de derde geldstroom met 35.807.267,74 EUR van 2009 tot 2013 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die derde geldstroom:

Evolutie derde geldstroom 2009-2013	Absoluut	Procentueel
Federale overheid exclusief IUAP	-5.782.771,14	-16,15%
Vlaamse overheid	4.322.355,19	12,07%
Steden en provincies	1.457.810,48	4,07%
Internationale organen	35.674.166,32	99,63%
Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	135.706,89	0,38%
Totaal	35.807.267,74	100,00%

Binnen de derde geldstroom zijn de internationale organen met 99,63% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de Vlaamse overheid met 12,07%, de steden en provincies met 4,07% en de andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek met 0,38%. De federale overheid exclusief IUAP zorgt voor een daling met 16,15%.

3.2.4 Vierde geldstroom

Vierde geldstroom (eenheden euro)

Binnen de vierde geldstroom zorgt het contractonderzoek met de privésector tussen 2009 en 2013 voor een toename van de middelen met 46,19% of niet minder dan 34.094.319,53 EUR. Het onderzoek met de privésector met overheidssteun levert 45,66% meer middelen op maar in een absoluut cijfer vertaald is dit slechts 5.951.919,26 EUR. De inkomsten uit wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) stijgen met 4,05% of 486.382,03 EUR. De valorisatie van onderzoeksresultaten neemt substantieel toe met 59,54% of 28.001.322,19 EUR.

Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de vierde geldstroom met 68.533.943,01 EUR van 2009 tot 2013 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die vierde geldstroom:

Evolutie vierde geldstroom 2009-2013	Absoluut	Procentueel
Contractonderzoek met de privésector	34.094.319,53	49,75%
Onderzoek met de privésector met overheidssteun	5.951.919,26	8,68%
Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	486.382,03	0,71%
Valorisatie onderzoeksresultaten	28.001.322,19	40,86%
Totaal	68.533.943,01	100,00%

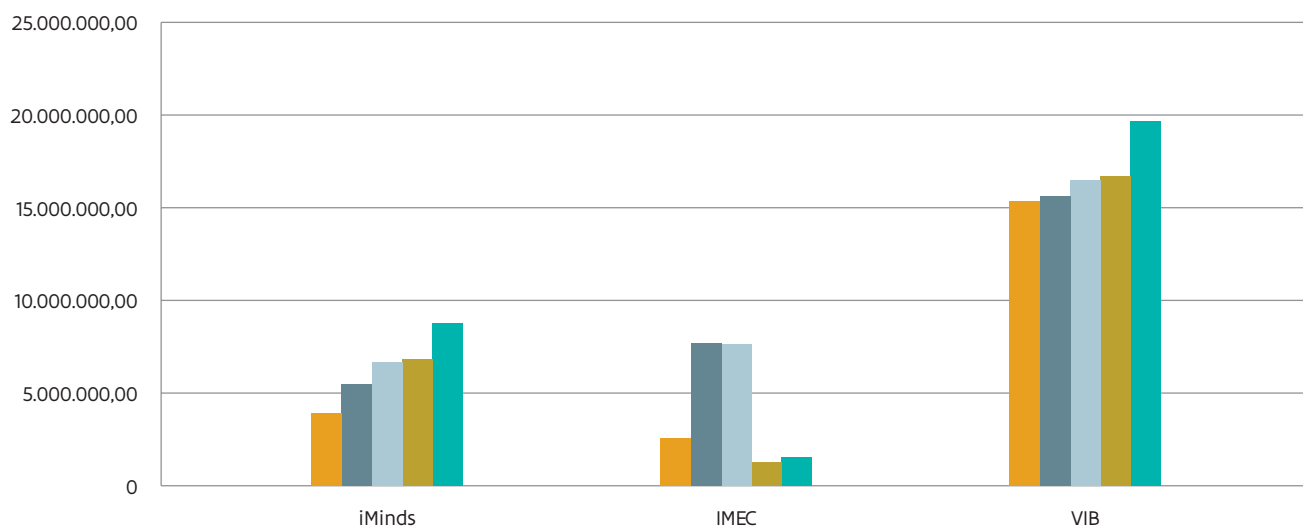
Binnen de vierde geldstroom is het contractonderzoek met de privésector met 49,75% verantwoordelijk voor een stijging van de middelen, gevolgd door de valorisatie van onderzoeksresultaten met 40,86%, het onderzoek met de privésector met overheidssteun met 8,68% en ten slotte de wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) met 0,71%.

Doordat de stijging van de publieke middelen de financieringsbehoefte niet volgt, zijn de universiteiten in toenemende mate afhankelijk van fondsen uit de privésector. Wanneer er echter te veel onderzoek wordt besteld en betaald door de industrie roept dit vragen op over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Het gevaar bestaat dat er amper onderzoek wordt verricht dat niet nuttig is voor de privé-onderneming en zeker geen onderzoek dat tegen hun belangen ingaat.

Binnen het contractonderzoek met de privésector spelen de strategische onderzoekscentra een belangrijke rol.

SOC's	2009	2010	2011	2012	2013
iMinds	3.917.390,49	5.491.622,69	6.650.550,17	6.804.040,24	8.764.842,87
IMEC	2.578.802,35	7.683.881,98	7.612.593,00	1.287.511,65	1.558.680,49
VIB	15.378.575,00	15.620.308,00	16.501.259,00	16.728.505,62	19.678.037,97
Totaal	21.874.767,84	28.795.812,67	30.764.402,17	24.820.057,51	30.001.561,33

Strategische onderzoekscentra (eenheden euro)

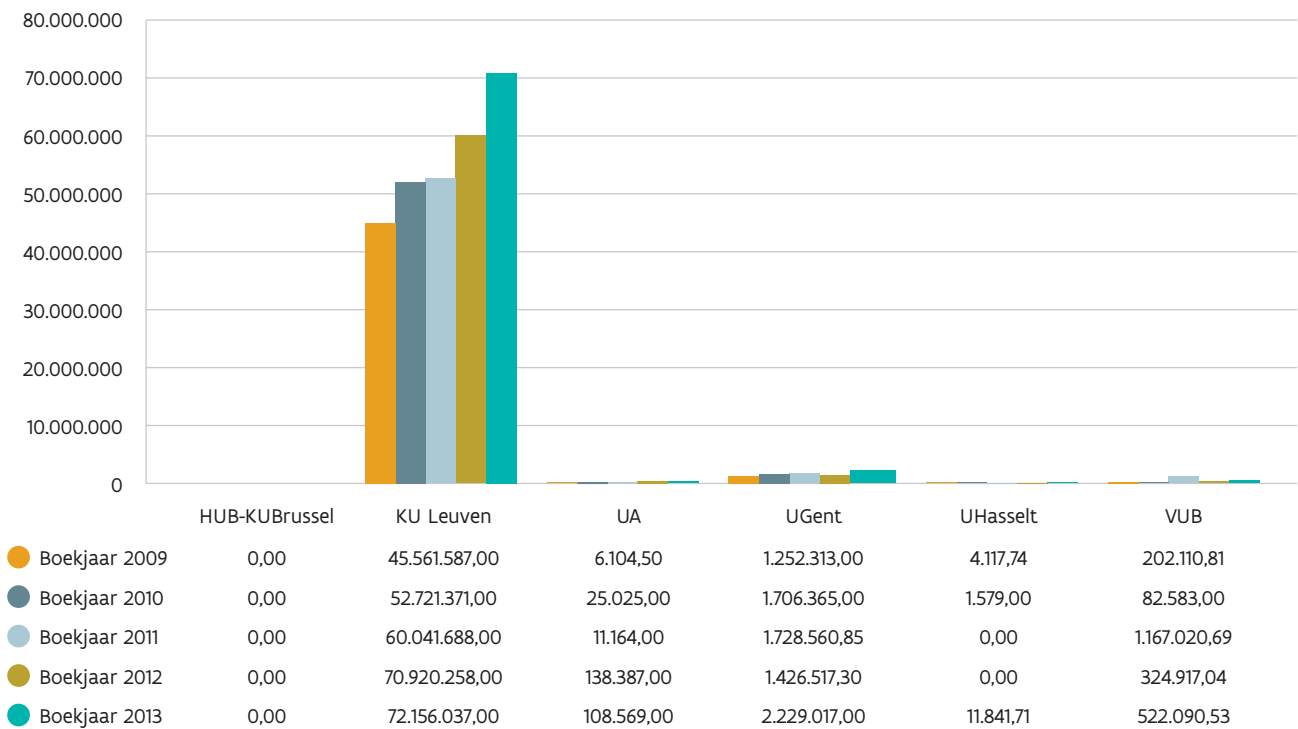

Boekjaar 2009	3.917.390,49	2.578.802,35	15.378.575,00
Boekjaar 2010	5.491.622,69	7.683.881,98	15.620.308,00
Boekjaar 2011	6.650.550,17	7.612.593,00	16.501.259,00
Boekjaar 2012	6.804.040,24	1.287.511,65	16.728.505,62
Boekjaar 2013	8.764.842,87	1.558.680,49	19.678.037,97

De inkomsten die de universiteiten genereren uit de drie strategische onderzoekscentra zijn in 2013 gestegen met 37,15% t.o.v. 2009. In een absoluut cijfer betekent dit een stijging met 8.126.793,49 EUR.

De inkomsten uit valorisatie zijn zeer volatiel omdat ze voortvloeien uit licenties en octrooien. In een ongunstig economisch klimaat wachten bedrijven met investeringen en besteden ze ook minder onderzoek uit.

Valorisatie onderzoeksresultaten (eenheden euro)

De academische sector heeft duidelijk een positieve evolutie doorgemaakt wat de valorisatie van onderzoeksresultaten betreft voor de verschillende universiteiten samen.

4 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de universiteiten

4.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van 6 universiteiten (+ 2 bijzondere universitaire instituten).

De geaggregeerde resultatenrekening (globaal en per afdeling) werd opgesteld conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningenstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Het boekjaar 2013 is het zesde jaar waarin dit nieuwe boekhoudbesluit van toepassing is. Dit maakt het mogelijk om een vergelijking te maken van de geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening met deze van de voorgaande boekjaren. De reël geboekte cijfers van 2013 zullen daarenboven ook vergeleken worden met de begrote bedragen voor het boekjaar 2013.

De hiernavolgende bespreking zal zowel een horizontale als een verticale analyse bevatten.

Op basis van deze analyse worden er per universiteit een aantal financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de universiteiten toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

4.2 Geaggregeerde resultatenrekening (globaal)

Resultatenrekening

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR								
Resultatenrekening (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	1.605.619.282	1.675.742.917	1.730.515.868	1.799.070.789	1.922.960.362	1.867.576.739
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.538.300.907	1.576.030.036	1.640.500.332	1.745.740.909	1.813.089.299	1.765.916.163	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	735.771.638	738.656.565	755.867.921	783.330.269	805.638.930	821.434.748	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	684.449.619	686.812.760	703.395.170	730.464.041	749.785.799		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	3.642.779	3.859.157	3.658.809	3.682.137	3.333.269		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	26.921.000	26.921.000	26.921.000	27.589.000	28.140.490		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	15.758.262	15.637.686	16.070.571	16.327.925	16.643.489		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	4.999.979	5.425.962	5.822.371	5.267.166	7.735.883		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	238.221.923	237.337.686	261.740.432	276.123.601	283.258.682	275.450.791	
A.2.1 BOF	7010	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600	156.125.600		
A.2.2 IUAP	7011	13.907.779	14.270.321	14.316.393	18.368.900	13.505.628		
A.2.3 FWO	7012	83.520.543	93.116.879	104.620.281	103.888.398	110.726.674		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	2.344.591	2.544.725	2.359.948	3.106.703	2.900.780		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	273.059.313	276.050.249	285.753.840	315.169.224	308.866.582	305.194.491	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	38.035.178	38.216.013	33.536.742	35.981.958	32.252.407		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	145.356.365	144.650.610	155.839.639	158.520.207	149.678.720		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	52.989.439	48.717.553	42.946.915	46.898.931	50.124.202		
A.3.2.2 IWT	70211	35.477.815	44.659.080	55.016.588	41.420.508	41.535.691		
A.3.2.3 IOF	70212	16.167.652	16.069.848	16.474.077	19.329.394	19.446.770		

A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	34.764.523	28.362.655	30.619.450	37.221.988	32.021.708		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	5.956.935	6.841.474	10.782.609	13.649.387	6.550.349		
A.3.3 Steden en provincies	7022	1.843.537	2.221.163	2.594.463	2.454.421	3.301.347		
A.3.4 Internationale organen	7023	84.764.109	85.758.522	90.304.736	112.051.875	120.438.275		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	78.332.235	79.436.856	83.149.410	105.921.938	114.122.755		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	5.991.972	5.658.860	6.319.888	5.391.900	6.573.793		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	439.902	662.806	835.438	738.037	(258.273)		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	3.060.125	5.203.941	3.478.261	6.160.762	3.195.832		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	146.341.123	160.276.573	179.562.351	194.638.298	214.428.690	182.072.764	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	73.818.776	80.519.914	86.940.472	92.975.633	107.913.096		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	45.485.152	28.276.916	35.491.158	37.127.662	43.058.085		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	28.333.625	52.242.999	51.449.314	55.847.971	64.855.010		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	24.724.992	47.468.965	48.634.950	52.715.675	62.693.578		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	97.272	37.167		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	3.365.872	4.221.297	2.317.843	2.699.352	1.966.058		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	242.761	552.737	496.521	335.672	158.207		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	13.036.250	14.052.659	18.318.000	17.860.964	18.988.169		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	12.013.488	11.359.128	11.355.445	10.991.621	12.499.870		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	47.472.608	54.344.872	62.948.434	72.810.079	75.027.555		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	144.906.910	163.708.964	157.575.788	176.479.517	200.896.415	181.763.369	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	37.252.699	41.605.496	44.770.786	47.120.243	57.627.873		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	11.373.710	17.035.307	17.463.435	17.151.263	19.215.548		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	13.866.132	14.659.404	16.554.552	18.663.516	20.596.696		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	7.536.380	7.624.979	7.711.547	8.038.597	7.691.310		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	2.201.292	2.042.505	2.447.924	2.698.411	2.799.907		
A.5.6 Andere	7045	72.676.697	80.741.273	68.627.544	82.807.486	92.965.081		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)	5.010.000	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	12.961.261	12.671.173	11.416.419	13.037.682	14.188.498	11.189.518	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	70.553.635	80.989.195	81.470.444	90.183.840	101.505.540	85.461.058	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(1.561.484.642)	(1.620.005.063)	(1.658.471.062)	(1.783.384.595)	(1.899.117.637)	(1.846.840.489)
A. Aankopen goederen	60	29.608.964	22.182.114	22.006.552	26.787.841	19.212.896	36.375.988	
B. Diensten en diverse goederen	61	425.022.402	441.120.049	445.532.777	481.857.615	501.482.143	498.096.303	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	974.291.403	1.032.402.557	1.077.534.169	1.125.411.897	1.194.797.455	1.183.733.318	
C.1 ZAP	620	251.613.629	252.989.114	267.519.660	280.562.391	290.492.276	298.716.056	
C.2 AAP	621	170.352.439	178.717.322	185.195.111	187.566.225	196.698.391	212.874.602	
C.3 ATP	622	258.463.753	272.123.683	279.087.057	297.123.780	310.962.126	323.376.756	
C.4 Gastprofessoren	623	5.521.571	6.051.596	6.020.078	7.043.461	7.283.483	6.225.918	
C.5 Contractueel AP	624	87.627.875	97.981.084	99.393.197	102.729.786	113.469.481	95.902.873	
C.6 Contractueel ATP	625	88.398.723	93.547.060	96.478.088	98.217.078	107.043.066	90.591.193	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	112.313.413	130.992.700	143.840.979	152.169.174	168.848.632	156.045.921	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	91.852.902	97.707.045	108.453.180	118.153.948	124.272.698	123.077.506	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	(534.034)	1.603.556	(124.037)	(111.312)	76.572	337.000	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	31.746.322	14.676.297	(5.767.052)	14.939.160	36.745.144	(4.505.300)	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	9.496.684	10.313.445	10.835.474	16.345.445	22.530.730	9.725.674	

III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	44.134.640	55.737.854	72.044.806	15.686.193	23.842.724	20.736.251
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0
IV. Financiële opbrengsten		75	42.199.274	49.013.904	49.736.574	59.003.123	54.308.217	40.039.361
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	265.773	76.255	30.980	13.099	951.830	3.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	25.660.948	22.039.089	29.399.168	29.608.292	24.454.929	31.507.000
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	16.272.553	26.898.560	20.306.426	29.381.732	28.901.458	8.529.361
V. Financiële kosten	(-)	65	26.065.504	(931.887)	(22.332.182)	10.644.810	(4.229.367)	1.100.410
Kosten van schulden		650	1.943.629	2.954.534	1.911.972	1.784.356	1.601.101	2.205.429
Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(38.625.652)	(7.138.040)	13.080.939	(16.386.214)	(519.001)	(4.943.000)
Andere financiële kosten		652/9	10.616.519	5.115.393	7.339.271	3.957.048	3.147.267	1.637.161
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	112.399.417	103.819.871	99.449.198	85.334.126	73.921.574	61.876.022
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	10.143.496	13.616.203	8.699.940	7.327.978	8.072.532	8.822.500
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	1.969.100	0	1.522.512	622.405	53.442	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	589.693	388.687	676.050	1.212.062	594.383	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	1.000.000
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	1.249.644	4.171.742	3.429.055	(25.528)	1.620.622	422.500
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	6.335.058	9.055.774	3.072.324	5.519.039	5.804.086	7.400.000
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	(3.183.078)	(22.234.380)	(11.300.618)	(26.924.358)	(5.373.360)	(8.975.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa immateriële en materiële vaste activa		660	34.259	18.281.434	55.503	568.537	149.506	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	3.148.322	2.026.169	2.631.939	2.296.394	1.814.319	1.475.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	1.629.780	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	497	296.996	3.845	663.667	80.497	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	8.609.331	23.395.759	3.329.037	7.500.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		165.029.365	205.173.687	204.688.570	226.162.648	239.273.979	204.122.107
A. Verrekeningen			72.657.815	79.391.883	90.386.886	99.977.841	99.205.742	80.870.878
B. Overschrijvingen			92.371.550	125.781.804	114.301.683	126.184.807	140.068.237	123.251.228
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(165.029.366)	(205.173.691)	(204.688.568)	(226.162.648)	(239.273.976)	(204.122.356)
A. Verrekeningen			72.657.794	79.483.464	90.333.232	100.062.729	99.153.423	80.870.877
B. Overschrijvingen			92.371.572	125.690.227	114.355.335	126.099.919	140.120.552	123.251.479
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	119.359.834	95.201.691	96.848.522	65.737.747	76.620.749	61.723.273
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

Resultaatverwerking

Resultaatverwerking (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
A. Te bestemmen overschot (te verwerken tekort)		1.466.801.860	497.656.332	191.468.847	135.718.190	117.738.281
1. Overschot van het boekjaar	70/66	119.359.834	109.991.839	96.848.522	80.174.968	77.371.749
2. Tekort van het boekjaar	66/70	0	(14.790.148)	0	(14.437.221)	(751.000)
3. Overgedragen overschot van het vorige boekjaar	790	1.347.442.026	402.454.641	94.620.325	69.980.443	41.117.532
4. Overgedragen tekort van het vorige boekjaar	690	0	0	0	0	0
B. Onttrekking aan de eigen middelen (+)		139.986.291	104.402.363	50.406.256	58.640.445	38.873.602
1. Aan het gevormd vermogen	791	138.872.232	2.965.433	5.630.693	2.407.204	375.684
2. Aan de aangelegde fondsen	792	1.114.060	101.436.930	44.775.563	56.233.241	38.497.918
C. Toevoeging aan de eigen middelen (-)		(946.962.229)	(507.438.381)	(153.391.456)	(167.678.322)	(104.419.391)
1. Aan het gevormd vermogen	691	0	0	0	0	0
2. Aan de aangelegde fondsen	692	946.962.229	507.438.381	153.391.456	167.678.322	104.419.391
D. Over te dragen overschot (tekort)	693/793	659.825.923	94.620.315	88.483.647	26.680.314	52.192.492

4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten

4.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfsopbrengsten evolueerden in de periode 2012 en 2013. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.799.070.789	1.922.960.362	+ 123.889.573	+ 6,89%
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.745.740.909	1.813.089.299	+ 67.348.390	+ 3,86%
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(49.891.642)	(5.822.975)	+ 44.068.667	+ 88,33%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	13.037.682	14.188.498	+ 1.150.816	+ 8,83%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	90.183.840	101.505.540	+ 11.321.699	+ 12,55%

In 2013 liggen de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 6,89% hoger dan in 2012. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 123.889.573 EUR. De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening kennen de grootste absolute groei.

4.2.1.1.1 Rubriek “opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening worden in de onderstaande tabel weergegeven in een aantal subrubrieken per geldstroom.

Evolutie opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.745.740.909	1.813.089.299	+ 67.348.390	+ 3,86%
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering	700	783.330.269	805.638.930	+ 22.308.661	+ 2,85%
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek	701	276.123.601	283.258.682	+ 7.135.082	+ 2,58%
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek	702	315.169.224	308.866.582	- 6.302.642	- 2,00%
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening	703	194.638.298	214.428.690	+ 19.790.393	+ 10,17%
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	176.479.517	200.896.415	+ 24.416.898	+ 13,84%

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom) stijgt in 2013 met 2,85% of 22.308.661 EUR ten opzichte van 2012.

Ondanks het feit dat er in 2013 een daling is van de IUAP- en IWT-gelden stijgen de overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) in 2013 met 2,58% of 7.135.082 EUR. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een sterke stijging van de FWO-gelden met 6,58% of 6.838.276 EUR. Hoewel er in 2013 geen bijkomende middelen werden toegekend stijgen ook de BOF-gelden met 3,56% of 5.366.000 EUR. In absolute cijfers is de stijging binnen de BOF-gelden het grootst bij de BOF-toelage met 4.022.000 EUR, gevolgd door een stijging van de BOF-ZAP-gelden met 979.000 EUR, de Methusalem-gelden met 285.000 EUR en ten slotte de tenure-track-gelden met 80.000 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) zien we een minopbrengst van 2,00%. In absolute cijfers omgezet spreken we hier over een afname van 6.302.642 EUR. De inbreng van steden en provincies en de internationale organen stijgt maar de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap daalt aanzienlijk met 8.841.487 EUR, gevolgd door die van de Federale Overheid exclusief IUAP met 3.729.551 EUR en de andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek met 2.964.930 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is er een meeropbrengst van 10,17% of 19.790.393 EUR. Opvallend is hier de sterke stijging van het 'contractonderzoek vennootschappen' met 16,13% of 9.007.039 EUR, gevolgd door 'contractonderzoek - non profit organisaties' met 15,97% of 5.930.423 EUR. De 'valorisatie onderzoeksresultaten' stijgt slechts met 3,05% of 2.217.476 EUR.

De andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening stijgen in 2013 met 13,84% of 24.416.898 EUR. De reguliere inschrijvingsgelden stijgen hier het meest met 22,30% of 10.507.630 EUR.

4.2.1.1.2 Rubriek "waardewijzigingen projecten in uitvoering" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

De rubriek "waardewijzigingen projecten in uitvoering" bevat de resultaatmatige neutralisatie (matching van kosten en opbrengsten) via afdeling VIII van de lopende projecten van afdeling IV.2 waarbij niet jaarlijks op het einde van het boekjaar wordt gefactureerd. De tegenpost is de balanspost 46 "ontvangen vooruitbetalingen op projecten".

4.2.1.1.3 Rubriek "geproduceerde vaste activa" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

De geproduceerde vaste activa leveren geen bijdrage tot de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten.

4.2.1.1.4 Rubriek "giften, schenkingen en legaten" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

Giften, schenkingen en legaten brachten in 2013 meer op dan in 2012. We zien een stijging met 8,83% of 1.150.816 EUR.

4.2.1.1.5 Rubriek "andere bedrijfsopbrengsten" als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten

Tijdens het boekjaar 2013 stijgen de andere bedrijfsopbrengsten substantieel ten opzichte van 2012. We zien een toename met 12,55% of 11.321.699 EUR.

4.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfsopbrengsten. De onderstaande tabel geeft de begrote en reële bedrijfsopbrengsten weer voor het boekjaar 2013.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute wijziging	JR13-BG13 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.922.960.362	1.867.576.739	+ 55.383.622	+ 2,97%
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.813.089.299	1.765.916.163	+ 47.173.136	+ 2,67%
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(5.822.975)	5.010.000	- 10.832.975	- 216,23%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	14.188.498	11.189.518	+ 2.998.980	+ 26,80%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	101.505.540	85.461.058	+ 16.044.481	+ 18,77%

We stellen vast dat de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 2,97% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

4.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de periode 2012 en 2013. Zoals uit de onderstaande tabellen blijkt, zijn de verschuivingen minimaal.

Bedrijfsopbrengsten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.605.619.282	1.675.742.917	1.730.515.868	1.799.070.789	1.922.960.362
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.538.300.907	1.576.030.036	1.640.500.332	1.745.740.909	1.813.089.299
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	12.961.261	12.671.173	11.416.419	13.037.682	14.188.498
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	70.553.635	80.989.195	81.470.444	90.183.840	101.505.540

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	95,81%	94,05%	94,80%	97,04%	94,29%
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 1,01%	0,36%	- 0,17%	- 2,77%	- 0,30%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,81%	0,76%	0,66%	0,72%	0,74%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4,39%	4,83%	4,71%	5,01%	5,28%

In 2012 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 97,04% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,72% van de totale bedrijfsopbrengsten.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2013 voor 94,29% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is een fractie minder dan in 2012. De basisfinanciering door de overheid blijft de belangrijkste opbrengstenbron.

Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 0,74% van de totale bedrijfsopbrengsten.

4.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2013 de begrote structuur vrij goed benadert.

Bedrijfsopbrengsten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.922.960.362	1.867.576.739
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.813.089.299	1.765.916.163
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(5.822.975)	5.010.000
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	14.188.498	11.189.518
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	101.505.540	85.461.058

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00%	100,00%
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	94,29%	94,56%
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 0,30%	0,27%
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00%	0,00%
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,74%	0,60%
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	5,28%	4,58%

4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten

4.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfskosten evolueerden in de periode 2012 en 2013. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfskosten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
II. Bedrijfskosten	60/64	1.783.384.595	1.899.117.637	+ 115.733.042	+ 6,49%
A. Aankopen goederen	60	26.787.841	19.212.896	- 7.574.945	- 28,28%
B. Diensten en diverse goederen	61	481.857.615	501.482.143	+ 19.624.528	+ 4,07%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.125.411.897	1.194.797.455	+ 69.385.558	+ 6,17%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	118.153.948	124.272.698	+ 6.118.750	+ 5,18%
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(111.312)	76.572	+ 187.883	+ 168,79%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	14.939.160	36.745.144	+ 21.805.984	+ 145,97%
G. Andere bedrijfskosten	640/9	16.345.445	22.530.730	+ 6.185.285	+ 37,84%

In 2013 liggen de geaggregeerde bedrijfskosten 6,49% hoger dan in 2012. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 115.733.042 EUR. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen vormen de grootste kostenpost, die daarenboven in 2013 ook de grootste absolute groei kent.

4.2.2.1.1 Rubriek “aankopen goederen” als deelrubriek van de bedrijfskosten

Deze rubriek betreft aankopen die op de balans worden geactiveerd (machines, installaties, uitrusting, meubilair,...) en waarop wordt afgeschreven. De kosten voor de aankoop van goederen dalen in 2013 met 28,28% of 7.574.945 EUR.

4.2.2.1.2 Rubriek “diensten en diverse goederen”

Deze rubriek betreft aankopen die onmiddellijk in de kosten worden geboekt. De kosten voor diensten en diverse goederen stijgen in 2013 met 19.624.528 EUR. Dit is een stijging met 4,07%. De toename van deze kosten kan toegeschreven worden aan een brede waaier van factoren: hogere energieprijzen, duurdere onderhoudscontracten, stijgende kosten voor de herstelling van gebouwen,....

4.2.2.1.3 Rubriek “bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen”

De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen stijgen in 2013 met 69.385.558 EUR. Dit is een stijging met 6,17%. Zowel in absolute als in procentuele cijfers is de stijging van deze kost het grootst voor de bursalen onderworpen aan RSZ. We registreren een toename met 16.679.458 EUR of 10,96%. Voor geen enkele personeelscategorie is de kost gedaald.

4.2.2.1.4 Rubriek “afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA”

De kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK / IVA / MVA kennen in 2013 een stijging van 6.118.750 EUR. Dit is een substantiële stijging met 5,18%.

4.2.2.1.5 Rubriek “waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen”

In 2012 is er een waardevermindering op voorraden en handelsvorderingen. In 2013 daarentegen zien we een waardevermeerdering met 168,79% of 187.883 EUR.

4.2.2.1.6 Rubriek “voorzieningen voor risico's en kosten”

De kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten vertonen in 2013 een opvallende stijging met 21.805.984 EUR. Dit is een substantiële stijging met 145,97%.

4.2.2.1.7 Rubriek “andere bedrijfskosten”

In deze rubriek vinden we kosten van taksen, provincie- en gewestbelasting, autobelasting, onroerende voorheffing,.... De andere bedrijfskosten stijgen in 2013 met 6.185.285 EUR. Dit is een stijging met 37,84%.

4.2.2.2 Horizontale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfskosten. De onderstaande tabel geeft de begrote en reële bedrijfskosten weer voor het boekjaar 2013.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-JR13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
II. Bedrijfskosten	60/64	1.899.117.637	1.846.840.489	+ 52.277.149	+ 2,83%
A. Aankopen goederen	60	19.212.896	36.375.988	- 17.163.092	- 47,18%
B. Diensten en diverse goederen	61	501.482.143	498.096.303	+ 3.385.840	+ 0,68%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.194.797.455	1.183.733.318	+ 11.064.137	+ 0,93%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	124.272.698	123.077.506	+ 1.195.192	+ 0,97%
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	76.572	337.000	- 260.428	- 77,28%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	36.745.144	(4.505.300)	+ 41.250.444	+ 915,60%
G. Andere bedrijfskosten	640/9	22.530.730	9.725.674	+ 12.805.056	+ 131,66%

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2013. Het werkelijke kostenbedrag is 2,83% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 52.277.149 EUR.

De budgetoverschrijding situeert zich in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 41.250.444 EUR, gevolgd door de rubriek 'andere bedrijfskosten' met 12.805.056 EUR.

Onderbesteding van de voorziene budgetten is in absolute cijfers het grootst bij de rubriek 'aankopen goederen' met 17.163.092 EUR, gevolgd door de rubriek 'waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen' met 260.428 EUR.

4.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfskosten in de periode 2012 en 2013.

Bedrijfskosten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
II. Bedrijfskosten	60/64	1.783.384.595	1.899.117.637
A. Aankopen goederen	60	26.787.841	19.212.896
B. Diensten en diverse goederen	61	481.857.615	501.482.143
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.125.411.897	1.194.797.455
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	118.153.948	124.272.698
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(111.312)	76.572
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	14.939.160	36.745.144
G. Andere bedrijfskosten	640/9	16.345.445	22.530.730

Bedrijfskosten (% aandeel in de bedrijfskosten)	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00%	100,00%
A. Aankopen goederen	60	1,50%	1,01%
B. Diensten en diverse goederen	61	27,02%	26,41%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	63,11%	62,91%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,63%	6,54%
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	- 0,01%	0,00%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	0,84%	1,93%
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0,92%	1,19%

Uit de vorige tabel blijkt dat in 2012 de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 63,11% van de bedrijfskosten voor hun rekening nemen en de diensten en diverse goederen 27,02%.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken 62,91% van het totale kostenplaatje uit in 2013, gevolgd door diensten en diverse goederen met 26,41%.

4.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2013 – jaarrekening 2013

Uit verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2013 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
II Bedrijfskosten	60/64	1.899.117.637	1.846.840.489
A. Aankopen goederen	60	19.212.896	36.375.988
B. Diensten en diverse goederen	61	501.482.143	498.096.303
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.194.797.455	1.183.733.318
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	124.272.698	123.077.506
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	76.572	337.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	36.745.144	(4.505.300)
G. Andere bedrijfskosten	640/9	22.530.730	9.725.674

Bedrijfskosten (% aandeel in de bedrijfskosten)	Codes	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00%	100,00%
A. Aankopen goederen	60	1,01%	1,97%
B. Diensten en diverse goederen	61	26,41%	26,97%
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	62,91%	64,10%
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,54%	6,66%
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	0,00%	0,02%
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	1,93%	- 0,24%
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1,19%	0,53%

4.2.3 Geaggregeerd bedrijfsoverschot

Het bedrijfsoverschot is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

Het geaggregeerde bedrijfsoverschot is het resultaat dat alle universiteiten samen behalen uit hun courante activiteiten.

In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een bedrijfsoverschot van 15.686.193 EUR. In het boekjaar 2013 zien we het bedrijfsoverschot met 52,00% stijgen naar 23.842.724 EUR. De bedrijfsopbrengsten stijgen namelijk sneller dan de bedrijfskosten.

Ten opzichte van de begroting 2013 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2013 gunstig uit. Met een afwijking van 3.106.474 EUR of 14,98% doet de sector het beter dan voorzien. De bedrijfskosten werden in de begroting echter met 2,83% onderschat.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13 - BG13 absolute afwijking	JR13 - BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.799.070.789	1.922.960.362	+ 123.889.573	+ 6,89%	1.867.576.739	+ 55.383.622	+ 2,97%
II. Bedrijfskosten	60/64	1.783.384.595	1.899.117.637	+ 115.733.042	+ 6,49%	1.846.840.489	+ 52.277.149	+ 2,83%
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort (+)/(-)	70/64	15.686.193	23.842.724	+ 8.156.531	+ 52,00%	20.736.251	+ 3.106.474	+ 14,98%

4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

In boekjaar 2013 dalen de financiële opbrengsten met 7,96% en de financiële kosten stijgen met 139,73%. We zien dan ook een significante daling van het geaggregeerd financieel resultaat met 28,10%. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan post 651 'waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II.E (toevoegingen+, terugnemingen-)' en dit bij 3 van de 6 universiteiten.

Ten opzichte van de begroting 2013 valt het effectief financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2013 bedraagt 8.939.079 EUR of 21,73%.

Evolutie financiële opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13 - BG13 absolute afwijking	JR13 - BG13 relatieve afwijking	
		(eenheden euro)				(eenheden euro)			
IV. Financiële opbrengsten	75	59.003.123	54.308.217	- 4.694.906	- 7,96%	40.039.361	+ 14.268.856	+ 35,64%	
V. Financiële kosten	65	(10.644.810)	4.229.367	+ 14.874.177	+ 139,73%	(1.100.410)	+ 5.329.777	+ 484,34%	
Financieel resultaat	(+)/(-)	75/65	69.647.933	50.078.850	- 19.569.083	- 28,10%	41.139.771	+ 8.939.079	+ 21,73%

4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

Deze component van het totale resultaat van de universiteiten geeft de resultaten weer die noch aan het bedrijfs- noch aan het financieel resultaat kunnen worden toegewezen.

Het gaat hier om opbrengsten en kosten als gevolg van éénmalige operaties die niets te maken hebben met de gebruikelijke activiteiten van de universiteiten.

In 2013 realiseerden de universiteiten samen een uitzonderlijk resultaat dat 113,77% hoger ligt dan in 2012. De oorzaak hiervan is een aanzienlijke daling van de uitzonderlijke kosten met 80,04%.

Het dalen van de uitzonderlijke kosten is voornamelijk toe te schrijven aan post 664/8 'andere uitzonderlijke kosten' bij de UGent (-17.753.752 EUR) en de KU Leuven (-3.322.886 EUR).

De reden voor de hoge uitzonderlijke kosten bij de UGent in 2012 is een nieuwe boekhoudmethodiek. Bovenop de reeds toegepaste CCM (Completed Contract Methode), waarbij tussentijdse resultaten van onderzoeksprojecten worden geneutraliseerd, werd besloten om een tekortkoming van de CCM weg te werken. CCM neutraliseert namelijk het verschil tussen inkomsten en uitgaven (incl. investeringen), terwijl het correcter is om het verschil tussen inkomsten en kosten (incl. afschrijvingen van investeringen) te neutraliseren. In 2012 wordt dit éénmalig rechtgezet voor de periode 2002-2012. Dit leidt tot een uitzonderlijke kost van ongeveer 19 miljoen EUR en heeft dus een grote impact op het boekhoudkundig resultaat van 2012. Positief gevolg is dat er in de toekomst minder schommelingen in het resultaat zullen komen als gevolg van grote investeringen op projecten.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13 - BG13 absolute afwijking	JR13 - BG13 relatieve afwijking	
		(eenheden euro)				(eenheden euro)			
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	7.327.978	8.072.532	+ 744.554	+ 10,16%	8.822.500	- 749.968	- 8,50%	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	26.924.358	5.373.360	- 21.550.998	- 80,04%	0	+ 5.373.360	BG = 0	
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	76/66	(19.596.379)	2.699.172	+ 22.295.552	+ 113,77%	8.822.500	- 6.123.328	- 69,41%

4.2.6 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten is positief. Zowel in 2012 als in 2013 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Het geaggregeerde resultaat van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Hoewel het financieel resultaat met 28,10% gedaald is, stellen we in 2013 een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 16,56%. Het bedrijfsoverschot ligt namelijk 8.156.531 EUR of 52,00% hoger dan in 2012 en het uitzonderlijk resultaat is gestegen met 22.295.552 EUR of 113,77%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2013 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2013 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 24,14% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot als het financieel en uitzonderlijk resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien.

Evolutie overschot/tekort van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13 - BG13 absolute afwijking	JR13 - BG13 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+)/(-) 70/64	15.686.193	23.842.724	+ 8.156.531	+ 52,00%	20.736.251	+ 3.106.474	+ 14,98%
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	69.647.933	50.078.850	- 19.569.083	- 28,10%	41.139.771	+ 8.939.079	+ 21,73%
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-) 76/66	(19.596.379)	2.699.172	+ 22.295.552	+ 113,77%	(152.500)	+ 2.851.672	+ 1869,95%
IX. Overschot / Tekort van het boekjaar	(+)/(-) 70/66	65.737.747	76.620.749	+ 10.883.003	+ 16,56%	61.723.273	+ 14.897.477	+ 24,14%

4.3 Geaggregeerde resultatenrekening (per afdeling)

4.3.1 Afdeling I. Werking

In de afdeling Werking stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 22.756.507 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 3,05% t.o.v. het boekjaar 2012. De bedrijfskosten stijgen in 2013 met 17.582.356 EUR. Dit betekent een meerkost van 2,24% t.o.v. het boekjaar 2012. De bedrijfsopbrengsten stijgen dus sneller dan de bedrijfskosten. In boekjaar 2013 noteren de universiteiten samen dan ook een bedrijfstekort dat 5.174.152 EUR lager ligt dan in 2012.

De financiële opbrengsten zijn zowel in 2012 als in 2013 verwaarloosbaar klein. De financiële kosten dalen in 2013 met 10.910 EUR of 16,95% t.o.v. het boekjaar 2012.

Het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening daalde in 2013 met 5.184.495 EUR of 13,11%.

In 2013 tekenen twee universiteiten uitzonderlijke opbrengsten op. Geen enkele universiteit heeft uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen is er een tekort van het boekjaar 2013 van 4.400.825 EUR. Dit is een daling van het tekort met 27.774.658 EUR of 86,32% t.o.v. boekjaar 2012.

De bedrijfsopbrengsten liggen 10.952.004 EUR of 1,40% lager dan begroot in 2013. De bedrijfskosten liggen 17.691.025 EUR of 2,15% lager dan begroot. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een onderbesteding voor de post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' van 16.290.855 EUR of 2,49% en in de tweede plaats aan een onderbesteding voor de post 'aankopen goederen' van 1.880.375 EUR of 11,30%.

In 2013 bestaan de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen respectievelijk voor 41,67% uit ZAP, 38,36% uit ATP, 17,15% uit AAP, 1,16% uit contractueel ATP, 1,04% uit gastprofessoren en 0,61% uit contractueel AP. In de begroting 2013 waren de voorziene kosten 42,61% voor ZAP, 38,13% voor ATP, 17,37% voor AAP, 0,75% voor gastprofessoren, 0,66% voor contractueel ATP en 0,47% voor contractueel AP.

In vergelijking met de begroting zijn de kosten voor alle personeelscategorieën, uitgezonderd gastprofessoren en contractueel AP en ATP, minder dan begroot. De onderbesteding t.o.v. de begroting in de uitgavencategorie ZAP kan verschillende oorzaken hebben:

- permanent niet-bezette formatieplaatsen;
- fractionele niet-bezettingen (sabbatical, herleiding omvang opdracht, vrij in afwachting van afhandeling vacature,...);
- bezette betrekkingen waarvan de titularis verder een post-doc FWO-mandaat vervult (recuperatie van het niet-bezoldigde gedeelte);
- tijdelijke bevroering en omzetting naar aanstellingen lastens de saldi van voorgaande jaren.

Resultatenrekening

Afdeling I. Werking (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	(+) 70/74	696.511.848	699.789.622	718.938.951	746.669.266	769.425.773	780.377.777
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	695.887.998	698.726.568	716.574.756	743.505.292	761.633.054	778.956.762
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	688.142.974	690.691.359	708.294.529	734.901.538	752.406.557	769.139.705
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	684.338.674	686.282.584	703.343.841	730.402.728	746.005.984	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	3.317.000	3.562.675	3.354.325	3.379.001	3.025.798	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	487.300	846.100	1.596.362	1.119.809	3.374.775	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	24	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	24	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	24	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	

A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	7.745.024	8.035.208	8.280.227	8.603.754	9.226.473	9.817.057
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	0	0	0	0	3.340	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	3.730	2.039	369	190	60	
A.5.6 Andere	7045	7.741.294	8.033.169	8.279.858	8.603.564	9.223.073	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	27.997	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	623.850	1.063.055	2.364.195	3.163.975	7.764.722	1.421.015
II. Bedrijfskosten	60/64	(695.236.026)	(702.042.506)	(731.944.467)	(786.137.056)	(803.719.412)	(821.410.437)
A. Aankopen goederen	60	15.433.371	13.567.733	18.123.965	32.617.104	14.757.904	16.638.279
B. Diensten en diverse goederen	61	137.873.814	128.556.333	132.879.484	144.168.394	150.587.260	150.278.406
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	541.602.168	559.260.800	580.607.873	608.384.270	638.120.373	654.411.228
C.1 ZAP	620	231.927.097	234.859.550	244.103.179	253.694.130	265.965.575	278.870.779
C.2 AAP	621	94.177.819	97.902.502	101.876.548	102.828.058	109.450.693	113.675.298
C.3 ATP	622	201.680.946	211.114.978	219.422.073	235.380.512	244.766.045	249.531.367
C.4 Gastprofessoren	623	4.727.072	5.235.942	5.254.430	5.504.592	6.648.828	4.916.203
C.5 Contractueel AP	624	4.336.335	5.176.570	3.996.091	3.991.729	3.884.313	3.088.393
C.6 Contractueel ATP	625	4.752.900	4.971.258	5.955.553	6.985.249	7.404.920	4.329.188
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	(40.362)	(500.000)
G. Andere bedrijfskosten	640/9	326.674	657.639	333.144	967.288	294.237	582.524
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	1.275.822	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	(2.252.884)	(13.005.516)	(39.467.790)	(41.032.660)
IV. Financiële opbrengsten	75	0	1	7	503	(64)	4.000.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	0	1	0	0	0	4.000.000
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	0	0	7	503	(64)	0
V. Financiële kosten	65	(53.382)	(46.305)	(31.132)	(64.382)	(53.472)	(1.500)
A. Kosten van schulden	650	1.066	101	19	3.697	345	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	486	0	0	1	(0)	0
C. Andere financiële kosten	652/9	51.830	46.204	31.113	60.683	53.126	1.500
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65	1.222.439	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	0	(2.299.188)	(13.036.641)	(39.531.669)	(34.347.174)	(37.034.160)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	101.235	263.216	9.421	129.917	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	832	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	8.264	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	101.235	263.216	1.157	129.085	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0

C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		46.653.846	46.061.067	51.330.589	54.707.805	62.307.516	60.150.207
A. Verrekeningen		5.532.853	6.137.876	5.634.290	5.401.461	9.920.025	5.836.466
B. Overschrijvingen		41.120.993	39.923.191	45.696.299	49.306.345	52.387.490	54.313.741
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(30.851.185)	(45.535.329)	(40.148.529)	(47.361.041)	(32.491.084)	(31.109.801)
A. Verrekeningen		12.146.602	11.511.905	14.259.409	15.901.582	9.499.880	8.887.653
B. Overschrijvingen		18.704.583	34.023.424	25.889.120	31.459.459	22.991.204	22.222.148
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	17.025.100	0	0	0	0	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	(1.672.215)	(1.591.366)	(32.175.483)	(4.400.825)	(7.993.753)

4.3.2 Afdeling II. Investerings

In de afdeling Investerings dalen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 235.511 EUR. Dit betekent een minopbrengst van 0,66% t.o.v. het boekjaar 2012. Deze opbrengsten bestaan voornamelijk uit investeringsuitkeringen en uit andere overheidstoelagen en subsidies. In 2012 bedragen de investeringsuitkeringen 76,81% van de bedrijfsopbrengsten, in 2013 stijgt dit naar 78,86%. De andere overheidstoelagen en subsidies nemen 8,13% van de bedrijfsopbrengsten voor hun rekening in 2012 en in 2013 stijgt dit naar 8,32%.

De bedrijfskosten dalen in 2013 met 3.964.935 EUR. Dit betekent een minkost van 9,02% t.o.v. het boekjaar 2012. Deze kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op de aankoop van goederen. In boekjaar 2012 bedraagt het aandeel van deze post 69,85% van de bedrijfskosten, in 2013 daalt dit naar 62,85%.

De bedrijfskosten dalen sneller dan de bedrijfsopbrengsten waardoor de universiteiten weliswaar nog steeds een bedrijfsstekort optekenen in deze afdeling maar dit is 3.729.424 EUR of 46,48% kleiner dan in 2012.

De financiële opbrengsten dalen met 139.298 EUR in 2013 of 8,94%. De financiële kosten dalen met 93.295 EUR of 0,06%.

Het tekort van 8.006.204 EUR uit de gewone bedrijfsuitoefening in 2012 daalt naar een tekort van 4.322.783 EUR in 2013.

De uitzonderlijke opbrengsten dalen met 2.538.217 EUR of 56,66% in 2013. De uitzonderlijke kosten dalen met 3.322.886 EUR of 83,49%.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar 2013 met 21.290.823 EUR of 155,63% t.o.v. boekjaar 2012.

De bedrijfsopbrengsten zijn 1.389.584 EUR of 4,05% hoger dan begroot. De reële bedrijfskosten liggen 11.257.982 EUR of 21,97% lager dan begroot.

De financiële opbrengsten werden onderbegroot met 178.013 EUR of 14,36%. Dit betekent dat er meer meerwaarden zijn gerealiseerd op de effecten dan voorzien. De financiële kosten werden overbegroot met 199.639 EUR of 12,12%. Hieronder vinden we o.a. de minderwaarden op de realisatie van effecten.

Het overschot van het boekjaar 2013 werd onderbegroot met 23.108.416 EUR of 194,79%.

Resultatenrekening

Afdeling II. Investerings (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	40.369.488	60.140.707	32.007.953	35.919.746	34.294.651
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	36.140.830	56.534.712	28.541.857	31.841.880	32.852.912	28.708.651
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	36.101.000	56.474.596	28.401.000	30.511.000	31.108.490	28.141.000
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	26.921.000	41.921.000	26.921.000	27.589.000	28.140.490	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	9.180.000	14.553.596	1.480.000	2.922.000	2.968.000	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	1	0	0	0	1.443.719	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	1	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	1.443.719	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	1.443.719	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	432	703	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	432	703	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	432	703	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	39.829	60.116	140.857	1.330.449	300.000	567.651
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	0	0	0	0	0	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	99.829	60.116	7.812	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0	
A.5.6 Andere	7045	(60.000)	0	133.045	1.330.449	300.000	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4.228.658	3.605.995	3.466.096	4.077.866	2.831.322	5.586.000

II. Bedrijfskosten	60/64	(51.844.081)	(47.387.228)	(50.504.743)	(43.942.848)	(39.977.913)	(51.235.895)
A. Aankopen goederen	60	46.805.494	41.680.629	44.479.734	30.692.625	25.127.579	46.459.895
B. Diensten en diverse goederen	61	5.020.236	5.699.192	5.959.654	13.234.742	14.837.491	4.770.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	0	0	0	0	596	0
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	0	0
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0
C.3 ATP	622	0	0	0	0	0	0
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	0	0	0	0	0	0
C.6 Contractueel ATP	625	0	0	0	0	596	0
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	18.351	7.406	65.355	15.481	12.247	6.000
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	12.753.479	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(11.474.592)	0	(18.496.790)	(8.023.102)	(16.941.244)
IV. Financiële opbrengsten	75	366.490	753.184	1.099.419	1.557.311	1.418.013	1.240.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	194.643	157.490	424.026	615.087	466.351	413.000
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	171.846	595.694	675.393	942.224	951.661	827.000
V. Financiële kosten	65	(1.185.550)	(1.926.323)	(1.773.295)	(1.540.413)	(1.447.118)	(1.646.757)
A. Kosten van schulden	650	1.019.373	1.127.313	1.172.704	1.406.095	1.417.670	1.468.157
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	(14.443)	30.413	20.536	9.994	0
C. Andere financiële kosten	652/9	166.177	813.452	570.178	113.782	19.454	178.600
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65	0	11.580.340	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	(12.293.653)	0	(19.170.665)	(8.006.204)	(4.322.783)	(17.348.001)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	1.080	6.112.500	775.000	4.480.104	1.941.887	6.922.500
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	500.000	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	1.080	6.112.500	775.000	0	1.284.669	422.500
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	3.980.104	657.218	6.500.000
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	(3.980.104)	(657.218)	(7.500.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	3.980.104	657.218	7.500.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)	13.713.368	24.389.273	22.121.941	23.867.290	41.501.793	33.236.882
A. Verrekeningen		345.382	291.693	1.541.630	924.082	1.522.270	2.258.882
B. Overschrijvingen		13.367.986	24.097.580	20.580.311	22.943.207	39.979.523	30.978.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)	(932.902)	(17.307.883)	(2.896.730)	(2.680.346)	(3.492.118)	(3.448.234)
A. Verrekeningen		808.902	1.182.795	1.306.730	1.118.346	1.930.118	1.847.729
B. Overschrijvingen		124.000	16.125.088	1.590.000	1.562.000	1.562.000	1.600.505
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	487.893	24.774.230	829.546	13.680.739	34.971.562
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0

4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten

In de afdeling Sociale voorzieningen voor studenten dalen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 163.264 EUR. Dit betekent een kleine minopbrengst van 0,34% t.o.v. het boekjaar 2012.

Het grootste deel van de opbrengsten in deze afdeling bestaat uit huuropbrengsten van de sociale sector en uit sociale toelagen. De huuropbrengsten van de sociale sector nemen 35,31% voor hun rekening in 2012 en dit stijgt naar 37,51% in boekjaar 2013. In boekjaar 2012 bedragen de sociale toelagen 34,39% van de bedrijfsopbrengsten, in 2013 zien we een lichte toename naar 35,14%.

De bedrijfskosten dalen in 2013 met 1.278.019 EUR of 2,83%. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een daling van de kosten voor aankopen van goederen met 484.742 EUR of 12,86% en een afname van de post bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het contractueel ATP met 966.428 EUR of 7,21%. De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het ATP daarentegen stijgen met 179.408 EUR of 2,69%.

Evenals in 2012 is er een bedrijfsoverschot in 2013. We noteren daarenboven een stijging met 1.114.756 EUR of 47,95%. De bedrijfskosten dalen namelijk sneller dan de bedrijfsopbrengsten.

De financiële opbrengsten dalen in 2013 met 183.388 EUR of 33,42% en de financiële kosten dalen met 75.403 EUR of 4,13%.

In 2013 is er een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening van 2.056.405 EUR.

Evenals in 2012 zijn er in 2013 geen uitzonderlijke opbrengsten, noch uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar in 2013 met 1.470.854 EUR of 32,21% t.o.v. 2012.

In het boekjaar 2013 liggen de bedrijfsopbrengsten 436.735 EUR of 0,91% lager dan begroot. De bedrijfskosten liggen 1.876.107 EUR of 4,10% lager dan begroot. Voor de post 'aankopen goederen' is er namelijk 1.963.704 EUR of 37,41% minder uitgegeven dan voorzien. De post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' kostte 533.207 EUR of 2,54% minder dan begroot.

In 2013 liggen de financiële opbrengsten 29.597 EUR of 7,49% lager dan begroot. De financiële kosten liggen 7.298 EUR of 0,42% lager dan voorzien.

De universiteiten genereren in 2013 samen een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 1.417.074 EUR of 221,65% hoger ligt dan begroot.

Het overschot van het boekjaar ligt 2.215.518 EUR of 57,98% hoger dan begroot.

Resultatenrekening

Afdeling III. Sociale voorzieningen voor Studenten (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	43.410.642	44.505.339	46.646.008	47.526.302	47.363.038	47.799.773
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	40.110.504	40.873.848	42.706.146	44.251.724	44.221.450	45.399.417	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	18.020.300	17.908.834	18.211.121	18.444.462	16.989.013	17.027.610	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	325.779	296.482	304.483	303.136	307.471		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	15.732.222	15.633.843	16.063.021	16.344.588	16.644.250		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	1.962.299	1.978.510	1.843.616	1.796.738	37.292		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0		

A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valoriatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	22.090.204	22.965.014	24.495.025	25.807.262	27.232.437	28.371.807
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	5.520	1.375	525	4.168	59.418	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	13.642.863	14.406.711	15.576.673	16.781.888	17.765.256	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	7.117.398	7.228.702	7.292.616	7.540.236	7.691.310	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	172.382	139.224	830	63.257	61.391	
A.5.6 Andere	7045	1.152.041	1.189.002	1.624.382	1.417.712	1.655.062	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	2.500	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	3.300.138	3.631.491	3.937.362	3.274.578	3.141.588	2.400.356
II. Bedrijfskosten	60/64	(44.677.586)	(41.920.522)	(42.048.515)	(45.201.595)	(43.923.576)	(45.799.683)
A. Aankopen goederen	60	7.062.874	4.916.255	4.167.842	3.769.691	3.284.949	5.248.653
B. Diensten en diverse goederen	61	19.402.612	18.534.665	18.807.497	21.166.475	21.148.415	20.576.221
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	18.071.619	18.295.633	18.908.771	20.063.222	19.276.202	19.809.409
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	0	0
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0
C.3 ATP	622	5.376.801	5.899.241	6.153.597	6.662.846	6.842.254	7.529.310
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	0	0	0	0	0	0
C.6 Contractueel ATP	625	12.694.819	12.396.392	12.755.174	13.400.377	12.433.949	12.280.099
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	140.481	173.969	164.405	202.207	214.009	165.400

III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	2.584.817	4.597.493	2.324.706	3.439.462	2.000.089
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(1.266.944)	0	0	0	0	0
IV. Financiële opbrengsten		75	391.635	162.388	239.902	548.766	365.378	394.975
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	260.138	104.104	205.073	364.954	285.455	181.900
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	131.497	58.284	34.829	183.812	79.923	213.075
V. Financiële kosten		65	(2.026.917)	(1.954.669)	(1.922.636)	(1.823.838)	(1.748.435)	(1.755.733)
A. Kosten van schulden		650	1.641.882	1.602.841	585.327	530.768	466.123	497.272
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(4.269)	(1.773)	13.650	19.060	15.745	20.000
C. Andere financiële kosten		652/9	389.304	353.600	1.323.659	1.274.010	1.266.567	1.238.461
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	792.536	2.914.760	1.049.634	2.056.405	639.331
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(2.902.226)	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	0	0	291.791	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	290.000	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	1.791	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		10.516.151	12.029.662	11.127.001	11.568.273	12.789.084	10.256.263
A. Verrekeningen			4.018.680	4.472.775	4.336.291	3.958.428	4.652.563	2.825.924
B. Overschrijvingen			6.497.471	7.556.887	6.790.710	7.609.846	8.136.522	7.430.339
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(5.932.990)	(5.974.635)	(7.233.029)	(8.051.866)	(8.808.593)	(7.074.217)
A. Verrekeningen			5.932.990	5.974.635	7.233.029	7.987.238	8.780.220	7.074.217
B. Overschrijvingen			0	0	0	64.628	28.373	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	1.680.935	6.847.562	7.100.523	4.566.042	6.036.896	3.821.378
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen

In de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 6.605.957 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 4,19% t.o.v. het boekjaar 2012.

De oorzaak hiervan is een sterke stijging van de meeste overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek:

- BOF-toelage: + 4.022.000 EUR of 3,46%
- BOF-ZAP: + 979.000 EUR of 17,53%
- Methusalem-financiering: + 285.000 EUR of 1,44%
- Tenure track: + 80.000 EUR of 0,87%

De bedrijfskosten stijgen in 2013 met 5.855.534 EUR of 4,75%. De oorzaak hiervan is in de eerste plaats de toename van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen met 3,10%. De stijging is hier in absolute cijfers het grootst bij de 'bursalen onderworpen aan RSZ' met 3.138.565 EUR of 5,56%, gevolgd door het 'contractueel AP' met 691.661 EUR of 4,80%. De kosten voor AAP en ATP dalen.

De universiteiten tekenen in de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen in 2013 een bedrijfsoverschot op van 35.117.441 EUR t.o.v. 34.367.019 EUR in 2012. Dit is een stijging met 2,18%.

Er zijn nauwelijks financiële opbrengsten in 2013. De financiële kosten dalen met 1.096 EUR of 14,46%. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening stijgt in 2013 met 750.705 EUR of 2,18% t.o.v. 2012.

In tegenstelling tot het boekjaar 2012 zijn er in 2013 uitzonderlijke opbrengsten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen tekenen de universiteiten in 2013 een overschot van het boekjaar op. Ten opzichte van het boekjaar 2012 is er zelfs een stijging met 2.477.195 EUR of 521,19%.

In vergelijking met de begroting 2013 vallen de reële bedrijfsopbrengsten hoger uit. De onderschatting bedraagt 4.136.092 EUR of 2,58%.

Ondanks het feit dat de totale bedrijfskosten werden overbegroot met 5.288.109 EUR of 3,94% liggen de effectieve bedrijfskosten voor een aantal posten toch hoger dan in de begroting werd voorzien. De kosten voor aankopen goederen en bursalen onderworpen aan RSZ waren in 2013 hoger dan begroot. De hoofdreden voor afwijkingen t.o.v. het voorziene budget is dat het moeilijk is om bij de opmaak van de begroting in te schatten hoe de projectnoden zullen evolueren en hieraan gelinkt de evolutie van de kosten.

Hoewel in de begroting 2013 voor de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen een tekort van het boekjaar van 9.188.139 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid uiteindelijk met een overschot van het boekjaar van 2.952.488 EUR.

Resultatenrekening

Afdeling IV.1 Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	144.708.466	133.924.128	146.955.944	157.553.980	164.159.937	160.023.845
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	144.695.635	133.895.088	146.938.218	157.417.934	163.992.340	160.018.845	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	166.494	213.552	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	166.494		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600	156.125.600	152.571.906	
A.2.1 BOF	7010	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600	156.125.600		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	6.095	10.000	10.000	10.000	0	0	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	6.095	10.000	10.000	10.000	0		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0		
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0		
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	6.095	10.000	10.000	10.000	0		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0		

A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	6.240.530	6.479.328	6.484.408	6.648.334	7.700.246	7.233.387	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	630	0	0	0	0		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0		
A.5.6 Andere	7045	6.239.900	6.479.328	6.484.408	6.648.334	7.700.246		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	12.831	29.040	17.726	136.047	167.598	5.000	
II. Bedrijfskosten	60/64	(103.221.924)	(113.536.313)	(115.517.959)	(123.186.962)	(129.042.496)	(134.330.605)	
A. Aankopen goederen	60	4.093.285	3.579.260	2.948.014	3.534.996	5.506.086	2.650.278	
B. Diensten en diverse goederen	61	23.475.397	25.527.133	26.417.824	27.139.923	28.177.071	29.009.552	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	75.627.233	84.494.638	86.134.295	92.477.708	95.343.210	102.659.775	
C.1 ZAP	620	2.495	10.479	9.993	9.988	10.713	10.000	
C.2 AAP	621	11.205.417	11.811.219	11.133.009	11.624.355	10.679.704	14.316.000	
C.3 ATP	622	3.596.571	3.706.445	3.777.056	3.942.449	3.794.385	4.246.893	
C.4 Gastprofessoren	623	66.914	85.970	39.256	78.137	140.474	192.280	
C.5 Contractueel AP	624	12.384.817	14.179.212	13.776.586	14.396.922	15.088.583	16.812.587	
C.6 Contractueel ATP	625	4.792.244	5.785.819	5.559.284	5.980.332	6.045.262	8.884.829	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	43.578.775	48.915.495	51.839.110	56.445.524	59.584.089	58.197.186	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	(74.571)	(5.531)	(11.230)	(20.802)	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	26.010	9.854	23.357	45.565	36.932	11.000	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	41.486.542	20.387.815	31.437.985	34.367.019	35.117.441	25.693.240
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	
IV. Financiële opbrengsten	75	6.505	0	265	896	83	0	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	5.278	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	1.227	0	265	896	83	0	
V. Financiële kosten	65	(3.100)	(9.374)	(4.160)	(7.582)	(6.486)	(5.000)	
A. Kosten van schulden	650	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	3.100	9.374	4.160	7.582	6.486	5.000	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	41.489.947	20.378.440	31.434.090	34.360.333	35.111.038	25.688.240
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	

VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	0	0	0	26.196	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	6.196	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	20.000	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	(130)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	130	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		16.715.004	15.303.518	16.208.811	15.171.177	16.019.781	15.831.148
A. Verrekeningen		(441.278)	(233.076)	(279.517)	(311.865)	(229.937)	(226.000)
B. Overschrijvingen		17.156.282	15.536.594	16.488.328	15.483.042	16.249.718	16.057.148
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(36.718.805)	(41.100.151)	(43.927.755)	(49.056.218)	(48.204.397)	(50.707.527)
A. Verrekeningen		8.324.634	10.485.928	10.904.812	11.048.938	8.582.216	11.266.000
B. Overschrijvingen		28.394.171	30.614.223	33.022.943	38.007.279	39.622.181	39.441.527
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	21.486.146	0	3.715.145	475.293	2.952.488	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	(5.418.193)	0	0	0	(9.188.139)

4.3.5 Afdeling IV.2 Andere onderzoeksfondsen

In de afdeling Andere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 11.949.255 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 1,91% t.o.v. het boekjaar 2012.

De overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek zijn met 1.364.384 EUR of 1,09% gestegen in 2013 t.o.v. 2012. Dit is uitsluitend toe te schrijven aan de toename van FWO-gelden. De overheidstoelagen voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek vertonen een daling van 3.241.463 EUR of 1,11%. Het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening zijn goed voor een substantiële stijging van de opbrengsten in 2013 met 10.261.460 EUR of 5,35%.

De stijging van de bedrijfsopbrengsten in 2010, 2011, 2012 en 2013 in deze afdeling is voor een deel toe te schrijven aan een gewijzigde presentatie van de overhead, op basis van gemaakte afspraken tussen de universiteiten in de VLIR. In het verleden werden de opbrengsten in de afdeling Andere onderzoeksfondsen netto gepresenteerd, d.w.z. na aftrek van overhead (die rechtstreeks in de afdeling Patrimonium werd geboekt).

Vanaf 2009 worden de bruto opbrengsten getoond onder de bedrijfsopbrengsten en wordt de overhead via de post interne verrekeningen overgeboekt naar het patrimonium.

De bedrijfskosten stijgen in 2013 met 51.491.674 EUR of 10,74%. De grootste toename in absolute cijfers zien we bij de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+28.110.730 EUR). Binnen deze post stijgen de kosten voor de bursalen onderworpen aan RSZ het meest met 14,18%, gevolgd door de kosten voor het contractueel AP (+12,93%), het contractueel ATP (+12,59%), het ATP (+7,75%) en ten slotte het AAP (+5,98%). De kosten voor het ZAP en de gastprofessoren dalen.

In 2013 dalen de financiële opbrengsten en stijgen de financiële kosten aanzienlijk.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening daalt in 2013 met 40.327.062 EUR t.o.v. 2012. Dit is een daling met 27,83%.

De uitzonderlijke opbrengsten stijgen in 2013 met 1.687.089 EUR, de uitzonderlijke kosten stijgen met 265.656 EUR.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen tussen afdelingen boeken de universiteiten in 2013 een overschot van het boekjaar dat 39.413.078 EUR of 37,92% lager ligt dan in 2012.

In het boekjaar 2013 liggen de reële bedrijfsopbrengsten 22.911.997 EUR of 3,74% hoger dan begroot. Het is moeilijk om de opbrengsten van de 2de, 3de en 4de geldstroom correct te begroten omdat het gaat over opbrengsten uit onderzoeksprojecten en projecten van wetenschappelijk dienstbetoon en deze kunnen erg fluctueren van jaar tot jaar.

Voor de tweede geldstroom voorzag de begroting 5.396.839 EUR minder dan de reële opbrengst, voor de derde geldstroom 951.054 EUR en voor de vierde geldstroom 13.964.319 EUR. Hier is het spanningsveld tussen de begroting en de werkelijke opbrengsten dus erg groot.

De werkelijke bedrijfskosten liggen 39.802.976 EUR of 8,11% hoger dan begroot in 2013. De financiële opbrengsten liggen 56.848 EUR hoger dan begroot en de financiële kosten 246.350 EUR hoger. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening is in werkelijkheid 17.080.480 EUR lager dan voorzien.

Het overschot van het boekjaar is 9.588.786 EUR of 12,94% lager dan gebudgetteerd.

Resultatenrekening

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	511.310.581	540.158.475	582.819.493	623.990.882	635.940.137	613.028.140
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	506.895.428	531.839.351	574.859.614	615.258.332	623.270.493	602.537.140	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	0	0	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	98.351.694	110.019.846	121.234.433	125.708.340	127.072.724	121.675.885	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	13.804.429	14.211.709	14.306.658	18.427.526	13.379.172		
A.2.3 FWO	7012	82.202.674	93.292.766	104.574.119	104.243.615	110.791.043		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	2.344.591	2.515.371	2.353.656	3.037.198	2.902.509		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	260.295.939	258.943.577	270.168.606	291.828.008	288.586.545	287.635.491	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	37.686.420	37.194.737	33.641.067	35.389.328	31.806.201		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	140.586.650	138.972.360	154.113.892	153.651.595	149.395.146		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	50.700.724	46.371.918	41.992.860	46.827.916	49.243.925		
A.3.2.2 IWT	70211	33.976.391	42.691.190	54.650.156	41.045.646	39.834.652		
A.3.2.3 IOF	70212	16.943.514	15.833.307	16.844.558	19.173.179	19.304.925		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	33.009.441	27.243.096	29.856.955	32.975.112	34.463.359		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	5.956.581	6.832.849	10.769.363	13.629.742	6.548.284		
A.3.3 Steden en provincies	7022	1.785.947	2.123.918	2.310.961	2.558.482	3.460.627		
A.3.4 Internationale organen	7023	77.107.230	76.117.760	75.659.098	94.292.385	100.865.214		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	70.917.143	69.924.559	68.252.884	88.623.401	94.377.157		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	5.750.185	5.564.034	6.586.397	4.933.657	6.783.537		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	439.902	629.167	819.817	735.327	(295.480)		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	3.129.691	4.534.802	4.443.588	5.936.218	3.059.357		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	144.179.007	158.117.660	178.658.895	191.656.623	201.918.083	187.953.764	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	74.263.333	80.870.076	89.043.545	92.736.766	95.633.721		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	45.213.837	28.201.714	35.275.274	36.399.515	43.132.160		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	29.049.496	52.668.362	53.768.271	56.337.251	52.501.561		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	25.440.863	47.894.328	50.953.907	53.204.955	50.405.434		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	97.272	(16.287)		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	3.365.872	4.221.297	2.317.843	2.699.352	1.966.058		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	242.761	552.737	496.521	335.672	146.356		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	13.007.476	14.099.697	18.201.807	17.956.773	19.297.252		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	12.024.608	11.350.966	11.348.919	10.957.647	12.441.028		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	44.883.590	51.796.922	60.064.624	70.005.436	74.546.082		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	4.068.788	4.758.268	4.797.681	6.065.361	5.693.141	5.272.000	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	151.770	191.723	289.240	491.372	323.385		

A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	859.052	1.153.624	1.142.703	1.279.196	969.951		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	174	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	451	0	(3.042)	562	3.713		
A.5.6 Andere	7045	3.057.515	3.412.921	3.368.781	4.294.057	4.396.093		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	3.263.179	6.047.740	5.534.085	6.536.045	9.264.106	8.251.000	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	1.151.974	2.271.384	2.425.794	2.196.506	3.405.538	2.240.000	
II. Bedrijfskosten	60/64	(428.963.883)	(453.695.448)	(467.564.989)	(479.215.659)	(530.707.333)	(490.904.357)	
A. Aankopen goederen	60	29.080.516	23.347.450	24.280.402	23.557.036	29.187.264	24.452.861	
B. Diensten en diverse goederen	61	137.734.852	149.838.231	144.607.120	148.888.180	160.326.214	158.235.906	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	255.852.715	273.500.932	290.771.282	297.194.570	325.305.300	299.409.590	
C.1 ZAP	620	16.697.119	14.084.929	18.001.029	21.585.768	18.573.595	14.524.000	
C.2 AAP	621	57.184.940	61.576.118	62.451.486	60.688.717	64.316.210	73.296.747	
C.3 ATP	622	21.486.443	22.393.206	21.693.101	21.946.862	23.648.134	26.194.500	
C.4 Gastprofessoren	623	526.253	410.069	434.726	536.635	497.154	531.000	
C.5 Contractueel AP	624	68.390.959	69.467.568	72.823.892	74.461.915	84.090.818	67.667.509	
C.6 Contractueel ATP	625	31.987.374	31.438.392	33.559.641	32.860.543	36.997.179	29.655.721	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	59.579.628	74.130.650	81.807.408	85.114.130	97.182.211	87.540.113	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	38.483	0	32.179	(72.486)	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	6.257.319	7.008.834	7.874.007	9.648.359	15.888.556	8.806.000	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	82.346.698	86.463.028	115.254.504	144.775.223	105.232.804	122.123.783
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0
IV. Financiële opbrengsten	75	151.820	80.803	855.516	510.246	93.848	37.000	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	12.083	14.687	2.059	3.409	441	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	35.771	7.501	15.936	32.097	17.157	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	103.966	58.615	837.521	474.740	76.250	37.000	
V. Financiële kosten	65	(327.042)	(265.611)	(588.463)	(362.103)	(730.350)	(484.000)	
A. Kosten van schulden	650	7	0	3.833	29.804	9.973	20.000	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	3.505	143	281	153	12	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	323.530	265.469	584.349	332.146	720.365	464.000	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	82.171.476	86.278.220	115.521.557	144.923.365	104.596.303	121.676.783
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	359.650	1.022.359	276.821	907	1.687.996	0	
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	5.954	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	359.650	1.022.359	276.821	907	951.521	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	730.521	0	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	(145.700)	0	0	(265.656)	0	
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	145.700	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	265.656	0	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0	
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)	(5.710.565)	(5.642.046)	(6.474.394)	6.383.824	(4.193.959)	(14.271.750)	
A. Verrekeningen		(16.844.087)	(15.142.134)	(17.612.819)	(11.147.223)	(15.853.853)	(23.303.750)	
B. Overschrijvingen		11.133.522	9.500.087	11.138.425	17.531.047	11.659.894	9.032.000	
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)	(27.550.845)	(32.316.348)	(36.081.544)	(47.373.576)	(37.303.241)	(33.294.805)	
A. Verrekeningen		25.317.520	31.653.593	32.292.723	38.308.831	33.937.135	29.694.805	
B. Overschrijvingen		2.233.325	662.755	3.788.821	9.064.745	3.366.106	3.600.000	
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	49.269.716	49.196.484	73.242.441	103.934.520	64.521.442	74.110.228
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.6 Afdeling V. Patrimonium

In de afdeling Patrimonium stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 28.709.505 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 13,74% t.o.v. het boekjaar 2012.

De bedrijfskosten stijgen in 2013 met 13.804.746 EUR of 5,31%. Zowel de kosten voor diensten en diverse goederen (+7.500.752 EUR) als de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+10.857.557 EUR) gaan de hoogte in. Deze stijging wordt echter voor een deel gecompenseerd door een daling van de kosten voor het aankopen van goederen (-9.397.556 EUR).

De bedrijfsopbrengsten stijgen sneller dan de bedrijfskosten en het bedrijfstekort is in 2013 dan ook met 14.904.759 EUR gedaald t.o.v. 2012.

De financiële opbrengsten liggen 6.083.156 EUR lager dan in boekjaar 2012. De financiële kosten dalen met 3.018.971 EUR.

Daar waar er in 2012 een substantieel tekort was uit de gewone bedrijfsuitoefening in de afdeling Patrimonium tekenen de universiteiten in 2013 samen een overschot op. We zien een toename met 11.840.572 EUR.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen daalt het overschot van het boekjaar in 2013 significant met 27.641.900 EUR of 62,55%.

In de begroting werden de bedrijfsopbrengsten 32.941.869 EUR lager geschat dan de reële opbrengsten. De meeropbrengst ligt o.a. aan de goede resultaten van de post 'andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en de 'andere bedrijfsopbrengsten'.

In boekjaar 2013 ligt het totale bedrag van de reële bedrijfskosten 0,34% lager dan de begrote kosten. Bij analyse blijkt dat de bedrijfskosten voor 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' 7.464.740 EUR of 7,23% hoger dan begroot zijn. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de onderbegroting van de kosten voor het contractueel ATP, gevolgd door deze van het contractueel AP, de bursalen onderworpen aan de RSZ en het AAP.

Het begrote bedrijfstekort ligt 33.889.539 EUR of 48,26% hoger dan het reële.

De financiële opbrengsten liggen in werkelijkheid 16.987.406 EUR of 54,95% hoger dan in de begroting 2013. De financiële kosten liggen 2.796.337 EUR of 219,91% hoger. Het werkelijke overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening ligt 48.080.607 EUR hoger dan het gebudgetteerde tekort.

Het tekort van het boekjaar van 21.740.825 EUR dat in de begroting 2013 was voorzien, werd in werkelijkheid een overschot van het boekjaar van 16.550.613 EUR. Dit is dus 38.291.438 EUR meer dan voorzien.

Resultatenrekening

Afdeling V. Patrimonium (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	179.426.938	195.377.377	199.639.924	208.927.794	237.637.299	204.695.430
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	112.083.942	124.733.389	129.493.096	128.942.040	149.645.214	132.333.224	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	301.811	354.803	256.175	315.434	1.969.939	3.561.020	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	301.811	354.803	256.175	315.434	1.969.939		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	1.750	0	0	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	1.750	0		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0		

A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	3.299.672	2.260.188	1.364.026	1.533.849	1.340.251	1.523.000
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	622	44.168	0	27.393	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	3.223.380	2.139.942	1.269.658	1.440.506	1.309.253	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	667.766	618.942	468.960	446.459	416.964	
A.3.2.2 IWT	70211	990.194	781.455	786.149	979.850	892.490	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	1.565.420	739.545	14.550	14.197	(200)	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	55.835	45.000	53.896	40.444	40.000	
A.3.4 Internationale organen	7023	19.835	31.078	40.471	25.506	(9.002)	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	14.135	17.474	40.471	17.784	(25.349)	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	5.700	13.604	0	7.722	16.347	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	385.271	883.861	878.466	897.216	1.471.970	805.000
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	24.775	26.885	20.542	185.579	(142.727)	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	24.775	26.885	20.542	185.579	(142.727)	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	207	1.071	3.211	31.209	50.952	
A.4.4 Valoriatie Onderzoeksresultaten	7033	360.289	855.905	854.714	680.427	1.563.745	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	108.097.188	121.234.537	126.994.429	126.193.792	144.863.054	126.444.204
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	36.851.129	41.278.260	44.322.088	46.715.368	54.210.833	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	10.556.707	15.846.149	16.382.897	15.743.938	18.351.520	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	99.271	216.746	970.068	1.881.454	2.831.440	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	414.547	400.713	418.931	498.361	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	2.024.729	2.058.115	2.292.893	2.634.402	2.734.744	
A.5.6 Andere	7045	58.150.805	61.434.554	62.607.552	58.720.269	66.734.518	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	10.520.914	6.596.898	5.512.953	6.070.643	8.844.955	2.938.518
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	56.822.082	64.047.089	64.633.875	73.915.111	79.147.131	69.423.688
II. Bedrijfskosten	60/64	(203.818.369)	(242.939.339)	(256.375.625)	(260.159.723)	(273.964.469)	(274.912.139)
A. Aankopen goederen	60	34.380.453	59.342.159	58.112.971	51.683.675	42.286.119	56.118.761
B. Diensten en diverse goederen	61	85.016.139	92.128.760	99.616.769	102.838.292	110.339.044	114.548.551
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	82.225.785	91.193.421	96.030.616	99.816.260	110.673.817	103.209.077
C.1 ZAP	620	561.565	525.062	571.995	332.930	394.698	442.000
C.2 AAP	621	7.194.938	6.754.620	9.850.626	12.362.164	11.812.796	11.219.236
C.3 ATP	622	24.643.164	28.992.033	29.349.501	30.213.577	31.383.376	35.420.428
C.4 Gastprofessoren	623	172.115	301.229	359.780	360.499	468.950	594.239
C.5 Contractueel AP	624	8.358.468	8.293.175	8.693.731	8.819.744	10.345.027	8.729.262
C.6 Contractueel ATP	625	33.915.186	37.803.860	36.478.850	36.152.550	44.085.537	35.754.599
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	7.380.348	8.523.442	10.726.133	11.574.795	12.183.432	11.049.313
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	427.647	109.782	336.205	(127.059)	161.883	287.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	(1.839.632)	535.698	1.978.726	3.271.506	(106.000)
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1.768.345	2.004.849	1.743.366	3.969.829	7.232.101	854.750

III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(24.391.430)	(47.561.962)	(56.735.701)	(51.231.929)	(36.327.170)	(70.216.709)
IV. Financiële opbrengsten		75	41.025.073	47.499.294	41.299.733	53.987.662	47.904.506	30.917.100
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	253.690	4.191	5.130	5.139	957.833	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	26.111.984	22.938.073	25.116.290	29.905.532	24.870.853	26.912.100
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	14.659.398	24.557.030	16.178.313	24.076.990	22.075.821	4.005.000
V. Financiële kosten		65	(12.257.119)	(5.881.663)	(9.745.647)	(7.086.908)	(4.067.937)	(1.271.600)
A. Kosten van schulden		650	280.832	202.842	163.524	93.694	40.344	220.000
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(324.519)	112.897	1.179.161	1.603.845	598.990	37.000
C. Andere financiële kosten		652/9	12.300.806	5.565.923	8.402.963	5.389.369	3.428.604	1.014.600
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	4.376.523	0	0	0	7.509.398	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	(5.944.330)	(25.181.615)	(4.331.174)	0	(40.571.209)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	9.192.132	9.555.352	7.755.073	7.819.818	8.179.821	900.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	2.230	0	1.485.015	122.405	40.461	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	2.854.844	1.120.956	3.864.581	5.840.275	5.449.773	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	6.335.058	8.434.396	2.405.477	1.857.138	2.689.588	900.000
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	(497)	0	(746.930)	0	(1.505.964)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	100.000	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	497	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	746.930	0	1.405.964	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten	(-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		82.644.592	113.115.430	110.846.268	113.706.220	110.257.540	98.739.356
A. Verrekeningen			79.667.831	84.348.624	97.630.440	101.378.804	99.707.889	93.639.356
B. Overschrijvingen			2.976.762	28.766.806	13.215.828	12.327.415	10.549.651	5.100.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(62.563.467)	(63.008.981)	(74.774.177)	(73.002.350)	(107.890.182)	(80.808.972)
A. Verrekeningen			19.656.774	18.753.044	24.718.526	27.814.934	36.176.895	24.430.472
B. Overschrijvingen			42.906.693	44.255.937	50.055.651	45.187.415	71.713.287	56.378.500
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	33.649.284	53.717.470	17.898.619	44.192.513	16.550.613	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	(21.740.825)

4.3.7 Afdeling VI. Voor orde

In de afdeling Voor orde dalen de bedrijfsopbrengsten in 2013 met 3.392.718 EUR of 9,48% t.o.v. boekjaar 2012.

De bedrijfskosten stijgen in 2013 met 2.810.706 EUR of 10,29%.

Aangezien de bedrijfsopbrengsten dalen en de bedrijfskosten stijgen, is er in 2013 een kleiner bedrijfsoverschot dan in 2012.

De financiële opbrengsten stijgen in 2013 met 284.544 EUR of 454,23%. De financiële kosten dalen met 226.624 EUR of 77,23%. De kosten zijn o.a. gerealiseerde minderwaarden op de portefeuilles.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening bedraagt 68,96% minder in 2013 dan in 2012. In absolute cijfers betekent dit een daling met 5.692.256 EUR.

Er zijn geen uitzonderlijke opbrengsten of kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen zien we een overschot van het boekjaar in 2013 met 1.871.252 EUR.

De bedrijfsopbrengsten werden in 2013 met 5.262.980 EUR of 19,39% onderbegroot.

De bedrijfskosten werden eveneens onderbegroot. De universiteiten samen boekten 2.705.207 EUR of 9,87% meer kosten in de afdeling Voor orde dan voorzien.

Er werd in de begroting 2013 een bedrijfstekort voorzien van 275.805 EUR maar in werkelijkheid realiseerden de universiteiten een bedrijfsoverschot van 2.281.968 EUR.

De financiële opbrengsten liggen 147.418 EUR lager dan begroot en de financiële kosten 143.166 EUR lager.

De universiteiten realiseerden in 2013 een overschot van het boekjaar van 1.871.252 EUR terwijl er 0 EUR werd begroot.

Resultatenrekening

Afdeling VI. Voor Orde (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten	(+) 70/74	22.386.518	25.420.578	19.036.218	35.792.698	32.399.980	27.137.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	17.931.042	20.572.977	13.759.310	28.801.101	27.120.655	22.252.000
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	0	0
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	(70.926)	7.069	153.252	194.706	(74.013)	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	(71.326)	6.281	153.252	191.828	(74.013)	
A.2.3 FWO	7012	400	788	0	2.878	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	13.398.203	16.437.661	11.025.341	25.628.317	21.473.267	20.158.000
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	439.964	(241.994)	(38.280)	897.202	1.233.032	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	1.034.625	6.830.243	(134.925)	289.707	1.002.470	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	1.087.561	4.988.182	(910.400)	(121.989)	1.020.568	
A.3.2.2 IWT	70211	531.463	501.468	802.027	476.535	400.010	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	42.841	0	320.786	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	(584.399)	1.340.593	(69.393)	(64.839)	(738.894)	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	5.000	65.164	75.610	
A.3.4 Internationale organen	7023	11.923.614	9.849.412	11.193.546	24.376.244	19.162.155	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	11.923.614	9.809.412	11.234.841	24.371.618	18.670.244	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	40.000	(40.000)	46.341	368.430	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	(1.295)	(41.715)	123.481	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	266.791	221.428	112.469	(141.999)	163.520	44.000
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	238.017	213.428	112.469	(141.999)	161.748	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	238.017	134.000	175.894	(116.289)	73.651	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	79.428	(63.425)	(25.710)	88.097	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	78.390	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	79.428	(63.425)	(25.710)	9.707	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	28.774	8.000	0	0	0	

A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	1.772		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	4.336.974	3.906.820	2.468.248	3.120.077	5.557.882	2.050.000	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	17.985	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	27.113	0	0	0	7.205		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0		
A.5.6 Andere	7045	4.309.861	3.888.835	2.468.248	3.120.077	5.550.677		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	51.646	210.828	240.445	202.097	(372.163)	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4.403.830	4.636.772	5.036.463	6.789.500	5.651.487	4.885.000	
II. Bedrijfskosten	60/64	(20.683.166)	(21.477.567)	(20.486.676)	(27.307.306)	(30.118.012)	(27.412.805)	
A. Aankopen goederen	60	4.364	1.852	6.384	35.078	136	0	
B. Diensten en diverse goederen	61	16.600.877	17.472.375	15.917.420	22.711.646	25.763.840	22.667.805	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	4.070.860	4.002.978	4.562.381	4.552.458	4.313.218	4.745.000	
C.1 ZAP	620	3.874.983	3.920.666	4.526.728	4.406.524	4.089.133	4.500.000	
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0	
C.3 ATP	622	0	0	0	0	0	0	
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0	
C.5 Contractueel AP	624	69.683	53.911	2.914	0	0	10.000	
C.6 Contractueel ATP	625	123.984	28.401	32.739	123.820	142.096	100.000	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	2.210	0	0	22.114	81.989	135.000	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	7.064	363	491	8.124	40.817	0	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	1.703.352	3.943.010	0	8.485.392	2.281.968	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	(1.450.458)	0	0	(275.805)
IV. Financiële opbrengsten	75	677.068	308.823	773.089	62.643	347.187	494.605	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	5.355	5.011	4.582	4.506	3.172	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	671.713	303.812	768.507	58.137	344.015	494.605	
V. Financiële kosten	65	(410.433)	(740.725)	(212.563)	(293.458)	(66.834)	(210.000)	
A. Kosten van schulden	650	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	410.433	740.725	212.563	293.458	66.834	210.000	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	1.969.988	3.511.108	0	8.254.577	2.562.321	8.800
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	(889.932)	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	0	0	0	0	0	
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	0	0	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	0	0	
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0	

IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		212.114	57.580	67.900	446.965	341.315	0
A. Verrekeningen			212.114	57.580	67.900	(72.246)	(322.098)	0
B. Overschrijvingen			0	0	0	519.211	663.413	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(442.943)	(203.171)	(278.628)	(1.049.388)	(1.032.384)	(8.800)
A. Verrekeningen			434.143	194.371	269.828	310.768	198.631	0
B. Overschrijvingen			8.800	8.800	8.800	738.620	833.753	8.800
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	1.739.158	3.365.517	0	7.652.154	1.871.252	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	(1.100.659)	0	0	0

4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)

Resultatenrekening

Afdeling IOB (enkel UAntwerpen) (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	1.867.612	2.085.596	2.133.684	2.215.215	2.231.125	2.325.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.844.633	2.085.320	2.130.820	2.205.447	2.215.641	2.325.000	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	2.075.000	2.075.000	2.119.000	2.165.000	2.184.000	2.198.000	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	2.075.000	2.075.000	2.119.000	2.165.000	2.184.000		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0		
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0		
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		

A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	(230.367)	10.320	11.820	40.447	31.641	127.000
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	12.411	10.069	11.718	40.447	31.278	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0	
A.5.6 Andere	7045	(242.778)	251	102	0	363	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	22.979	276	2.864	9.768	15.484	0
II. Bedrijfskosten	60/64	(2.901.594)	(2.446.704)	(2.189.076)	(2.483.774)	(2.286.327)	(2.608.000)
A. Aankopen goederen	60	56.834	59.057	69.972	69.093	46.370	72.000
B. Diensten en diverse goederen	61	864.012	286.156	187.240	271.426	287.476	480.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.980.748	2.101.491	1.931.747	2.143.255	1.952.481	2.056.000
C.1 ZAP	620	877.620	888.335	808.428	895.017	814.561	871.000
C.2 AAP	621	529.526	519.700	496.170	501.160	516.534	599.000
C.3 ATP	622	90.532	108.540	111.701	192.653	298.518	392.000
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	218.415	297.481	250.551	333.807	194.789	194.000
C.6 Contractueel ATP	625	264.655	287.435	264.897	220.618	128.079	0
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0	0	117	0	0	0
III. Bedrijfsoverschot	(+) 70/64	0	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-) 64/70	(1.033.982)	(361.108)	(55.392)	(268.559)	(55.202)	(283.000)
IV. Financiële opbrengsten	75	0	4.369	1.237	172	0	3.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	3.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	0	4.369	1.237	172	0	0
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	65	(65)	(95)	0	0	0	0
A. Kosten van schulden	650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten	652/9	65	95	0	0	0	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+) 70/65	0	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-) 65/70	(1.034.047)	(356.834)	(54.155)	(268.387)	(55.202)	(280.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	(69)	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	69	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0

IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		401.789	429.843	396.380	466.794	443.926	340.000
A. Verrekeningen		283.255	29.185	4.597	2.400	2.400	0
B. Overschrijvingen		118.534	400.658	391.783	464.394	441.526	340.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(148.138)	(162.354)	(145.705)	(161.092)	(219.346)	(170.000)
A. Verrekeningen		148.138	162.354	145.705	145.320	215.698	170.000
B. Overschrijvingen		0	0	0	15.772	3.648	0
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	0	0	196.520	37.315	169.309	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	(780.396)	(89.345)	0	0	0	(110.000)

4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)

Resultatenrekening

Afdeling IJS (enkel UAntwerpen) (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten (+)	70/74	173.965	173.109	194.541	194.662	185.145	183.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	173.965	171.935	192.150	193.968	184.110	183.000
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	167.000	167.000	171.000	174.000	176.000	177.000
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	167.000	167.000	171.000	174.000	176.000	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	

A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	6.965	4.935	21.150	19.968	8.110	6.000	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	6.965	4.935	6.305	4.670	8.110		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0		
A.5.6 Andere	7045	0	0	14.845	15.298	0		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	0	1.174	2.391	694	1.035	0	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(144.874)	(132.037)	(158.934)	(168.886)	(228.633)	(224.000)
A. Aankopen goederen	60	1.496	1.041	622	2.791	749	3.000	
B. Diensten en diverse goederen	61	65.004	57.691	77.941	77.773	98.142	84.000	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	78.115	73.305	80.371	88.322	129.742	137.000	
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	15.000	0	
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0	
C.3 ATP	622	0	0	0	0	0	0	
C.4 Gastprofessoren	623	4.213	4.405	4.341	4.722	6.273	10.000	
C.5 Contractueel AP	624	19.188	20.945	24.073	23.852	19.798	75.000	
C.6 Contractueel ATP	625	41.661	47.955	43.525	39.075	36.259	52.000	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	13.053	0	8.432	20.673	52.412	0	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	260	0	0	0	0	0	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	29.091	41.072	35.607	25.776	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	(43.488)	(41.000)
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	0	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	0	0	0	0	0	0	
V. Financiële kosten	(-)	65	0	0	0	0	(75)	0
A. Kosten van schulden	650	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	0	0	0	0	75	0	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	29.091	41.072	35.607	25.776	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	(43.563)	(41.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	0	0	
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0	

IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		5.250	0	0	2.753	500	0
A. Verrekeningen		5.250	0	0	2.453	0	0
B. Overschrijvingen		0	0	0	300	500	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(10.275)	(9.700)	(21.452)	(17.022)	(15.048)	0
A. Verrekeningen		10.275	9.700	21.452	17.022	15.048	0
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	24.066	31.372	14.155	11.507	0	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	(58.111)	(41.000)

4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling

Resultatenrekening

Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten (+)	70/74	(34.546.779)	(25.832.014)	(17.856.848)	(59.719.757)	(8.904.999)	(5.839.000)
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	(17.463.071)	(33.403.152)	(14.695.635)	(6.676.808)	1.114.739	(10.349.000)
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	(9.036.447)	(29.015.028)	(1.584.904)	(3.181.164)	(3.032.208)	300.000
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	110.945	530.176	51.329	61.313	207.568	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	(15.000.000)	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	26.039	3.843	7.550	(16.663)	(265.654)	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	(9.173.431)	(14.549.047)	(1.643.783)	(3.225.815)	(2.974.122)	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	1.492.145	(94.990)	(91.062)	(540.795)	134.371	1.203.000
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	174.676	52.331	(143.516)	(250.455)	200.470	
A.2.3 FWO	7012	1.317.469	(176.675)	46.162	(359.845)	(64.370)	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	29.354	6.292	69.505	(1.729)	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	(3.940.597)	(1.601.177)	3.185.867	(3.830.949)	(3.977.200)	(4.122.000)
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	(91.830)	1.219.102	(66.045)	(331.966)	(786.826)	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	505.614	(3.301.936)	581.013	3.128.400	(3.471.867)	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	533.388	(3.261.489)	1.395.495	(253.455)	(557.255)	
A.3.2.2 IWT	70211	(20.233)	684.967	(1.221.744)	(1.081.523)	408.540	
A.3.2.3 IOF	70212	(775.862)	236.541	(370.482)	156.215	141.845	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	189.662	380.014	705.104	4.232.679	(4.205.957)	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	578.658	(1.341.968)	72.639	74.484	740.959	
A.3.3 Steden en provincies	7022	1.755	52.245	224.605	(209.668)	(274.889)	
A.3.4 Internationale organen	7023	(4.286.571)	(239.727)	3.411.621	(6.642.259)	419.909	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	(4.522.658)	(314.588)	3.621.214	(7.090.865)	1.100.703	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	236.087	41.222	(226.509)	404.180	(594.521)	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	33.639	16.916	44.425	(86.274)	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	(69.566)	669.139	(965.327)	224.545	136.475	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	1.510.054	1.053.624	(87.479)	2.226.027	10.874.390	(6.730.000)
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	(707.349)	(590.475)	(2.236.084)	194.855	12.259.626	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	8.522	(85.683)	19.448	658.425	(5.726)	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	(715.871)	(504.791)	(2.255.532)	(463.570)	12.265.352	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	(715.871)	(425.363)	(2.318.957)	(489.280)	12.209.754	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	53.454	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	(79.428)	63.425	25.710	2.144	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	(55.039)	116.193	(95.809)	(309.083)	

A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	(11.327)	7.092	3.315	2.765	7.890		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	2.228.729	1.692.045	2.029.096	2.124.216	(1.084.043)		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	(7.488.225)	(3.745.582)	(16.118.057)	(1.349.927)	(2.884.614)	(1.000.000)	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	249.800	117.529	159.458	(86.496)	36.127		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	(94.688)	19.154	(80.713)	78.843	(215.274)		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	24.169	(24.169)	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	4.435	(4.435)	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	(156.874)	156.874	0	0		
A.5.6 Andere	7045	(7.671.941)	(3.696.786)	(16.353.676)	(1.342.274)	(2.705.467)		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)	(5.822.975)	5.010.000	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	(874.479)	(184.293)	126.435	228.897	(3.576.397)	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	(12.708)	1.702.918	(416.322)	(3.380.203)	(620.366)	(500.000)	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(9.993.138)	5.572.601	28.319.921	(15.580.786)	(41.119.211)	3.225.294
A. Aankopen goederen	60	(107.309.723)	(124.313.323)	(130.183.353)	(119.174.248)	(100.984.259)	(115.267.739)	
B. Diensten en diverse goederen	61	(1.030.540)	3.019.512	1.061.827	1.360.764	(12.019.882)	(3.342.000)	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	(5.217.840)	(520.640)	(1.493.167)	691.832	(2.410.668)	(3.143.761)	
C.1 ZAP	620	(2.327.250)	(1.299.907)	(501.692)	(361.966)	(416.987)	(501.723)	
C.2 AAP	621	59.799	153.162	(612.729)	(438.229)	(350.011)	(231.679)	
C.3 ATP	622	1.589.297	(90.761)	(1.419.972)	(1.215.119)	197.074	(377.742)	
C.4 Gastprofessoren	623	25.003	13.981	(72.454)	558.877	(601.443)	(17.804)	
C.5 Contractueel AP	624	(6.149.989)	492.223	(174.640)	701.816	(684.340)	(673.878)	
C.6 Contractueel ATP	625	(174.100)	787.548	1.828.425	2.454.514	(241.088)	(465.243)	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	1.759.399	(576.886)	(540.105)	(1.008.062)	(313.873)	(875.691)	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	91.852.902	97.707.045	108.453.180	118.153.948	124.272.698	123.077.506	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	(1.000.163)	1.493.774	(492.420)	88.234	(85.312)	50.000	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	31.746.322	16.590.500	(6.297.219)	12.971.664	33.534.802	(3.899.300)	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	952.180	450.531	631.232	1.488.592	(1.188.169)	(700.000)	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	10.463.073	0	0	
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(44.539.917)	(20.259.413)	0	(75.300.543)	(50.024.210)	(2.613.706)
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	(419.316)	205.042	5.467.405	2.334.925	4.179.266	2.952.681
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	57.377	23.791	4.551	(6.444)	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	(952.221)	(1.177.460)	3.632.024	(1.314.057)	(1.188.060)	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	532.905	1.325.125	1.811.590	3.644.430	5.373.769	2.952.681	
V. Financiële kosten	(-)	65	42.329.112	9.892.878	(8.054.287)	21.823.493	3.891.359	6.475.000
A. Kosten van schulden	650	(999.531)	21.436	(13.435)	(279.703)	(333.355)	0	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	(38.300.855)	(7.234.865)	11.857.435	(18.029.809)	(1.143.741)	(5.000.000)	
C. Andere financiële kosten	652/9	(3.028.726)	(2.679.450)	(3.789.713)	(3.513.981)	(2.414.264)	(1.475.000)	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	0	7.876.191	0	0	6.813.975
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(2.630.121)	(10.161.493)	0	(51.142.126)	(41.953.585)	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	590.633	(3.175.242)	(661.961)	(4.982.272)	(5.734.877)	1.000.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	1.966.870	0	37.496	0	0	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	589.693	388.687	676.050	1.212.062	594.383	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	1.000.000	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	(1.965.930)	(4.084.073)	(1.777.347)	(5.874.974)	(6.065.341)	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	520.144	401.840	(319.360)	(263.918)	0	
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(3.182.581)	(22.088.680)	(10.553.688)	(22.944.254)	(2.944.323)	(1.475.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	34.259	18.281.434	55.503	568.537	149.506	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	3.148.322	2.026.169	2.631.939	2.296.394	1.714.319	1.475.000	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	1.629.780	0	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	151.296	3.845	663.667	80.497	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	7.862.401	19.415.655	1.000.000	0	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0	

IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		(122.184)	(570.639)	(935.926)	(158.453)	(193.517)	(160.000)
A. Verrekeningen		(122.184)	(570.639)	(935.926)	(158.453)	(193.517)	(160.000)
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		122.184	444.862	818.982	2.590.250	193.517	2.500.000
A. Verrekeningen		(122.184)	(444.862)	(818.982)	(2.590.250)	(193.517)	(2.500.000)
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	0	0	0	0	0	8.678.975
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	(5.222.069)	(35.551.192)	(3.456.402)	(76.636.854)	(50.632.784)	0

4.3.11 Afdeling IX. Integratie opleidingen (enkel UGent)

Resultatenrekening

Afdeling IX: Integratie opleidingen (enkel UGent) (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Bedrijfsopbrengsten (+)	70/74					6.838.691	3.551.124
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70					6.838.691	3.551.124
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700					3.670.646	676.861
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000					3.405.753	371.938
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001					0	0
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002					0	0
A.1.4 Sociale toelagen	7003					264.893	304.923
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004					0	0
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701					0	0
A.2.1 BOF	7010					0	0
A.2.2 IUAP	7011					0	0
A.2.3 FWO	7012					0	0
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013					0	0
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702					0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020					0	0
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021					0	0
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210					0	0
A.3.2.2 IWT	70211					0	0
A.3.2.3 IOF	70212					0	0
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213					0	0
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214					0	0
A.3.3 Steden en provincies	7022					0	0
A.3.4 Internationale organen	7023					0	0
A.3.4.1 Europese Unie	70230					0	0
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231					0	0
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232					0	0
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024					0	0
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703					0	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030					0	0
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300					0	0
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301					0	0
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010					0	0
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011					0	0
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012					0	0
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013					0	0
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031					0	0
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032					0	0

A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033					0	0
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704					3.168.045	2.874.263
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040					3.057.529	2.874.263
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041					0	0
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042					0	0
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043					0	0
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044					0	0
A.5.6 Andere	7045					110.517	0
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71					0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72					0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73					0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74					0	0
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64				(4.030.257)	(1.227.861)
A. Aankopen goederen	60					0	0
B. Diensten en diverse goederen	61					1.937.073	787.861
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62					2.093.184	440.000
C.1 ZAP	620					1.045.988	0
C.2 AAP	621					272.464	0
C.3 ATP	622					32.341	440.000
C.4 Gastprofessoren	623					123.248	0
C.5 Contractueel AP	624					530.493	0
C.6 Contractueel ATP	625					10.277	0
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626					78.372	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630					0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3					0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9					0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9					0	0
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64				2.808.434	2.323.262
Bedrijfstekort	(-)	64/70				0	0
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75				0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750					0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751					0	0
C. Andere financiële opbrengsten	752/9					0	0
V. Financiële kosten	(-)	65				(20)	0
A. Kosten van schulden	650					0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651					0	0
C. Andere financiële kosten	652/9					20	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65				2.808.414	2.323.262
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70				0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76				1.841.592	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760					0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761					0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762					0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763					0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9					1.841.592	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66				0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660					0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661					0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662					0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663					0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8					0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669					0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)					0	0
A. Verrekeningen						0	0

B. Overschrijvingen						0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)						(11.100)	0
A. Verrekeningen						11.100	0
B. Overschrijvingen						0	0
XI. Overschot van het boekjaar (+) 70/66						4.638.907	2.323.262
Tekort van het boekjaar (-) 66/70						0	0

4.4 Resultatenrekening: enkele kengetallen per universiteit

4.4.1 Bedrijfsopbrengsten

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten in de boekjaren 2012 en 2013 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2012 bedragen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen 1.799.070.789 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (42,86%) in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten en de HUB-KU Brussel het laagste individuele aandeel (0,39%).

In het boekjaar 2013 stijgen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen naar 1.922.960.362 EUR. Het individuele aandeel van de HUB-KU Brussel en de KU Leuven in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten neemt lichtjes af, terwijl dit van de UGent, de UA, de UHasselt en de VUB toeneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (42,54%) en dit van de HUB-KU Brussel (0,20%) het kleinst.

- **Aandeel van de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening bedragen in het boekjaar 2012 de som van 1.745.740.909 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 41,90% voor haar rekening en de HUB-KU Brussel 0,35%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UGent (101,86%) en het kleinst bij de HUB-KU Brussel (86,99%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 97,04% in het boekjaar 2012.

In het boekjaar 2013 stijgt de geaggregeerde opbrengst verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening naar 1.813.089.299 EUR. Het aandeel van de UGent en de VUB hierin stijgt licht t.o.v. het boekjaar 2012 terwijl dit van de andere instellingen afneemt. Het aandeel van de KU Leuven daalt naar 41,37% maar het blijft het hoogst, het aandeel van de HUB-KU Brussel daalt naar 0,18% en blijft het laagst.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UGent (98,51%) en het kleinst bij de HUB-KU Brussel (84,92%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen daalt naar 94,29% in boekjaar 2013.

- **Aandeel van de waardewijzigingen projecten in uitvoering per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering zorgen in 2012 voor een minopbrengst van 49.891.642 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van 0,00% bij de HUB-KU Brussel tot 44,87% bij de KU Leuven.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de HUB-KU Brussel (-0,00%) en het kleinst bij de UGent (-4,16%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR [70/74] van de universiteiten samen bedraagt -2,77% in het boekjaar 2012.

In 2013 zorgen de geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering voor een minopbrengst van 5.822.975 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -93,01% bij de UA tot +192,77% bij de VUB.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de U Hasselt (3,33%) en het kleinst bij de VUB (-5,05%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt -0,30% in het boekjaar 2013.

- **Aandeel van de geproduceerde vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2012 en 2013 genereert er geen enkele universiteit opbrengsten uit deze component.

- **Aandeel van giften, schenkingen en legaten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan giften, schenkingen en legaten bedragen in het boekjaar 2012 de som van 13.037.682 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 72,79% voor haar rekening. Hierna volgt de VUB met 12,94%, de UA met 12,91%, de U Hasselt met 0,75% en ten slotte de UGent met 0,61%. De HUB-KU Brussel genereert in 2012 geen opbrengsten uit giften, schenkingen en legaten.

In het boekjaar 2013 stijgt de geaggregeerde opbrengst naar 14.188.498 EUR. Het aandeel van de KU Leuven hierin stijgt naar 81,91% en dat van de U Hasselt naar 2,11%. Het aandeel van de UA daalt naar 5,32% en dat van de VUB naar 10,66%. De HUB-KU Brussel en de UGent genereren in 2013 geen opbrengsten uit giften, schenkingen en legaten.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is in het boekjaar 2012 het grootst bij de KU Leuven (1,23%), gevolgd door de VUB (0,82%), de UA (0,76%), de U Hasselt (0,14%) en ten slotte de UGent (0,02%). In het boekjaar 2013 blijft het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit het grootst bij de KU Leuven (1,42%), gevolgd door de VUB (0,68%), de U Hasselt (0,41%), de UA (0,32%).

De geaggregeerde opbrengsten van giften, schenkingen en legaten bedragen slechts 0,72% van de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten in 2012 en ze stijgen in 2013 naar 0,74%.

- **Aandeel van andere bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde andere bedrijfsopbrengsten leveren 90.183.840 EUR op in het boekjaar 2012 en stijgen naar 101.505.540 EUR in het boekjaar 2013.

De range van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert in 2012 van 0,66% bij de U Hasselt tot 58,23% bij de KU Leuven. In 2013 stijgt het aandeel van de UA (16,86%), terwijl dit van alle andere instellingen daalt.

Het relatieve belang van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit schommelt sterk van universiteit tot universiteit. De HUB-KU Brussel tekent de hoogste waarde op in 2012 met 13,01% en in 2013 met 12,15%. De laagste waarde zien we bij de U Hasselt met 0,88% in 2012 en 0,69% in 2013.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 5,01% in 2012 en stijgt naar 5,28% in 2013.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2012

absolute bedragen in eenheden (euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (70/74)		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR (70)		Waardewijzigingen projecten in uitvoering RR (71)		Geproduceerde vaste activa RR (72)		Giften, schenkingen en legaten RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo
HUB-KUBrussel	7.005.883	0,39%	6.094.371	86,99%	(70)	0,00%	- 0,00%	0	0	0,00%	911.582	1,01%	13,01%
KU Leuven	771.130.390	42,86%	731.509.236	41,90%	(22.383.976)	44,87%	- 2,90%	0	9.490.552	0,00%	52.514.578	58,23%	6,81%
Universiteit Gent	526.922.892	29,29%	536.745.894	30,75%	(21.904.032)	43,90%	- 4,16%	0	80.133	0,00%	12.000.897	13,31%	2,28%
Universiteit Antwerpen	2.207.152.232	12,27%	2.09.892.190	12,02%	(248.700)	0,50%	- 0,11%	0	1.682.754	0,00%	9.388.988	10,41%	4,25%
Universiteit Hasselt	67.498.080	3,75%	67.534.190	3,87%	(730.309)	1,46%	- 1,08%	0	97.801	0,00%	594.399	0,66%	0,88%
Vrije Universiteit Brussel	205.800.311	11,44%	193.965.028	11,11%	(4.624.556)	9,27%	- 2,25%	0	1.686.442	0,00%	14.773.396	16,38%	7,18%
Aggregatie Univ	1.799.070.789	100,00%	1.745.740.909	97,04%	(49.891.642)	100,00%	- 2,77%	0	13.037.682	0,00%	90.183.840	100,00%	5,01%
Rekenkundig gemiddelde	299.845.131		290.956.818	95,52%	(8.315.274)		- 1,75%	0	2.172.947	0,50%	15.030.640		5,74%
Laagste waarde	7.005.883	0,39%	6.094.371	86,99%	(22.383.976)	0,00%	- 4,16%	0	0	0,00%	594.399	0,66%	0,88%
Hoogste waarde	771.130.390	42,86%	731.509.236	41,90%	(70)	44,87%	- 0,00%	0	9.490.552	0,00%	52.514.578	58,23%	13,01%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit - Boekjaar 2013

absolute bedragen in eenheden (euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (70/74)		Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek, dienstverlening - RR (70)		Waardewijzigingen projecten in uitvoering RR (71)		Geproduceerde vaste activa RR (72)		Giften, schenkingen en legaten RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo	Bedrag	% Ag Univ	% Bo
HUB-KUBrussel	3.843.802	0,20%	3.264.189	84,92%	112.562	- 1,93%	2,93%	0	0	0,00%	467.051	0,46%	12,15%
KU Leuven	818.042.047	42,54%	750.151.809	41,37%	458.098	- 7,87%	0,06%	0	11.621.476	0,00%	55.810.664	54,98%	6,82%
Universiteit Gent	569.408.531	29,61%	560.916.486	30,94%	(3.001.422)	51,54%	- 0,53%	0	0	0,00%	11.493.466	11,32%	2,02%
Universiteit Antwerpen	236.835.493	12,32%	213.547.505	11,78%	5.415.997	- 93,01%	2,29%	0	754.256	0,00%	17.117.735	16,86%	7,23%
Universiteit Hasselt	72.468.157	3,77%	69.252.916	3,82%	2.416.673	- 41,50%	3,35%	0	299.810	0,00%	498.758	0,49%	0,69%
Vrije Universiteit Brussel	222.362.332	11,56%	215.956.394	11,91%	(11.224.884)	192,77%	- 5,05%	0	1.512.956	0,00%	16.117.865	15,88%	7,25%
Aggregatie Univ	1.922.960.362	100,00%	1.813.089.299	94,29%	(5.822.975)	100,00%	- 0,30%	0	14.188.498	0,00%	101.505.540	100,00%	5,28%
Rekenkundig gemiddelde	320.493.394		302.181.550	93,00%	(970.496)		0,51%	0	2.364.750	0,00%	16.977.590		6,03%
Laagste waarde	3.843.802	0,20%	3.264.189	84,92%	(11.224.884)	- 93,01%	- 5,05%	0	0	0,00%	467.051	0,46%	0,69%
Hoogste waarde	818.042.047	42,54%	750.151.809	41,37%	5.415.997	192,77%	3,35%	0	11.621.476	0,00%	55.810.664	54,98%	12,15%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

4.4.2 Bedrijfskosten

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfskosten in de boekjaren 2012 en 2013 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In het boekjaar 2012 bedragen de bedrijfskosten van de universiteiten samen 1.783.384.595 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (41,75%) in de geaggregeerde bedrijfskosten van de universiteiten en de HUB-KUBrussel het laagste individuele aandeel (0,38%).

In het boekjaar 2013 stijgen de bedrijfskosten naar 1.899.117.637 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven, de UA en de UHasselt in de geaggregeerde bedrijfskosten neemt toe, terwijl dit van de andere instellingen afneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (41,99%) en dit van de HUB-KUBrussel het kleinst (0,24%).

- **Aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor de aankoop van goederen bedragen 26.787.841 EUR in 2012. In 2013 daalt het bedrag van deze kosten naar 19.212.896 EUR.

Het procentueel aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen in de geaggregeerde bedrijfskosten is het hoogst bij de KU Leuven, zowel in 2012 (57,41%) als in 2013 (49,54%). Het aandeel is het laagst bij de HUB-KUBrussel, zowel in 2012 (-0,00%) als in 2013 (0,00%). In 2013 heeft de UA (0,00%) evenmin een aandeel in deze kosten.

In 2012 is het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit het grootst bij de VUB (2,56%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (-0,00%). In 2013 is dit aandeel eveneens het grootst bij de VUB (2,63%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (0,00%) en de UA (0,00%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 1,50% in het boekjaar 2012 en daalt naar 1,01% in het boekjaar 2013.

- **Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen in het boekjaar 2012 de som van 481.857.615 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 40,86% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (33,37%), de VUB (11,30%), de UA (10,73%), de UHasselt (3,37%) en ten slotte de HUB-KUBrussel (0,38%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (30,05%) en het kleinst bij de UA (23,92%).

In het boekjaar 2013 stijgen de geaggregeerde kosten in deze rubriek naar 501.482.143 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (40,77%), UGent (33,01%), de VUB (10,81%) en de HUB-KUBrussel (0,17%) hierin is gedaald t.o.v. 2012. Het aandeel van de UA (11,64%) en de UHasselt (3,60%) is gestegen.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UGent (29,35%) en is het kleinst bij de HUB-KUBrussel (18,07%).

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen 27,02% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in het boekjaar 2012 en 26,41% in het boekjaar 2013.

- **Aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen bedragen in het boekjaar 2012 de som van 1.125.411.897 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 41,20% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (29,07%), de UA (13,02%), de VUB (12,44%), de UHasselt (3,92%) en ten slotte de HUB-KUBrussel (0,35%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UA (67,80%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (58,21%).

In het boekjaar 2013 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 1.194.797.455 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (40,82%), de VUB (12,04%) en de HUB-KUBrussel (0,23%) hierin is gedaald. Het aandeel van de UGent (29,19%), de UA (13,66%) en de UHasselt (4,06%) is gestegen.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UA (67,94%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (59,94%).

Het procentueel aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 63,11% in het boekjaar 2012 en het daalt naar 62,91% in het boekjaar 2013.

Deze rubriek is dus duidelijk de zwaarste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA bedragen in het boekjaar 2012 de som van 118.153.948 EUR. Hiervan neemt de UGent 37,03% voor haar rekening, gevolgd door de KU Leuven (34,86%), de UA (11,97%), de VUB (10,74%), de UHasselt (4,54%) en de HUB-KU Brussel (0,87%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de HUB-KU Brussel met 14,91% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,53%.

In het boekjaar 2013 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 124.272.698 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (36,05%) hierin en dit van de UA (12,17%) is gestegen. Het aandeel van de UGent (36,05%) hierin is gedaald evenals dit van de VUB (10,72%), de UHasselt (4,12%) en de HUB-KU Brussel (0,84%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de HUB-KU Brussel met 22,62% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,62%.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 6,63% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2012 en op 9,27% in 2013.

- **Aandeel van waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde cijfers verbonden aan deze rubriek worden in het boekjaar 2012 gerealiseerd door vier van de zes instellingen. Het gaat om een minkost van 111.312 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven -145,65% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (-38,56%), de UHasselt (+68,45%) en ten slotte de VUB (+215,75%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de KU Leuven (+0,02%) en het kleinst bij de UHasselt (-0,12%).

In 2013 boeken vier van de zes instellingen samen 76.572 EUR in deze kostenpost. Hiervan neemt de KU Leuven 407,35% voor haar rekening, gevolgd door de UA (94,71%), de VUB (-82,73%) en de UGent (-319,34%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de KU Leuven (+0,04%) en het kleinst bij de UGent (-0,04%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt -0,01% in 2012 en 0,00% in 2013.

Deze rubriek vormt dus de kleinste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten**

In het boekjaar 2012 bedragen de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten 14.939.160 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 96,23 % voor haar rekening. In het boekjaar 2013 stijgen de voorzieningen voor risico's en kosten substantieel naar 36.745.144 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 86,43% voor haar rekening.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 0,84% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2012 en op 1,93% in 2013.

- **Aandeel van de andere bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In 2012 bedragen de andere bedrijfskosten 16.345.445 EUR. De KU Leuven is verantwoordelijk voor 79,38% hiervan, gevolgd door de VUB (9,60%), de UGent (7,30%), de UA (3,03%) en de UHasselt (0,65%). Het aandeel van de HUB-KU Brussel is het kleinst met 0,04%. In 2013 stijgen de andere bedrijfskosten naar 22.530.730 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (83,67%) hierin stijgt evenals dit van de VUB (11,87%). Het aandeel van de UGent (3,82%) daalt evenals dit van de UA (0,35%), de UHasselt (0,26%) en de HUB-KU Brussel (0,02%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is zowel in 2012 als in 2013 het grootst bij de KU Leuven. In 2012 is dit het kleinst bij de HUB-KU Brussel en in 2013 bij de UA.

In het boekjaar 2012 bedroeg het aandeel van deze rubriek in de totale bedrijfskosten van de sector 0,92% om in 2013 te stijgen naar 1,19%.

Bedrijfskosten per universiteit – Boekjaar 2012

Absoluite bedragen in eenheden euro	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IWA/MVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	6.861.286	0,38%	11	-0,00%	1828.197	0,38%	3.993.641	0,35%	1.023.071	0,87%	0	0,00%	9.836	0,07%	6.542	0,04%
KU Leuven	744.561.083	41,75%	15.378.788	57,41%	196.868.089	40,86%	463.618.491	41,20%	41.183.454	34,86%	162.121	-145,65%	14.375.406	96,23%	12.974.734	79,38%
Universiteit Gent	535.104.764	30,01%	3.174.055	11,85%	160.791.321	33,37%	327.202.599	29,07%	43.758.114	37,03%	42.920	-38,56%	(1057.303)	-7,08%	1.193.057	7,30%
Universiteit Antwerpen	216.199.480	12,12%	2.254.311	8,42%	51.706.724	10,73%	146.572.871	13,02%	14.141.299	11,97%	0	0,00%	1.028.495	6,88%	495.580	3,03%
Universiteit Hasselt	66.192.915	3,71%	482.817	1,80%	16.236.456	3,37%	44.073.367	3,92%	5.359.540	4,54%	(76.196)	-0,12%	9.976	0,07%	106.954	0,65%
Vrije Universiteit Brussel	214.465.067	12,03%	5.497.671	20,52%	54.426.828	11,30%	139.950.928	12,44%	12.688.470	10,74%	(240.156)	-0,11%	572.750	3,83%	1.568.577	9,60%
Aggregatie Univ	1.783.384.595	100,00%	26.787.841	100,00%	481.857.615	100,00%	1.125.411.897	100,00%	118.153.948	100,00%	(111.312)	-0,01%	14.939.160	100,00%	16.345.445	100,00%
Rekenkundig gemiddelde	297.230.766		4.464.640		80.309.603		187.568.650		19.692.325		(18.552)		2.489.860		2.724.241	
Laagste waarde	6.861.286	0,38%	11	-0,00%	1.828.197	0,38%	3.993.641	0,35%	1.023.071	0,87%	(240.156)	-0,12%	(1057.303)	-7,08%	6.542	0,04%
Hoogste waarde	744.561.083	41,75%	15.378.788	57,41%	196.868.089	40,86%	463.618.491	41,20%	43.758.114	37,03%	162.121	215,75%	14.375.406	96,23%	12.974.734	79,38%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

Bedrijfskosten per universiteit – Boekjaar 2013

Absoluite bedragen in eenheden euro	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IWA/MVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	4.634.382	0,24%	1	0,00%	837.550	0,17%	2.777.998	0,23%	1.048.263	0,84%	0	0,00%	(34.868)	-0,09%	5.488	0,02%
KU Leuven	797.380.101	41,99%	9.517.486	49,54%	204.441.913	40,77%	487.700.290	40,82%	44.796.757	36,05%	311.919	407,35%	31.760.420	86,43%	18.851.316	83,67%
Universiteit Gent	564.060.192	29,70%	3.319.525	17,28%	165.546.194	33,01%	348.707.595	29,19%	44.863.378	36,10%	(244.524)	-319,34%	10.066.225	2,74%	861.799	3,82%
Universiteit Antwerpen	240.247.395	12,65%	1	0,00%	58.362.491	11,64%	163.217.924	13,66%	15.125.323	12,17%	72.521	94,71%	3.390.563	9,23%	78.572	0,35%
Universiteit Hasselt	72.208.764	3,80%	584.520	3,04%	18.065.473	3,60%	48.515.261	4,06%	5.122.568	4,12%	0	0,00%	(138.446)	-0,38%	59.388	0,26%
Vrije Universiteit Brussel	220.586.803	11,62%	5.791.364	30,14%	54.228.521	10,81%	143.878.387	12,04%	13.316.410	10,72%	(63.345)	-82,73%	761.250	2,07%	2.674.216	11,87%
Aggregatie Univ	1.899.117.637	100,00%	19.212.896	100,00%	501.482.143	100,00%	1.194.797.455	100,00%	124.272.698	100,00%	76.572	100,00%	36.745.144	100,00%	22.530.730	100,00%
Rekenkundig gemiddelde	316.519.606		3.202.149		83.580.357		195.132.909		20.712.116		12.762		6.124.191		3.755.122	
Laagste waarde	4.634.382	0,24%	1	0,00%	837.550	0,17%	2.777.998	0,23%	1.048.263	0,84%	(244.524)	-319,34%	(138.446)	-0,38%	5.488	0,02%
Hoogste waarde	797.380.101	41,99%	9.517.486	49,54%	204.441.913	40,77%	487.700.290	40,82%	44.863.378	36,10%	311.919	407,35%	31.760.420	86,43%	18.851.316	83,67%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

4.4.3 Resultaten per universiteit

Het overzicht van de resultaten per universiteit wordt hieronder weergegeven.

- **Overschot/tekort van het boekjaar**

De universiteiten realiseerden in het boekjaar 2012 samen een geaggregeerd overschot van 65.737.747 EUR. De KU Leuven realiseerde met een overschot van 66.105.068 EUR de hoogste score in de sector, de UGent de laagste score met een tekort van 14.437.221 EUR.

In het boekjaar 2013 is er een substantiële stijging van het geaggregeerd overschot van de universiteiten. In absolute cijfers betekent dit een overschot van 76.620.749 EUR. De KU Leuven realiseerde nogmaals de hoogste score met 43.547.137 EUR. De laagste score werd ditmaal behaald door de HUB-KU Brussel met een tekort van 751.000 EUR.

- **Bedrijfsoverschot/tekort**

Vier universiteiten boeken een bedrijfsoverschot in 2012. De KU Leuven neemt 169,38% van het door de sector in 2012 gerealiseerde bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UA (28,79%), de UHasselt (8,31%) en de HUB-KU Brussel (0,92%). De VUB boekt een bedrijfstekort van 8.664.756 EUR, evenals de UGent met 8.181.872 EUR.

In het boekjaar 2013 realiseren eveneens slechts vier universiteiten een bedrijfsoverschot. De KU Leuven neemt nu 86,66% van het bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (22,43%), de VUB (7,45%) en de UHasselt (1,09%). De UA boekt een bedrijfstekort van 3.411.902 EUR, evenals de HUB-KU Brussel met 790.580 EUR.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar RRI[70/66] van de universiteiten samen bedraagt 23,86% in 2012 en stijgt naar 31,12% in 2013.

- **Financieel resultaat**

De sector realiseerde in 2012 een goed financieel resultaat met 69.647.933 EUR. In 2013 scoren de universiteiten echter minder goed met 50.078.850 EUR. Dit is een daling t.o.v. 2012 met 19.569.083 EUR.

Het procentueel aandeel van het financieel resultaat in het overschot van het boekjaar RRI[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 105,95% in 2012 en daalt naar 65,36% in 2013.

- **Uitzonderlijk resultaat**

In 2012 was het uitzonderlijk resultaat van de universiteiten samen negatief. De reden hiervoor ligt hoofdzakelijk bij de UGent. In 2013 tekenen de universiteiten samen echter een positief uitzonderlijk resultaat op.

Het procentueel aandeel van het uitzonderlijk resultaat in het overschot van het boekjaar RRI[70/60] van de universiteiten samen bedraagt -29,81% in 2012 en 3,52% in 2013.

Overschot/Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2012

absolue bedragen in eenheden euro)	Overschot/Tekort van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
HUB-KUBrussel	14.774	0,02%	144.597	0,92%	978,73%	(130.980)	- 0,19%	- 886,56%	1.157	- 0,01%	7,83%
KU Leuven	66.105.068	100,56%	26.569.307	169,38%	40,19%	41.817.734	60,04%	63,26%	(2.281.973)	11,64%	- 3,45%
Universiteit Gent	(14.437.221)	- 21,96%	(8.181.872)	- 52,16%	56,67%	11.607.882	16,67%	- 80,40%	(17.863.231)	91,16%	123,73%
Universiteit Anwerpen	8.707.753	13,25%	4.515.752	28,79%	51,86%	3.311.005	4,75%	38,02%	880.996	- 4,50%	10,12%
Universiteit Hasselt	3.086.013	4,69%	1.303.165	8,31%	42,23%	1.761.953	2,53%	57,09%	20.895	- 0,11%	0,68%
Vrije Universiteit Brussel	2.261.360	3,44%	(8.664.756)	- 55,24%	- 383,17%	11.280.338	16,20%	498,83%	(354.222)	1,81%	- 15,66%
Aggregatie Univ	65.737.747	100,00%	15.686.193	100,00%	23,86%	69.647.933	100,00%	105,95%	(19.596.379)	100,00%	- 29,81%
Rekenkundig gemiddelde	10.956.291		2.614.366		131,09%	11.607.989		- 51,63%	(3.266.063)		20,54%
Laagste waarde	(14.437.221)	- 21,96%	(8.664.756)	- 55,24%	- 383,17%	(130.980)	- 0,19%	- 886,56%	(17.863.231)	- 4,50%	- 15,66%
Hoogste waarde	66.105.068	100,56%	26.569.307	169,38%	978,73%	41.817.734	60,04%	498,83%	880.996	91,16%	123,73%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot/tekort van het boekjaar RR (70/66) van de universiteit.

Overschot/Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2013

absolue bedragen in eenheden euro)	Overschot/Tekort van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
HUB-KUBrussel	(751.000)	- 0,98%	(790.580)	- 3,32%	105,27%	(89.505)	- 0,18%	11,92%	129.085	4,78%	- 17,19%
KU Leuven	43.547.137	56,83%	20.661.946	86,66%	47,45%	22.612.618	45,15%	51,93%	272.572	10,10%	0,63%
Universiteit Gent	16.841.217	21,98%	5.348.339	22,43%	31,76%	9.450.989	18,87%	56,12%	2.041.889	75,65%	12,12%
Universiteit Anwerpen	3.339.836	4,36%	(3.411.902)	- 14,31%	- 102,16%	5.458.722	10,90%	163,44%	1.293.014	47,90%	38,71%
Universiteit Hasselt	3.911.069	5,10%	259.393	1,09%	6,63%	4.722.625	9,43%	120,75%	(1.070.949)	- 39,68%	- 27,38%
Vrije Universiteit Brussel	9.732.491	12,70%	1.775.529	7,45%	18,24%	7.923.401	15,82%	81,41%	33.561	1,24%	0,34%
Aggregatie Univ	76.620.749	100,00%	23.842.724	100,00%	31,12%	50.078.850	100,00%	65,36%	2.699.172	100,00%	3,52%
Rekenkundig gemiddelde	12.770.125		3.973.787		17,87%	8.346.475		80,93%	449.862		1,21%
Laagste waarde	(751.000)	- 0,98%	(3.411.902)	- 14,31%	- 102,16%	(89.505)	- 0,18%	11,92%	(1.070.949)	- 39,68%	- 27,38%
Hoogste waarde	43.547.137	56,83%	20.661.946	86,66%	105,27%	22.612.618	45,15%	163,44%	2.041.889	75,65%	38,71%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot/tekort van het boekjaar RR (70/66) van de universiteit.

4.5 Geaggregeerde investeringen en financiering

4.5.1 Geaggregeerde investeringen

4.5.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2013 samen 188.177.794 EUR. Dit is een stijging met 17.620.394 EUR of 10,33% t.o.v. het boekjaar 2012.

De stijging van de geaggregeerde investeringen is in absolute cijfers het grootst bij de materiële vaste activa en dit respectievelijk in de rubriek 'installaties, machines en uitrusting' (+22.866.711 EUR), 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (+21.865.565 EUR), 'leasing en soortgelijke rechten' (+3.619.385 EUR) en 'meubilair en rollend materieel' (+184.182 EUR). De investeringen dalen in de rubriek 'terreinen en gebouwen' (-25.085.609 EUR) en 'overige materiële vaste activa' (-7.831.054 EUR).

Bij drie van de zes universiteiten stellen we in 2013 een stijging vast van de investeringen in **'installaties, machines en uitrusting'**. Deze stijging is het grootst bij de UGent (+13.622.663 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+9.215.231 EUR) en de VUB (+1.502.603 EUR).

Zolang activa niet in gebruik worden genomen en afgeschreven, dienen ze geboekt te worden op de post 'activa in aanbouw'.

Ten opzichte van 2012 zien de investeringen in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' er in 2013 uit als volgt:

UGent	+ 14.890.800 EUR
UA	+ 2.985.163 EUR
VUB	+ 2.098.234 EUR
KU Leuven	+ 1.889.078 EUR
UHasselt	+ 2.290 EUR
HUB-KU Brussel	0 EUR

De stijging van de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' in 2013 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de UGent.

De stijging van de post 'leasing en soortgelijke rechten' in 2013 is uitsluitend toe te schrijven aan de UGent.

Bij vijf van de zes universiteiten stellen we in 2013 een daling vast van de investeringen in 'meubilair en rollend materieel'. Alleen bij de KU Leuven is er een aangroei van investeringen in deze rubriek.

Op het moment van de jaarafsluiting wordt nagekeken welke werken al opgeleverd zijn en deze worden dan overgeboekt naar de rubriek 'terreinen en gebouwen'.

Ten opzichte van 2012 zien de investeringen in 'terreinen en gebouwen' er in 2013 uit als volgt:

KU Leuven	+ 943.531 EUR
HUB-KU Brussel	+ 40.096 EUR
UA	- 547.044 EUR
UGent	- 1.223.395 EUR
UHasselt	- 5.969.176 EUR
VUB	- 18.329.620 EUR

De substantiële daling van de post 'terreinen en gebouwen' in 2013 is dus hoofdzakelijk toe te schrijven aan de VUB.

De 'overige materiële vaste activa' dalen bij drie van de zes universiteiten. De daling is het grootst bij de KU Leuven (-7.661.986 EUR), gevolgd door de UHasselt (-459.662 EUR) en de VUB (-20.603 EUR).

Naast de materiële vaste activa stijgen ook de geaggregeerde financiële vaste activa in 2013. De stijging is toe te schrijven aan de UGent (+418.563 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+299.335 EUR). Bij de vier andere universiteiten noteren we een daling van de financiële vaste activa.

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van jaarrekening 2012	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	762.276	2.526.817	+ 1.764.541	+ 231,48%
III. Materiële vaste activa	165.767.617	181.386.797	+ 15.619.180	+ 9,42%
A. Terreinen en gebouwen	70.121.719	45.036.110	- 25.085.609	- 35,77%
B. Installaties, machines en uitrusting	47.100.787	69.967.498	+ 22.866.711	+ 48,55%
C. Meubilair en rollend materieel	2.874.029	3.058.211	+ 184.182	+ 6,41%
D. Leasing en soortgelijke rechten	7.379	3.626.764	+ 3.619.385	+ 49046,74%
E. Overige materiële vaste activa	16.909.737	9.078.683	- 7.831.054	- 46,31%
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	28.753.966	50.619.531	+ 21.865.565	+ 76,04%
IV. Financiële vaste activa	4.027.507	4.264.180	+ 236.673	+ 5,88%
A. Verbonden entiteiten	0	0	+ 0	
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemings- verhouding bestaat	2.600.086	3.235.479	+ 635.393	+ 24,44%
C. Andere financiële vaste activa	1.427.421	1.028.701	- 398.720	- 27,93%
Bruto investeringen	170.557.400	188.177.794	+ 17.620.394	+ 10,33%

4.5.1.2 Horizontale analyse: jaarrekening 2013 – begroting 2013

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2013 een bedrag aan investeringen begroot van 218.254.557 EUR. In werkelijkheid werd er echter slechts voor 188.177.794 EUR geïnvesteerd. Dit is 13,78% minder dan begroot.

De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2013 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'installaties, machines en uitrusting'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-63.782.890 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'installaties, machines en uitrusting' (+18.649.797 EUR).

Vijf van de zes universiteiten investeerden minder in '**terreinen en gebouwen**' dan begroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de UGent waar er 65.202.012 EUR minder werd geïnvesteerd dan voorzien, gevolgd door de KU Leuven waar er 31.415.119 EUR minder werd geïnvesteerd dan begroot.

Vijf van de zes universiteiten investeerden meer in '**installaties, machines en uitrusting**' dan begroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de UGent (+12.225.753 EUR), gevolgd door de VUB (+5.897.006 EUR). Alleen de HUB-KU Brussel investeerde minder in deze post.

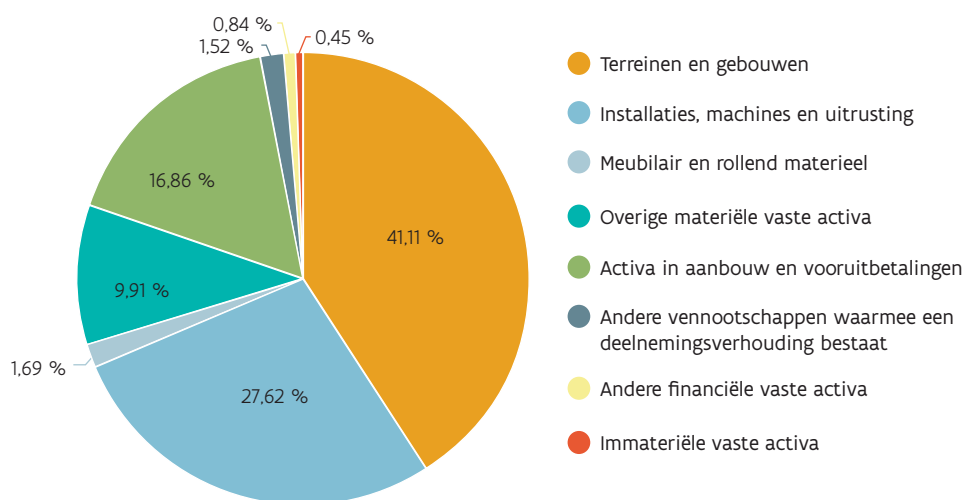
Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van begroting 2013	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
	(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	2.526.817	1.188.000	+ 1.338.817	+ 112,70%
III. Materiële vaste activa	181.386.797	215.697.557	- 34.310.760	- 15,91%
A. Terreinen en gebouwen	45.036.110	108.819.000	- 63.782.890	- 58,61%
B. Installaties, machines en uitrusting	69.967.498	51.317.701	+ 18.649.797	+ 36,34%
C. Meubilair en rollend materieel	3.058.211	2.751.450	+ 306.761	+ 11,15%
D. Leasing en soortgelijke rechten	3.626.764	1.358.000	+ 2.268.764	+ 167,07%
E. Overige materiële vaste activa	9.078.683	4.991.000	+ 4.087.683	+ 81,90%
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	50.619.531	46.460.406	+ 4.159.125	+ 8,95%
IV. Financiële vaste activa	4.264.180	1.369.000	+ 2.895.180	+ 211,48%
A. Verbonden entiteiten	0	(106.000)	+ 106.000	+ 100,00%
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemings- verhouding bestaat	3.235.479	1.475.000	+ 1.760.479	+ 119,35%
C. Andere financiële vaste activa	1.028.701	0	+ 1.028.701	BG = 0
Bruto investeringen	188.177.794	218.254.557	- 30.076.763	- 13,78%

4.5.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

Tijdens het boekjaar 2012 had 67,88% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (41,11%), 'overige materiële vaste activa' (9,91%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (16,86%).

Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,62%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,69%.

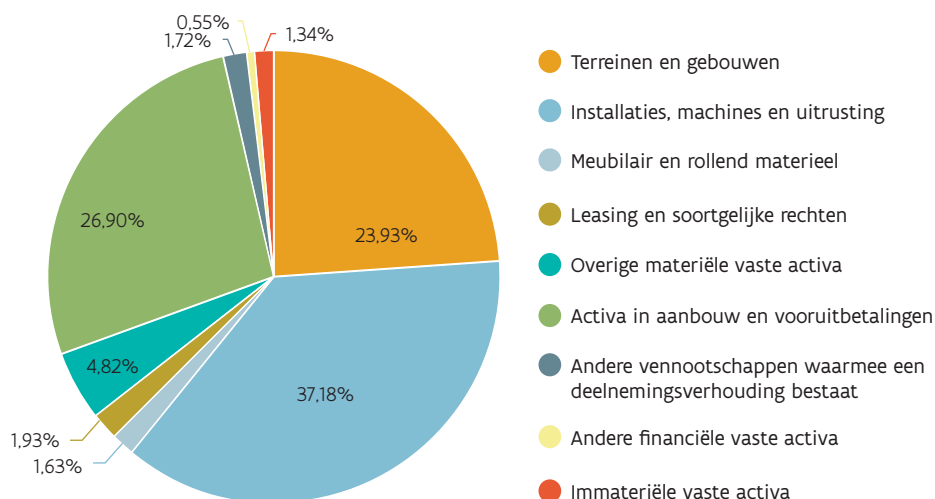
Bruto investeringen - Boekjaar 2012

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (23,93%), 'overige materiële vaste activa' (4,82%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (26,90%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2013 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gedaald zijn naar 55,65%.

Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 37,18%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,63%.

Bruto investeringen - Boekjaar 2013

4.5.2 Financiering van de investeringen

Het investeringsvolume lag in 2013 hoger dan in 2012. Er diende dan ook een groter bedrag gefinancierd te worden.

In het boekjaar 2013 financieren de universiteiten het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (89,42%) en met kapitaalsubsidies (9,04%). Evenals in 2012 werd er in 2013 door geen enkele universiteit ook een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2012 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gestegen met 24.239.450 EUR of 16,83%. De financiering met kapitaalsubsidies is gedaald met 7.587.662 EUR of 30,84%.

Het investeringsvolume van de universiteiten samen is gestegen en de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen is eveneens gestegen per eind 2013. De financiële reserves van de universiteiten bedragen 1.592.473.356 EUR per eind 2013 t.o.v. 1.484.669.673 EUR in 2012.

In het boekjaar 2013 werd er 15.711.532 EUR minder gefinancierd met eigen middelen dan begroot en 11.405.711 EUR minder met kapitaalsubsidies dan begroot.

Evolutie financiering: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve afwijking
	(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Eigen middelen	144.020.729	168.260.179	+ 24.239.450	+ 16,83%	183.971.711	- 15.711.532	- 8,54%
II. Vreemde middelen	0	0	+ 0		2.631.851	- 2.631.851	- 100,00%
III. Kapitaalsubsidies	24.602.946	17.015.284	- 7.587.662	- 30,84%	28.420.995	- 11.405.711	- 40,13%
IV. Andere	1.933.726	2.902.331	+ 968.605	+ 50,09%	3.230.000	- 327.669	- 10,14%
Financiering	170.557.401	188.177.794	+ 17.620.393	+ 10,33%	218.254.557	- 30.076.763	- 13,78%

Financiering % aandeel in de financiering	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
I. Eigen middelen	84,44%	89,42%	84,29%
II. Vreemde middelen	0,00%	0,00%	1,21%
III. Kapitaalsubsidies	14,43%	9,04%	13,02%
IV. Andere	1,13%	1,54%	1,48%
Financiering	100,00%	100,00%	100,00%

4.6 Investerings en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per universiteit

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de investeringen en de financieringsmix per universiteit voor de boekjaren 2012 en 2013.

4.6.1 Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen

De totale sector investeerde 170.557.400 EUR in het boekjaar 2012. De KU Leuven was de belangrijkste investeerder met 59.612.845 EUR of 34,95%. De HUB-KU Brussel realiseerde het kleinste investeringsbedrag met 192.627 EUR of 0,11% van het totale investeringsvolume.

In het boekjaar 2013 investeerden de universiteiten samen 188.177.794 EUR. De UGent wordt de belangrijkste investeerder met 84.296.537 EUR of 44,80%. De HUB-KU Brussel realiseerde nogmaals het kleinste investeringsbedrag met 135.996 EUR of 0,07% van het totale investeringsvolume.

4.6.2 Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen

Zowel in het boekjaar 2012 als in het boekjaar 2013 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA was dit in 2012 en in 2013 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2012 en 2013 deed geen enkele instelling een beroep op vreemde middelen.

Vier van de zes universiteiten wendden in 2012 kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 98,68% van haar investeringsvolume, gevolgd door de KU Leuven met 19,89%, de HUB-KU Brussel met 5,63% en ten slotte de UGent met 0,42%. In het boekjaar 2013 wendden eveneens vier van de zes universiteiten kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee 98,89% van haar investeringsvolume. Ze wordt gevolgd door de HUB-KU Brussel met 44,33%, de KU Leuven met 17,63% en ten slotte de UGent met 0,27%.

De KU Leuven is de enige universiteit die nog een beroep doet op andere financieringsmiddelen maar die maken slechts 3,24% uit van het totale investeringsvolume in 2012 en 4,36% in 2013.

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2012

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bruto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
HUB-KUBrussel	192.627	0,11%	181.791	0,13%	94,37%	0		0,00%	10.836	0,04%	5,63%	0	0,00%	0,00%
KU Leuven	59.612.845	34,95%	45.824.399	31,82%	76,87%	0		0,00%	11.854.720	48,18%	19,89%	1.933.726	100,00%	3,24%
Universiteit Gent	52.808.421	30,96%	52.584.138	36,51%	99,58%	0		0,00%	224.282	0,91%	0,42%	0	0,00%	0,00%
Universiteit Antwerpen	17.090.708	10,02%	17.090.708	11,87%	100,00%	0		0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Universiteit Hasselt	12.680.326	7,43%	167.218	0,12%	1,32%	0		0,00%	12.513.108	50,86%	98,68%	0	0,00%	0,00%
Vrije Universiteit Brussel	28.172.474	16,52%	28.172.474	19,56%	100,00%	0		0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Aggregatie Univ.	170.557.400	100,00%	144.020.729	100,00%	84,44%	0	0,00%	0,00%	24.602.946	100,00%	14,43%	1.933.726	100,00%	1,13%
Rekenkundig gemiddelde	28.426.233		24.003.455		78,69%	0		0,00%	4.100.491		20,77%	322.288		0,54%
Laagste waarde	192.627	0,11%	167.218	0,12%	1,32%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Hoogste waarde	59.612.845	34,95%	52.584.138	36,51%	100,00%	0	0,00%	0,00%	12.513.108	50,86%	98,68%	1.933.726	100,00%	3,24%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten
 % Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

Bruto investeringen en financiering per universiteit - Boekjaar 2013

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bruto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies			Andere		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv	Bedrag	% Ag Univ	% Inv
HUB-KUBrussel	135.996	0,07%	75.708	0,04%	55,67%	0		0,00%	60.288	0,35%	44,33%	0	0,00%	0,00%
KU Leuven	66.624.315	35,40%	51.977.880	30,89%	78,02%	0		0,00%	11.744.104	69,02%	17,63%	2.902.331	100,00%	4,36%
Universiteit Gent	84.296.537	44,80%	84.072.255	49,97%	99,73%	0		0,00%	224.282	1,32%	0,27%	0	0,00%	0,00%
Universiteit Antwerpen	18.903.120	10,05%	18.903.120	11,23%	100,00%	0		0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Universiteit Hasselt	5.042.604	2,68%	55.994	0,03%	1,11%	0		0,00%	4.986.609	29,31%	98,89%	0	0,00%	0,00%
Vrije Universiteit Brussel	13.175.222	7,00%	13.175.222	7,83%	100,00%	0		0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Aggregatie Univ.	188.177.794	100,00%	168.260.179	100,00%	89,42%	0	0,00%	0,00%	17.015.284	100,00%	9,04%	2.902.331	100,00%	1,54%
Rekenkundig gemiddelde	31.362.966		28.043.363		72,42%	0		0,00%	2.835.881		26,85%	483.722		0,73%
Laagste waarde	135.996	0,07%	55.994	0,03%	1,11%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
Hoogste waarde	84.296.537	44,80%	84.072.255	49,97%	100,00%	0	0,00%	0,00%	11.744.104	69,02%	98,89%	2.902.331	100,00%	4,36%

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten
 % Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

4.7 Geaggregeerde balans

Balans

Activa (leenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	1.159.534.704	1.214.125.387	1.325.751.264	1.374.240.557	1.422.383.698	1.441.621.573
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	2.272.213	2.245.175	1.709.223	1.239.813	2.467.911	1.690.312
III. Materiële vaste activa	22/27	1.142.380.106	1.196.257.058	1.306.579.297	1.353.908.321	1.398.463.977	1.422.620.881
A. Terreinen en gebouwen	22	824.229.446	861.321.912	934.875.022	991.362.344	993.881.933	1.042.434.881
B. Installaties, machines en uitrusting	23	150.529.608	153.825.981	157.969.068	153.722.836	160.042.023	174.244.280
C. Meubilair en rollend materieel	24	21.893.474	23.104.528	27.929.250	28.665.612	29.454.142	29.955.952
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	31.512.907	30.171.569	54.033.689	66.221.999	67.248.050	60.338.438
E. Overige materiële vaste activa	26	41.497.006	48.426.115	47.998.613	54.023.856	52.010.800	50.170.329
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	72.717.665	79.406.952	83.773.655	59.911.673	95.827.029	65.477.000
IV. Financiële vaste activa	28	14.882.387	15.623.155	17.462.743	19.092.423	21.451.809	17.310.380
A. Verbonden entiteiten	280/1	7.031.530	4.312.404	4.214.108	3.634.107	3.525.562	3.526.000
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	6.551.530	3.300.001	3.300.001	3.300.000	3.300.000	3.300.000
2. Vorderingen	281	480.000	1.012.403	914.107	334.107	225.562	226.000
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	6.460.924	8.321.832	9.480.842	11.304.089	13.426.662	10.756.500
1. Deelnemingen	282	6.160.924	8.239.237	9.398.247	11.221.494	13.001.662	10.673.500
2. Vorderingen	283	300.000	82.595	82.595	82.595	425.000	83.000
C. Andere financiële vaste activa	284/8	1.389.933	2.988.919	3.767.794	4.154.227	4.499.585	3.027.880
1. Aandelen	284	488.308	1.958.914	2.672.210	2.980.252	3.077.229	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	901.625	1.030.005	1.095.583	1.173.975	1.422.356	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	1.535.800.195	1.658.717.559	1.679.195.889	1.800.888.782	1.914.386.803	1.674.545.943
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	6.063.712	2.583.308	2.567.611	4.203.521	3.372.987	7.076.330
A. Handelsvorderingen	290	0	0	0	0	0	0
B. Overige vorderingen	291	6.063.712	2.583.308	2.567.611	4.203.521	3.372.987	7.076.330
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	3.539.227	3.137.685	2.501.348	2.342.562	5.532.021	2.291.340
A. Voorraden	30/36	3.253.420	2.820.390	2.501.348	2.342.562	2.355.280	2.291.340
B. Projecten in uitvoering	37	285.808	317.295	0	0	3.176.741	0
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	237.964.586	309.047.285	270.222.503	294.504.609	297.436.473	314.925.825
A. Handelsvorderingen	40	164.993.426	194.950.604	154.649.717	170.880.836	167.186.094	184.697.145
B. Overige vorderingen	41	72.971.160	114.096.681	115.572.786	123.623.773	130.250.380	130.228.680
VIII. Geldbeleggingen	51/53	1.150.340.804	1.194.459.629	1.279.153.615	1.357.335.513	1.470.036.343	1.226.391.053
IX. Liquide middelen	54/58	116.921.897	135.824.976	106.351.594	127.334.160	122.437.013	109.273.655
X. Overlopende rekeningen	490/1	20.969.969	13.664.677	18.399.218	15.168.417	15.571.966	14.587.740
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.116.167.517

Balans

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG-Boekjaar 2013
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.201.263.240	2.331.848.205	2.429.614.814	2.496.442.068	2.589.991.988	2.545.459.711
I. Gevormd vermogen	10	286.982.373	286.938.376	286.830.294	286.739.094	286.498.649	286.830.293
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.446.549	1.396.295	1.337.301	1.307.043	1.361.689	1.307.040
IV. Aangelegde fondsen	13	1.222.960.085	1.889.737.870	1.992.640.083	2.120.689.892	2.185.834.913	2.139.683.097
A. Onbeschikbare Fondsen	130	1.059.830.631					
B. Beschikbare Fondsen	131	163.129.455					
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	659.825.921	94.620.325	88.483.638	26.680.311	48.281.416	54.063.231
IV. Kapitaalsubsidies	15	30.048.312	59.155.339	60.323.498	61.025.728	68.015.322	63.576.050
VOORZIENINGEN	16	104.493.288	120.784.310	122.077.706	137.006.900	173.745.230	132.904.421
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	104.493.288	120.784.310	122.077.706	137.006.900	173.745.230	132.904.421
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	47.068.865	58.517.539	55.171.315	49.225.677	46.206.514	
B. Belastingen	161	0	0	0	0	0	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	4.257.500	3.311.178	4.422.356	25.275.550	55.224.757	
D. Sociaal Passief	163	1.963.004	0	0	0	0	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	1.725.482	1.474.797	1.934.566	5.788.830	13.216.141	
F. Overige risico's en kosten	165	49.478.436	57.480.797	60.549.469	56.716.844	59.097.818	
SCHULDEN	17/49	389.578.371	420.210.429	453.254.630	541.680.371	573.033.279	437.799.393
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	38.824.925	36.259.928	53.995.758	58.804.509	56.707.561	50.514.227
A. Financiële schulden	170/4	38.587.026	36.077.905	53.814.835	50.504.227	50.702.373	50.274.897
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	0	0	0	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0	0	0	0	0	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	23.562.421	22.426.798	41.130.269	39.127.201	40.614.296	
4. Kredietinstellingen	173	14.896.998	13.564.345	12.285.312	11.006.279	9.727.246	
5. Overige leningen	174	127.607	86.763	399.255	370.747	360.831	
B. Handelsschulden	175	0	0	0	0	0	0
C. Overige schulden	178/9	237.898	182.023	180.922	8.300.282	6.005.188	239.330
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	310.747.318	339.452.505	339.413.363	420.287.683	467.662.707	320.507.806
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	2.367.606	2.496.724	3.061.990	6.842.640	7.175.474	2.696.780
B. Financiële schulden	43	17.520.000	17.520.000	11.500.000	11.500.000	21.500.010	11.500.000
1. Kredietinstellingen	430/8	17.520.000	17.520.000	11.500.000	11.500.000	21.500.010	11.500.000
2. Overige leningen	439	0	0	0	0	0	0
C. Handelsschulden	44	75.073.026	92.816.707	82.458.401	79.802.190	76.948.170	72.920.680
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	54.847.787	49.353.753	52.506.537	121.658.531	143.317.742	52.165.190
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	136.232.495	150.362.362	160.923.609	171.766.291	187.889.274	154.814.066
1. Belastingen	450/3	29.134.918	27.660.381	29.698.547	38.048.556	43.302.954	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	107.097.578	122.701.981	131.225.062	133.717.735	144.586.320	
F. Overige schulden	48	24.706.404	26.902.959	28.962.826	28.718.032	30.832.037	26.411.090
X. Overlopende rekeningen	492/3	40.006.128	44.497.996	59.845.509	62.588.179	48.663.011	66.777.360
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.116.167.517

4.7.1 Activa

4.7.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

De totale balanswaarde van alle universiteiten samen bedraagt eind 2013 de som van 3.336.770.501 EUR tegenover 3.175.129.339 EUR op 31 december 2012. Dit is een stijging met 161.641.162 EUR of 5,09%.

Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

Evolutie balans - ACTIVA: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve wijziging
		(eenheden euro)						
VASTE ACTIVA	20/28	1.374.240.557	1.422.383.698	+ 48.143.140	+ 3,50%	1.441.621.573	- 19.237.875	- 1,33%
I. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0		0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	21	1.239.813	2.467.911	+ 1.228.098	+ 99,06%	1.690.312	+ 777.599	+ 46,00%
III. Materiële vaste activa	22/27	1.353.908.321	1.398.463.977	+ 44.555.656	+ 3,29%	1.422.620.881	- 24.156.904	- 1,70%
IV. Financiële vaste activa	28	19.092.423	21.451.809	+ 2.359.386	+ 12,36%	17.310.380	+ 4.141.429	+ 23,92%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	1.800.888.782	1.914.386.803	+ 113.498.021	+ 6,30%	1.674.545.943	+ 239.840.860	+ 14,32%
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	4.203.521	3.372.987	- 830.534	- 19,76%	7.076.330	- 3.703.343	- 52,33%
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	2.342.562	5.532.021	+ 3.189.459	+ 136,15%	2.291.340	+ 3.240.681	+ 141,43%
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	294.504.609	297.436.473	+ 2.931.864	+ 1,00%	314.925.825	- 17.489.352	- 5,55%
VIII. Geldbeleggingen + IX. Liquide middelen	51/58	1.484.669.673	1.592.473.356	+ 107.803.683	+ 7,26%	1.335.664.708	+ 256.808.647	+ 19,23%
X. Overlopende rekeningen	490/1	15.168.417	15.571.966	+ 403.550	+ 2,66%	14.587.740	+ 984.226	+ 6,75%
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.175.129.339	3.336.770.501	+ 161.641.162	+ 5,09%	3.116.167.517	+ 220.602.985	+ 7,08%

De geaggregeerde vaste activa bedragen op 31 december 2013 de som van 1.422.383.698 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2012 met 48.143.140 EUR of 3,50%. De stijging is te verklaren door een toename van zowel de materiële vaste activa met 44.555.656 EUR of 3,29% als de financiële vaste activa met 2.359.386 EUR of 12,36% en ten slotte de immateriële vaste activa met 1.228.098 EUR of 99,06%.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post **'installaties, machines en uitrusting'** met 22.866.711 EUR. De waardevermeerdering van 'installaties, machines en uitrusting' is het grootst bij de UGent (+13.622.663 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+9.215.231 EUR) en de VUB (+1.502.603 EUR). De drie andere instellingen tekenen een daling op.

De post **'activa in aanbouw en vooruitbetalingen'** binnen de geaggregeerde materiële vaste activa stijgt in het boekjaar 2013 eveneens substantieel met 21.865.565 EUR. De waardevermeerdering is het grootst bij de UGent (+14.890.800 EUR), gevolgd door de UA (+2.985.163 EUR), de VUB (+2.098.234 EUR), de KU Leuven (+1.889.078 EUR) en ten slotte de UHasselt (+2.290 EUR). De HUB-KU Brussel heeft geen activa in aanbouw en vooruitbetalingen.

De activa in aanbouw van de VUB betreffen in 2013 enkel nog maar ontwerp- en architectkosten voor gebouw XY (studentenhomes) en gebouw L (animalarium).

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er in het boekjaar 2013 een lichte toename van de post **'leasing en soortgelijke rechten'** met 3.619.385 EUR. Deze waardevermeerdering is uitsluitend toe te schrijven aan de UGent.

De post **'terreinen en gebouwen'** daalt in 2013 aanzienlijk in waarde. De waardevermindering van 'terreinen en gebouwen' is het grootst bij de VUB (-18.329.620 EUR), gevolgd door de UHasselt (-5.969.176 EUR), de UGent (-1.223.395 EUR) en de UA (-547.044 EUR). Bij de KU Leuven en de HUB-KU Brussel is er een lichte stijging in waarde.

De financiële vaste activa van de universiteiten bestaan in hoofdzaak uit deelnemingen in het kapitaal van ondernemingen. Wat de financiële vaste activa onderscheidt van de geldbeleggingen is dat bij de financiële

vaste activa er meestal inspraak is in het bestuur van de andere onderneming. Toch worden ook andere aandelen, die om strategische redenen worden aangehouden, onder de financiële vaste activa geboekt.

De geaggregeerde financiële vaste activa zijn in 2013 met 2.359.386 EUR gestegen. De grootste toename doet zich voor bij de UGent (+1.623.765 EUR). Bij de UHasselt en de VUB dalen de financiële vaste activa. Bij de VUB werd er in 2013 één nieuw financieel vast actief geboekt nl. in eXia Belgium.

Opvallend binnen de geaggregeerde vlottende activa is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. Deze beide posten moeten samen worden bekeken. In functie van de situatie op de financiële markten en de financiële noden van de universiteit worden geldbeleggingen omgezet naar liquide middelen en omgekeerd.

De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2012 op geaggregeerd niveau 1.484.669.673 EUR en stijgt in 2013 met 107.803.683 EUR of 7,26% naar 1.592.473.356 EUR.

De toename van de beschikbare middelen bij de UGent is vooral toe te schrijven aan de gebruikte techniek om een deel van de beleggingsportefeuille in pand te geven en de verkregen middelen zelf opnieuw te beleggen.

In de overlopende rekeningen worden opbrengsten toegewezen aan het boekjaar 2013 die pas ontvangen zijn in 2014 en worden kosten die in 2013 gemaakt zijn voor het boekjaar 2014 overgedragen.

In de begroting 2013 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 19.237.875 EUR of 1,33% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 24.156.904 EUR overbegroot. De niet effectief uitgevoerde investeringen van de KU Leuven (-39.483.863 EUR), de UA (-5.294.416 EUR) en de HUB-KU Brussel (-355.410 EUR) zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. Bij drie universiteiten was er een onderbegroting van de materiële vaste activa. Bij de UGent (+11.218.622 EUR), de VUB (+7.483.814 EUR) en de UHasselt (+2.274.349 EUR) werd er namelijk meer geïnvesteerd dan voorzien.

De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2013 onderschat en dit ter waarde van 239.840.860 EUR of 14,32%. In absolute bedragen is de afwijking het grootst bij de som van de 'geldbeleggingen en liquide middelen' met 256.808.647 EUR, gevolgd door de som van de 'voorraden en projecten in uitvoering' met 3.240.681 EUR. Deze onderschatting van de vlottende activa gaat op voor de zes universiteiten. Ze is het grootst bij de KU Leuven met 91.316.167 EUR en het kleinst bij de HUB-KU Brussel met 1.080.027 EUR.

4.7.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

Activa % aandeel in balanstotaal	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	43,28%	42,63%	46,26%
I. Oprichtingskosten	20	0,00%	0,00%	0,00%
II. Immateriële vaste activa	21	0,04%	0,07%	0,05%
III. Materiële vaste activa	22/27	42,64%	41,91%	45,65%
A. Terreinen en gebouwen	22	31,22%	29,79%	33,45%
B. Installaties, machines en uitrusting	23	4,84%	4,80%	5,59%
C. Meubilair en rollend materieel	24	0,90%	0,88%	0,96%
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	2,09%	2,02%	1,94%
E. Overige materiële vaste activa	26	1,70%	1,56%	1,61%
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	1,89%	2,87%	2,10%
IV. Financiële vaste activa	28	0,60%	0,64%	0,56%
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,11%	0,11%	0,11%
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,10%	0,10%	0,11%
2. Vorderingen	281	0,01%	0,01%	0,01%

B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	0,36%	0,40%	0,35%
1. Deelnemingen	282	0,35%	0,39%	0,34%
2. Vorderingen	283	0,00%	0,01%	0,00%
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,13%	0,13%	0,10%
1. Aandelen	284	0,09%	0,09%	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,04%	0,04%	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	56,72%	57,37%	53,74%
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,13%	0,10%	0,23%
A. Handelsvorderingen	290	0,00%	0,00%	0,00%
B. Overige vorderingen	291	0,13%	0,10%	0,23%
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	0,07%	0,17%	0,07%
A. Voorraden	30/36	0,07%	0,07%	0,07%
B. Projecten in uitvoering	37	0,00%	0,10%	0,00%
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	9,28%	8,91%	10,11%
A. Handelsvorderingen	40	5,38%	5,01%	5,93%
B. Overige vorderingen	41	3,89%	3,90%	4,18%
VIII. Geldbeleggingen	51/53	42,75%	44,06%	39,36%
IX. Liquide middelen	54/58	4,01%	3,67%	3,51%
X. Overlopende rekeningen	490/1	0,48%	0,47%	0,47%
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.175.129.339	3.336.770.501	3.116.167.517

De vaste activa bedragen 43,28% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012 en 42,63% van het balanstotaal in de jaarrekening 2013. De vlottende activa bedragen 56,72% in 2012 en 57,37% in 2013. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de geldbeleggingen in het oog. De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2013 gerealiseerd werd.

In de begroting 2013 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

In het boekjaar 2013 werd er meer geïnvesteerd dan in 2012 maar het investeringsvolume ligt lager dan begroot in 2013. Er werd meer gefinancierd dan in 2012 en meer met eigen middelen.

4.7.2 Passiva

4.7.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

Evolutie balans - PASSIVA: - ten opzichte van jaarrekening 2012 - ten opzichte van begroting 2013	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2013	JR13-BG13 absolute afwijking	JR13-BG13 relatieve wijziging
		(eenheden euro)						
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.496.442.068	2.589.991.988	+ 93.549.920	+ 3,75%	2.545.459.711	+ 44.532.278	+ 1,75%
I. Gevormd vermogen	10	286.739.094	286.498.649	- 240.446	- 0,08%	286.830.293	- 331.644	- 0,12%
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.307.043	1.361.689	+ 54.646	+ 4,18%	1.307.040	+ 54.649	+ 4,18%
IV. Aangelegde fondsen	13	2.120.689.892	2.185.834.913	+ 65.145.021	+ 3,07%	2.139.683.097	+ 46.151.816	+ 2,16%
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	26.680.311	48.281.416	+ 21.601.105	+ 80,96%	54.063.231	- 5.781.815	- 10,69%
VI. Kapitaalsubsidies	15	61.025.728	68.015.322	+ 6.989.594	+ 11,45%	63.576.050	+ 4.439.272	+ 6,98%
VOORZIENINGEN	16	137.006.900	173.745.230	+ 36.738.330	+ 26,81%	132.904.421	+ 40.840.809	+ 30,73%

SCHULDEN	17/49	541.680.371	573.033.279	+ 31.352.908	+ 5,79%	437.799.393	+ 135.233.886	+ 30,89%
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	58.804.509	56.707.561	- 2.096.948	- 3,57%	50.514.227	+ 6.193.334	+ 12,26%
IX. Voorraden en projecten in uitvoering	42/48	420.287.683	467.662.707	+ 47.375.024	+ 11,27%	320.507.806	+ 147.154.901	+ 45,91%
X. Overlopende rekeningen	492/3	62.588.179	48.663.011	- 13.925.169	- 22,25%	66.777.360	- 18.114.349	- 27,13%
TOTAAL DER ACTIVA	10/49	3.175.129.339	3.336.770.501	+ 161.641.162	+ 5,09%	3.116.167.517	+ 220.602.985	+ 7,08%

Het geaggregeerde **eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.496.442.068 EUR in 2012 en stijgt met 3,75% naar 2.589.991.988 EUR in 2013. Het eigen vermogen stijgt namelijk bij vijf van de zes universiteiten. Alleen bij de HUB-KUBrussel is er een daling. Bij vier van de zes universiteiten is de stijging toe te schrijven aan een sterke toename van de aangelegde fondsen. Bij de UGent dalen de aangelegde fondsen maar is er een grote stijging van het overgedragen overschot. We zien eveneens een toename van de kapitaalsubsidies met 11,45% in 2013. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de UHasselt (+6.858.402 EUR).

De geaggregeerde **voorzieningen voor risico's en kosten** stijgen in 2013 met 26,81%. De HUB-KUBrussel en de UHasselt hebben geen voorzieningen voor risico's en kosten maar bij de vier andere instellingen zien we een toename t.o.v. 2012. De grootste toename doet zich voor bij de KU Leuven (+31.760.421 EUR). De post 'grote herstellings- en onderhoudswerken' stijgt hier het meest, gevolgd door de post 'veiligheid en milieu verplichtingen'.

De geaggregeerde **schulden** liggen 5,79% hoger in 2013 dan in 2012. Reden hiervoor is uitsluitend een substantiële toename van de 'schulden op ten hoogste één jaar' bij vijf van de zes universiteiten. Alleen bij de UHasselt is er een daling. De 'schulden op meer dan één jaar' stijgen alleen bij de UGent.

Bij het opstellen van de begroting 2013 werd het geaggregeerde eigen vermogen onderschat met 1,75%. De onderbegroting is het grootst bij de VUB (+28.522.351 EUR), gevolgd door de UHasselt (+17.531.415 EUR) en de UA (+12.511.405 EUR). De drie andere universiteiten hebben overbegroot. De KU Leuven (-10.091.299 EUR) het meest.

De voorzieningen voor risico's en kosten werden bij drie universiteiten onderbegroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de KU Leuven (+32.606.265 EUR), gevolgd door de UA (+6.585.237 EUR) en de UGent (+2.670.282 EUR).

De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 30,89% hoger uit dan begroot in 2013. Zowel de 'schulden op meer dan één jaar' als de 'schulden op ten hoogste één jaar' zijn hoger dan de begrote bedragen. De spanning tussen de begrote en de effectieve schulden is het grootst bij de UGent (+99.045.695 EUR), gevolgd door de KU Leuven (+32.561.136 EUR) en de UA (+11.596.033 EUR).

4.7.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013 – begroting 2013

In 2012 bestaan de passiva voor 78,62% uit eigen vermogen, 4,32% uit voorzieningen en 17,06% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2013 toont kleine verschuivingen met 77,62% eigen vermogen, 5,21% voorzieningen en 17,17% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

PASSIVA (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	BG - Boekjaar 2013
EIGEN VERMOGEN	10/15	81,67%	81,17%	80,85%	78,62%	77,62%	81,69%
I. Gevormd vermogen	10	10,65%	9,99%	9,55%	9,03%	8,59%	9,20%
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,05%	0,05%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%
IV. Aangelegde fondsen	13	45,37%	65,78%	66,31%	66,79%	65,51%	68,66%
A. Onbeschikbare Fondsen	130	39,32%					
B. Beschikbare Fondsen	131	6,05%					
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	24,48%	3,29%	2,94%	0,84%	1,45%	1,73%
VI. Kapitaalsubsidies	15	1,11%	2,06%	2,01%	1,92%	2,04%	2,04%
VOORZIENINGEN	16	3,88%	4,20%	4,06%	4,32%	5,21%	4,26%
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	3,88%	4,20%	4,06%	4,32%	5,21%	4,26%
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	1,75%	2,04%	1,84%	1,55%	1,38%	
B. Belastingen	161	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	0,16%	0,12%	0,15%	0,80%	1,66%	
D. Sociaal Passief	163	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	0,06%	0,05%	0,06%	0,18%	0,40%	
F. Overige risico's en kosten	165	1,84%	2,00%	2,01%	1,79%	1,77%	
SCHULDEN	17/49	14,45%	14,63%	15,08%	17,06%	17,17%	14,05%
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	1,44%	1,26%	1,80%	1,85%	1,70%	1,62%
A. Financiële schulden	170/4	1,43%	1,26%	1,79%	1,59%	1,52%	1,61%
1. Achtergestelde leningen	170	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	0,87%	0,78%	1,37%	1,23%	1,22%	
4. Kredietinstellingen	173	0,55%	0,47%	0,41%	0,35%	0,29%	
5. Overige leningen	174	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	
B. Handelsschulden	175	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
C. Overige schulden	178/9	0,01%	0,01%	0,01%	0,26%	0,18%	0,01%
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	11,53%	11,82%	11,30%	13,24%	14,02%	10,29%
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,09%	0,09%	0,10%	0,22%	0,22%	0,09%
B. Financiële schulden	43	0,65%	0,61%	0,38%	0,36%	0,64%	0,37%
1. Kredietinstellingen	430/8	0,65%	0,61%	0,38%	0,36%	0,64%	0,37%
2. Overige leningen	439	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
C. Handelsschulden	44	2,79%	3,23%	2,74%	2,51%	2,31%	2,34%
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	2,03%	1,72%	1,75%	3,83%	4,30%	1,67%
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	5,05%	5,23%	5,36%	5,41%	5,63%	4,97%
1. Belastingen	450/3	1,08%	0,96%	0,99%	1,20%	1,30%	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	3,97%	4,27%	4,37%	4,21%	4,33%	
F. Overige schulden	48	0,92%	0,94%	0,96%	0,90%	0,92%	0,85%
X. Overlopende rekeningen	492/3	1,48%	1,55%	1,99%	1,97%	1,46%	2,14%
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.336.770.501	3.116.167.517

4.8 Geaggregeerde cashflow

De geaggregeerde resultatenrekening geeft het resultaat van het boekjaar weer. In de geaggregeerde balans wordt de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van het boekjaar weergegeven. De geaggregeerde cashflowanalyse heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verklaring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

De geaggregeerde cashflowanalyse kan voor het boekjaar 2013 echter nog niet gebeuren aangezien er nog geen uniforme gegevens van de verschillende universiteiten voorhanden zijn.

4.9 Financiële ratio's

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de universiteiten wordt aandacht besteed aan de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's.

4.9.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's

Financiële ratio's (teller en noemer in eenheden euro)	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Liquideitsratio's		
1. Netto weringsmiddelen	1.366.323.629	1.429.986.856
2. Quick ratio	4,21	4,03
3. Liquiditeit van de weringssschulden	57 dagen	54 dagen
Resultatenratio's		
1. Netto marge (1) : Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort / Bedrijfsopbrengsten	0,87%	1,24%
2. Netto marge (2) : Overschot/Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	4,74%	3,84%
3. Netto marge (3) : Overschot/Tekort van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	3,65%	3,98%
4. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	2,00%	2,96%
5. Cashflow van het boekjaar tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	23,87%	29,23%
Solvabiliteitsratio's		
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	78,62%	77,62%
2. Algemene schuldgraad	27,19%	28,83%
3. Dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	95,48%	102,19%
4. Omgekeerde dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	13 maanden	12 maanden

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector het geaggregeerd bedrag en het rekenkundig gemiddelde berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele universiteit weergegeven.

4.9.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de universiteit aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, contractuele personeelsleden,...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-weringsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de weringssschulden.

- **Netto-weringsmiddelen**

De netto-weringsmiddelen worden bekomen door een gecorrigeerde berekening van de beperkte vlottende activa min het vreemd vermogen op korte termijn.

De overlopende rekeningen van het actief werden opgesplitst in over te dragen kosten (490) en verkregen opbrengsten (491). De overlopende rekeningen van het passief werden opgesplitst in toe te rekenen kosten (492) en over te dragen opbrengsten (493).

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken 'voorraden' en 'over te dragen kosten', worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Er wordt alleen rekening gehouden met de cash-schulden.

$$\text{Codes uit de Balans:} \\ 40/41 + 51/53 + 54/58 + 491 - 42/48 - 492$$

De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.429.986.856 EUR voor het boekjaar 2013 ten opzichte van 1.366.323.629 EUR in 2012. Dit betekent een stijging met 63.663.227 EUR of 4,66%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. Met uitzondering van één instelling, de HUB-KUBrussel, leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor alle universiteiten een positief resultaat op.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een netto-werkingskapitaal weer van 238.331.143 EUR per universiteit in 2013. Het laagste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt -9.395.267 EUR en werd gerealiseerd door de HUB-KUBrussel. Het hoogste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 835.636.081 EUR en werd gerealiseerd door de KU Leuven.

Netto werkingsmiddelen

Gunstige liquiditeit = positieve netto werkingsmiddelen		
Netto werkingsmiddelen (eenheden euro)	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aggregatie Univ	1.366.323.629	1.429.986.856
Rekenkundig gemiddelde	227.720.605	238.331.143
Laagste waarde	(8.666.822)	(9.395.267)
Hoogste waarde	764.692.019	835.636.081

- **Quick ratio**

Bij de quick ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

$$\frac{\text{beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide middelen}}{\text{vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden}}$$

Deze ratio geeft een goede liquiditeitssituatie weer bij een waarde van minimaal één. Dit betekent dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

$$\text{Codes uit de balans:} \\ \frac{40/41 + 51/53 + 54/58 + 491}{42/48 + 492}$$

Er waren eind 2013 voldoende middelen voorhanden om 4,03 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een quick ratio weer van 3,99 per universiteit in 2013. De HUB-KUBrussel haalt de laagste waarde met 0,36. De best scorende universiteit is voor het vijfde jaar op rij de UHasselt met 8,61.

De range tussen de hoogste en de laagste waarde is dus erg groot. Dit betekent dat de liquiditeitspositie van de individuele universiteiten sterk kan verschillen.

Quick ratio

Bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één		
	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Univ	4,21	4,03
Rekenkundig gemiddelde	3,94	3,99
Laagste waarde	0,38	0,36
Hoogste waarde	7,10	8,61

• Liquiditeit van de werkingsschulden

Het aantal dagen leverancierskrediet drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden.

Werkingsschulden op ten hoogste één jaar (handelsschulden) X 365 dagen

Inkopen inclusief BTW

Codes uit de Balans en de RR:

Balans 44 x 365

RR60 + RR61

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 54 in het boekjaar 2013 tegenover 57 in het boekjaar 2012. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.

Het rekenkundig gemiddelde bedraagt 152 per universiteit in 2013. De UA behaalt de laagste waarde met 37. De best scorende universiteit in 2013 is de HUB-KUBrussel met 657, gevolgd door de UGent met 71.

Liquiditeit van de werkingsschulden

(aantal dagen)	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Aggregatie Univ	57	54
Rekenkundig gemiddelde	52	152
Laagste waarde	24	37
Hoogste waarde	72	657

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingmiddelen (eenheden euro)		Quick ratio		Liquiditeit van de werkingsschulden (aantal dagen)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
HUB-KUBrussel	(8.666.822)	(9.395.267)	0,38	0,36	36	657
KU Leuven	764.692.019	835.636.081	5,25	5,47	53	41
Universiteit Gent	247.291.568	235.566.548	3,13	2,78	68	71
Universiteit Anwerpen	110.304.581	112.695.154	3,91	3,24	24	37
Universiteit Hasselt	54.053.576	60.970.367	7,10	8,61	62	42
Vrije Universiteit Brussel	198.648.707	194.513.972	3,89	3,47	72	64
Aggregatie Univ	1.366.323.629	1.429.986.856	4,21	4,03	57	54
Rekenkundig gemiddelde	227.720.605	238.331.143	3,94	3,99	52	152
Laagste waarde	(8.666.822)	(9.395.267)	0,38	0,36	24	37
Hoogste waarde	764.692.019	835.636.081	7,10	8,61	72	657

4.9.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de universiteiten in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te komen. Dit wordt gemeten met behulp van de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

- **Graad van financiële onafhankelijkheid**

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

$$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal der passiva}}$$

Codes uit de Balans 10/15 <hr/> 10/49

In het boekjaar 2013 financieren de universiteiten zich samen voor 77,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 22,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.

Vijf van de zes universiteiten hebben een eigen vermogen dat groter is dan het vreemd vermogen. Alleen de HUB-KUBrussel heeft slechts 40,32% eigen vermogen en moet een beroep doen op 59,68% vreemd vermogen. De UHasselt behaalt in 2013 de hoogste graad van financiële onafhankelijkheid met 94,32% eigen vermogen en slechts 5,68% vreemd vermogen.

Financiële ratio's: Solvabiliteitsratio's

	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Graad van financiële onafhankelijkheid	78,62%	77,62%
T Eigen vermogen	2.496.442.068	2.589.991.988
N Totaal der passiva	3.175.129.339	3.336.770.497

Graad van financiële onafhankelijkheid

Hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen		
	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aggregatie Univ	78,62%	77,62%
Rekenkundig gemiddelde	75,60%	74,11%
Laagste waarde	45,12%	40,32%
Hoogste waarde	92,62%	94,32%

- **Algemene schuldgraad**

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen tot het eigen vermogen.

$$\frac{\text{Vreemd vermogen}}{\text{Eigen vermogen}}$$

Codes uit de Balans: $\frac{16 + 17/49}{10/15}$
--

Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2013 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 28,83 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 45,08%. In 2013 noteert de HUB-KU Brussel de hoogste schuldgraad met 148,00% en de UHasselt de laagste met 6,02%.

Financiële ratio's: Solvabiliteitsratio's

	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Algemene schuldgraad	27,19%	28,83%
T Vreemd vermogen	678.687.271	746.778.509
N Eigen vermogen	2.496.442.068	2.589.991.988

Algemene schuldgraad

Hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit		
	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Aggregatie Univ	27,19%	28,83%
Rekenkundig gemiddelde	39,54%	45,08%
Laagste waarde	7,97%	6,02%
Hoogste waarde	121,64%	148,00%

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid		Graad van financiële afhankelijkheid		Algemene schuldgraad	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
HUB-KU Brussel	45,12%	40,32%	54,88%	59,68%	121,64%	148,00%
KU Leuven	78,59%	77,45%	21,41%	22,55%	27,23%	29,11%
Universiteit Gent	77,50%	76,06%	22,50%	23,94%	29,03%	31,47%
Universiteit Anwerpen	85,01%	80,84%	14,99%	19,16%	17,63%	23,70%
Universiteit Hasselt	92,62%	94,32%	7,38%	5,68%	7,97%	6,02%
Vrije Universiteit Brussel	74,78%	75,66%	25,22%	24,34%	33,72%	32,17%
Aggregatie Univ	78,62%	77,62%	21,38%	22,38%	27,19%	28,83%
Rekenkundig gemiddelde	75,60%	74,11%	24,40%	25,89%	39,54%	45,08%
Laagste waarde	45,12%	40,32%	7,38%	5,68%	7,97%	6,02%
Hoogste waarde	92,62%	94,32%	54,88%	59,68%	121,64%	148,00%

4.9.4 Rentabiliteit

In het bedrijfsleven is de rentabiliteit één van de parameters die meten hoe goed het winstobjectief wordt gehaald. Voor de non-profit sector ligt dit anders. Daar komt het er op aan om de maatschappelijke doelstellingen zo optimaal mogelijk te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Overschotten zijn in dit oogpunt indicatief voor de kwaliteit van het gevoerde beleid en het kostenbewustzijn.

Bij de interpretatie van het resultaat moet voorzichtigheid aan de dag worden gelegd. De overschotten die worden gerealiseerd vormen immers geen vrije beleidsruimte voor het bestuur van de universiteit omdat er veelal concrete bestemmingen en engagementen tegenover staan.

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van universiteiten samen wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt gebruik gemaakt van drie ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse overschotten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

- **Netto-marges**

In de netto-marges wordt het bedrijfsoverschot of het bedrijfstekort, het overschot of het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening en het overschot of het tekort van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld. Netto-marge 1 en 3 liggen in 2013 hoger dan in 2012

Financiële ratio's: Resultatenratio's

	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
Netto marge 1	0,87%	1,24%
T Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	15.686.193	23.842.724
N Bedrijfsopbrengsten	1.799.070.789	1.922.960.362
Netto marge 2	4,74%	3,84%
T Overschot / Tekort uit de gewone activiteit	85.334.126	73.921.574
N Bedrijfsopbrengsten	1.799.070.789	1.922.960.362
Netto marge 3	3,65%	3,98%
T Overschot / Tekort van het boekjaar	65.737.747	76.620.749
N Bedrijfsopbrengsten	1.799.070.789	1.922.960.362

De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2013 van de individuele universiteiten is meestal positief.

- Netto-marge 1:
 - 4 van de 6 universiteiten hebben een bedrijfsoverschot;
 - 2 universiteiten worden geconfronteerd met een bedrijfstekort.
- Netto-marge 2:
 - 5 van de 6 universiteiten hebben een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening;
 - 1 universiteit heeft een tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening.
- Netto-marge 3:
 - 5 van de 6 universiteiten hebben een overschot van het boekjaar;
 - 1 universiteit wordt geconfronteerd met een tekort van het boekjaar.

Netto marge

Hoe hoger de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit		
	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Netto marge 1		
Aggregatie Univ	0,87%	1,24%
Rekenkundig gemiddelde	0,62%	- 2,90%
Laagste waarde	- 4,21%	- 20,57%
Hoogste waarde	3,45%	2,53%
Netto marge 2		
Aggregatie Univ	4,74%	3,84%
Rekenkundig gemiddelde	3,18%	- 0,48%
Laagste waarde	0,19%	- 22,90%
Hoogste waarde	8,87%	6,87%
Netto marge 3		
Aggregatie Univ	3,65%	3,98%
Rekenkundig gemiddelde	2,61%	- 0,01%
Laagste waarde	- 2,74%	- 19,54%
Hoogste waarde	8,57%	5,40%

Resultatenratio's

	Netto marge 1		Netto marge 2		Netto marge 3	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
HUB-KU Brussel	2,06%	- 20,57%	0,19%	- 22,90%	0,21%	- 19,54%
KU Leuven	3,45%	2,53%	8,87%	5,29%	8,57%	5,32%
Universiteit Gent	- 1,55%	0,94%	0,65%	2,60%	- 2,74%	2,96%
Universiteit Anwerpen	2,05%	- 1,44%	3,55%	0,86%	3,95%	1,41%
Universiteit Hasselt	1,93%	0,36%	4,54%	6,87%	4,57%	5,40%
Vrije Universiteit Brussel	- 4,21%	0,80%	1,27%	4,36%	1,10%	4,38%
Aggregatie Univ	0,87%	1,24%	4,74%	3,84%	3,65%	3,98%
Rekenkundig gemiddelde	0,62%	- 2,90%	3,18%	- 0,48%	2,61%	- 0,01%
Laagste waarde	- 4,21%	- 20,57%	0,19%	- 22,90%	- 2,74%	- 19,54%
Hoogste waarde	3,45%	2,53%	8,87%	6,87%	8,57%	5,40%

5 Analyse van de evolutie van het personeelsbestand

5.1 Inleiding

Dit luik van het rapport behandelt de evolutie van het personeelsbestand waarmee uitvoering wordt gegeven aan de desbetreffende passage uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 zoals gewijzigd. Daarnaast wordt er ook beperkte aandacht besteed aan de student-personeelratio en aan enkele contingenteringsnormen. In vergelijking met de vorige edities worden deze keer niet alleen geaggregeerde personeelsgegevens weergegeven en besproken, maar wordt er ook iets meer aandacht besteed aan personeelsgegevens per universiteit, in casu m.b.t. de genderproblematiek.

Inzake personeelscijfers kan er gewerkt worden met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de voorziene bezetting of personeelsformatie⁹, anderzijds deze van de feitelijke of effectieve bezetting (tewerkstelling)¹⁰. De gegevens met betrekking tot de voorziene bezetting werden uit de begrotingen gehaald. De cijfergegevens met betrekking tot de feitelijke bezetting (of tewerkstelling) zijn afkomstig uit de jaarlijkse VLIR-publicatie 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' en de cijfers die de instellingen daartoe aan de VLIR hebben bezorgd. Het is belangrijk om erop te wijzen dat de gegevens van de VLIR gebaseerd zijn op een momentopname, namelijk een telling op 1 februari. Als basis voor dit rapport werd logischer wijze geopteerd voor de telling op 1-2-2014 omdat deze datum het dichtst aansluit bij het boekjaar 2013, voorwerp van dit rapport. Bij sommige universiteiten hanteert men de cijfers van 1-2-2014 zelfs voor opname in de jaarrekening van 2013. Ook de tellingen op datum van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 worden meegenomen teneinde inzicht te verschaffen in bepaalde tendenzen. In dit verband dient erop gewezen te worden dat met ingang van het academiejaar 2013-2014 de academische hogeschoolopleidingen volledig geïntegreerd zijn in de universiteiten. Dit betekent dat, gelet op de teldatum, het integratiekader mee is opgenomen in de personeelsgegevens wat uiteraard de evolutie van de aantallen mee heeft beïnvloed. Door als referentiedatum 1-2-2014 te nemen, betekent dit eveneens dat er geen aparte gegevens meer zijn voor de HUB-KUBrussel die in 2013 als aparte universiteit verdween en opging in de KU Leuven¹¹.

Veruit de meeste analyses in dit rapport hebben betrekking op de effectieve bezetting (tewerkstelling). Hieruit blijken immers de werkelijk verrichte prestaties. De personeelsaantallen inzake voorziene bezetting die de instellingen in het kader van hun begroting meedelen, zijn bovendien beperkt tot diegenen die bezoldigd worden ten laste van de werkingsuitkeringen. Dit zou derhalve een onvolledig beeld geven.

Met verwijzing naar de publicatie van de VLIR kan men bij de universiteiten thans een onderscheid maken tussen enerzijds personeelsleden ten laste van de werkingsuitkeringen (zelfstandig academisch personeel of ZAP, onderwijzend personeel uit het integratiekader, assistierend academisch personeel of AAP, een gedeelte van het administratief en technisch personeel of ATP en administratief en technisch personeel uit het integratiekader)¹² en anderzijds personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van andere bronnen dan de werkingsuitkeringen (het wetenschappelijk personeel of WP en een deel van het ATP¹³).

Wat het ZAP betreft worden enkel de bezoldigde gastprofessoren meegenomen in deze analyse¹⁴.

⁹ Het personeelsaantal dat de universiteit voorziet volgens de regels van de Codex Hoger Onderwijs en gepreciseerd door artikel 12 van het BVR van 21 december 2007.

¹⁰ Dit zijn de feitelijke personeelsleden (titularissen op de stoel) en hun feitelijke plaatsvervangers waarvoor er een salaris werd uitbetaald. Beide groepen worden uiteraard slechts voor hun feitelijke tewerkstellingsratio meegeteld.

¹¹ Met uitzondering van het luikje over de procentnormen omdat dit niet op de telling van 1-2-2014, maar op het jaar 2013 zelf betrekking heeft.

¹² In het rapport wordt zowel aandacht besteed aan de personeelsaantallen inclusief integratiekader als exclusief integratiekader. Naast de personeelsleden op het integratiekader is er nog een zeer beperkt en eigenlijk te verwaarlozen aantal niet statutaire personeelsleden overgekomen van de hogescholen. Deze worden enkel apart vermeld bij de gedetailleerde bespreking van ambten en graden. Afhankelijk of het hier gaat om onderzoekers of ondersteunend personeel worden deze personen gerekend bij het WP of bij het ATP.

¹³ We zullen hierna spreken van ATP (I) als we ATP bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen bedoelen en ATP (II) als we ATP bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen bedoelen.

¹⁴ Met uitzondering van het luikje over de desbetreffende contingenteringsnorm waar het over alle gastprofessoren gaat.

Ook de leden van het ZAP die met pensioen gaan, en een deel van hun activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening voortzetten en hiervoor een vergoeding van de universiteit ontvangen ten laste van de werkingsuitkeringen¹⁵ worden meegenomen.

Tot de groep van personeelsleden, bezoldigd via andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkeringen behoren eveneens:

- de doctoraatsbursalen en postdoctorale onderzoekers met beurs, mits zij onder toepassing van de RSZ vallen;
- de personeelsleden werkzaam op de universiteiten, maar rechtstreeks door financierende (onderzoeks-) instellingen betaald;
- de personeelsleden, werkzaam in de sociale sector, indien ze door de universiteit worden bezoldigd.

Het uitdrukken van personeelsaantallen in voltijdse eenheden (VTE's)¹⁶ levert het meest correcte en minst vertekende beeld op. Dit neemt niet weg dat personeelsaantallen uitgedrukt in "hoofden" en met name vooral de evolutie in de verhouding "voltijdse" versus "deeltijdse personeelsleden" interessante informatie kunnen opleveren. Daarom wordt aan beide benaderingswijzen aandacht besteed. Analyses m.b.t. de leeftijdsstructuur worden louter in hoofden weergegeven.

De gegevens met betrekking tot de studenteninschrijvingen (voor alle opleidingen) werden door het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen¹⁷ aangeleverd. Vandaag kan men immers per universiteit gedetailleerde gegevens uit de Databank Hoger Onderwijs(DHO) halen. De link inschrijvingen – personeel wordt dan gelegd om de student-personeelratio te berekenen.

In het onderzoek naar de mate waarin een tweetal belangrijke contingeringsnormen¹⁸ met betrekking tot de begrote personeelsformatie ook effectief werden gerealiseerd, is de toetsing gebeurd op basis van gegevens beschikbaar in de jaarverslagen. In de gevallen waar deze gegevens ontbraken, werd er via de commissariaten een zeer beperkte bevraging gedaan bij de instellingen zelf.

5.2 Geaggregeerde personeelsformatie: effectieve tewerkstelling in 2013 (telling op 1-2-2014)

5.2.1 Geaggreerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2010 en 1-2-2014

Het totale personeelsbestand (bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen en van andere financieringsbronnen) zoals omschreven in de inleiding hiervoor, kan worden opgedeeld in vijf grote groepen, namelijk het academisch personeel dat bestaat uit het zelfstandig academisch personeel en het assiterend academisch personeel (AP = ZAP + AAP), het integratiekader onderwijzend personeel¹⁹, het wetenschappelijk personeel (WP), het administratief- en technisch personeel (ATP) en het integratiekader administratief- en technisch personeel¹⁹.

¹⁵ Zie artikel V.44,§2 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹⁶ Met het aantal voltijdse eenheden wordt het percentage van tewerkstelling op het telmoment bedoeld, waarbij een voltijdse eenheid gelijk is aan 100%.

¹⁷ Verder afgekort als AHOVOS.

¹⁸ Cfr. het voormalige artikel 159 van het universiteitendecreet. Dit artikel werd opgeheven bij het onderwijsdecreet XXIII met ingang van 1-1-2014 en staat derhalve niet meer vermeld in de Codex Hoger Onderwijs.

¹⁹ Bestond voorheen niet, voor het eerst opgenomen op 1-2-2014.

5.2.1.1 Evolutie in VTE's

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse eenheden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	4.866,41	+301,32	+355,40	+307,18	+285,86
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	1.098,75	+1.098,75	+1.098,75	+1.098,75	+1.098,75
Wetenschappelijk personeel	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69	10.929,30	+1.670,29	+1.323,13	+1.193,34	+656,61
Administratief en technisch personeel	6.963,52	6.993,74	7.144,72	7.263,56	7.525,07	+561,55	+531,33	+380,35	+261,51
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	261,45	+261,45	+261,45	+261,45	+261,45
Totale personeelstewerkstelling	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	+3.893,36	+3.570,06	+3.241,07	+2.564,18

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (relatief)

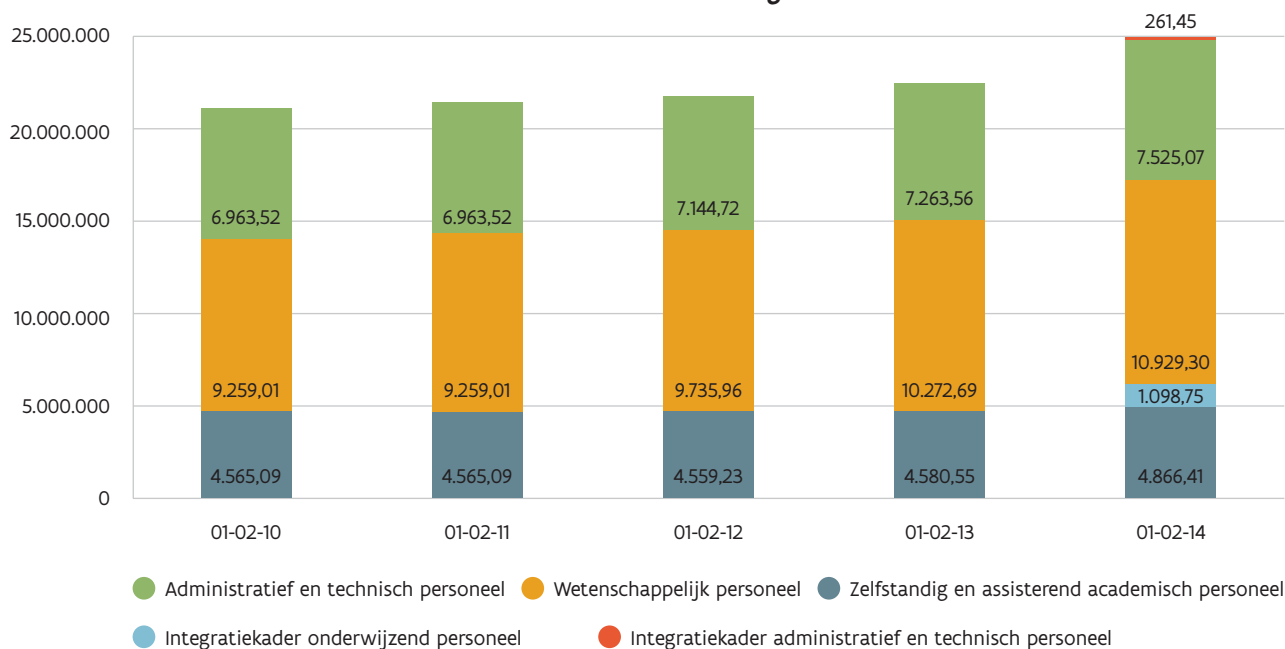
Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse eenheden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	4.866,41	+ 6,60%	+ 7,88%	+ 6,74%	+ 6,24%
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	1.098,75	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Wetenschappelijk personeel	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69	10.929,30	+ 18,04%	+ 13,77%	+ 12,26%	+ 6,39%
Administratief en technisch personeel	6.963,52	6.993,74	7.144,72	7.263,56	7.525,07	+ 8,06%	+ 7,60%	+ 5,32%	+ 3,60%
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	261,45	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Totale personeelstewerkstelling	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	+ 18,73%	+ 16,91%	+ 15,12%	+ 11,59%

Op 1-2-2014 waren er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 24.680,98 VTE's tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2010 is het globale personeelsaantal steeds toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2014 een totale stijging met 2.564,18 VTE's of 11,59%. Ook wanneer we de integratiekaders onderwijzend personeel (OP) en administratief en technisch personeel (ATP) buiten beschouwing laten – het totaal bedraagt dan nog altijd 23.320,78 – is er nog een duidelijke toename, en wel met 5,44%. Er is op 1-2-2014 een stijging van personeel vast te stellen bij zowel het AP, WP als het ATP, maar het WP groeide relatief het sterkst.

Op 1-2-2014 bedroeg het aantal AP-leden 4.866,41 VTE's. Hiermee steeg deze groep opnieuw met 285,86 VTE's of 6,24%. Sinds de eerste publicatie van het sectorverslag m.b.t. de universiteiten is dit het hoogste aantal AP-leden ooit. Het integratiekader OP is goed voor 1.098,75 VTE's. Ook in het WP en ATP waren de aantallen nooit eerder zo hoog, al heeft de toevoeging van een aantal niet-statutaire personeelsleden afkomstig uit de hogescholen (die vanuit het VLIR-rapport evenwel niet apart te detecteren zijn) dit ook mee in de hand gewerkt. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP toe met 656,61 VTE's of 6,39% en de groep van het ATP met 261,51 VTE's wat een toename van 3,60% is. Het integratiekader ATP ten slotte telde op 1-2-2014 261,45 VTE's.

Grafisch voorgesteld, geven deze cijfers het beeld op de volgende pagina.

Personeelstewerkstelling (aantal VTE)

De onderlinge verhouding kunnen we per jaar aflezen in onderstaande tabel waarin de aandelen werden omgezet in een percentage van het totaal aantal personeelsleden.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
	(procentueel aandeel per categorie)				
Zelfstandig en assisterend academisch personeel	21,96%	21,37%	21,27%	20,71%	19,72%
Integratiekader onderwijzend personeel	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,45%
Wetenschappelijk personeel	44,54%	45,50%	45,41%	46,45%	44,28%
Administratief en technisch personeel	33,50%	33,13%	33,32%	32,84%	30,49%
Integratiekader administratief en technisch personeel	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,06%
Totale personeelstewerkstelling	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Nagenoeg 1/5 van het universiteitspersoneel behoort tot de categorie van het ZAP + AAP. Wanneer we daar het integratiekader OP bijtellen, wat geleet op de aard van dat personeel niet geheel onlogisch is, gaat het zelfs om 24%. Ruim 44% van het globale korps behoort tot het WP (d.i. dus de grootste groep) en iets minder dan 1/3 is lid van het ATP (+ integratiekader). Kleine verschuivingen niet te na te gesproken blijft deze verhouding sinds 1-2-2010 ongeveer status quo, al hertekent het integratiekader natuurlijk ten dele het globale plaatje. Vooral de hoofzakelijk "onderwijzende" personeelsleden zijn hierdoor sterker in aantal geworden.

5.2.1.2 Evolutie in hoofden

Hoewel de uitdrukking in VTE's uiteraard de meest correcte weergave van het tewerkgestelde personeel is, kan ook de evolutie van het aantal personeelsleden uitgedrukt in personen (= hoofden) interessante informatie opleveren.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	7.202	7.203	7.295	7.475	8.195	+993	+992	+900	+720
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	1.492	+1.492	+1.492	+1.492	+1.492
Wetenschappelijk personeel	10.085	10.512	10.660	11.259	12.041	+1.956	+1.529	+1.381	+782
Administratief en technisch personeel	8.423	8.501	8.629	8.782	9.139	+716	+638	+510	+357
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	290	+290	+290	+290	+290
Totale personeelstewerkstelling	25.710	26.216	26.584	27.516	31.157	+5.447	+4.941	+4.573	+3.641

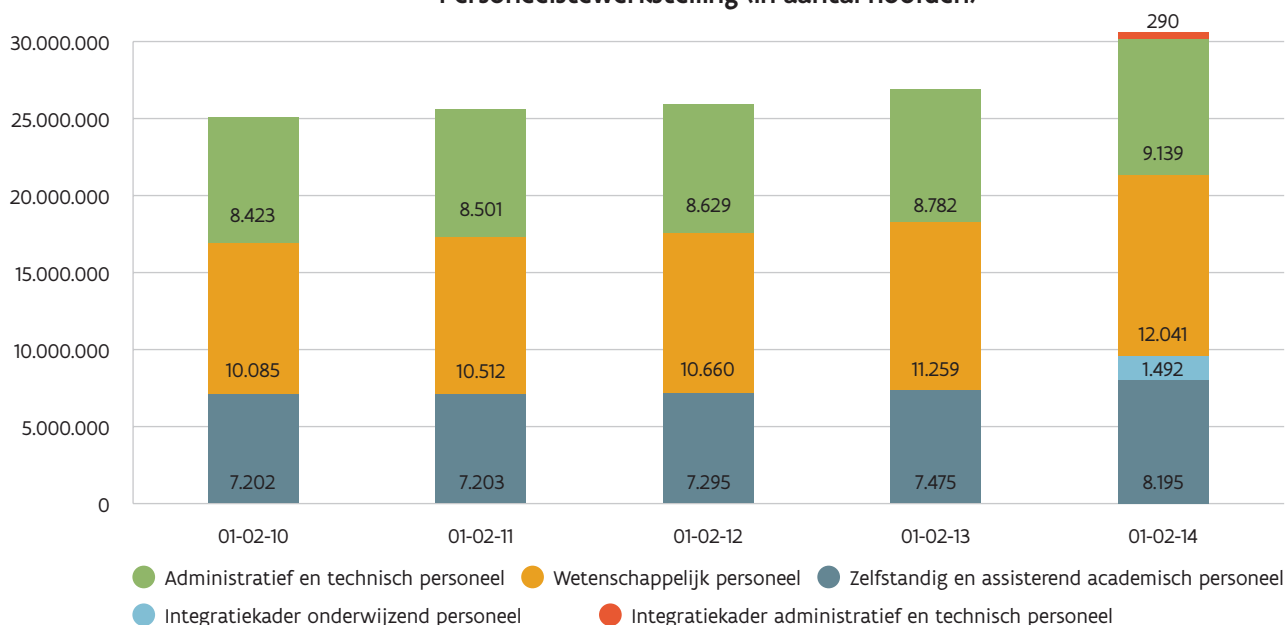
Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	7.202	7.203	7.295	7.475	8.195	+ 13,79%	+ 13,77%	+ 12,34%	+ 9,63%
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	1.492	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Wetenschappelijk personeel	10.085	10.512	10.660	11.259	12.041	+ 19,40%	+ 14,55%	+ 12,95%	+ 6,95%
Administratief en technisch personeel	8.423	8.501	8.629	8.782	9.139	+ 8,50%	+ 7,50%	+ 5,91%	+ 4,07%
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	290	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Totale personeelstewerkstelling	25.710	26.216	26.584	27.516	31.157	+ 21,19%	+ 18,85%	+ 17,20%	+ 13,23%

Zo zien we dat er op 1-2-2014 31.157 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld waren. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 3.641 personen of 13,23%. Ook wanneer we de integratiekaders OP en ATP buiten beschouwing laten – het totaal bedraagt dan 29.375 – is er nog een stijging van 6,76%. De stijging geldt voor alle categorieën. In tegenstelling tot de situatie per VTE is het in hoofden (en vanzelfsprekend de integratiekaders buiten beschouwing gelaten) de categorie ZAP + AAP die relatief het sterkst is gegroeid, en dit met 9,63%.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld.

Personeelstewerkstelling (in aantal hoofden)

5.2.1.3 Voltijdse versus deeltijdse personeelsleden / Gendergegevens

Het is tevens interessant om na te gaan hoe de evolutie inzake voltijdse en deeltijdse arbeid eruit ziet en vervolgens de link te leggen met het gendergegeven. Meer bepaald wordt hier in kaart gebracht hoeveel personen (naderhand opgesplitst in mannen en vrouwen) er voltijds en hoeveel er deeltijds tewerkgesteld zijn. Uiteraard hanteren we hiervoor de cijfers in hoofden.

5.2.1.3.1 Evolutie van het voltijds personeel

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse in hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.656	3.603	3.639	3.630	3.831	+175	+228	+192	+201
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	804	+804	+804	+804	+804
Wetenschappelijk personeel	8.586	8.836	8.987	9.489	10.029	+1.443	+1.193	+1.042	+540
Administratief en technisch personeel	4.982	4.915	5.114	5.204	5.321	+339	+406	+207	+117
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	209	+209	+209	+209	+209
Totale personeelstewerkstelling	17.224	17.354	17.740	18.323	20.194	+2.970	+2.840	+2.454	+1.871

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse in hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.656	3.603	3.639	3.630	3.831	+ 4,79%	+ 6,33%	+ 5,28%	+ 5,54%
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	804	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Wetenschappelijk personeel	8.586	8.836	8.987	9.489	10.029	+ 16,81%	+ 13,50%	+ 11,59%	+ 5,69%
Administratief en technisch personeel	4.982	4.915	5.114	5.204	5.321	+ 6,80%	+ 8,26%	+ 4,05%	+ 2,25%
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	209	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Totale personeelstewerkstelling	17.224	17.354	17.740	18.323	20.194	+ 17,24%	+ 16,37%	+ 13,83%	+ 10,21%

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 20.194 voltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2014. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2010 steeds toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling was er een totale stijging met 1.871 voltijdsen of 10,21%. Laten we de integratiekaders buiten beschouwing, dan bedraagt het aantal voltijdse personeelsleden 19.181 en is er nog steeds een toename van 4,68%. Waar het aantal personeelsleden in hoofden voor het globale personeelskorps relatief het sterkst gestegen is bij het ZAP-AP is dit wanneer men zich beperkt tot de voltijdsen, het geval bij het WP.

Het aantal voltijdse AP-leden schommelt over de jaren heen in beperkte mate, maar met 3.831 op 1-2-2014 is toch een nieuwe piek bereikt. Het integratiekader OP is goed voor 804 voltijdse leden.

In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP op 1-2-2014 toe met 540 leden of 5,69% en blijft het uiteraard ook veruit de grootste subcategorie. De groep ATP ten slotte is toegenomen met 117 voltijdse personeelsleden of 2,25%.

5.2.1.3.2 Evolutie van het deeltijds personeel

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse in hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.546	3.600	3.656	3.845	4.364	+818	+764	+708	+519
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	688	+688	+688	+688	+688
Wetenschappelijk personeel	1.499	1.676	1.673	1.770	2.012	+513	+336	+339	+242
Administratief en technisch personeel	3.441	3.586	3.515	3.578	3.818	+377	+232	+303	+240
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	81	+81	+81	+81	+81
Totale personeelstewerkstelling	8.486	8.862	8.844	9.193	10.963	+2.477	+2.101	+2.119	+1.770

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14-1/2/10	1/2/14-1/2/11	1/2/14-1/2/12	1/2/14-1/2/13
	(voltijdse in hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.546	3.600	3.656	3.845	4.364	+ 23,07%	+ 21,22%	+ 19,37%	+ 13,50%
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	688	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Wetenschappelijk personeel	1.499	1.676	1.673	1.770	2.012	+ 34,22%	+ 20,05%	+ 20,26%	+ 13,67%
Administratief en technisch personeel	3.441	3.586	3.515	3.578	3.818	+ 10,96%	+ 6,47%	+ 8,62%	+ 6,71%
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	81	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%	+ 100,00%
Totale personeelstewerkstelling	8.486	8.862	8.844	9.193	10.963	+ 29,19%	+ 23,71%	+ 23,96%	+ 19,25%

Wat het deeltijds personeel betreft, kunnen we het volgende vaststellen: over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 10.963 deeltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2014, het hoogste aantal sinds het bestaan van het sectorverslag. De stijging in vergelijking met 1-2-2013 is zonder meer indrukwekkend, namelijk 1.770 hoofden of 19,25%. Ook wanneer we abstractie maken van de integratiekaders – het totaal aantal deeltijdsen bedraagt dan 10.194 – is er nog een significante stijging met 1.082 of 10,89%.

De stijging geldt voor alle categorieën. De integratiekaders buiten beschouwing gelaten, was de stijging in aantallen het sterkst bij het AP (+ 519), maar in relatief opzicht het grootst bij het WP (+13,67%).

Wanneer we de verhouding voltijds / deeltijds tegenover elkaar afzetten is er op 1-2-2014 opnieuw een lichte toename van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2013 33,41% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2014 35,19% geworden. Per personeelscategorie lopen de percentages deeltijdse arbeid sterk uiteen. Op 1-2-2014 was dit voor het AP 53,25%, voor het integratiekader OP 46,11%, voor het WP slechts 16,71%, voor het ATP 41,78% en voor het integratiekader ATP 28%.

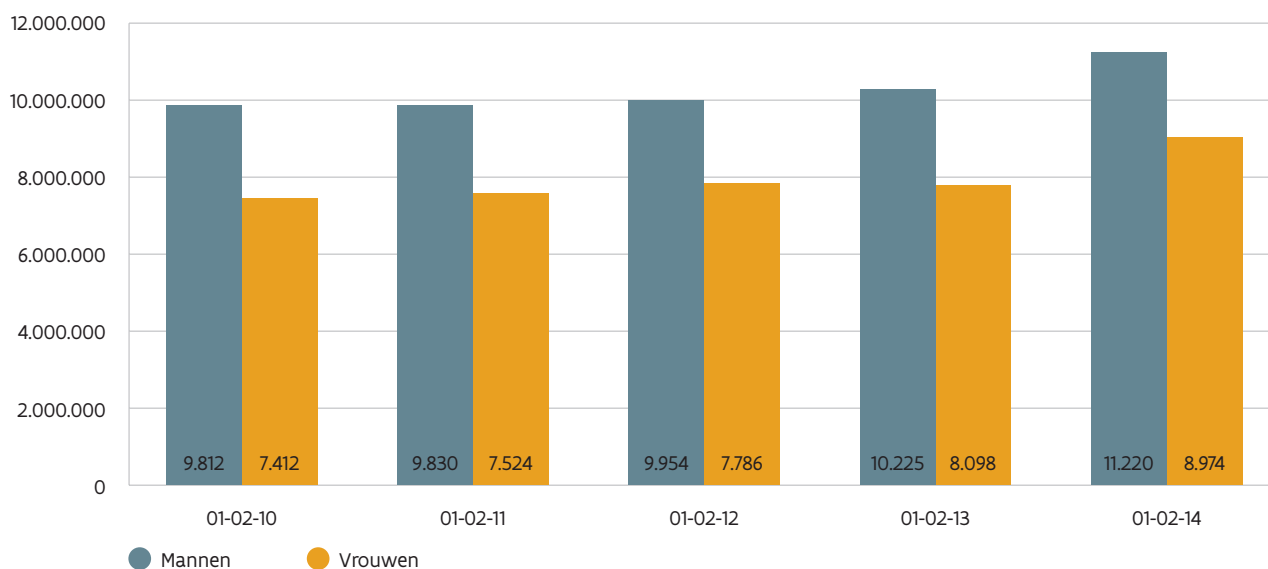
5.2.1.3.3 Evolutie op basis van gender

In de tabellen en grafieken hieronder kan men aflezen hoe het aantal mannen en vrouwen in hoofden tussen 1-2-2010 en 1-2-2014 is geëvolueerd, respectievelijk bij het voltijds en het deeltijds werkende personeel.

**Personeelstewerkstelling voltijds personeel naar gender:
Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013**

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010		1 februari 2011		1 februari 2012		1 februari 2013		1 februari 2014	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.489	1.167	2.434	1.169	2.433	1.206	2.410	1.220	2.490	1.341
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	522	282
Wetenschappelijk personeel	4.861	3.725	4.989	3.847	5.072	3.915	5.351	4.138	5.662	4.367
Administratief en technisch personeel	2.462	2.520	2.407	2.508	2.449	2.665	2.464	2.740	2.482	2.839
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	64	145
Totale personeelstewerkstelling	9.812	7.412	9.830	7.524	9.954	7.786	10.225	8.098	11.220	8.974

Personeelstewerkstelling voltijds (in aantal hoofden)

Bij het **voltijds** werkende personeel ziet men globaal een gestage aangroei van zowel de mannen als de vrouwen. In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het aantal mannelijke personeelsleden op 1-2-2014 met 995 en het vrouwelijk personeel met 876 leden. De mannen blijven globaal in de meerderheid. Nadat het verschil in aantal piekte op 1-2-2010 (2.400 meer mannelijke voltijdse personeelsleden dan vrouwen), viel er sinds 1-2-2011 een inhaalbeweging vast te stellen. Het verschil leek steeds kleiner te gaan worden (2.127 op 1-2-2013). Maar op 1-2-2014 waren er toch weer 2.246 meer mannen voltijds tewerkgesteld dan vrouwen. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat dit hoofdzakelijk komt door de inbreng vanuit het integratiekader OP. Bijna twee keer zoveel mannen als vrouwen zijn op deze manier overgekomen naar de universiteiten. Bij het integratiekader ATP is het precies andersom. Daar zijn er ruim twee keer zoveel vrouwen als mannen, maar de aantallen zijn ook kleiner. In ieder geval, zonder de integratiekaders waren er "slechts" 2.087 meer mannen dan vrouwen voltijds tewerkgesteld geweest op 1-2-2014 en had de convergentie tussen beide seksen zich dus verder gezet.

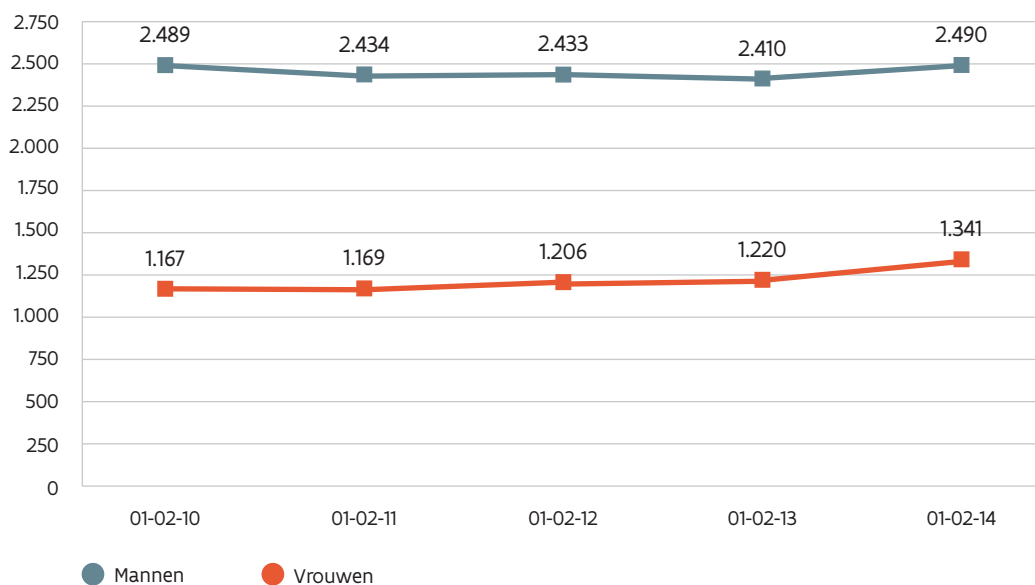
Wanneer men gaat onderverdelen naar personeelscategorie is het beeld genuanceerder. Zo wordt binnen het AP het verschil tussen het aantal voltijds werkende mannen, hoewel deze in de meerderheid blijven, en vrouwen nog steeds kleiner. Op 1-2-2010 bedroeg het verschil 1.322, op 1-2-2013 1.190 en op 1-2-2014 1.149 hoofden. Wel met deze kanttekening. Waar het aantal voltijds werkende mannen in deze categorie tot en met 1-2-2013 steeds in dalende lijn ging, was er op 1-2-2014 opnieuw een kleine toename. Het voltijds werkende vrouwelijk korps bleef evenwel gedurende al die jaren toenemen, ook het laatste jaar en dit signifikanter dan het mannelijke personeel. Een verschil van 1.149 meer mannen blijft hoe dan ook nog altijd aanzienlijk.

Over de inbreng van de integratiekaders hebben we het hierboven reeds gehad. Bij het WP is er zowel een stijging van mannen als van vrouwen in de hele beschouwde periode, maar is de toename sterker bij de mannen zodat het verschil tussen beide seksen sinds 1-2-2012 almaar groter is geworden(+1.213 op 1-2-2013 en op 1-2-2014 zelfs +1.295).

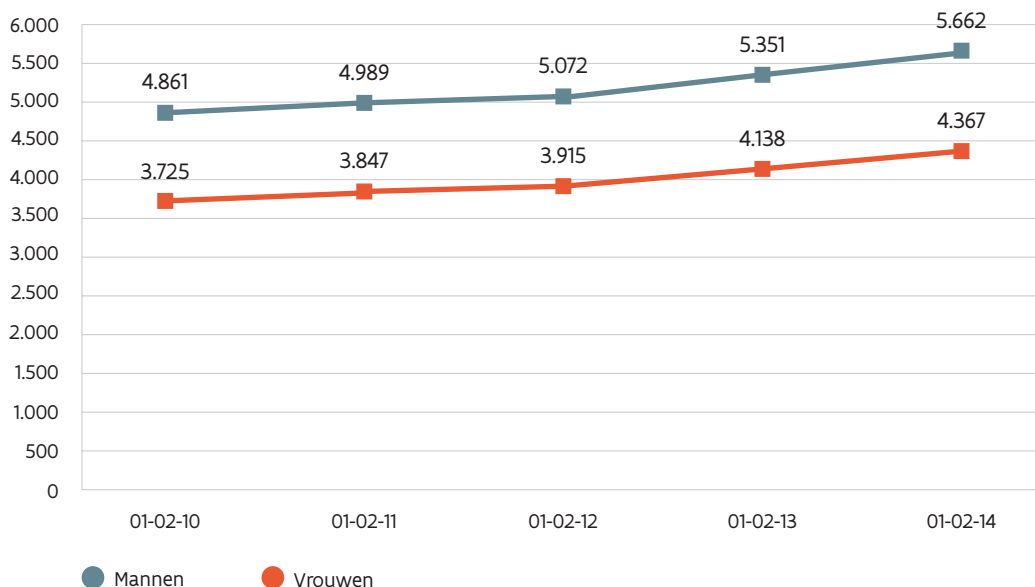
Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er in de meerderheid en dit van jaar tot jaar nog iets meer uitgesproken. Na een verschil van 276 meer vrouwen dan mannen op 1-2-2013 is het verschil op 1-2-2014 zelfs opgelopen tot +357 in het voordeel van de vrouwen. Dit wordt bovendien alleen maar versterkt door de instroom vanuit het integratiekader ATP.

Hieronder zijn de aantallen per personeelscategorie wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen. Uiteraard niet voor de integratiekaders waarvoor er nog geen evolutie in de tijd mogelijk is.

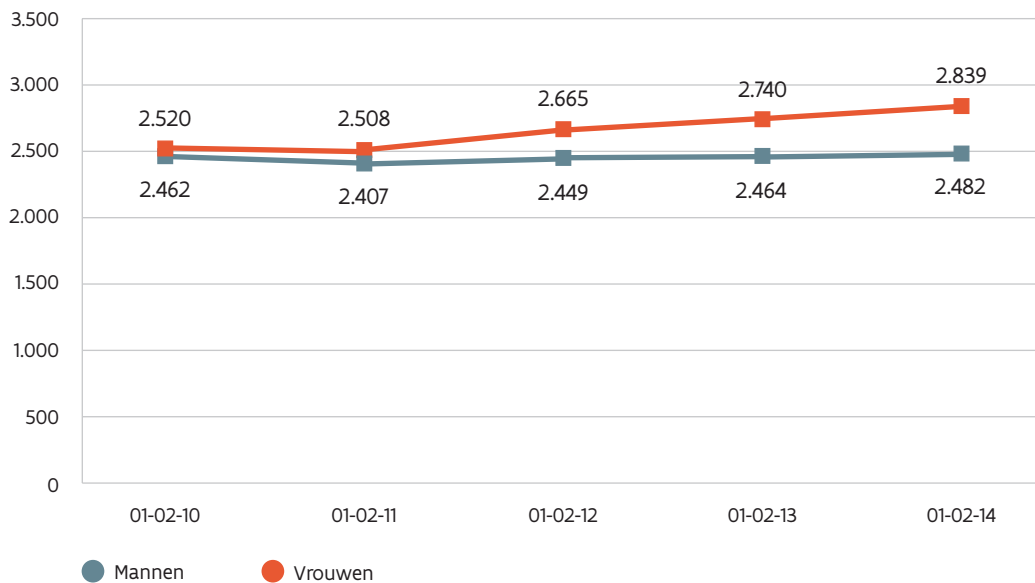
AP tewerkstelling voltijds naar gender (in aantal hoofden)

WP tewerkstelling voltijds naar gender (in aantal hoofden)

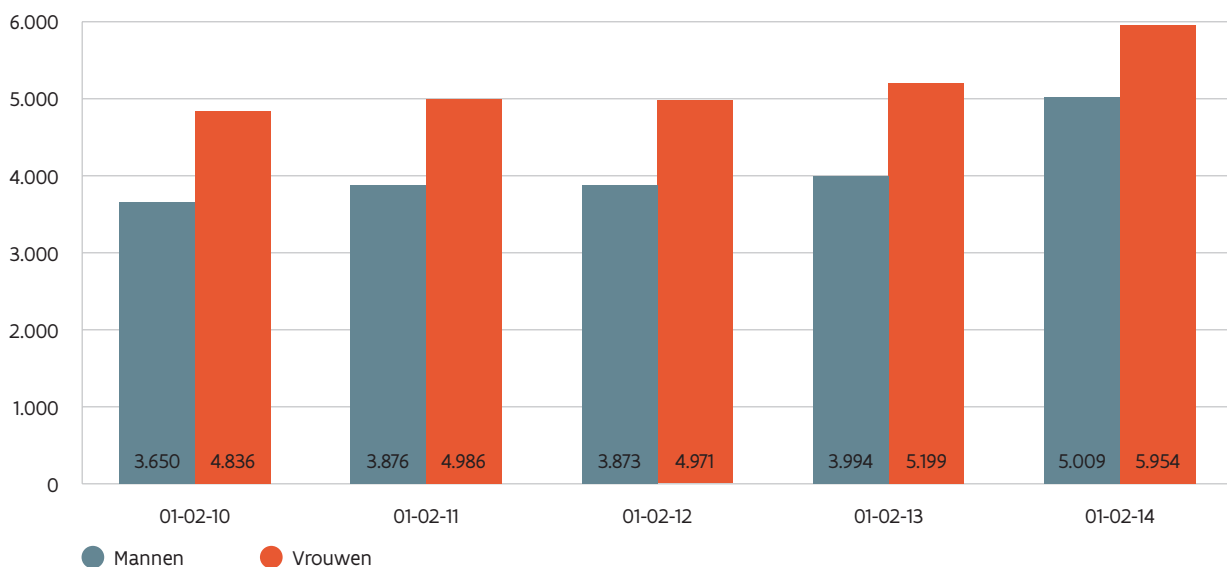
ATP tewerkstelling voltijds naar gender (in aantal hoofden)

Personeelstewerkstelling deeltijds personeel naar gender: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010		1 februari 2011		1 februari 2012		1 februari 2013		1 februari 2014	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.269	1.277	2.307	1.293	2.323	1.333	2.414	1.431	2.751	1.613
Integratiekader onderwijzend personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	446	242
Wetenschappelijk personeel	747	752	862	814	844	829	880	890	1.021	991
Administratief en technisch personeel	634	2.807	707	2.879	706	2.809	700	2.878	782	3.036
Integratiekader administratief en technisch personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	9	72
Totale personeelstewerkstelling	3.650	4.836	3.876	4.986	3.873	4.971	3.994	5.199	5.009	5.954

Personeelstewerkstelling deeltijds naar gender (in aantal hoofden)

Bij het **deeltijds** werkende personeel krijgen we globaal ook een ander beeld en is de situatie bovendien sterk verschillend tussen de personeelscategorieën. Het wekt wellicht geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2014 waren er 945 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Dit verschil is sinds de vorige telling wel licht verkleind (op 1-2-2013 waren er nog 1.205 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen). Opnieuw is de invloed van het integratiekader OP wezenlijk, zonder daarom alles te verklaren. Ook bij de deeltijdse personeelsleden zijn er via dit kader bijna dubbel zoveel mannen bijgekomen. Het integratiekader ATP zorgt dan weer voor meer input aan vrouwen. Mocht men abstractie maken van de integratiekaders, dan waren er op 1-2-2014 1.086 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen geweest.

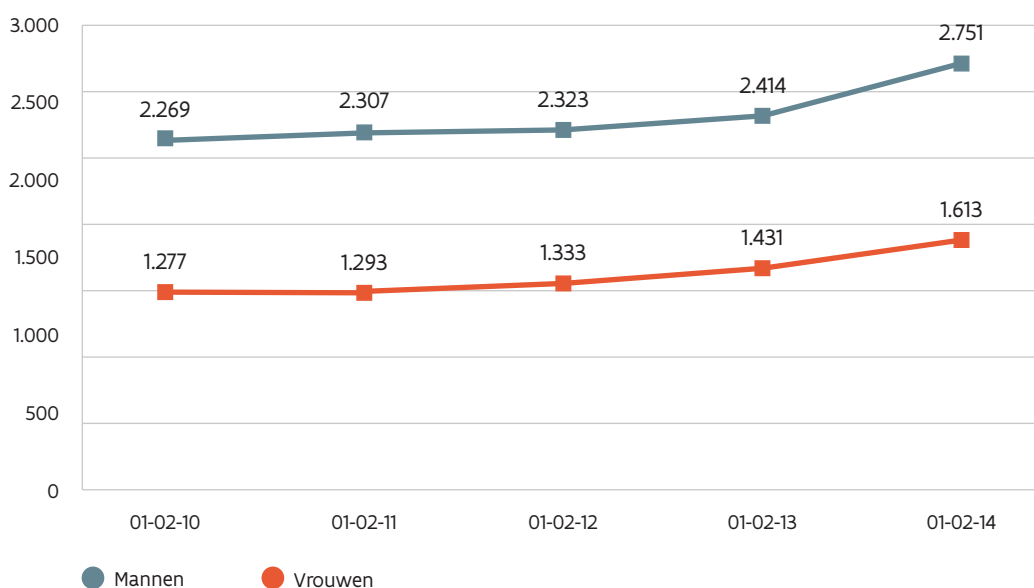
Binnen de seksen stellen we minimale evoluties vast. Bij de mannen neemt verhoudingsgewijs de voltijdse arbeid licht af (op 1-2-2013 werkte 71,91% voltijds terwijl dit op 1-2-2014 69,14% was). De deeltijdse arbeid is er logischer wijze licht gestegen tussen 1-2-2013 en 1-2-2014 (van 28,09% naar 30,86%). Bij de vrouwen is er eenzelfde evolutie, zij het dat die nog geringer is dan bij de mannen: op 1-2-2013 werkte 60,90% voltijds en op 1-2-2014 60,12%. Logischer wijze werkte dan 39,10% van de vrouwen deeltijds op 1-2-2013 en deed 39,88% dat op 1-2-2014.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen vindt zijn oorsprong vooral binnen de categorie van het ATP, waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden bijna 4 keer zo hoog ligt als bij de mannen. De inbreng van vrouwen in het integratiekader ATP ligt zelfs 8 keer zo hoog dan die van de mannen. In de categorie AP blijven de mannen duidelijk in de meerderheid. Bij het WP is er meer evenwicht. De vrouwen hebben bij de telling op 1-2-2014 hun lichte bonus wel weer verloren. Dit hangt natuurlijk samen met het feit dat het AP en in iets mindere mate ook het WP nog altijd hoofdzakelijk bevolkt worden door mannen terwijl dit bij het ATP overduidelijk andersom is.

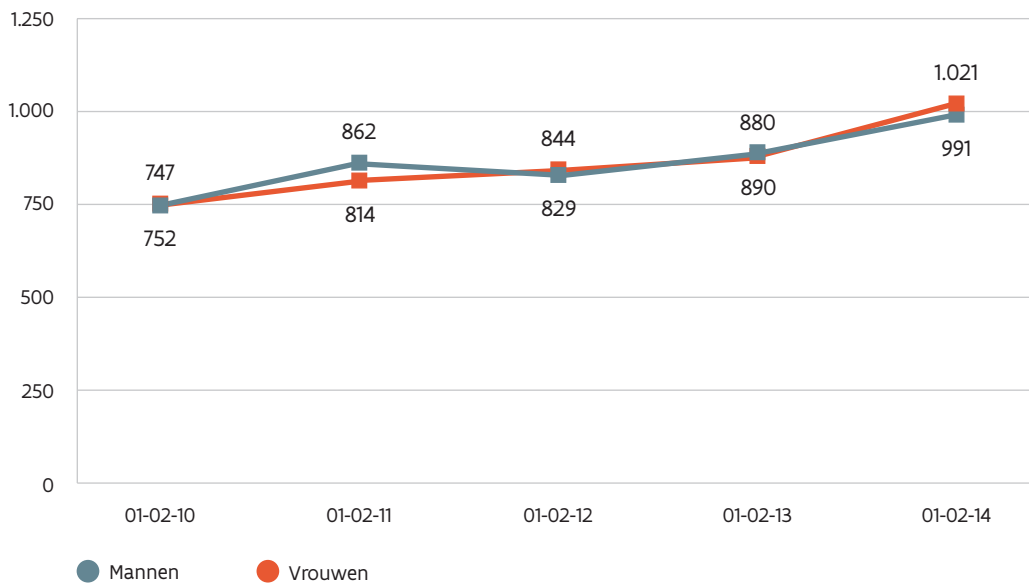
Met betrekking tot het deeltijds werken mogen we ook niet uit het oog verliezen dat deze cijfers enkel iets zeggen over de beroepsactiviteiten uitgeoefend bij de universiteiten. Ongetwijfeld hebben heel wat deeltijds werkende personeelsleden, zeker bij het AP en WP, nog andere beroepsbezigheden, wat verregaande conclusies uit deze cijfers niet wenselijk of zelfs onmogelijk maakt.

Ook voor de deeltijds werkende personeelsleden worden de aantallen hieronder per personeelscategorie wat aanschouwelijker voorgesteld door middel van lijndiagrammen.

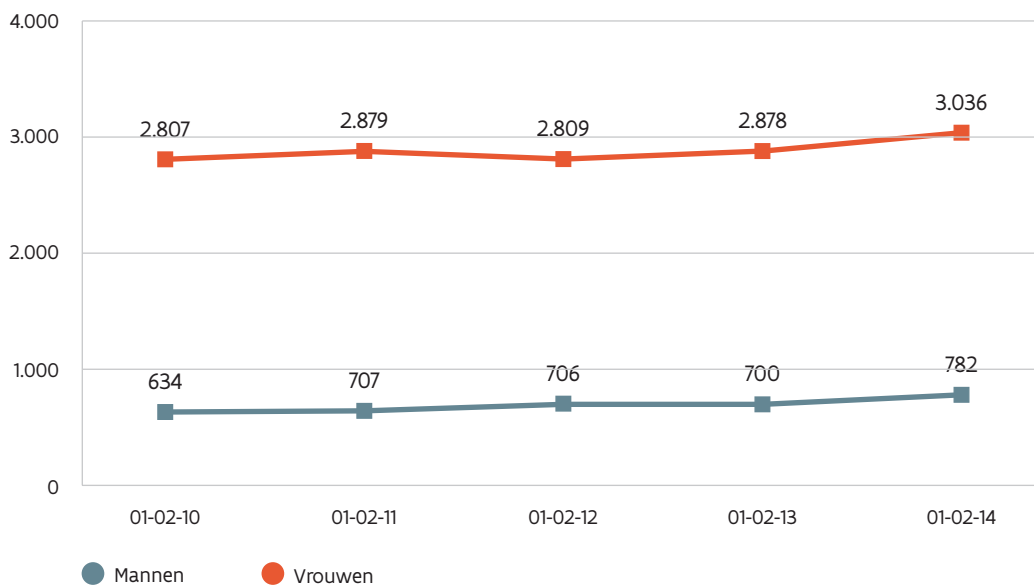
AP tewerkstelling deeltijds naar gender (in aantal hoofden)

WP tewerkstelling deeltijds naar gender (in aantal hoofden)

ATP tewerkstelling deeltijds naar gender (in aantal hoofden)

Als besluit kunnen we stellen dat er op 1-2-2014 een zeer beperkte toename van deeltijdse arbeid is en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken, zij het niet in alle personeelscategorieën.

We kunnen het globale personeelsbestand ook nog anders voorstellen, en opdelen in personeel bezoldigd lastens de werkingsmiddelen en personeel bezoldigd lastens andere bronnen dan de werking. Dit levert inzake VTE's de tabellen op de volgende pagina op.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (absoluut)

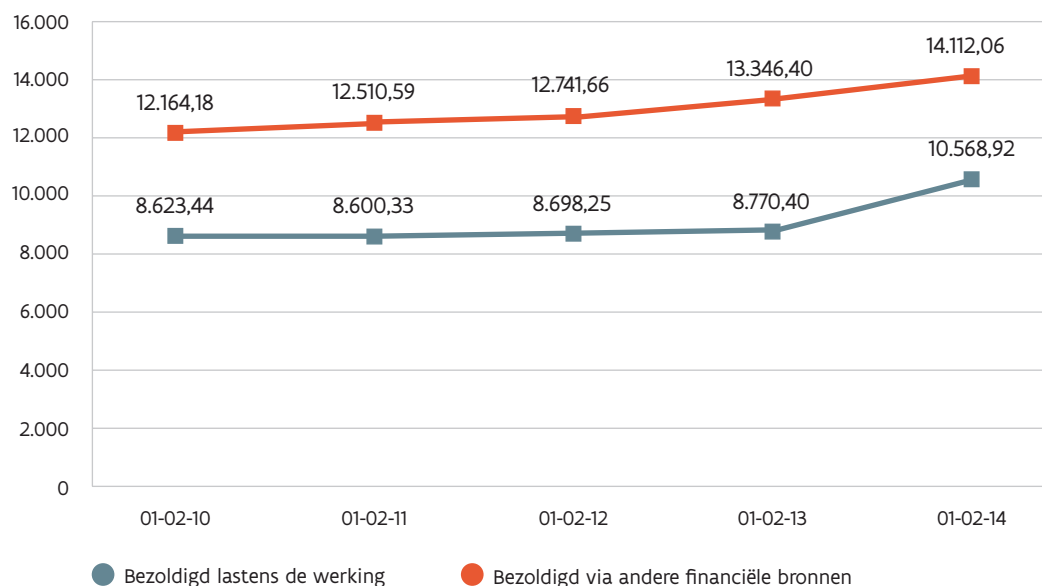
Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14- 1/2/10	1/2/14- 1/2/11	1/2/14- 1/2/12	1/2/14- 1/2/13
	(voltijdse eenheden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.623,44	8.600,33	8.698,25	8.770,40	10.568,92	+1.945,48	+1.968,59	+1.870,67	+1.798,52
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	12.164,18	12.510,59	12.741,66	13.346,40	14.112,06	+1.947,88	+1.601,47	+1.370,40	+765,66
Totale personeelstewerkstelling	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	+3.893,36	+3.570,06	+3.241,07	+2.564,18

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2010, 1-2-2011, 1-2-2012 en 1-2-2013 (relatief)

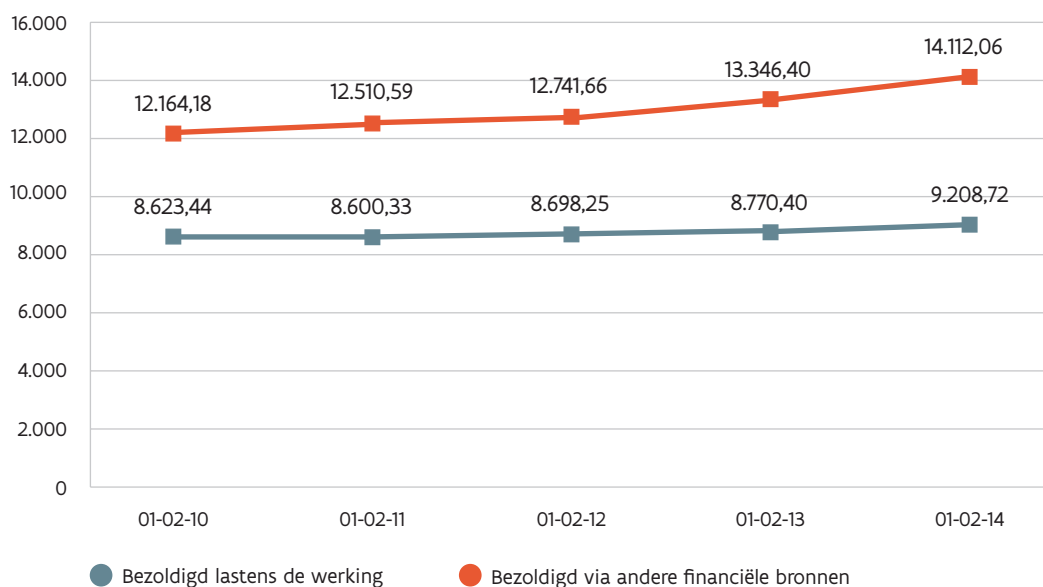
Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012 - ten opzichte van 1-2-2013	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014	1/2/14- 1/2/10	1/2/14- 1/2/11	1/2/14- 1/2/12	1/2/14- 1/2/13
	(voltijdse eenheden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.623,44	8.600,33	8.698,25	8.770,40	10.568,92	+ 22,56%	+ 22,89%	+ 21,51%	+ 20,51%
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	12.164,18	12.510,59	12.741,66	13.346,40	14.112,06	+ 16,01%	+ 12,80%	+ 10,76%	+ 5,74%
Totale personeelstewerkstelling	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	+ 18,73%	+ 16,91%	+ 15,12%	+ 11,59%

Reeds jaren ligt het aantal personeelsleden dat bezoldigd wordt via andere financieringsbronnen dan de werking significant hoger dan het aantal personeelsleden dat wel via de werking wordt betaald. Beide personeelsgroepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2010 tot 1-2-2014, met één kleine uitzondering voor het personeel ten laste van de werking op 1-2-2011 dat op dat moment een lichte achteruitgang kende van 23 VTE's. Tot en met 1-2-2013 nam het verschil in absolute cijfers tussen beide groepen toe (met als piek 4.576 VTE's meer op niet-werking dan op werking). Op 1-2-2014 bleek dit niet langer het geval te zijn (nog slechts een verschil van 3.543,14 VTE's). Maar ook hiervan blijkt de invloed van de integratiekaders, dat ook lastens de werking wordt bezoldigd, de grootste oorzaak te zijn. Zonder dit integratiekader (ten belope van 1.360,2 VTE's) zou het verschil tussen personeel lastens de werking en personeel lastens andere financieringsbronnen op 1-2-2014 toch weer groter zijn geworden, namelijk een verschil van 4.641,89 VTE's (tegenover 4.576 VTE's een jaar eerder). Hoe dan ook blijft het steevast zeer hoge aantal personeelsleden bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen dan de werking toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta)le regels gebonden zijn. Wellicht speelt ook de beperking inzake overheidsmiddelen een rol. De twee grafieken hieronder tonen de evolutie met en zonder integratiekaders. In het eerste geval ziet men het verschil "werking" en "niet-werking" op 1-2-2014 kleiner worden, in het tweede geval blijft de divergentie zich verder zetten.

Personeelstewerkstelling inclusief integratiekader OP (in aantal VTE's)

Personeelstewerkstelling exclusief integratiekader OP (in aantal VTE's)

In de tabellen hieronder kan men de aandelen via werking / niet via werking in percentages aflezen sinds 1-2-2010. In de linkse tabel zijn de integratiekaders OP en ATP meegenomen, in de rechtse tabel niet. De relatieve verhouding tussen beide wordt er vanzelfsprekend door beïnvloed en levert (voor 1-2-2014) verschillende procentuele aandelen op binnen het globale personeelskorps.

Telmoment	Werking	Niet-werking	Telmoment	Werking	Niet-werking
01-02-10	41,48%	58,52%	01-02-10	41,48%	58,52%
01-02-11	40,74%	59,26%	01-02-11	40,74%	59,26%
01-02-12	40,57%	59,43%	01-02-12	40,57%	59,43%
01-02-13	39,65%	60,35%	01-02-13	39,65%	60,35%
01-02-14	42,82%	57,18%	01-02-14	39,49%	60,51%

5.2.2 Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling²⁰

5.2.2.1 Zelfstandig en assiterend academisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 en vergelijking met vorige jaren per ambt

De hierna volgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per ambt op 1-2-2014 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. In vergelijking met de vorige rapporten is onderstaande tabel nog wat verfijnd. Zo wordt er nu binnen de categorieën ZAP en AAP een onderscheid gemaakt tussen ZAP in strikte zin en ander ZAP respectievelijk AAP in strikte zin en ander AAP. Dit kon tevens probleemloos retroactief worden toegepast. Op 1-2-2014 is er voor het eerst ook een opsplitsing gemaakt tussen docenten en tenure track docenten. Omdat we niet over deze opgesplitste cijfers beschikken voor de vorige jaren is er voor 1-2-2010 tot en met 1-2-2013 een globaal cijfer voor de docenten vermeld. Ten slotte werden de subgroepen binnen het "ander ZAP" ook verfijnd en geactualiseerd.

²⁰ In dit hoofdstuk worden enkel gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per ambt

Ambt	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
ZAP					
A. ZAP in strikte zin	2.579,85	2.601,10	2.645,05	2.668,60	2.849,05
1. Buitengewoon hoogleraar	52,10	55,80	52,50	54,20	52,65
2. Gewoon hoogleraar	781,85	772,70	771,15	767,65	774,20
3. Hoogleraar	503,30	508,15	500,70	524,00	551,95
4. Hoofddocent	658,45	699,40	757,55	724,25	812,85
5. Docent	584,15	565,05	563,15	598,50	314,70
6. Tenure track docent					342,70
B. Ander zelfstandig academisch personeel	104,45	98,92	94,77	93,54	158,65
7. Hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	21,15	19,35	14,70	13,20	10,20
8. Gastprofessor	76,50	74,27	74,57	75,44	141,35
9. Gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V44.§2 CHO	6,80	5,30	5,50	4,90	7,10
Totaal ZAP	2.684,30	2.700,02	2.739,82	2.762,14	3.007,70
AAP					
A. AAP in strikte zin	1.848,96	1.789,44	1.792,16	1.793,71	1.831,86
10. Assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	1.024,30	949,43	918,75	905,05	908,00
11. Praktijkassistent	523,26	538,76	543,86	553,61	574,11
12. Doctor-assistent	301,40	301,25	329,55	335,05	349,75
B. Ander assisterend academisch personeel	31,83	21,55	27,25	24,70	26,85
13. Tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	31,83	21,55	27,25	24,70	26,85
Totaal AAP	1.880,79	1.810,99	1.819,41	1.818,41	1.858,71
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	4.866,41

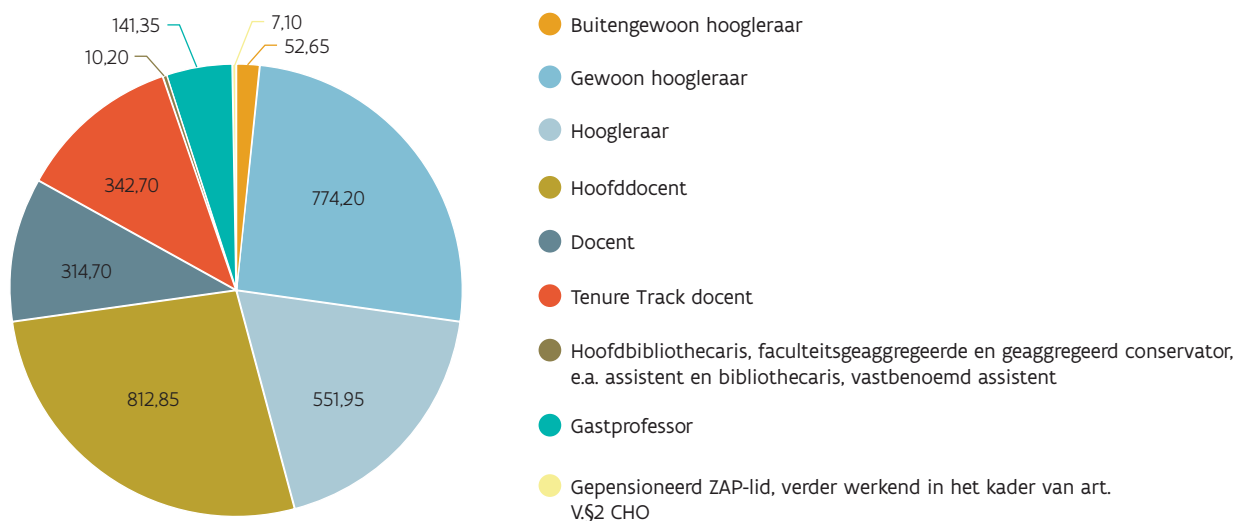
Op 1-2-2014 waren er 4.866,41 VTE's academisch personeel aan de slag in de Vlaamse universiteiten, of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2010.

Binnen het AP vormt het ZAP duidelijk de grootste groep. Het aantal ZAP-leden is sinds 1-2-2010 steeds toegenomen en stond bij de jongste telling op zijn hoogtepunt met 3.007,70 VTE's of bijna 62% van het totale AP. Nadat het AAP sinds 2011 stagneerde, zit de categorie nu weer lichtjes in de lift. Met 1.858,71 VTE's op 1-2-2014 (of ruim 38% van het totale AP) blijft het aantal nog wel onder de piek van 1-2-2010 toen er 1.880,79 VTE's AP waren.

Binnen het ZAP nemen voor het eerst de hoofddocenten het belangrijkste aandeel in. Voorheen waren dat de gewoon hoogleraaars, maar hun aantal stagneert reeds enkele jaren terwijl dat van de hoofddocenten, inzonderheid op 1-2-2014, vrij spectaculair is gestegen en dit tot 812,85 VTE's, d.i. 88,60 VTE's meer dan een jaar eerder. Wanneer men de gewone docenten en tenure track docenten samentelt, blijkt ook de totale groep docenten een duidelijke stijger. Een laatste opmerkelijke vaststelling is de sterke toename van het aantal gastprofessoren. Waar dit de vorige jaren steeds om en bij de 75 VTE's was, telde men op 1-2-2014 141,35 VTE's of bijna een verdubbeling van het aantal.

Volgend cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de personeelsaantallen per ambt binnen het ZAP.

ZAP op 1-2-2014

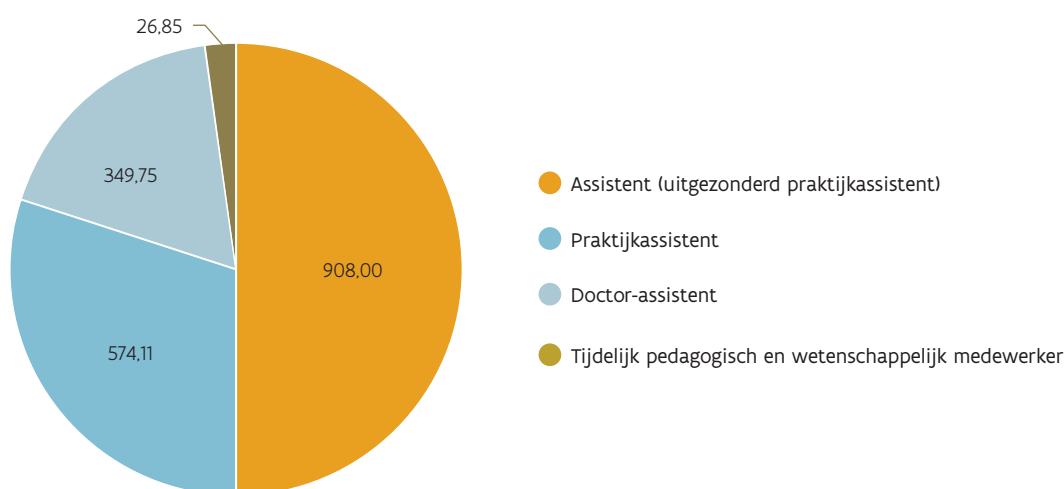

Binnen het AAP zijn de assistenten (ook wel eens mandaat-assistenten genoemd) nog steeds het talrijkst. De dalende trend die de voorgaande jaren kenmerkte, is op 1-2-2014 bovendien tot stilstand gekomen. Hun aantal bedroeg bij deze telling 908 VTE's. De assistenten boeten wel verder van hun voorsprong in omdat de andere subgroepen significanter zijn toegenomen.

In zeker opzicht kan men de praktijkassistenten trouwens ook nog meenemen. Praktijkassistenten zijn immers evenzeer assistenten, zij het dat ze in hoofdzaak belast worden met taken van praktijkgebonden onderwijs²¹. Hun aantal is sinds 1-2-2010 zelfs voortdurend toegenomen. Op 1-2-2014 waren dit 574,11 VTE's. Dergelijke personeelsleden kunnen van hun universiteitsbestuur ook de titel van praktijklector krijgen.

Onderstaand cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de aantallen per ambt binnen het AAP.

AAP op 1-2-2014

²¹ Art.V.7 van de Codex Hoger Onderwijs.

Onderstaande tabel biedt nog een andere kijk op de verdeling van het AP-korps en toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per ambt - Procentueel aandeel

Ambt	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
ZAP					
A. ZAP in strikte zin	56,51%	57,66%	58,02%	58,26%	58,55%
1. Buitengewoon hoogleraar	1,14%	1,24%	1,15%	1,18%	1,08%
2. Gewoon hoogleraar	17,13%	17,13%	16,91%	16,76%	15,91%
3. Hoogleraar	11,02%	11,26%	10,98%	11,44%	11,34%
4. Hoofddocent	14,42%	15,50%	16,62%	15,81%	16,70%
5. Docent					6,47%
6. Tenure track docent	12,80%	12,53%	12,35%	13,07%	7,04%
B. Ander zelfstandig academisch personeel	2,29%	2,19%	2,08%	2,04%	3,26%
7. Hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, werkleider en conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	0,46%	0,43%	0,32%	0,29%	0,21%
8. Gastprofessor	1,68%	1,65%	1,64%	1,65%	2,90%
9. Gepensioneerd ZAP-lid, verder werkend in het kader van art. V.44.§2 CHO	0,15%	0,12%	0,12%	0,11%	0,15%
Totaal ZAP	58,80%	59,85%	60,09%	60,30%	61,81%
AAP					
A. AAP in strikte zin	40,50%	39,67%	39,31%	39,16%	37,64%
10. Assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	22,44%	21,05%	20,15%	19,76%	18,66%
11. Praktijkassistent	11,46%	11,94%	11,93%	12,09%	11,80%
12. Doctor-assistent	6,60%	6,68%	7,23%	7,31%	7,19%
B. Ander assisterend academisch personeel	0,70%	0,48%	0,60%	0,54%	0,55%
13. Tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	0,70%	0,48%	0,60%	0,54%	0,55%
Totaal AAP	41,20%	40,15%	39,91%	39,70%	38,19%
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
ZAP					
<25	26	30	68	40	1
25-29					48
30-34	319	344	437	316	395
35-39	579	597	659	711	834
40-44	659	658	684	739	853
45-49	736	752	768	774	836
50-54	752	740	749	770	821
55-59	588	619	617	660	753

60-64	603	594	463	542	557
65 en +	32	27	7	33	57
Totaal	4.294	4.361	4.452	4.585	5.155
AAP					
<25	314	287	453	258	257
25-29	973	943	964	955	1.034
30-34	685	682	546	672	698
35-39					396
40-44					231
45-49					151
50-54	936	930	880	1.005	116
55-59					99
60-64					53
65 en +					5
Totaal	2.908	2.842	2.843	2.890	3.040
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	7.202	7.203	7.295	7.475	8.195

De reeds eerder vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2014 kan men doortrekken naar nagenoeg alle leeftijdsgroepen. Enkel bij de jongste categorie van het AAP, d.i. met leeftijd onder de 25, is er een stagnering. Doordat de VLIR in zijn rapport betreffende de telling op 1-2-2014 de indeling in leeftijdsklassen uniform heeft gemaakt, is er nu ook voor het AAP een meer gedetailleerd overzicht beschikbaar. Voorheen werd er boven de leeftijd van 35 geen verdere onderverdeling meer gemaakt, vandaar het globale cijfer voor de voorgaande jaren.

Binnen het ZAP vormen de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) nog steeds duidelijk de kleinste groepen. Om tot een ambt van het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen, dit kan niet op extreem jonge leeftijd. De groep 65+ mag inderdaad nog steeds klein zijn (57 personen op 1-2-2014), sinds 1-2-2013 zit hun aantal toch duidelijk in de lift. Dit wijst erop dat er meer en meer van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om ook na de leeftijd van 65 jaar te blijven werken. Aangezien dit in de toekomst eerder een noodzaak en zelfs een verplichting zal worden, mogen we ons in de volgende jaren aan nog meer personeelsleden ouder dan 65 verwachten. Het gros van het ZAP situeerde zich op 1-2-2014 tussen de leeftijden van 30 en 59 jaar oud.

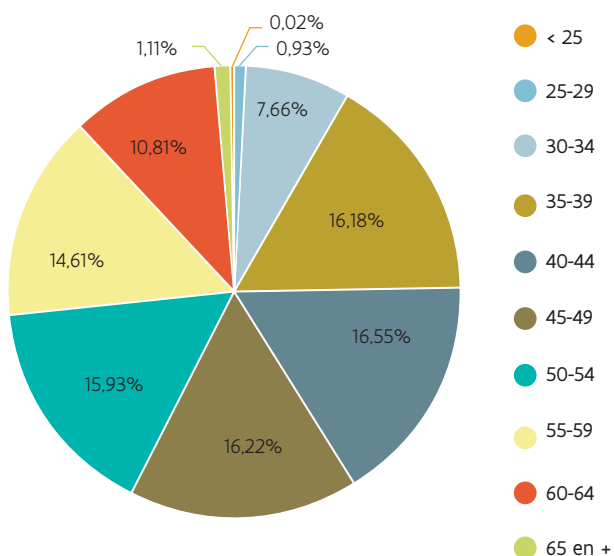
Binnen het AAP valt vooral vooral de grote groep 25-29 jarigen op, waar het aantal voor het eerst de kaap van 1.000 hoofden heeft overschreden. Door de meer gedetailleerde indeling in leeftijdsgroepen wordt voor het eerst duidelijk dat het grootste contingent binnen het AAP terug te vinden is bij de 25 tot 39 jarigen. Dit zorgt dus voor een behoorlijk jonge bezetting, al is er bij de allerjongsten (<25) wel een status quo. Oudere AAP-leden zijn meestal praktijkassistenten. De echt jonge vertegenwoordigers zijn geheel logisch in het AAP nog steeds veel talrijker dan in het ZAP.

Wanneer we de evolutie in de verschillende leeftijdsgroepen over meerdere jaren bekijken, stellen we vast dat het beeld zeer sterk wisselt.

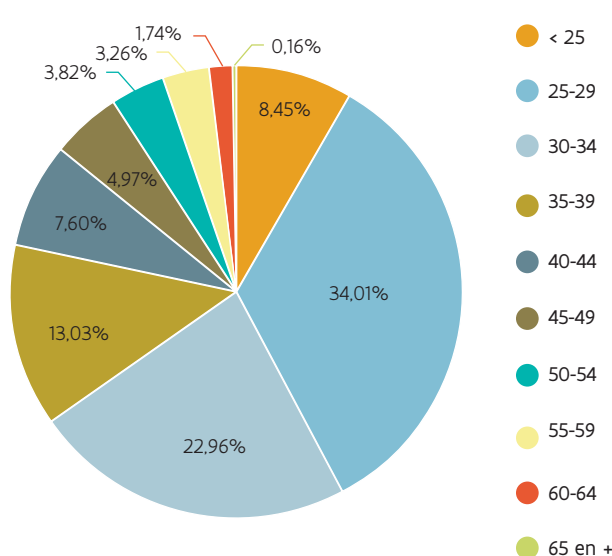
Wat het ZAP betreft is er slechts in 2 van de 9 leeftijdsgroepen een permanente stijging van de aantallen vast te stellen (de groepen 35-39 en 45-49). Noch bij de overige leeftijdsgroepen van het ZAP noch bij het gehele AAP valt er een lijn te trekken.

In de taartgrafieken hierna kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het ZAP en het AAP.

ZAP op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

AAP op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

Wanneer men de cijfers wil bekijken volgens het aandeel dat iedere leeftijdsgroep in het geheel heeft en dit over een langere periode, levert onderstaande tabel daartoe nuttige informatie op.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
ZAP					
<25					0,02%
25-29	0,61%	0,69%	1,53%	0,87%	0,93%
30-34	7,43%	7,89%	9,82%	6,89%	7,66%
35-39	13,48%	13,69%	14,80%	15,51%	16,18%
40-44	15,35%	15,09%	15,36%	16,12%	16,55%
45-49	17,14%	17,24%	17,25%	16,88%	16,22%
50-54	17,51%	16,97%	16,82%	16,79%	15,93%
55-59	13,69%	14,19%	13,86%	14,39%	14,61%
60-64	14,04%	13,62%	10,40%	11,82%	10,81%
65 en +	0,75%	0,62%	0,16%	0,72%	1,11%
Totaal	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
AAP					
<25	10,80%	10,10%	15,93%	8,93%	8,45%
25-29	33,46%	33,18%	33,91%	33,04%	34,01%
30-34	23,56%	24,00%	19,21%	23,25%	22,96%
35-39					13,03%
40-44					7,60%
45-49					4,97%
50-54	32,19%	32,72%	30,95%	34,78%	3,82%
55-59					3,26%
60-64					1,74%
65 en +					0,16%
Totaal	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

5.2.2.2 Integratiekader onderwijzend personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 per ambt

De hierna volgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling per ambt. Aangezien deze groep nieuw is – de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten werd pas afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014 – is er uiteraard geen vergelijking met voorgaande jaren mogelijk en beperken we ons tot een korte bespreking van de ambten en hun aantallen bij de telling van 1-2-2014. Het kan verdedigd worden om binnen het integratiekader OP een onderscheid te maken tussen enerzijds het OP3, dat nauwer aansluit bij het ZAP, en anderzijds het OP2, dat nauwer aansluit bij AAP, en het OP1 dat een heel aparte categorie vormt die voorheen uitsluitend voorkwam in de hogescholen.

Personeelstewerkstelling - Integratiekader onderwijzend personeel (OP) per ambt

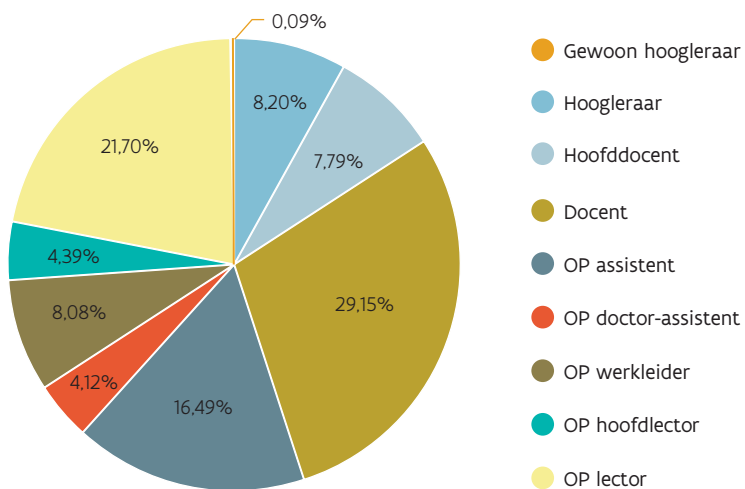
Ambt	1 februari 2014
Integratiekader OP	
1. Gewoon hoogleraar	1,00
2. Hoogleraar	90,10
3. Hoofddocent	85,55
4. Docent	320,30
Totaal	496,95
Integratiekader OP1 en OP2	
A. Integratiekader OP2	
5. OP assistent	181,15
6. OP doctor-assistent	45,25
7. OP werkleider	88,75
B. Integratiekader OP1	
8. OP hoofdlector	48,20
9. OP lector	238,45
Totaal	601,80
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	1.098,75

Op 1-2-2014 waren er 1.098,75 VTE's aan de slag in het integratiekader OP van de Vlaamse universiteiten.

Binnen dit integratiekader vormt het OP3 de grootste subgroep en neemt het ruim 45% in van het globale integratiekader OP. De docenten zijn het talrijkst binnen het integratiekader en vormen bijna 1/3 ervan, gevolgd door de lectoren en de assistenten. Aan de andere zijde bevinden zich de doctor-assistent en de hoofdlector die elk minder dan 5% van het globale integratiekader OP uitmaken, maar het kleinst is de groep gewoon hoogleraar waar welgeteld 1 VTE op 1-2-2014 deel van uitmaakte.

In het cirkeldiagram op de volgende pagina kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende ambten op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP.

Integratiekader OP op 1-2-2014 per ambt

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het integratiekader onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling - Integratiekader onderwijzend personeel (OP) per leeftijdsgroep

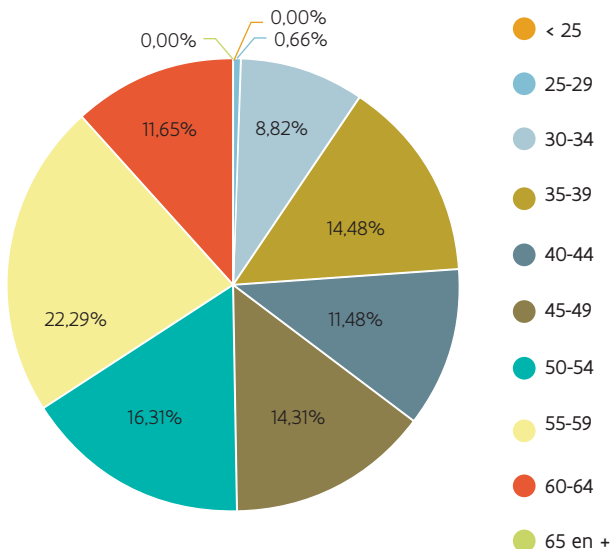
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2014
Integratiekader OP3	
<25	0
25-29	4
30-34	53
35-39	87
40-44	69
45-49	86
50-54	98
55-59	134
60-64	70
65 en +	0
Totaal	601
Integratiekader OP2	
<25	3
25-29	74
30-34	95
35-39	46
40-44	29
45-49	26
50-54	59
55-59	104
60-64	15
65 en +	0
Totaal	451

Integratiekader OP1	
<25	0
25-29	10
30-34	35
35-39	63
40-44	55
45-49	65
50-54	119
55-59	75
60-64	18
65 en +	0
Totaal	440
TOTAAL INTEGRATIEKADER ONDERWIJZEND PERSONEEL	
	1.492

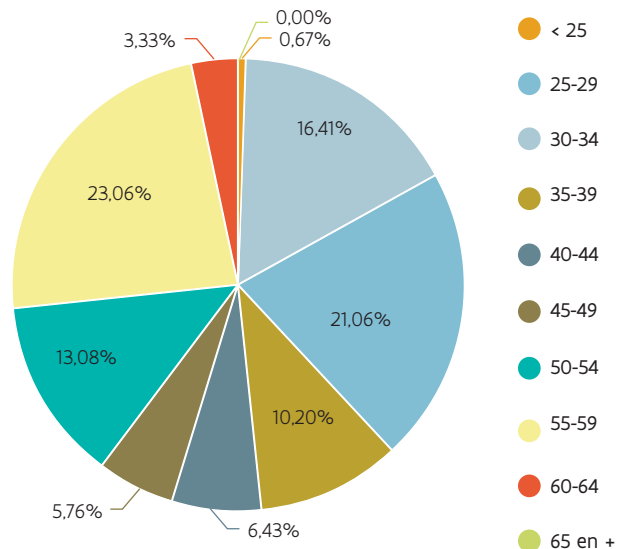
Wanneer men de aantallen per leeftijdscategorie kijkt, valt het op dat die het grootst zijn bij de leeftijden van 50 tot 59. Bij OP2 en OP3 zelfs specifiek van 55 tot 59. De toevoer vanuit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen blijkt dus voor een groot deel betrekking gehad te hebben op een eerder ouder contingent en dit voor alle subgroepen van het integratiekader. Enkel bij het OP2 zien we een relatief grote groep 30- tot 34-jarigen en dus ook een wat jongere instroom. De allerjongste en alleroudste personeelsleden (minder dan 25 en ouder dan 60) vormen de kleinste groepen.

In de taartgrafieken hieronder kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het integratiekader OP3, OP2 en OP1.

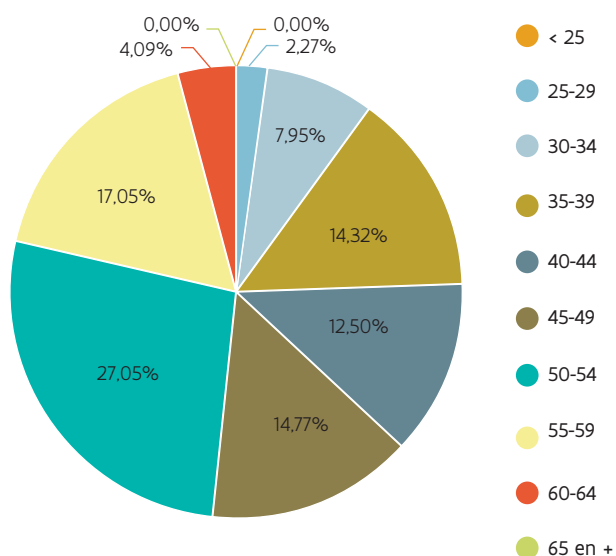
OP3 op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

OP2 op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

OP1 op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

5.2.2.3 Administratief en technisch personeel (I): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 en vergelijking met vorige jaren per niveau

De hiernavolgende tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie weer voor het administratief en technisch personeel (I) op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2014 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. Er is een opdeling naar niveau en binnen het niveau naar graad of graden. Er zijn enkele opmerkelijke nieuwigheden in vergelijking met het vorige rapport. Vooreerst wordt de beheerder niet meer apart opgesomd maar wel meegenomen in de groep van de graden 7 tot en met 17. Ten tweede leek het tot en met de editie van vorig jaar niet mogelijk om graad 4 exact toe te wijzen aan niveau B of niveau C. Deze graad kon en kan immers voorkomen in beide niveaus²² en de VLIR maakte in zijn publicatie "Statistische gegevens" ook geen opdeling in niveaus. In zijn jongste publicatie (dus m.b.t. de telling op 1-2-2014) doet de VLIR dit wel en werd ook de knoop inzake graad 4 doorgehakt. Omdat het aantal graden 4 dat tot niveau C behoort – hoewel nog voorkomend – vrijwel verwaarloosbaar is, worden de personeelsleden met graad 4 nu consequent tot niveau B gerekend. Het integratiekader ATP is apart gehouden en vindt men dus niet terug in dit subhoofdstukje, maar onder punt 5.2.2.4. Er is wel een minimaal aantal "andere" personeelsleden opgenomen, dit zijn geen statutairen en ze behoren dus niet tot het integratiekader, maar het gaat wel om een zeer beperkt aantal eveneens van de hogescholen overgekomen personeelsleden. Wij hebben de evolutietabel overeenkomstig aangepast.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel (ATP I) per niveau

Niveau/Graad	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Niveau A					
1. Beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	1.167,18	1.224,64	1.294,39	1.366,77	1.503,93
2. Andere					2,00
Totaal	1.167,18	1.224,64	1.294,39	1.366,77	1.505,93
Niveau B					
1. Graad 4 t.e.m. 6	2.203,20	2.218,32	2.248,66	2.275,34	2.335,58
2. Andere					4,80
Totaal	2.203,20	2.218,32	2.248,66	2.275,34	2.340,38

²² Zie art.1, §3 van het BVR van 20 oktober 2000 tot vaststelling van de niveaus, de graden en de daaraan verbonden salarisschalen van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, zoals gewijzigd.

Niveau C					
1. Graad 3	571,14	534,36	499,97	464,24	422,70
Totaal	571,14	534,36	499,97	464,24	422,70
Niveau D					
1. Graden 1 en 2	116,83	112,00	96,00	83,50	73,30
Totaal	116,83	112,00	96,00	83,50	73,30
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	4.058,35	4.089,32	4.139,02	4.189,85	4.342,31

Op 1-2-2014 waren er 4.342,31 personeelsleden ATP (I) tewerkgesteld in de universiteiten. Globaal is deze groep binnen het ATP tussen 1-2-2010 en 1-2-2014 steeds in aantal VTE's toegenomen. De aangroei op 1-2-2014 (+ 152,46 VTE's in vergelijking met een jaar eerder) is zelfs nog meer uitgesproken dan de vorige jaren. Overigens zet een andere tendens zich onverstoort verder. De stijging is uitsluitend het gevolg van de groei van personeelsleden niveau A en niveau B. Niveau C en D gaan er qua aantallen immers verder (lichtjes) op achteruit.

De upgradings van het ATP lastens de werking zet zich dus verder door. Binnen het ATP lastens de werking is de groep van niveau B ontegensprekelijk het talrijkst, zeker nu de personeelsleden met graad 4 consequent worden toegewezen aan niveau B. De niveaus A en B samen maken op 1-2-2014 ruim 88,5% van het globale ATP (I) uit. Dit is zonder meer indrukwekkend.

De kleinste groep wordt – en met de jaren steeds nadrukkelijker – gevormd door de personeelsleden van niveau D.

Onderstaande tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel (ATP I) per niveau

Niveau/Graad	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Niveau A					
1. Beheerder, graad 7 t.e.m. graad 17	28,76%	29,95%	31,27%	32,62%	34,63%
2. Andere					0,05%
Totaal	28,76%	29,95%	31,27%	32,62%	34,68%
Niveau B					
1. Graad 4 t.e.m. 6	54,29%	54,25%	54,33%	54,31%	53,79%
2. Andere					0,11%
Totaal	54,29%	54,25%	54,33%	54,31%	53,90%
Niveau C					
1. Graad 3	14,07%	13,07%	12,08%	11,08%	9,73%
Totaal	14,07%	13,07%	12,08%	11,08%	9,73%
Niveau D					
1. Graden 1 en 2	2,88%	2,74%	2,32%	1,99%	1,69%
Totaal	2,88%	2,74%	2,32%	1,99%	1,69%
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden. Aangezien er in de statistieken van de VLIR wat de leeftijd betreft, geen aparte vermelding is van de leden van het integratiekader is er ook in dit rapport geen afsplitsing mogelijk. Het betreft dus het volledige ATP.

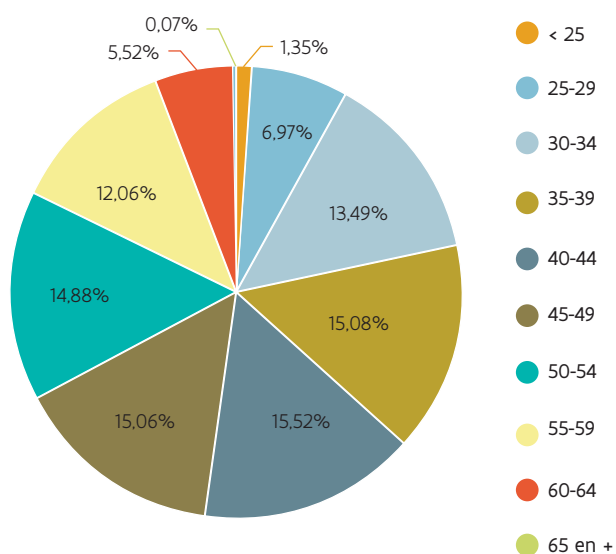
Personeelstewerkstelling administratief personeel (ATP I) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
ATP (I)					
<25	83	74	118	78	73
25-29	407	401	451	350	376
30-34	578	629	683	699	728
35-39	633	650	677	691	814
40-44	684	689	714	738	838
45-49	686	710	722	730	813
50-54	635	642	653	731	803
55-59	774	742	658	640	651
60-64	267	575	197	271	298
65 en +	0	1	1	2	4
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (I)	4.747	5.113	4.874	4.930	5.398

Na de eenmalige daling op 1-2-2012 blijft het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) verder stijgen. Met een aantal van 5.398 wordt op 1-2-2014 zelfs de voorlopige piek van 1-2-2011 (5.113) beduidend scherper gesteld. Het hoeft geen betoog dat het integratiekader ook hier in grote mate verantwoordelijk voor is. De stijging op 1-2-2014 geldt voor alle leeftijdscategorieën behalve voor de allerjongste (<25) waar er opnieuw een kleine terugval is. De middengroepen blijven het talrijkst (tussen 35 en 54 jaar oud) en de uiterste leeftijden (jonger dan 25 en ouder dan 65) zijn nog steeds het kleinst. Logischer wijze mag, ingevolge het optrekken van de pensioenleeftijd, in de toekomst een toename van de oudere leeftijdscategorieën worden verwacht.

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (I).

ATP (I) op 1-2-2014 per leeftijdsgroep

5.2.2.4 Integratiekader administratief en technisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 per niveau

De hierna volgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het integratiekader administratief en technisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per niveau. Aangezien deze groep nieuw is – de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten werd pas afgerond met ingang van het academiejaar 2013-2014 – is er uiteraard geen vergelijking met voorgaande jaren mogelijk en beperken we ons tot een korte bespreking van de graden/niveaus en hun aantallen bij de telling van 1-2-2014.

Personeelstewerkstelling - Integratiekader AT-personeel (ATP) per niveau

Niveau/graad	1 februari 2014
Niveau A	
1. Graden in A1, A2, A3, A4	101,80
Totaal	101,80
Niveau B	
2. Graden in B1, B2, B3	95,50
Totaal	95,50
Niveau C	
3. Graden in C1, C2, C3	61,45
Totaal	61,45
Niveau D	
4. Graden in D1, D2	2,70
Totaal	2,70
TOTAAL INTEGRATIEKADER AT-PERSONEEL	261,45

Op 1-2-2014 waren er 261,45 VTE's aan de slag in het integratiekader ATP van de Vlaamse universiteiten.

Binnen dit integratiekader vormt de groep niveau A de grootste subgroep die bijna 39% van het globale integratiekader ATP inneemt. Niveau B volgt met 36,5%, dan komt niveau C met 23,5% en de groep niveau D sluit de rij met nauwelijks 1%.

5.2.3 Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling²³

5.2.3.1 Wetenschappelijk personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2014 en laat ook de aantallen zien op 4 vorige telmomenten. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe: bepaalde duur of onbepaalde duur, en naar niveau: doctoraal of post-doctoraal. Zoals reeds vermeld in de inleiding van dit hoofdstuk is vanuit de hogescholen overgekomen niet-statutair personeel (=onderzoekers) weliswaar meegeteld, maar niet apart herkenbaar in de cijfers.

²³ Ook in dit hoofdstuk worden enkel gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

Personeelstewerkstelling – Wetenschappelijk personeel (WP)

Contract/niveau	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	288,71	270,37	300,15	272,44	311,60
2. Post-doctoraal niveau	346,69	396,08	416,26	496,75	506,10
Totaal	635,40	666,45	716,41	769,19	817,70
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	1.372,02	1.256,22	1.249,43	1.959,25	1.428,24
2. Post-doctoraal niveau	1.677,83	1.689,18	1.695,92	1.869,83	1.860,62
Totaal	3.049,85	2.945,40	2.945,35	3.829,08	3.288,86
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	5.144,98	5.561,08	5.643,06	5.267,25	6.358,73
2. Post-doctoraal niveau	428,78	433,24	431,14	407,17	464,01
Totaal	5.573,76	5.994,32	6.074,20	5.674,42	6.822,74
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69	10.929,30

Op 1-2-2014 waren er 10.929,30 personeelsleden WP tewerkgesteld in de universiteiten, d.i. in vergelijking met het vorige telmoment een vrij aanzienlijke toename met 656,61 VTE's. Hier zitten ook een aantal niet-statutaire onderzoekers afkomstig van de hogescholen in (cfr. de integratie van de academische hogeschoolopleidingen), maar deze zijn niet apart herkenbaar in de VLIR-statistieken en dus ook niet in dit rapport. De evolutie binnen de verschillende subgroepen lijkt een beetje als een slingerbeweging te verlopen. Waar de toename zich op 1-2-2013 vooral bij de contracten van bepaalde duur manifesteerde terwijl het aantal bursalen achteruitgang doet zich nu weer het omgekeerde voor. Ook de contracten van onbepaalde duur op doctoraal niveau zaten op 1-2-2014 opnieuw in de lift. Het zijn evenwel enkel de contracten van onbepaalde duur op post-doctoraal niveau die sinds 1-2-2010 steeds in aantal zijn toegenomen.

De groep bursalen vormt overigens zoals steeds de grootste subgroep binnen het WP. Bursalen nemen qua aantal 62% van het totaal aantal WP-leden voor hun rekening. Dit is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast²⁴.

Bij de personeelsleden met een contract van onbepaalde duur – veruit de kleinste van de 3 subgroepen – is het wetenschappelijk personeel op post-doctoraal niveau nog altijd het talrijkst. Het verschil in aantal met het doctoraal niveau is evenwel kleiner geworden.

Bij de contracten van bepaalde duur is de verhouding tussen docs en postdocs zoals gezegd van jaar tot jaar sterk wisselend. Zo zijn er op 1-2-2014 weer duidelijk meer contracten op post-doctoraal dan op doctoraal niveau, namelijk 432,38 VTE's, al gaan beide contracttypes erop achteruit (-540,22 VTE's voor alle contracten van bepaalde duur samen).

Bij de bursalen zijn de personeelsleden op doctoraal niveau meer dan ooit in in de meerderheid. Met 6.358,73 VTE's op 1-2-2014 was hun aantal overigens nooit eerder zo hoog. Dit is logisch aangezien het precies de (goedkopere) doctoraatsbursalen zijn die nog moeten doctoreren. Bursalen op post-doctoraal niveau, hoewel ook licht toegenomen op 1-2-2014, hebben betrekking op heel specifieke of gespecialiseerde opdrachten en zijn daarom veel minder frequent.

Het lijkt er deze keer welhaast op dat de afname binnen de categorie “contracten van bepaalde duur” gecompenseerd werd met een toename binnen de categorie “bursalen”, althans wat de contracten op doctoraal niveau betreft. Op 1-2-2013 was dit precies andersom.

Onderstaande tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

²⁴ Voor bursalen dient er geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald.

Personeelstewerkstelling - Wetenschappelijk personeel (WP)

Contract/niveau	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	3,12%	2,81%	3,08%	2,65%	2,85%
2. Post-doctoraal niveau	3,74%	4,12%	4,28%	4,83%	4,63%
Totaal	6,86%	6,93%	7,36%	7,48%	7,48%
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	14,82%	13,08%	12,83%	19,07%	13,07%
2. Post-doctoraal niveau	18,12%	17,58%	17,42%	18,20%	17,02%
Totaal	32,94%	30,66%	30,25%	37,27%	30,09%
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	55,57%	57,90%	57,96%	51,28%	58,18%
2. Post-doctoraal niveau	4,63%	4,51%	4,43%	3,97%	4,25%
Totaal	60,20%	62,41%	62,39%	55,25%	62,43%
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Omdat de toename van het wetenschappelijk personeel op 1-2-2014 zo mogelijk nog indrukwekkender is dan een jaar eerder, dalen we nog wat dieper af tot op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen de verschillende contracttypes. In het volgende overzicht werden de voornaamste programma's opgesomd waarbij het personeelsaantal met ten minste een derde is toegenomen.

Personeelstewerkstelling - Wetenschappelijk personeel (WP)

Programma's in VTE per contract	1 februari 2013	1 februari 2014	Procentuele toename
Onbepaalde duur			
1. Fondsen IWT	36,40	60,30	+ 65,66%
2. Patrimonium	64,29	84,49	+ 31,42%
Bepaalde duur			
1. Fondsen IWT	247,15	331,83	+ 34,26%
2. iMinds	54,95	82,20	+ 66,85%
3. Onderzoeksprojecten VITO	0,00	1,15	+ 100,00%
Bursalen			
1. IUAP	68,05	126,07	+ 85,26%
2. IMEC	0,00	3,00	+ 100,00%
3. iMinds	0,00	20,00	+ 100,00%

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP) per leeftijdsgroep

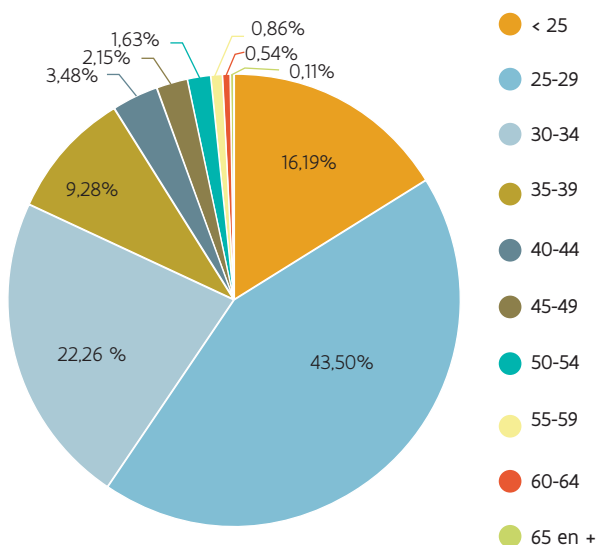
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
WP					
<25					1.950
25-29	6.222	6.470	6.865	6.752	5.238
30-34	2.209	2.280	2.099	2.520	2.680
35-39	819	876	847	1.015	1.118
40-44	360	373	344	371	419
45-49	220	227	226	262	259
50-54	118	140	135	174	196
55-59	76	72	75	84	103
60-64	50	62	58	70	65
65 en +	11	12	11	11	13
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	10.085	10.512	10.660	11.259	12.041

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo waren er op 1-2-2014 782 personen meer tewerkgesteld in het WP dan een jaar eerder. Zoals bekend zit de instroom van niet statutaire personeelsleden uit de hogescholen daar voor iets tussen, maar dit verklaart zeker niet alles. De stijging geldt opnieuw voor de meeste leeftijdsgroepen. Enkel bij de 45- tot 49-jarigen en de 60- tot 64-jarigen is er een minimale daling. De globale stijging die we ook al zagen inzake VTE's geldt dus ook op het vlak van hoofden. Doordat de VLIR in zijn rapport betreffende de telling op 1-2-2014 de indeling in leeftijdsklassen uniform heeft gemaakt, is er nu ook voor het AAP een meer gedetailleerd overzicht beschikbaar. Voorheen werd er onder de leeftijd van 30 geen verdere onderverdeling meer gemaakt, vandaar het globale cijfer voor de voorgaande jaren.

Het wetenschappelijk personeel telt in tegenstelling tot het AP en het ATP traditioneel een bijzonder groot contingent aan zeer jonge personeelsleden (minder dan 30 jaar oud). Op 1-2-2014 maakte deze groep met 7.188 op een totaal van 12.041 maar liefst 59,70% van de volledige groep WP uit. Wanneer we er ook de 30- tot 34-jarigen bijnemen, dan zien we dat het aandeel van de <35-jarigen nagenoeg 82% bedraagt. De percentages zijn ongeveer dezelfde als op 1-2-2013 en dus zonder meer nog steeds indrukwekkend. Jonge wetenschappers blijven alle kansen krijgen. De vaststelling dat het aantal WP-leden grosso modo met de leeftijd afneemt, blijft ook met de telling van 1-2-2014 volledig overeind.

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het WP.

WP OP 1-2-2014 PER LEEFTIJDGROEP

5.2.3.2 Administratief en technisch personeel (II): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2014 en vergelijking met vorige jaren

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het administratief en technisch personeel (II), dit is dus het ATP ten laste van andere financieringsbronnen dan de werking, op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2014 en laat ook de aantallen zien op de vorige 4 telmomenten. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe, maar hierbinnen wordt niet verder gediversifieerd.

Personeelstewerkstelling - Administratief en technisch personeel II (ATP II)

Contract	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Bepaalde duur	1.555,37	1.661,48	1.746,10	1.835,09	1.954,90
Onbepaalde duur	1.349,80	1.242,94	1.259,60	1.238,62	1.227,86
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (II)	2.905,17	2.904,42	3.005,70	3.073,71	3.182,76

Op 1-2-2014 waren er 3.182,76 personeelsleden ATP (II) tewerkgesteld in de universiteiten. Dit zijn opnieuw 109,05 VTE's meer dan een jaar eerder.

Er kan worden vastgesteld dat de groep contracten met onbepaalde duur ieder jaar toeneemt, op 1-2-2014, zelfs met 119,81 VTE's. Daarentegen gaat het aantal contracten van bepaalde duur sinds de telling van 1-2-2012 heel licht achteruit, sinds de vorige telling met 10,76 VTE's. Zoals blijkt uit onderstaande tabel waarin het procentuele aandeel van de twee contracttypes sinds 1-2-2010 wordt weergegeven, is de verhouding thans 61,42% onbepaalde versus 38,58% bepaalde duur.

Personeelstewerkstelling - Administratief en technisch personeel II (ATP II)

Contract	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
Bepaalde duur	53,54%	57,21%	58,09%	59,70%	61,42%
Onbepaalde duur	46,46%	42,79%	41,91%	40,30%	38,58%
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (II)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

In de tabel hieronder ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel niet ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

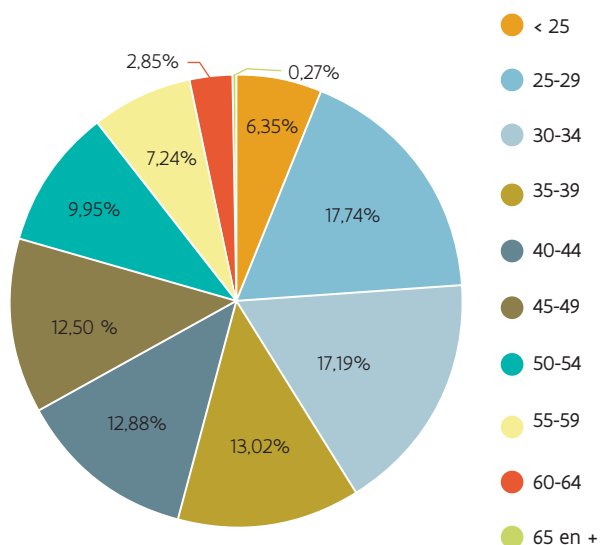
Personeelstewerkstelling administratief personeel II (ATP II) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1 februari 2014
WP					
<25	338	313	421	274	256
25-29	729	720	704	705	715
30-34	542	550	564	648	693
35-39	523	503	506	501	525
40-44	478	492	501	518	519
45-49	424	420	440	453	504
50-54	338	346	332	371	401
55-59	211	257	235	287	292
60-64	81	77	65	87	115
65 en +	11	10	5	8	11
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	3.675	3.688	3.773	3.852	4.031

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Op 1-2-2014 waren er 179 personen meer tewerkgesteld dan een jaar eerder. Deze vaststelling kan doorgetrokken worden naar vrijwel iedere leeftijdsgroep. Eén uitzondering, de verdere daling in de allerjongste categorie, de min 25-jarigen. Na de piek op 1-2-2012 (421) daalt hun aantal nu tot 256. Dit is natuurlijk deels het gevolg van het doorschuiven naar een hogere leeftijdscategorie, maar bevestigt onze vaststelling in het vorige rapport dat er minder ruimte lijkt te zijn voor de rekrutering van zeer jonge elementen, althans in de groep ATP (II). De grootste groep in aantallen blijft overigens de groep 25 tot 29 jaar met 715 leden of 17,74 % van het globaal ATP (II).

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2014 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (II).

ATP (II) OP 1-2-2014 PER LEEFTIJDGROEP

5.2.4 Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit

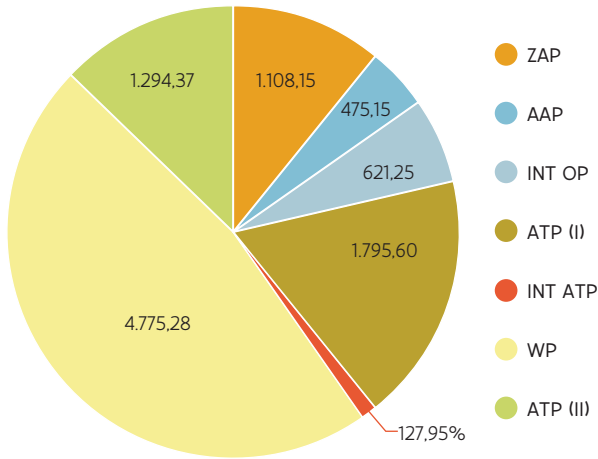
De tabel hierna geeft per universiteit een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2014, opgedeeld naar bezoldiging op werking en op andere financieringsbronnen met de respectieve subcategorieën ZAP, AAP, integratiekader OP, ATP (I), integratiekader ATP, WP en ATP (II).

Personeelstewerking - Indeling per personeelscategorie per universiteit

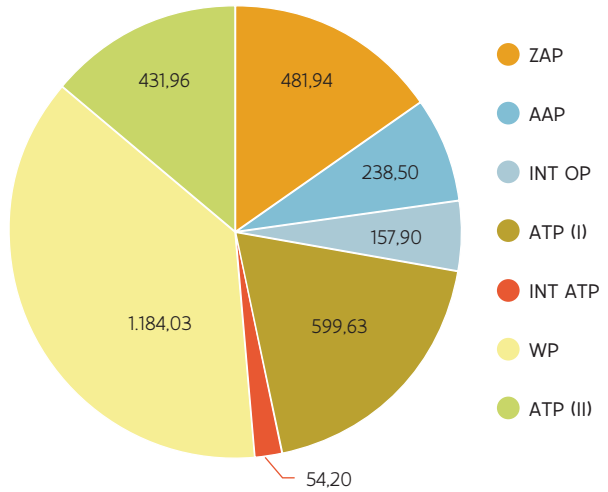
Personeelstewerking per categorie (aantal VTE)	1-2-2014									
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen					Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal	
	ZAP	AAP	Integratiekader OP	ATP (I)	Integratiekader ATP	Totaal op werking	WP	ATP (II)		Totaal op andere financieringsbronnen
KU Leuven	1.108,15	475,15	621,25	1.795,60	127,95	4.128,10	4.775,28	1.294,37	6.069,65	10.197,75
Universiteit Antwerpen	481,94	238,50	157,90	599,63	54,20	1.532,17	1.184,03	431,96	1.615,99	3.148,16
Universiteit Gent	900,45	913,80	218,75	1.302,11	52,95	3.388,06	3.331,82	924,25	4.256,07	7.644,13
Universiteit Hasselt	152,30	77,21	60,75	150,75	21,60	462,61	413,60	119,80	533,40	996,01
Vrije Universiteit Brussel	364,86	154,05	40,10	494,22	4,75	1.057,98	1.224,57	412,38	1.636,95	2.694,93
Totaal	3.007,70	1.858,71	1.098,75	4.342,31	261,45	10.568,92	10.929,30	3.182,76	14.112,06	24.680,98

Grafisch voorgesteld, levert dit per universiteit het volgende beeld op.

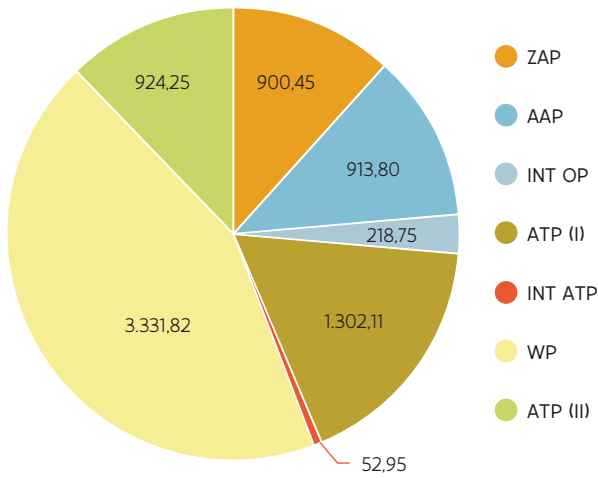
KU LEUVEN
TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2014

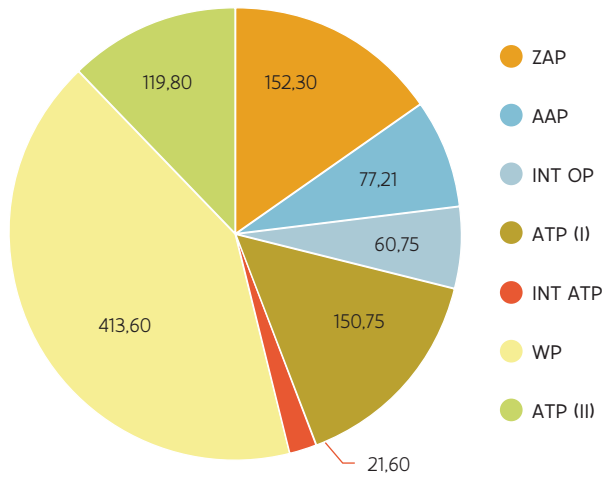
UNIVERSITEIT ANTWERPEN
TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2014

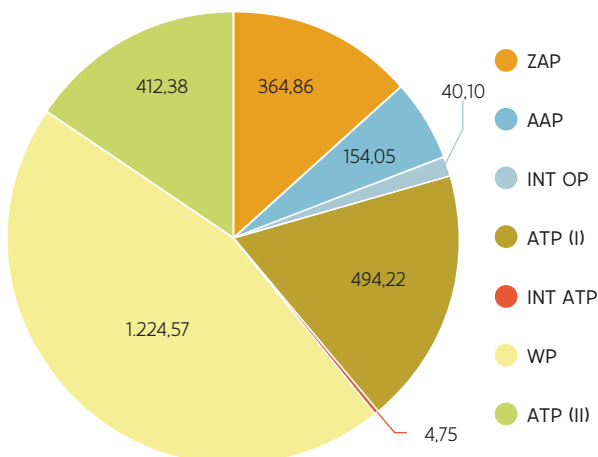
UNIVERSITEIT GENT
TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2014

UNIVERSITEIT HASSELT
TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2014

VUB
TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2014

Voor de volledigheid volgen hierna ook nog gelijksoortige tabellen op basis van de 4 vorige telmomenten. Wel dient te worden opgemerkt dat de HUB-KUB toen nog een aparte universiteit was (nu geïntegreerd in KU Leuven) en dat er uiteraard nog geen sprake was van een integratiefonds.

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2010							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	20,59	9,05	16,80	46,44	6,75	5,40	12,15	58,59
KU Leuven	1.018,50	497,95	1.564,05	3.080,50	4.068,72	1.194,14	5.262,86	8.343,36
Universiteit Antwerpen	408,39	242,28	577,88	1.228,55	1.068,74	376,79	1.445,53	2.674,08
Universiteit Gent	786,20	843,10	1.312,90	2.942,20	2.831,15	879,00	3.710,15	6.652,35
Universiteit Hasselt	116,00	73,86	116,47	306,33	305,95	92,79	398,74	705,07
Vrije Universiteit Brussel	334,62	214,55	470,25	1.019,42	977,70	357,05	1.334,75	2.354,17
Totaal	2.684,30	1.880,79	4.058,35	8.623,44	9.259,01	2.905,17	12.164,18	20.787,62

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2011							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	20,23	9,25	14,60	44,08	6,80	3,90	10,70	54,78
KU Leuven	1.024,20	498,10	1.591,70	3.114,00	4.199,39	1.203,14	5.402,53	8.516,53
Universiteit Antwerpen	406,59	219,45	572,64	1.198,68	1.116,90	382,87	1.499,77	2.698,45
Universiteit Gent	783,50	838,83	1.303,26	2.925,59	2.934,03	866,30	3.800,33	6.725,92
Universiteit Hasselt	118,90	64,56	120,57	304,03	336,20	96,05	432,25	736,28
Vrije Universiteit Brussel	346,60	180,80	486,55	1.013,95	1.012,85	352,16	1.365,01	2.378,96
Totaal	2.700,02	1.810,99	4.089,32	8.600,33	9.606,17	2.904,42	12.510,59	21.110,92

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2012							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	19,93	8,35	13,60	41,88	11,35	3,40	14,75	56,63
KU Leuven	1.019,45	479,35	1.613,95	3.112,75	4.228,56	1.247,69	5.476,25	8.589,00
Universiteit Antwerpen	415,74	219,15	567,97	1.202,86	1.055,69	373,36	1.429,05	2.631,91
Universiteit Gent	812,30	871,30	1.300,90	2.984,50	2.967,35	903,47	3.870,82	6.855,32
Universiteit Hasselt	122,25	68,36	136,55	327,16	382,20	100,50	482,70	809,86
Vrije Universiteit Brussel	350,15	172,90	506,05	1.029,10	1.090,81	377,28	1.468,09	2.497,19
Totaal	2.739,82	1.819,41	4.139,02	8.698,25	9.735,96	3.005,70	12.741,66	21.439,91

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2013							
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KU Brussel	18,85	6,05	12,40	37,30	15,65	3,30	18,95	56,25
KU Leuven	1.023,80	481,55	1.686,95	3.192,30	4.493,55	1.258,57	5.752,12	8.944,42
Universiteit Antwerpen	420,39	214,60	592,15	1.227,14	1.100,18	397,76	1.497,94	2.725,08
Universiteit Gent	816,50	883,50	1.277,70	2.977,70	3.110,62	923,15	4.033,77	7.011,47
Universiteit Hasselt	129,35	71,16	134,15	334,66	402,15	112,30	514,45	849,11
Vrije Universiteit Brussel	353,25	161,55	486,50	1.001,30	1.150,54	378,63	1.529,17	2.530,47
Totaal	2.762,14	1.818,41	4.189,85	8.770,40	10.272,69	3.073,71	13.346,40	22.116,80

5.2.5 Enkele gendergegevens per universiteit (op 1-2-2014)

De tabel hierna geeft per universiteit een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2014, met per subcategorie een opdeling in mannen en vrouwen. Op deze wijze krijgt men een algemeen beeld van het aantal personeelsleden naar gender in het ZAP, AAP, integratiekader OP, ATP (I), integratiekader ATP, WP en ATP (II).

Personeelstewerkstelling naar gender - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE) naar gender	1-2-2014														
	ZAP		AAP		Integratiekader OP		ATP (I)		Integratiekader ATP		WP		ATP (II)		Totaal
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
KU Leuven	836,75	271,40	169,95	305,20	420,65	200,60	796,60	1.000,00	36,70	90,25	2.736,47	2.038,81	433,44	860,93	10.197,75
Universiteit Antwerpen	358,32	123,62	100,45	138,05	109,35	48,55	258,25	344,98	9,80	40,80	630,17	553,86	120,40	311,56	3.148,16
Universiteit Gent	704,10	196,35	419,30	494,50	119,05	99,70	545,50	756,61	13,00	39,95	1.842,40	1.489,42	321,05	603,20	7.644,13
Universiteit Hasselt	109,95	42,35	32,41	44,80	34,45	26,30	54,80	95,95	5,80	15,80	201,50	212,10	32,70	87,10	996,01
Vrije Universiteit Brussel	263,43	101,43	70,85	83,20	21,55	18,55	222,10	271,12	0,25	5,50	696,37	528,20	130,31	282,07	2.694,93

In percentages geeft dit het volgende (per subcategorie).

Personeelstewerkstelling naar gender - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE) naar gender	1-2-2014														
	ZAP		AAP		Integratiekader OP		ATP (I)		Integratiekader ATP		WP		ATP (II)		Totaal
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen	
KU Leuven	75,51%	24,49%	35,77%	64,23%	67,71%	32,29%	44,34%	55,66%	28,91%	71,09%	57,30%	42,70%	33,49%	66,51%	
Universiteit Antwerpen	74,35%	25,65%	42,12%	57,88%	69,25%	30,75%	42,81%	57,19%	19,37%	80,63%	53,22%	46,78%	27,87%	72,13%	
Universiteit Gent	78,19%	21,81%	45,89%	54,11%	54,42%	45,58%	41,89%	58,11%	24,55%	75,45%	55,30%	44,70%	34,74%	65,26%	
Universiteit Hasselt	72,19%	27,81%	41,98%	58,02%	56,71%	43,29%	36,35%	63,65%	26,85%	73,15%	48,72%	51,28%	27,30%	72,70%	
Vrije Universiteit Brussel	72,20%	27,80%	45,99%	54,01%	53,74%	46,26%	45,03%	54,97%	4,35%	95,65%	56,87%	43,13%	31,60%	68,40%	

Vooreerst valt op dat het patroon voor de verschillende universiteiten redelijk gelijklopend is. De vaststelling dat de mannen talrijker vertegenwoordigd zijn in het ZAP, integratiekader OP en WP, terwijl het AAP, ATP (I) en (II) en integratiekader ATP meer door vrouwen wordt bevolkt, geldt voor alle universiteiten. We vinden eigenlijk slechts één uitzondering hierop, dat is met name het geval voor het WP aan de Universiteit Hasselt waar er een kleine meerderheid vrouwen is.

Binnen deze globale vaststelling zijn nog de volgende zaken opvallend. Het verschil in aantal mannen en vrouwen bij het ZAP is in iedere universiteit nog altijd zeer groot. Universiteit Gent spant de kroon met 78,19% mannen maar ook daar waar het aantal mannen het laagst is, in de Universiteit Hasselt, gaat het om 72,19% wat nog steeds een zeer hoog percentage is.

Ook bij het enigszins vergelijkbare integratiekader OP zien we vooral bij KU Leuven en Universiteit Antwerpen nog een grote meerderheid aan mannen. Dit is minder uitgesproken bij de overige universiteiten.

Bij het WP is er meer evenwicht met gemiddeld een 5,5 op 4,5 verhouding mannen/vrouwen en de reeds vermelde uitzondering van Universiteit Hasselt.

In het AAP zijn de vrouwen dan weer in de meerderheid. Een verklaring hiervoor zou o.m. kunnen zijn dat hier meer jonge personeelsleden aan het werk zijn dan bij het ZAP. Bij de KU Leuven gaat het hier zelfs om 64,23% van het voltallige AAP.

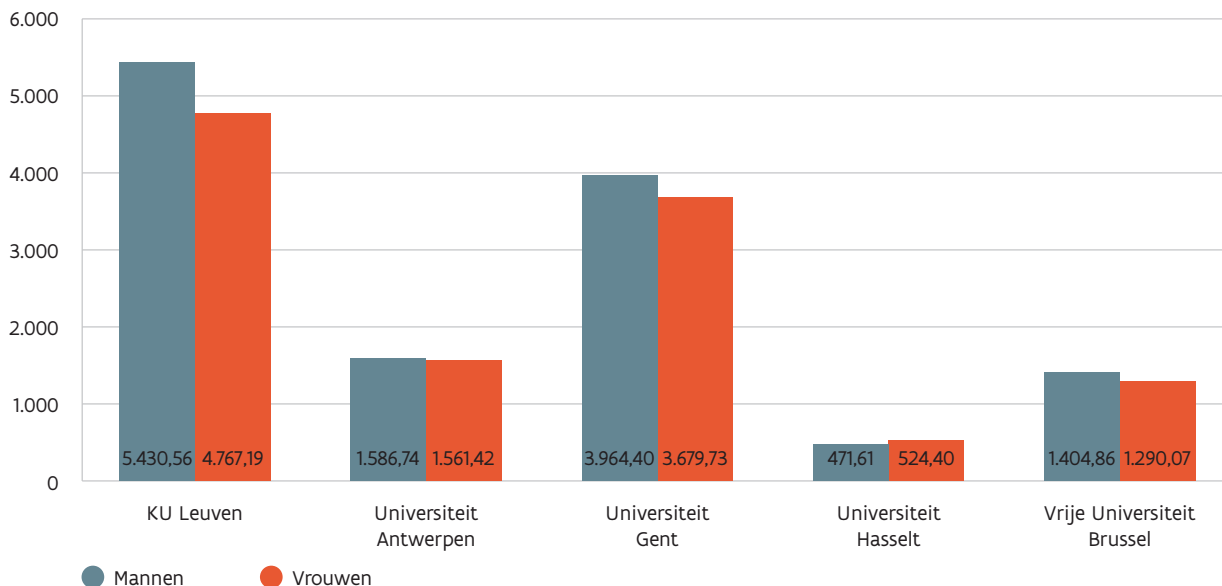
In de categorieën ATP is deze meerderheid er ook. Deze is het duidelijkst bij het integratiekader ATP waar in iedere universiteit de vrouwen meer dan 70% van de dienst uitmaken. Bij de Vrije Universiteit Brussel gaat het zelfs om 95,65 %.

Ook bij het ATP (II) is het verschil vrij groot met minimaal ruim 65 % vrouwen en in sommige universiteiten (Universiteit Antwerpen en Universiteit Hasselt) meer dan 70%.

Bij het ATP (I) is het overwicht inzake aantal vrouwen minder uitgesproken, met de UHasselt ook hier als kleine uitzondering, ruim 73% vrouwen.

In de grafiek hieronder ziet men ten slotte nog de globale verdeling in mannen / vrouwen bij de verschillende universiteiten. Hieruit blijkt dat de Universiteit Hasselt qua aantal personeelsleden inderdaad ook de meest vrouwvriendelijke universiteit is. Het is de enige met meer vrouwen dan mannen in haar personeelskorps. De KU Leuven is in dit opzicht de meest mannelijke universiteit.

Personeel op 1-2-2014 per universiteit naar gender (in aantal VTE)

5.3 Inschrijvingen en personeelstewerkstelling

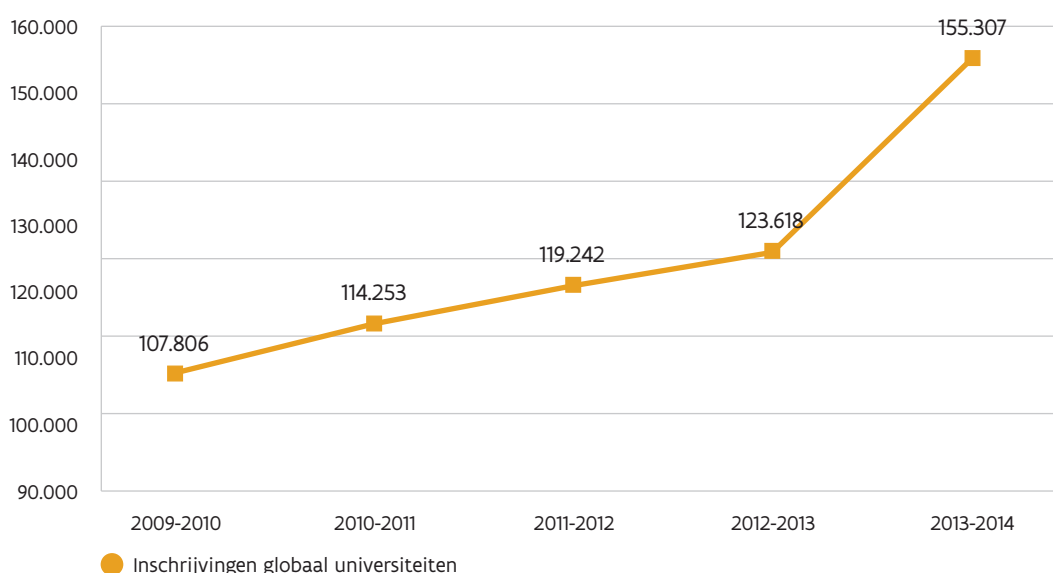
5.3.1 Evolutie inschrijvingen periode 2009-2010 tot en met 2013-2014

De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOS. Het betreft de gevalideerde en gewogen inschrijvingen per universiteit²⁵ met diploma- én creditcontract voor de periode academiejaar 2009-2010 tot en met academiejaar 2013-2014 zoals ze op 22 maart 2015 uit de Databank Hoger Onderwijs zijn gehaald. In de eerste rapporten hanteerde het regeringscommissariaat een eigen omzettingssysteem om het aantal VTE's student te bepalen. Om de vergelijkbaarheid met de andere gepubliceerde studentengegevens te verhogen - waar niet langer het begrip "student" gebruikt wordt - werd er met ingang van de editie 2014 (over 2012) van deze werkwijze afgestapt en wordt er sindsdien gewerkt met het aantal gevalideerde inschrijvingen per universiteit. In deze cijfers werd er rekening gehouden met de uitschrijvingen die aldus niet in de cijfers opgenomen zijn. Er werd wat 2013-2014 betreft uiteraard ook rekening gehouden met de integratie die in dat academiejaar plaatsvond. Men vindt de cijfers terug in onderstaande tabel.

Studenten universiteiten

Aantal gevalideerde en gewogen inschrijvingen/alle opleidingen	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
HUB-KUBrussel	506,79	486,31	439,73	470,53	-
KU Leuven	40.826,83	43.014,66	44.939,18	46.058,96	62.694,33
Universiteit Antwerpen	13.624,32	15.437,78	16.096,46	16.637,73	22.079,89
Universiteit Gent	39.066,50	40.237,28	41.454,42	42.733,07	51.134,06
Universiteit Hasselt	1.929,00	1.928,00	1.881,00	1.880,00	3.972,24
Vrije Universiteit Brussel	11.852,45	13.148,78	14.431,09	15.838,09	15.426,48
Alle universiteiten	107.806	114.253	119.242	123.618	155.307

Gevalideerde en gewogen inschrijvingen - alle universiteiten

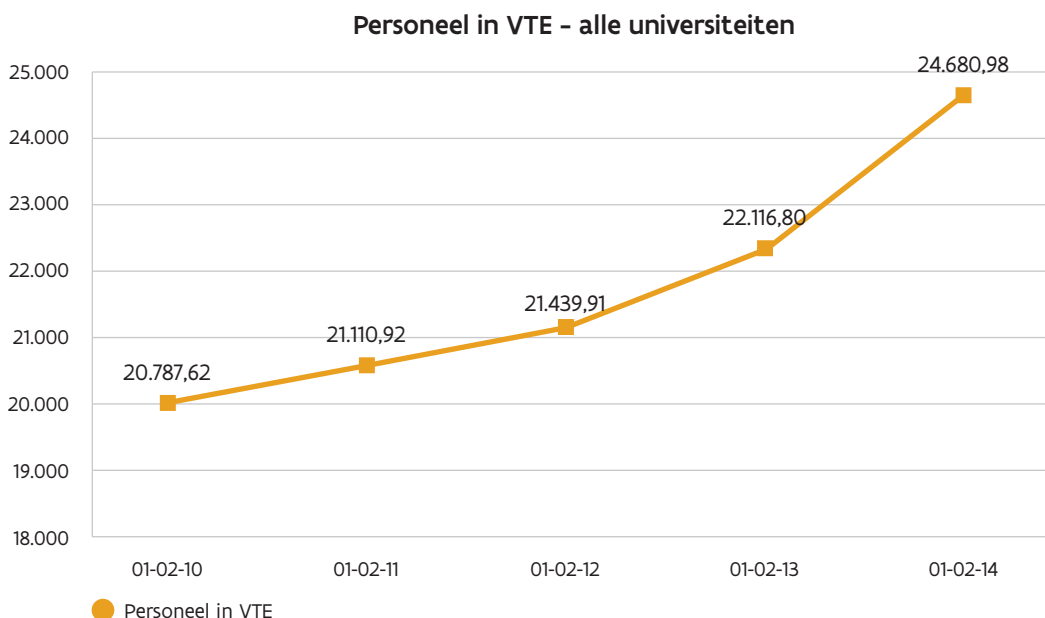
²⁵ Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de inschrijvingen aan de betrokken universiteiten toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel. Deze werkwijze werd vanaf 2008-2009 toegepast samen met de opstart van DHO.

Vorige grafiek vertoont in 2013-2014 een opmerkelijke stijging. Dit heeft uiteraard heel veel te maken met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen. Waar de voorgaande jaren de stijging van de studentenaantallen reëel was, maar toch steeds minder uitgesproken werd, zien we daardoor een ware explosie van de aantallen in 2013-2014. Specifiek wat de stijging bij KU Leuven betreft, heeft ook de overname van de HUB-KUBrussel die in 2013 ophield als aparte universiteit te bestaan, een beperkte rol gespeeld. Maar dit laatste betekende natuurlijk enkel een verschuiving van studenten. Concreet is het aantal inschrijvingen sinds 2009-2010 van academiejaar tot academiejaar met de volgende percentages toegenomen.

Academiejaar	Procentuele toename
2009-2010	-
2010-2011	+ 5,98%
2011-2012	+ 4,37%
2012-2013	+ 3,67%
2013-2014	+ 25,63%

5.3.2 Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2010 tot en met 1-2-2014

De historische evolutie van het aantal VTE's inzake personeelstewerkstelling tussen de beide telmomenten over alle universiteiten wordt hierna grafisch weergegeven. Aangezien deze aantallen bedoeld zijn om de ratio inschrijvingen student/VTE's personeel te bepalen en er in de studentencijfers rekening werd gehouden met het integratiekader nemen we ook voor de personeelsgegevens de aantallen inclusief het integratiekader. Ook deze evolutie vertoont, zoals reeds eerder aangegeven, een stijgende lijn en is om dezelfde reden als bij de studenten zelfs behoorlijk uitgesproken op 1-2-2014.

De toename was sterk tussen 1-2-2012 en 1-2-2013, maar uiteraard vooral tussen 1-2-2013 en 1-2-2014. Concreet is het aantal VTE's sinds 1-2-2010 van telmoment tot telmoment met de volgende percentages toegenomen.

Telmoment	Procentuele toename
01-02-10	-
01-02-11	+ 1,56%
01-02-12	+ 1,56%
01-02-13	+ 3,16%
01-02-14	+ 11,59%

5.3.3 Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling

De gegevens m.b.t. de gevalideerde en gewogen inschrijvingen hebben, zoals vermeld, betrekking op academiejaren. De gegevens inzake personeelsaantallen, zoals gegenereerd in de VLIR-statistieken, hebben betrekking op momentopnames, namelijk telkens 1 februari van een bepaald jaar. Dit betekent dat er geen één op één vergelijking mogelijk is, doch slechts een indicatie kan worden gegeven van beide evoluties en de manier waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker, in casu in het licht van de stijgende studentenpopulatie. In het deelrapport over de hogescholen wordt een herberekening gemaakt van academiejaar naar boekjaar omdat de personeelsgegevens daar eveneens op een volledig boekjaar betrekking hebben. In het licht van wat hiervóór werd gesteld, moge het duidelijk zijn dat dergelijke omzetting voor het luik over de universiteiten geen meerwaarde biedt.

Niettemin leek het ons toch nuttig om net zoals in de vorige verslagen de evolutie van studenten- en personeelsaantallen eens naast elkaar te plaatsen en te zien of dit een divergerende dan wel convergerende evolutie betreft. Wij hebben daarbij consequent geopteerd voor de volgende vergelijking:

- Studenten in 2009-2010 vs. personeel op 1-2-2010²⁶
- Studenten in 2010-2011 vs. personeel op 1-2-2011
- Studenten in 2011-2012 vs. personeel op 1-2-2012
- Studenten in 2012-2013 vs. personeel op 1-2-2013
- Studenten in 2013-2014 vs. personeel op 1-2-2014

Wanneer de evolutie van de VTE's personeelstewerkstelling geplaatst wordt tegenover de evolutie van de studenteninschrijvingen in de periode 2009-2010 / 2013-2014 worden de volgende percentages verkregen.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	24.680,98	18,73%
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	107.806,00	114.253,00	119.242,00	123.618,00	155.307,00	44,06%

Zowel de VTE's tewerkstelling als het aantal gevalideerde en gewogen inschrijvingen in de universiteiten zijn jaarlijks toegenomen. Over de 5 beschouwde "jaren" steeg de tewerkstelling inzake VTE personeel met 18,73 %. Het aantal inschrijvingen nam toe met 44,06 %.

De volgende tabel plaatst de jaarlijkse procentuele wijziging (aangroei) van de VTE's personeelstewerkstelling tegenover deze van de inschrijvingen.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014
VTE's personeel	0,00	1,56%	1,56%	3,16%	11,59%
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	0,00	5,98%	4,37%	3,67%	25,63%

²⁶ Deze teldatum valt immers in het midden van het academiejaar 2009-2010. Dezelfde logica wordt gevolgd voor de volgende jaren

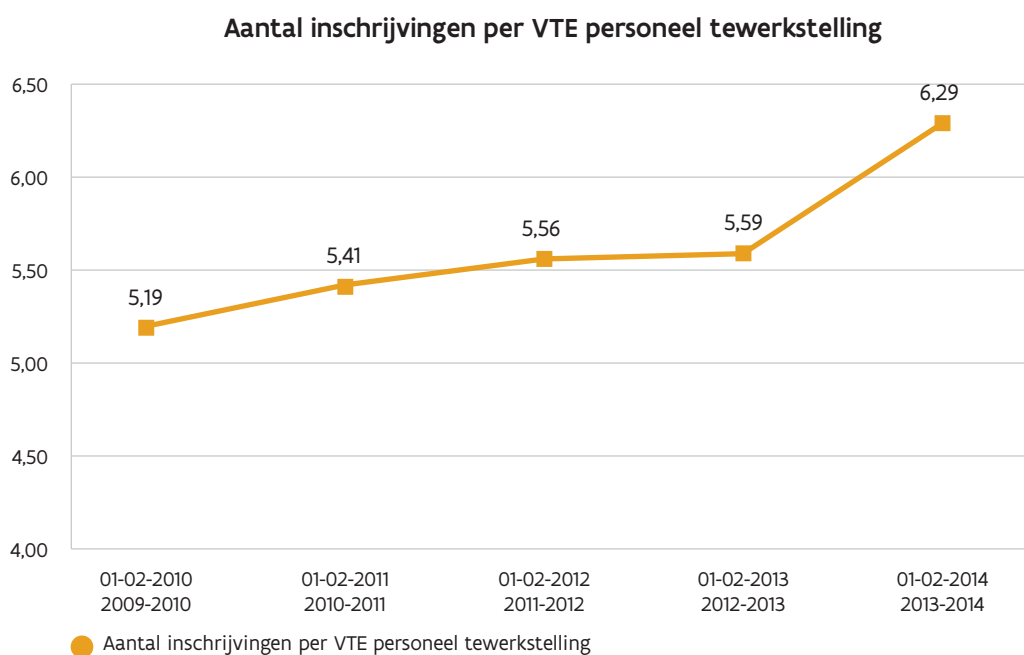
De relatieve aangroei van de tewerkstelling die op 1-2-2010 en 1-2-2011 (telkens met 1,56%) eerder beperkt was, was reeds sterker op 1-2-2013, maar is uiteraard – en dit zoals bekend voor een aanzienlijk deel ingevolge de integratie – in niets te vergelijken met de spectaculaire grote toename op 1-2-2014 (+11,59%).

Bij het aantal inschrijvingen zien we eveneens een toename, maar het valt op dat de aangroei tot 2012-2013 in sterkte afnam (van +5,98% in 2010-2011 tot +3,67% in 2012-2013). In 2013-2014 zien we echter opnieuw een spectaculaire toename, met maar liefst 25,63%. Het valt uit de beschikbare cijfers niet te detecteren in welke mate ook hier de integratie een rol heeft gespeeld, maar dat die aanzienlijk was, staat buiten kijf.

Eén en ander betekent ook dat de toename van het aantal inschrijvingen niet alleen groter is gebleven dan bij het personeel en het personeelsaantal niet evenredig is geëvolueerd, maar dat het verschil tussen beide opnieuw is toegenomen. Dit zorgt voor een minder gunstige ratio dan bij het vorige telmoment.

5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling

De voorgaande cijfers rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht in één grafiek door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

In de beschouwde periode is deze ratio met 1,10 inschrijvingen per VTE gestegen. De ratio stijgt jaarlijks doordat de aangroei van het aantal personeelsleden telkens relatief minder hoog is dan de toename van het aantal studenteninschrijvingen, met tot het academiejaar 2012-2013 wel de nuance dat de recentste cijfers op dat moment slechts een toename van 0,03 toonden. De telling op 1-2-2014 (personeel) gekoppeld aan het aantal gevalideerde en gewogen studenteninschrijvingen geeft weer een totaal ander beeld. De divergentie is opnieuw sterk toegenomen. Waar de ratio voor 1-2-2010 / 2009-2010 nog 5,19 was, bedraagt die op 1-2-2014 / 2013-2014 6,29 inschrijvingen per VTE. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen blijkt er dus niet voor te hebben gezorgd dat de ratio daalde, wel integendeel.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE personeel	4,24%	2,77%	0,54%	12,52%	21,20%

Tussen de academiejaren 2009-2010 en 2010-2011 nam de ratio inschrijvingen per VTE personeel toe met 4,24%, tussen 2010-2011 en 2011-2012 met 2,77%, tussen 2011-2012 en 2012-2013 met 1,68% en tussen 2012-2013 en 2013-2014 met 12,52%. Het feit dat de toename geringer was tot en met 2012-2013 maar in 2013-2014 opnieuw veel groter is, sluit uiteraard perfect aan bij wat hierboven reeds werd gesteld.

Over de volledige periode steeg het aantal studenten – inzonderheid beïnvloed door de situatie op 1-2-2014/2013-2014 per VTE personeel met 21,20% wat zeer aanzienlijk is.

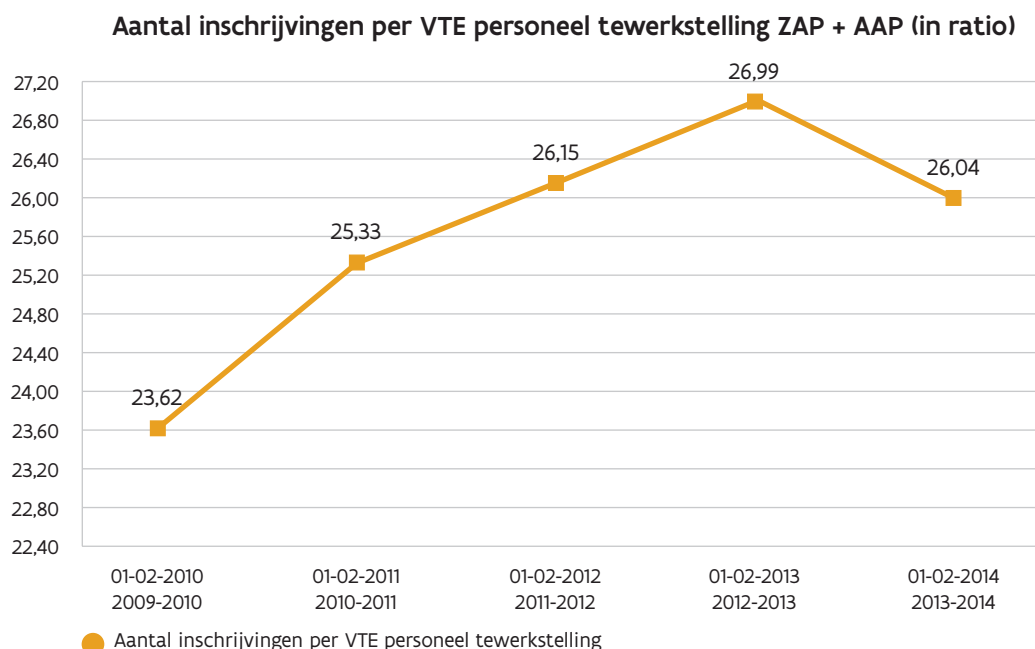
5.3.5 Evolutie inschrijvingen per VTE AP tewerkstelling

Veruit het gros van de onderwijsopdrachten situeert zich bij het academisch personeel. Daarom kan het nuttig zijn om ook voor het ZAP/AAP dezelfde oefening te doen als voor het voltallige personeel.

Evolutie VTE's personeel AP - inschrijvingen studenten	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	5.965,16	30,67%
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	107.806,00	114.253,00	119.242,00	123.618,00	155.307,00	44,06%

Evolutie VTE's personeel AP - inschrijvingen studenten	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014
VTE's personeel	0,00	- 1,18%	1,07%	0,47%	30,23%
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	0,00	5,98%	4,37%	3,67%	25,63%

Wanneer men de gegevens van bovenstaande twee tabellen samenbrengt, verkrijgt men volgende grafiek:

Deze ratio ligt vanzelfsprekend veel hoger (26,04) dan wanneer we het gehele personeelskorps in aanmerking nemen. Maar vooral opvallend is dat na een geleidelijke stijging tussen 2009-2010 en 2012-2013 deze stijging tot stilstand is gekomen, ja dat er zelfs een lichte daling is. Dit is niet onbelangrijk en toont dat er tussen het aantal eigenlijke lesgevers en het aantal inschrijvingen een lichte convergentie is, dit in tegenstelling tot de ratio waarbij het voltallige personeel tegenover de inschrijvingen wordt afgezet. Ook hieraan is de integratie wellicht niet vreemd. De ratio voor (voormalige) hogeschoolstudenten versus onderwijzend personeel lag en ligt iets lager dan bij de universiteiten. Dit hangt wellicht samen met een iets individuelere begeleiding (minder studenten per lesgever) in de hogescholen.

Tussen 2009-2010 / 1-2-2010 en 2013-2014 / 1-2-2014 is deze ratio met 2,42 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP gestegen.

In onderstaande tabel ziet men de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio:

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	1-2-2014 2013-2014	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	7,24%	3,24%	3,21%	- 3,52%	10,25%

De wijziging tussen de verschillende jaren bedroeg respectievelijk +7,24%, +3,24%, +3,21% en -3,52%. De meest uitgesproken stijging situeerde zich tussen 2009-2010 en 2010-2011. Maar tussen 2012-2013 en 2013-2014 was er dus een daling. Ten aanzien van het AP mag men derhalve voorzichtig concluderen dat er meer evenwicht is tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen (studenten) en die van het personeelskorps. Maar dit is pas van zeer recente datum en ongetwijfeld onder invloed van het integratiekader. Geaggregeerd voor 2013-2014 bedraagt de ratio 10,25 % inschrijvingen per VTE ZAP + AAP.

5.4 Contingenteringsnormen in verband met de personeelsformatie van het AP

5.4.1 Regelgeving²⁷

Het voormalige artikel 159 van het universiteitendecreet (zie voetnoot 18) legde bepaalde contingenten op die in acht moeten genomen worden bij het opstellen van de begrote personeelsformatie op het niveau van de bezetting (aantal titularissen). Aangezien dit artikel pas op 1-1-2014 werd opgeheven, dient het nog te worden toegepast voor het jaar 2013. Dit zijn de normen waarop in dit hoofdstuk wordt ingegaan:

- Bij het vaststellen van de personeelsformatie en de begrote jaarlijkse bezettingsgraad mag het aantal betrekkingen van het zelfstandig academisch personeel, uitgedrukt in voltijdse eenheden, ten hoogste 70 procent van het totaal aantal plaatsen in de formatie van het academisch personeel bedragen.
- Het totaal aantal betrekkingen van gastprofessor²⁸, uitgedrukt in voltijdse eenheden, mag niet meer bedragen dan 5 procent van het totaal aantal betrekkingen in de formatie van het academisch personeel.

Het is aangewezen om achteraf na te gaan of de universiteiten zich bij de uitvoering van de personeelsformatie gehouden hebben aan de decretale normen met het oog op de controle van het getrouwe beeld van de begrote personeelsbezetting.

Aangezien we in dit geval niet gebonden zijn aan de vaste telmomenten van de VLIR-cijfers, worden m.b.t. deze contingeringsnormen cijfers gegeven voor 2013 (en ter vergelijking voor 2010, 2011 en 2012).

²⁷ De HUB-KUBrussel wordt in dit hoofdstukje wel nog meegenomen omdat de gegevens via de commissariaten zelf werden verkregen en letterlijk betrekking hebben op het jaar 2013 en niet op de telling van 1-2-2014.

²⁸ Het gaat hierbij om het globale aantal gastprofessoren, dus zowel bezoldigd als onbezoldigd (cfr. standpunt college van regeringscommissarissen, d.d. 22 september 2010, punt 10.05-3.5).

5.4.2 70%-norm ZAP

In onderstaande tabel wordt per universiteit, in VTE, het totaal aantal personeelsleden AP en het aantal personeelsleden ZAP (formatieplaatsen) vermeld. In de kolom daarnaast kan men aflezen welk percentage-aandeel het ZAP inneemt. We doen dit voor de 4 beschouwde jaren 2010, 2011, 2012 en 2013.

Decretale contingeringsnormen

Zelfstandig academisch personeel - 70 % norm (aantal VTE)	2010			2011			2012			2013		
	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP
HUB-KU Brussel	28,60	18,51	64,72%	27,55	18,85	68,42%	28,08	18,86	67,17%	23,02	17,17	74,59%
KU Leuven	1.511,48	1.026,85	67,94%	1.503,55	1.041,80	69,29%	1.509,18	1.028,45	68,15%	1.719,17	1.142,50	66,46%
Universiteit Antwerpen	640,93	416,05	64,91%	629,01	418,47	66,53%	634,89	415,74	65,48%	601,40	370,60	61,62%
Universiteit Gent	1.550,40	695,00	44,83%	1.530,25	674,85	44,10%	1.519,80	655,00	43,10%	1.532,60	672,50	43,88%
Universiteit Hasselt	200,47	114,48	57,11%	192,57	120,03	62,33%	210,01	133,73	63,68%	211,89	135,69	64,04%
Vrije Universiteit Brussel	574,78	349,68	60,84%	552,80	351,46	63,58%	528,15	355,35	67,28%	552,25	377,25	68,31%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de 70% norm in 2013 door 5 van de 6 universiteiten niet overschreden is. In 2 van de 5 gevallen is het aandeel van het ZAP zelfs nog wat gezakt in vergelijking met het jaar ervoor. Enige uitzondering is de HUB-KU Brussel, maar hier dient te worden opgemerkt dat deze universiteit in volle transitie was in haar overgang naar de KU Leuven. Niet ieder personeelslid is op hetzelfde ogenblik overgegaan naar de KU Leuven waardoor de cijfers wat vertekend en ieder geval van zeer tijdelijke aard waren.

Voor het overige blijft de UGent een buitenbeentje met in 2013 een ZAP-aandeel van amper 43,88%. De UGent blijft de enige universiteit waar het aandeel van het AAP binnen het AP groter is dan dat van het ZAP. Oorzaak hiervan is de beleids optie die de universiteit reeds vele jaren neemt om het wetenschappelijk onderzoek heel sterk te promoten.

5.4.3 Norm 5% gastprofessoren

In onderstaande tabel wordt per universiteit, in VTE, het totaal aantal personeelsleden AP (formatieplaatsen) en het aantal gastprofessoren (bezoldigd + onbezoldigd) vermeld. In de kolom daarnaast kan men aflezen welk percentageaandeel de gastprofessoren innemen. We doen dit voor de 4 beschouwde jaren 2010, 2011, 2012 en 2013.

Decretale contingeringsnormen

Gastprofessoren - 5% norm (aantal VTE)	2010			2011			2012			2013		
	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS
HUB-KU Brussel	28,60	0,94	3,29%	27,55	1,16	4,21%	28,08	0,91	3,24%	23,02	3,80	16,51%
KU Leuven	1.511,48	23,60	1,56%	1.503,55	32,00	2,13%	1.509,18	32,00	2,12%	1.719,17	30,50	1,77%
Universiteit Antwerpen	640,93	14,90	2,32%	629,01	6,01	0,96%	634,89	8,24	1,30%	601,40	20,80	3,46%
Universiteit Gent	1.550,40	43,95	2,83%	1.530,25	60,45	3,95%	1.519,80	66,25	4,36%	1.532,60	44,45	2,90%
Universiteit Hasselt	200,47	9,20	4,59%	192,57	9,30	4,83%	210,01	5,65	2,69%	211,89	5,96	2,81%
Vrije Universiteit Brussel	574,78	22,60	3,93%	552,80	18,75	3,39%	528,15	14,79	2,80%	552,25	15,97	2,89%

Zoals blijkt uit de tabel blijven ook hier 5 van de 6 universiteiten beneden de 5% norm in de beschouwde periode. De HUB-KU Brussel is hier eveneens de uitzondering en dit om dezelfde reden als hiervoor in punt 5.4.2 uiteengezet.

6 Conclusies

- De inkomsten die door de universiteiten gegenereerd worden via verschillende geldstromen worden niet door alle instellingen op dezelfde wijze geboekt.
- In 2013 liggen de **geaggregeerde bedrijfsopbrengsten** 6,89% hoger dan in 2012. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 123.889.573 EUR.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2012 voor 97,04% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. De basisfinanciering door de overheid is hierbij de belangrijkste opbrengstenbron. Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,72% van de totale bedrijfsopbrengsten.

In 2013 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 94,29% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is een fractie minder dan in 2012. Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 0,74% van de totale bedrijfsopbrengsten.

We stellen vast dat in 2013 de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 2,97% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2013 de begrote structuur vrij goed benadert.

- In 2013 liggen de **geaggregeerde bedrijfskosten** 6,49% hoger dan in 2012. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 115.733.042 EUR.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken in 2012 niet minder dan 63,11% van het totale kostenplaatje uit, gevolgd door diensten en diverse goederen met 27,02%.

In 2013 nemen de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 62,91% voor hun rekening en de diensten en diverse goederen 26,41%.

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2013. Het werkelijke kostenbedrag is 2,83% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 52.277.149 EUR. De budgetoverschrijding situeert zich in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 41.250.444 EUR, gevolgd door de rubriek 'andere bedrijfskosten' met 12.805.056 EUR. Onderbesteding van de voorziene budgetten stellen we vast bij de rubriek 'aankoop van goederen' en de rubriek 'waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen'.

Uit de verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2013 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

- In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een **bedrijfsoverschot** van 15.686.193 EUR. In het boekjaar 2013 zien we het bedrijfsoverschot met 52,00% stijgen naar 23.842.724 EUR. De bedrijfsopbrengsten stijgen namelijk sneller dan de bedrijfskosten.

Ten opzichte van de begroting 2013 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2013 gunstig uit. Met een afwijking van 3.106.474 EUR of 14,98% doet de sector het beter dan voorzien. Toch is enige voorzichtigheid geboden aangezien de bedrijfskosten in de begroting met 2,83% werden onderschat. Er is een duidelijk spanningsveld tussen de begrote cijfers en de gerealiseerde cijfers voor post 62 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' en dit voor wat betreft de gastprofessoren, het contractueel AP, het contractueel ATP en de bursalen onderworpen aan RSZ.

- In 2013 dalen de financiële opbrengsten met 7,96% en de financiële kosten stijgen met 139,73%. Het geaggregeerd **financieel resultaat** vertoonde in 2013 dan ook een significante daling met 28,10% t.o.v. 2012. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan post 651 'waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II.E (toevoegingen+, terugnemingen-)' en dit bij 3 van de 6 universiteiten.

Ten opzichte van de begroting 2013 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2013 bedraagt 8.939.079 EUR of 21,73%.

- In 2013 realiseerden de universiteiten samen een **uitzonderlijk resultaat** dat 113,77% hoger ligt dan in 2012. De oorzaak hiervan is een aanzienlijke daling van de uitzonderlijke kosten met 80,04%. Het dalen van de uitzonderlijke kosten is voornamelijk toe te schrijven aan post 664/8 'andere uitzonderlijke kosten' bij de UGent (-17.753.752 EUR) en de KU Leuven (-3.322.886 EUR).
- Het **geaggregeerd resultaat van het boekjaar** dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten, is positief. Zowel in 2012 als in 2013 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Dit **overschot van het boekjaar** is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Hoewel het financieel resultaat met 28,10% gedaald is, stellen we in 2013 een vooruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 16,56%. Het bedrijfsoverschot ligt namelijk 8.156.531 EUR of 52,00% hoger dan in 2012 en het uitzonderlijk resultaat is gestegen met 22.295.552 EUR of 113,77%.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2013 behaalden, is veel gunstiger dan in de begroting 2013 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 24,14% hoger dan begroot. Zowel het bedrijfsoverschot als het financieel en uitzonderlijk resultaat liggen substantieel hoger dan voorzien.

- De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2013 samen 188.177.794 EUR. Dit is een stijging van de **geaggregeerde investeringen** met 10,33% t.o.v. het boekjaar 2012. De toename van de investeringen situeert zich hoofdzakelijk bij de materiële vaste activa en dit in de rubriek 'installaties, machines en uitrusting', 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen', 'leasing en soortgelijke rechten' en 'meubilair en rollend materieel'. De investeringen dalen in de rubriek 'terreinen en gebouwen' en 'overige materiële vaste activa'.

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2013 een bedrag aan investeringen begroot van 218.254.557 EUR. In werkelijkheid werd er echter slechts voor 188.177.794 EUR geïnvesteerd. Dit is 13,78% minder dan begroot. De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2013 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'installaties, machines en uitrusting'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-63.782.890 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'installaties, machines en uitrusting' (+18.649.797 EUR).

Tijdens het boekjaar 2012 had 67,88% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (41,11%), 'overige materiële vaste activa' (9,91%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (16,86%). Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,62%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,69%.

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (23,93%), 'overige materiële vaste activa' (4,82%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetaling' (26,90%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2013 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gedaald zijn naar 55,65%. Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 37,18%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,63%.

De universiteiten financieren in 2013 het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (89,42%) en met kapitaalsubsidies (9,04%). Evenals 2012 werd er in 2013 door geen enkele universiteit ook

een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2012 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gestegen met 24.239.450 EUR of 16,83%. De financiering met kapitaalsubsidies is gedaald met 7.587.662 EUR of 30,84%.

Zowel in het boekjaar 2012 als in het boekjaar 2013 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA was dit in 2012 en in 2013 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2012 en 2013 deed geen enkele instelling een beroep op vreemde middelen.

Vier van de zes universiteiten wendden in 2012 kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 98,68% van haar investeringsvolume, gevolgd door de KU Leuven met 19,89%, de HUB-KUBrussel met 5,63% en ten slotte de UGent met 0,42%. In het boekjaar 2013 wendden eveneens vier van de zes universiteiten kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee 98,89% van haar investeringsvolume. Ze wordt gevolgd door de HUB-KUBrussel met 44,33%, de KU Leuven met 17,63% en ten slotte de UGent met 0,27%.

De KU Leuven is de enige universiteit die nog een beroep doet op andere financieringsmiddelen maar die maken slechts 3,24% uit van het totale investeringsvolume in 2012 en 4,36% in 2013.

- De **totale balanswaarde** van alle universiteiten samen bedraagt eind 2013 de som van 3.336.770.501 EUR tegenover 3.175.129.339 EUR op 31 december 2012. Dit is een stijging met 161.641.162 EUR of 5,09%. Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen op 31 december 2013 de som van 1.422.383.698 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2012 met 48.143.140 EUR of 3,50%.

De stijging is te verklaren door een toename van zowel de materiële, de financiële als de immateriële vaste activa.

Binnen de materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post 'installaties, machines en uitrusting' met 22.866.711 EUR. De post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' stijgt in boekjaar 2013 eveneens substantieel met 21.865.565 EUR.

Opvallend binnen de **geaggregeerde vlottende activa** is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2012 op geaggregeerd niveau 1.484.669.673 EUR en stijgt in 2013 met 107.803.683 EUR of 7,26% naar 1.592.473.356 EUR.

In de begroting 2013 stellen we voor de vaste activa een overschatting met 19.237.875 EUR of 1,33% vast. De materiële vaste activa werden namelijk met 24.156.904 EUR overbegroot. De vlottende activa werden in de begroting 2013 onderschat en dit ter waarde van 239.840.860 EUR of 14,32%.

De vaste activa bedragen 43,28% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012 en 42,63% van het balanstotaal in de jaarrekening 2013. De vlottende activa bedragen 56,72% in 2012 en 57,37% in 2013. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer hetzelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de geldbeleggingen in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2013 gerealiseerd werd. In de begroting 2013 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

Het **geaggregeerde eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.496.442.068 EUR in 2012 en stijgt met 3,75% naar 2.589.991.988 EUR in 2013.

Bij het opstellen van de begroting 2013 werd het eigen vermogen onderschat met 1,75%.

De **geaggregeerde voorzieningen** voor risico's en kosten stijgen in 2013 met 26,81%. Dit is toe te schrijven aan een stijging van de voorzieningen bij vier van de zes universiteiten.

De **geaggregeerde schulden** liggen 5,79% hoger in 2013 dan in 2012. De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 30,89% hoger uit dan begroot.

In 2012 bestaan de passiva voor 78,62% uit eigen vermogen, 4,32% uit voorzieningen en 17,06% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2013 toont kleine verschuivingen met 77,62% eigen vermogen, 5,21% voorzieningen en 17,17% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector dus aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

- De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.429.986.856 EUR voor het boekjaar 2013 ten opzichte van 1.366.323.629 EUR in 2012. Dit betekent een stijging met 63.663.227 EUR of 4,66%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverplichtingen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. Met uitzondering van één instelling, de HUB-KU Brussel, leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor alle universiteiten een positief resultaat op.
- Er waren eind 2013 voldoende middelen voorhanden om 4,03 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke quick ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.
- Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 54 in het boekjaar 2013 tegenover 57 in het boekjaar 2012. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.
- In het boekjaar 2013 financieren de universiteiten zich samen voor 77,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 22,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.
- Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont de algemene schuldgraad aan dat in de jaarrekening 2013 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 28,83 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 45,08%.
- De geaggregeerde netto-marges geven een positief beeld. Netto-marge 1 en 3 liggen in 2013 hoger dan in 2012.
- In bijkomende orde merken we op dat voor het IJS en het IOB zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen zijn in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.
- De gegevens in het hoofdstuk over de analyse van de evolutie van het personeelsbestand hebben betrekking op de tellingen van 1 februari 2010, 1 februari 2011, 1 februari 2012, 1 februari 2013 en 1 februari 2014 wat de feitelijke of effectieve tewerkstelling betreft en op de personeelsformatie van de respectieve jaren wat de bezetting betreft. De eerste reeks gegevens hebben als bron de jaarlijkse VLIR-publicatie "Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten" waarbij ook de terminologie van de VLIR-publicatie zoveel mogelijk wordt gebruikt. De gegevens inzake voorziene bezetting werden uit de begrotingen gehaald.
- Op 1-2-2014 zijn er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 24.680,98 **VTE's** tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2010 is het globale personeelsaantal steeds toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling is er een totale stijging met 2.564,18 VTE's of 11,59%. Er is zowel bij het AP, het WP als het ATP een stijging, maar het WP is duidelijk het sterkst gegroeid. Wanneer men abstractie maakt van de de integratiekaders (OP en ATP), tellen alle universiteiten samen

23.320,78 VTE's, wat nog altijd een toename van 5,44% betekent.

Op 1-2-2014 bedroeg het aantal AP-leden 4.866,41 VTE's. Hiermee steeg deze groep ten opzichte van het jaar voordien met 285,86 VTE's of 6,24%. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP toe met maar liefst 656,61 VTE's of 6,39% en de groep van het ATP met 261,51 VTE's of 3,60%. De personeelsaantallen in al deze groepen waren sinds de telling van 1 februari 2010 nooit eerder zo hoog. Het integratiekader onderwijzend personeel (OP) (1.098,75 VTE's) en het integratiekader administratief en technische personeel (261,45 VTE's) hebben het personeelskorps van de universiteiten uiteraard uitgebreid (een aandeel van ca 5,5 % op het geheel).

Grosso moddo behoort nagenoeg 24% van het universiteitspersoneel tot de categorie van het ZAP of AAP (inclusief integratiekader OP). Iets minder dan 1/3 is lid van het ATP (inclusief integratiekader ATP) en zo'n 44% behoort tot het WP die dus de grootste groep blijft.

- Naar **hoofden** zijn er op 1-2-2014 31.157 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld. Ten opzichte van de vorige telling is er een globale stijging met 3.641 personen of 13,23%. De stijging geldt ook hier voor alle personeelscategorieën. Wanneer men de integratiekaders niet meetelt, komen we aan 29.375 personen, wat nog steeds een stijging met 6,76% betekent.

Over alle personeelscategorieën en statuten heen zijn er 20.194 **voltijdse personeelsleden** tewerkgesteld op 1-2-2014. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2010 steeds toegenomen, ten opzichte van de vorige telling met 1.871 voltijdsen of 10,21%. Zonder de integratiekaders zijn het er 19.181 hetgeen een toename van 4,68% betekent.

Wat het **deeltijds personeel** betreft, zijn er over alle personeelscategorieën en statuten heen 10.963 personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2014. De stijging van het aantal deeltijds werkende personeelsleden sinds de vorige telling, met 1.770 of maar liefst 19,25% is zonder meer indrukwekkend te noemen. Ook zonder de integratiekaders in ogenschouw te nemen, blijft de toename significant (met 1.082 personen of 10,89%). Er is een stijging in alle personeelscategorieën.

Er is verhoudingsgewijs wel maar een zeer lichte toename van deeltijdse arbeid zichtbaar. Waar er op 1-2-2013 33,41% van het globale personeelsbestand deeltijds werkte, is dit op 1-2-2014 35,19% geworden. De invloed van het integratiekader is reëel aangezien bij de personeelsleden die op deze wijze vanuit de hogeschool zijn overgekomen, het percentage deeltijds werkenden ruim 43% is. De cijfers zeggen uiteraard ook niets over eventueel andere beroepsactiviteiten buiten het onderwijs die een aantal personeelsleden ongetwijfeld zullen hebben.

- Bij het voltijds werkende personeel ziet men globaal een gestage aangroei van zowel de **mannen** als de **vrouwen**. In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het aantal mannelijke personeelsleden op 1-2-2014 met 995 en het aantal vrouwelijke personeelsleden met 876 leden. De mannen blijven globaal in de meerderheid. Het verschil is op 1-2-2014 zelfs weer iets groter geworden, maar dit blijkt vooral op het conto van het integratiekader OP te moeten worden geschreven. Via het integratiekader ATP was er dan weer veel meer instroom van vrouwelijke personeelsleden. In ieder geval is het zo dat de convergentie tussen het aantal mannen en vrouwen zich op 1-2-2014 enkel doorzet wanneer men abstractie maakt van de integratiekaders.

Per personeelscategorie is het beeld genuanceerder. Bij het AP zet de inhaalbeweging van de vrouwen zich verder. Er blijft evenwel nog een groot verschil in aantal tussen beide seksen: op 1-2-2014 tellen we nog steeds 1.149 meer mannen dan vrouwen. Bij het WP is er zowel een stijging van mannen als van vrouwen in de beschouwde periode, maar is de toename sterker bij de mannen zodat het verschil tussen beide seksen sinds 1-2-2012 almaar groter wordt (op 1-2-2014 bedroeg dit 1.295).

Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er traditioneel in de meerderheid. Na een kortstondige inhaalbeweging van het mannelijk korps op 1-2-2010 is het verschil op 1-2-2014 opgelopen tot +357 in het voordeel van de vrouwen.

Bij het deeltijds werkende personeel wekt het wellicht geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2014 zijn er 945 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Dit verschil is sinds de vorige telling wel licht verkleind. Het verschil is iets groter wanneer

men het integratiekader niet meetelt. De algemene vaststelling dat de deeltijdse arbeid op 1-2-2014 verhoudingsgewijs zeer licht toeneemt, wordt bevestigd bij beide seksen waar er telkens een uiterst minimale toename is: bij de mannen van 28,09% naar 30,86% en bij de vrouwen van 39,10% naar 39,88% ten opzichte van het totale personeelsbestand.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen is vooral toe te schrijven aan de categorie van het ATP waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden ruim 4 keer zo hoog ligt als bij de mannen, en het integratiekader ATP waar de verhouding mannen-vrouwen zelfs 1 op 8 is.

Uit dit alles blijkt een zeer lichte toename van het deeltijds werken en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken, zij het niet in alle personeelscategorieën.

- Het aandeel van het personeel bezoldigd ten laste van de werking blijkt op 1-2-2014, geheel in de lijn van de vorige jaren, een stuk kleiner dan dat van het personeel bezoldigd via andere **financieringsbronnen**. Het verschil tussen beide groepen dat tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 steeds toegenomen was, is op 1-2-2014 iets kleiner geworden, maar met 3.543,14 VTE's nog steeds aanzienlijk. Het integratiekader dat per definitie op de werkingsmiddelen wordt bezoldigd, heeft de daling van het verschil veroorzaakt. Want zonder hun input was het 4.641,89 VTE's geweest, het grootste verschil sinds de telling van 1-2-2010. Het grote aantal personeelsleden ten laste van andere financieringsbronnen is vooral toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van dit personeel een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta)le regels gebonden zijn. Mogelijk speelt ook de beperking qua overheidsmiddelen een rol.
- Op 1-2-2014 zijn er 4.866,41 VTE's **academisch personeel** aan de slag in de Vlaamse universiteiten. Binnen het AP vormt het ZAP duidelijk de grootste groep: met 3.007,70 VTE's (het hoogste aantal sinds 1-2-2010) maakt het ZAP op 1-2-2014 bijna 62% van het globaal AP uit. Tot het AAP behoren 1.858,71 VTE's, of iets meer dan 38% van het totale AP. Bij het ZAP hebben de gewoon hoogleraars hun koppositie moeten afstaan aan de hoofddocenten (774,20 vs. 812,85 VTE's). terwijl bij het AAP de assistenten met 908,00 VTE's nog steeds het talrijkst zijn.

De sterkst gestegen personeelscategorieën in VTE's situeren zich binnen het ZAP, en meer bepaald bij de hoofddocenten (+ 88 VTE's) en de gasprofessoren (+ 65,91 VTE's of bijna een verdubbeling van hun aantal).

De vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2014 manifesteert zich nagenoeg in alle **leeftijdsgroepen**. Enkel in de jongste groep van het AAP, d.i. onder de 25 jaar, is er een stagnering. Mogelijk spelen hier besparingen waardoor minder nieuwe (jonge) personeelsleden geworven kunnen worden, een rol.

Binnen het ZAP vormen de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) de kleinste groepen. Om tot een ambt van het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen. De groep 65+ mag inderdaad ook klein zijn (57 personen), we zien op 1-2-2014 toch een duidelijke stijging (we komen van 7 op 1-2-2012 en 33 op 1-2-2013). Dit wijst erop dat er stilaan meer van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om ook na de leeftijd van 65 jaar te blijven werken. Mogelijk zal dit in de toekomst zelfs eerder een verplichting dan een keuze worden waardoor we wellicht nog meer personeelsleden ouder dan 65 zullen aantreffen.

Onverminderd de vaststelling betreffende de -25 jarigen zien we dat de echt jonge vertegenwoordigers nog steeds veel talrijker zijn in het AAP dan in het ZAP. Met 1.034 personen werd de kaap van 1.000 in de groep 25-29 jarigen voor het eerst overschreden.

- Op 1-2-2014 zijn er 1.098,75 VTE's tewerkgesteld in het **integratiekader OP**, afkomstig uit de geïntegreerde academische hogeschoolopleidingen. Het zogeheten OP3 (gewoon hoogleraar, hoogleraar, hoofddocent en docent) is met 45% van de leden het talrijkst. De docenten vormen ongeveer 1/3 van het integratiekader en zijn daarmee de grootste groep.

De +50 jarigen zijn het talrijkst in dit integratiekader waaruit blijkt dat de input vanuit de hogescholen eerder een ouder contingent betrof.

- Op 1-2-2014 zijn er 4.342,31 VTE's **administratief en technisch personeel (type I)** tewerkgesteld in de universiteiten.

Globaal is het ATP (I) tussen 1-2-2010 en 1-2-2014 steeds in aantal VTE's toegenomen. Op 1-2-2014 zijn er 152,46 VTE's meer tewerkgesteld dan bij de vorige telling, een jaar eerder.

De upgradering van het ATP lastens de werking zet zich verder door. Zowel de personeelsaantallen in niveau A als in niveau B zijn tussen 1-2-2010 en 1-2-2014 overhand toegenomen. Samen maken de personeelsleden van niveau A en B op 1-2-2014 ruim 88,5% van het globale ATP (I) uit, dit is zonder meer indrukwekkend. Hierbinnen spant niveau B nog eens de kroon met bijna 54% van het totale ATP (I). De kleinste groep wordt – en dit met de jaren nog overduidelijker – gevormd door de personeelsleden van niveau D.

Na de eenmalige daling op 1-2-2012 blijft het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) ook op 1-2-2014 stijgen (naar 5.398). Het integratiekader ATP dat naar leeftijd toe niet kon worden afgesplitst, heeft hier uiteraard ook een rol gespeeld. De middelste leeftijdsgroepen (tussen 30 en 54 jaar) vormen de grootste, de uiterste leeftijden (jonger dan 25 en ouder dan 65) blijven de kleinste groepen vormen. Logischer wijze mag, ingevolge het optrekken van de pensioenleeftijd, in de toekomst een toename van de oudere leeftijdscategorieën worden verwacht.

- Ook het **integratiekader ATP** bestaat hoofdzakelijk uit personeelsleden van niveau A en B (samen een aandeel van 75,5%). Niveau A is met 101,80 VTE's daarbij net het talrijkst.

Op 1-2-2014 zijn er 10.929,30 VTE's **wetenschappelijk personeel** tewerkgesteld in de universiteiten. In vergelijking met het vorige telmoment is het globaal aantal WP-leden op 1-2-2014 toegenomen met 656,61 VTE's wat vrij aanzienlijk is. Wanneer men verder afdaalt tot op het niveau van de nationale en internationale programma's blijkt de sterkste stijging inzake VTE's zich voor te doen bij de Fondsen IWT (contracten van onbepaalde en bepaalde duur) en iMinds (contracten van bepaalde duur en bursalen).

- De groep bursalen vormt nog steeds de grootste groep binnen het WP. Hun aantal is op 1-2-2014 met 6.822,74 VTE's het hoogste sinds de telling van 1-2-2010. Het hoge aantal bursalen is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast (er dient geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald). Voor het overige verloopt de evolutie binnen de verschillende subgroepen als een slingerbeweging wanneer men dit over een periode van 5 jaar bekijkt. Zo lijkt het er op 1-2-2014 welhaast op dat de afname binnen de categorie "contracten van bepaalde duur" gecompenseerd werd met een toename binnen de categorie "bursalen", althans wat de contracten op doctoraal niveau betreft. Het jaar ervoor was dit precies andersom. De enige constante sinds 1-2-2010 is de toename van het aantal contracten van onbepaalde duur op post-doctoraal niveau.

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo zijn er op 1-2-2014 in vergelijking met een jaar eerder 782 personen meer tewerkgesteld in het WP. De stijging geldt voor de meeste **leeftijdsgroepen**, met uitzondering van de 45- tot 49-jarigen en de 60- tot 64-jarigen waar er een minimale daling is. Het wetenschappelijk personeel blijft in tegenstelling tot het AP en het ATP een zeer groot contingent aan jonge personeelsleden tellen. Zo zien we dat de min 35-jarigen op 1-2-2014 nog steeds nagenoeg 82% van het totale WP uitmaken. Jonge wetenschappers blijven dus alle kansen krijgen.

- Op 1-2-2014 zijn er 3.182,76 personeelsleden **administratief en technisch personeel (type II)** tewerkgesteld in de universiteiten. De groep contracten met onbepaalde duur is daarbij steeds nadrukkelijker in de meerderheid (met 1.964,90 op 3.182,76 VTE's betekent dit bijna 61,5%).

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Op 1-2-2014 zijn er 179 personen meer tewerkgesteld dan een jaar eerder. Deze vaststelling kan doorgetrokken worden naar de meeste leeftijdsgroepen, behalve de allerjongste die bij de telling op 1-2-2014 nog verder daalt. Dit is natuurlijk deels het gevolg van het doorschuiven naar een hogere leeftijdscategorie, maar lijkt er toch tevens op te wijzen dat er ook in deze groep, en dit sinds 1-2-2012, minder ruimte is voor de rekrutering van zeer jonge elementen.

- Wat de gegevens per universiteit betreft, beperken wij ons in de conclusies tot een korte beschouwing van de genderproblematiek, een gegeven waaraan de regeringscommissarissen de jongste jaren extra aandacht hebben besteed. Vooreerst komt het patroon “meer mannen bij ZAP, integratiekader OP en WP” en “meer vrouwen bij AAP, ATP en integratiekader ATP” zowat bij iedere universiteit terug. Als enige uitzondering hierop geldt de Universiteit Hasselt waar de vrouwen bij het WP licht in de meerderheid zijn.

Wat het aantal personeelsleden betreft, blijkt de Universiteit Hasselt overigens inderdaad de meest vrouwvriendelijke universiteit. Het is de enige met meer vrouwen in haar personeelskorps dan mannen. De KU Leuven is in dit opzicht vooralsnog dan weer de meest mannelijke universiteit.

- Hoewel hiermee geenszins een hoge graad van wetenschappelijkheid gepretendeerd wordt, kan de vergelijking van het evoluerend aantal gevalideerde en gewogen studenteninschrijvingen (over de academiejaren 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 en 2013-2014) met het evoluerend aantal personeelsleden (volgens de tellingen van 1 februari 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014) een beperkte indicatie geven over de wijze waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker.

Zo leren we dat in de beschouwde periode het personeelskorps achtereenvolgens met 1,56%, nogmaals met 1,56%, met 3,16% en ten slotte met 11,59% is toegenomen, terwijl het aantal inschrijvingen achtereenvolgens is gestegen met 5,98%, 4,37%, 3,67% en 25,63%. Uiteraard is in het laatste cijfer telkens de integratieoperatie meegenomen wat de grotere toename voor een groot stuk mee verklaart. Hieruit kan een **ratio student/personeel** worden afgeleid die 5,19 (voor 2009-2010), 5,41 (voor 2010-2011), 5,56 (voor 2011-2012) 5,59 (voor 2012-2013) en 6,29 (voor 2013-2014) is. De ratio, die over de hele periode met 1,10 inschrijvingen per VTE personeel is gestegen, neemt dus overhand toe: met 4,24% in 2010-2011, met 2,77% in 2011-2012, met 0,54% in 2012-2013 en met 12,52% in 2013-2014. De integratie van de academische hogeschoolopleidingen blijkt er dus niet voor te hebben gezorgd dat de ratio daalde, wel integendeel.

Wanneer we de ratio enkel toepassen op het ZAP + AAP krijgen we natuurlijk een veel hoger getal. In vergelijking met het jaar ervoor (toen 26,99) is die in 2013-2014 licht gezakt (26,04). Over de hele beschouwde periode is deze ratio met 2,42 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP gestegen. De stijging over de verschillende jaren evolueerde van 7,24%, 3,24%, 3,21% en ten slotte -3,52%. Wat het AP betreft, mag men derhalve voorzichtig concluderen dat er meer evenwicht is gekomen tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen en die van het personeelskorps.

- Met betrekking tot de **contingenteringsnormen** in verband met de personeelsformatie van het AP zien we bij de 70%-norm ZAP dat er slechts één universiteit in 2013 de norm overschrijdt. Wat de gastprofessoren betreft, kunnen we eveneens vaststellen dat er slechts één universiteit het toegelaten maximum percentage van 5% (op het globale AP) overschrijdt. In beide gevallen betreft het de HUB-KU Brussel die in 2013 evenwel in volle transitie was in de overgang naar de KU Leuven. Het ging dan ook om deels vertekende cijfers en in ieder geval een tijdelijke toestand.

Deel 3: Sector associaties

Inleiding

De analyse van de financiële toestand van de associaties vormt deel 3 van het verslag dat wil rapporteren over het hele hoger onderwijs.

Een associatie in het Vlaams hoger onderwijs is een samenwerkingsverband tussen één universiteit en één of meer hogescholen.

Associaties werden opgericht onder de vorm van een “vereniging zonder winstoogmerk” en dit op grond van artikel II.8 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013. De associaties zijn een concreet resultaat van het Bolognaproces. De bedoeling is om het hoger onderwijs efficiënter te organiseren. Een specifieke taak van de associatie was bijvoorbeeld het begeleiden van het academiseringsproces van de twee cycli-opleidingen van de hogescholen.

Krachtens artikel IV.80 van de Codex Hoger Onderwijs voeren de associaties een algemene boekhouding met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden.

Artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat er verslag dient te worden uitgebracht over de financiële toestand van de associaties. In dit deel van het sectorverslag 2013 worden de jaarrekeningen van de associaties van de boekjaren 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013 onder de loep genomen. In tegenstelling tot het verslag over de financiële toestand van de hogescholen en universiteiten wordt er voor de associaties geen vergelijking gemaakt van jaarrekening 2013 met begroting 2013 omdat de associaties hun begroting niet op een uniforme wijze opmaken en er dus geen uniforme gegevens beschikbaar zijn.

1 Lijst van de associaties en hun instellingen

Er zijn 5 associaties die werden opgebouwd rond de 5 universiteiten. De Associatie KU Leuven bestaat uit 13 partners en is daarmee de grootste associatie in Vlaanderen. De AUHL en de UAB daarentegen bestaan slechts uit 2 partners en zijn dus de kleinste associaties.

Benaming associatie met haar instellingen	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
Associatie KU Leuven	Associatie KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
<i>KU Leuven</i>			
Groep T - Internationale Hogeschool Leuven ¹			
Luca School of Arts			
HUB-EHSAL ²			
HUB-KU Brussel ³			
Thomas More Kempen			
Katholieke Hogeschool Vives Noord ⁴			
Katholieke Hogeschool Limburg ⁵			
Katholieke Hogeschool Leuven ⁶			
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven ²			
Thomas More Mechelen ⁷			
Thomas More Antwerpen ⁷			
Katholieke Hogeschool Vives Zuid ⁸			
Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen	AUHA	2020 Antwerpen	Jan De Groof
<i>Universiteit Antwerpen</i>			
Karel de Grote-Hogeschool			
Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen ⁹			
Hogere Zeevaartschool Antwerpen			
Associatie Universiteit Gent	AUGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
<i>Universiteit Gent</i>			
Hogeschool Gent			
Arteveldehogeschool			
Hogeschool West-Vlaanderen			
Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg	AUHL	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
<i>Universiteit Hasselt</i>			
Hogeschool PXL ¹⁰			
Universitaire Associatie Brussel	UAB	1000 Brussel	Johan Dhondt
<i>Vrije Universiteit Brussel</i>			
Erasmushogeschool Brussel			

¹ Thans UC Leuven Comenius Lerarenopleidingen

² Fusie tot HUB-KAHO: juridische en boekhoudkundige inwerkingtreding op 1-1-2014 / Sinds 22-9-2014 Odisee

³ Per 1-1-2014 geïntegreerd in de KU Leuven

⁴ Voorheen Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende

⁵ Thans UC Limburg

⁶ Thans UC Leuven

⁷ Op 1-1-2014 fusie onder de naam Thomas More Mechelen-Antwerpen

⁸ Voorheen Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen

⁹ Fusie en nieuwe publiekrechtelijke entiteit sinds 01-10-2013 (voorheen Artesis Hogeschool Antwerpen en Plantijn Hogeschool. Ook kortweg AP Hogeschool Antwerpen genoemd.

¹⁰ Fusie en nieuwe publiekrechtelijke entiteit sinds 01-10-2013 (voorheen XIOS Hogeschool Limburg en Provinciale Hogeschool Limburg)

2 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de associaties

2.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van vijf associaties.

Aangezien de associaties de vorm van een vzw hebben, moet hun jaarrekening worden neergelegd bij de Nationale Bank binnen de dertig dagen na goedkeuring ervan door de Algemene Vergadering. Ze zijn dan ook verplicht om het geijkte model van de Nationale Bank te gebruiken.

De geaggregeerde resultatenrekening werd opgesteld conform de wet op de jaarrekening van de verenigingen. Enkel de bedragen van de verenigingen zijn opgenomen, los van de projecten.

2.2 Geaggregeerde jaarrekening

Jaarrekening

Jaarrekening (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	JR- Boekjaar 2013
Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten						
Brutomarge	(+) (-) 9900	274.655	347.545	(292.817)	199.585	(67.923)
- Bedrijfsopbrengsten*	70/74					
waarvan : Omzet*	70					
<i>Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies*</i>	73					
- Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen*	60/61					
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(+) (-) 62	0	0	0	0	0
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	51.007	47.908	17.119	17.809	56.418
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	(+) (-) 631/4	0	0	0	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	(+) (-) 635/8	0	0	0	0	0
Andere bedrijfskosten	640/8	4.962	3.765	3.037	56.238	2.812
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 649	0	0	0	0	0
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+) (-) 9901	218.685	295.872	(312.972)	125.538	(127.153)
Financiële opbrengsten	75	42.301	20.894	31.348	24.411	14.908
Financiële kosten	65	644	2.249	979	1.266	1.990
Overschot (Tekort) uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+) (-) 9902	260.343	314.517	(282.603)	148.683	(114.234)
Uitzonderlijke opbrengsten	76	12.798	0	0	27.427	0
Uitzonderlijke kosten	66	33.618	0	0	680	0
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+) (-) 9904	239.523	314.517	(282.603)	175.430	(114.234)

*: Facultatieve vermelding

2.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten

Inzake bedrijfsopbrengsten zijn de associaties deels afhankelijk van een rechtstreekse tussenkomst van de overheid (decretale toelage) en deels van de bijdragen van de partners (lidgelden)

Afzonderlijke projecten worden eveneens door de overheid of door andere instanties gefinancierd. De kosten en de opbrengsten van de vereniging worden niet beïnvloed door de projecten. De bewegingen rond de projecten zijn neutraal wat inkomsten en uitgaven betreft en indien er toch overschotten zijn dan worden ze via de bestemde fondsen in de jaarrekening tot uiting gebracht.

De '**brutomarge**' wordt berekend als het verschil tussen de opbrengsten van de vzw en haar belangrijkste kosten.

Onder de opbrengsten worden de omzet, de subsidies, de lidgelden, de schenkingen en de legaten opgenomen. Andere bedrijfsopbrengsten zitten niet vervat in de brutomarge aangezien ze niet rechtstreeks verkregen zijn in het kader van de activiteiten van de vereniging.

Onder de kosten worden de kosten van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen opgenomen omdat deze in rechtstreeks verband staan met de omzet.

De omzet bestaat uit het bedrag van de verkoop van goederen en de levering van diensten aan derden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening.

De tegemoetkomingen van de overheid en de ontvangen lidgelden, de schenkingen en de legaten worden onder rubriek 73 gecatalogeerd.

De basissubsidie voorzien voor de associaties werd voor het eerst toegekend in 2008. Deze decretale toelage voor de werking van de vzw wordt jaarlijks aangepast aan de muntontwaarding. In 2008 bedroeg ze 101.900,00 EUR per associatie. In 2013 is de basissubsidie gestegen naar 109.249,01 EUR. De bijdrage van de leden partners van de associatie wordt jaarlijks vastgelegd op basis van gemeenschappelijk overleg.

In het boekjaar 2013 realiseren de associaties samen een negatieve brutomarge van 67.923 EUR. Deze brutomarge ligt 267.508 EUR of 134,03% lager dan in 2012. Dit is toe te schrijven aan de ongunstige evolutie van de cijfers van de AUHA (-230.087 EUR), de Associatie KU Leuven (-154.759 EUR) en de UAB (-100.253 EUR) t.o.v. deze van het boekjaar 2012. Alleen de AUGent (+185.850 EUR) en de AUHL (+31.741 EUR) hebben in 2013 een positieve brutomarge.

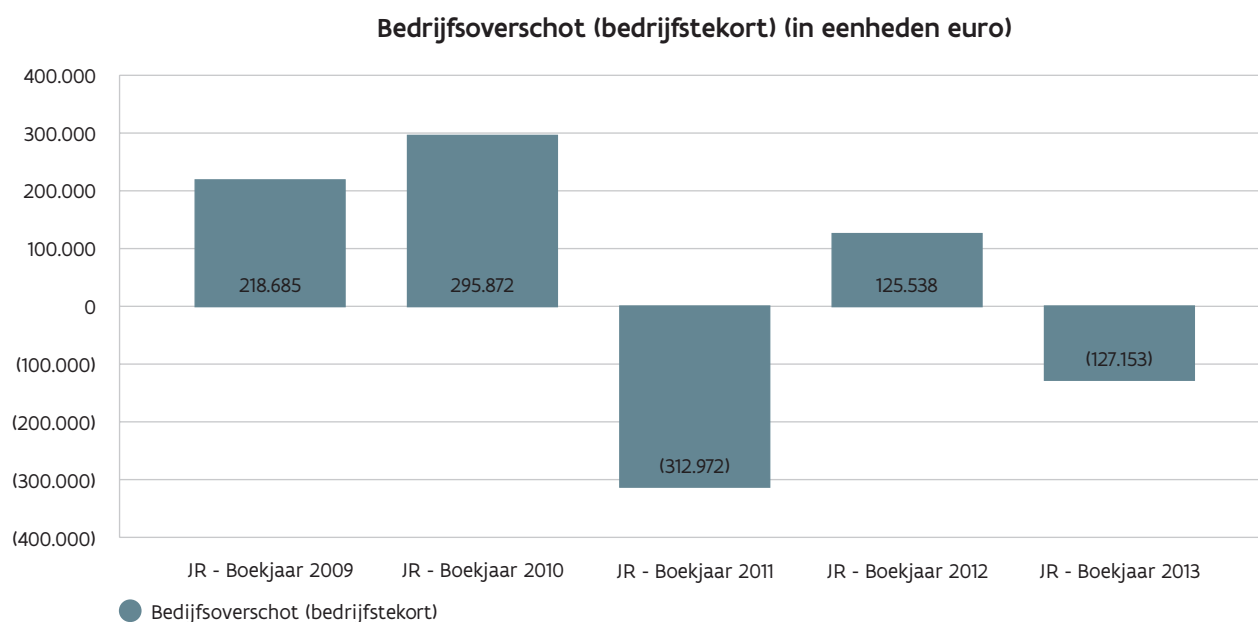
Artikel II.14 van de Codex Hoger Onderwijs stipuleert dat de partners een personeelslid kunnen belasten met een opdracht bij de associatie, ongeacht de aard van de tewerkstelling. Het betrokken personeelslid blijft gedurende de opdracht wel behoren tot de terbeschikkingstellende instelling. Er worden dan ook door geen enkele associatie kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen opgegeven.

De geaggregeerde kosten voor 'afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA' liggen 38.609 EUR of 216,79% hoger in 2013 dan in 2012.

De 'andere bedrijfskosten' omvatten o.a. de minwaarde op vorderingen en de onderschatting van leveranciersschuld. Deze geaggregeerde kosten liggen 53.426 EUR of 94,99% lager in 2013 dan in 2012. Dit is toe te schrijven aan de substantiële daling van deze kosten bij de Associatie KU Leuven (-33.297 EUR) en bij de UAB (-19.873 EUR) t.o.v. het boekjaar 2012. Bij de Associatie KU Leuven ligt de oorzaak van deze daling bij de post 'successie- en schenkingsrechten'. In 2012 werden er kosten gemaakt in het kader van een dossier 'nalatenschap'. Deze kosten werden echter gerecupereerd daar ze werden afgehouden van de schenking die de vzw deed aan de KU Leuven zodra het legaat werd ontvangen. Bij de UAB werden in 2012 een aantal correcties na een uitgevoerde audit verwerkt.

2.2.2 Geaggregeerd bedrijfsoverschot / bedrijfstekort

Het bedrijfsoverschot van 2012 evolueerde naar een bedrijfstekort in 2013. De associaties boeken in 2013 samen een bedrijfstekort van 127.153 EUR. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een minopbrengst van 252.691 EUR t.o.v. 2012. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de brutomarge. Zowel de brutomarge van de Associatie KU Leuven, de AUHA als deze van de UAB is negatief. De AUGent en de AUHL realiseren in 2013 echter wel een positieve brutomarge.

Evolutie bedrijfsoverschot (bedrijfstekort): - ten opzichte van Jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-)	9901	125.538	(127.153)	- 252.691
					- 201,29%

2.2.3 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

De financiële opbrengsten van de associaties omvatten o.a. bankinteressen uit spaartegoed en betalingsverschillen.

De financiële kosten omvatten o.a. bankkosten, betalingsverschillen en roerende voorheffing op interesten.

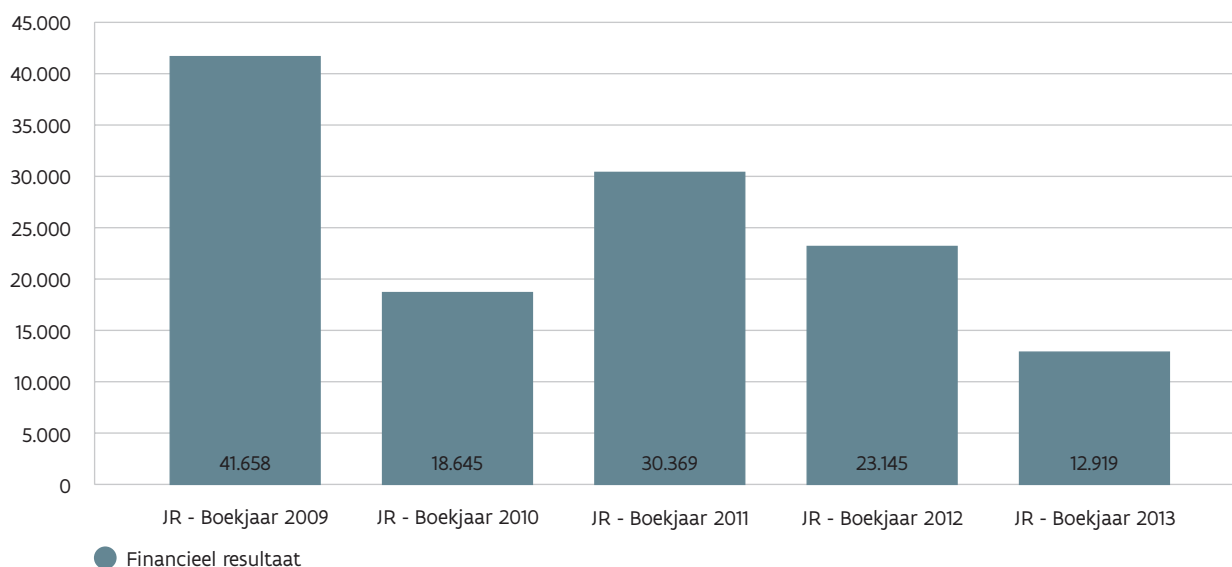
In het boekjaar 2013 realiseren de associaties samen een financieel resultaat van 12.919 EUR.

De financiële opbrengsten dalen in 2013 met 38,93% en de financiële kosten stijgen met 57,16%. In 2013 realiseerden de associaties samen dan ook een financieel resultaat dat 10.226 EUR of 44,18% lager ligt dan in 2012.

De financiële opbrengsten dalen bij vier van de vijf associaties. De opbrengsten bij de Associatie KU Leuven dalen het meest (-5.001 EUR), gevolgd door de UAB (-3.559 EUR), de AUGent (-952 EUR) en ten slotte de AUHL (-501 EUR). Alleen de financiële opbrengsten van de AUHA stijgen (+510 EUR) t.o.v. 2012.

De financiële kosten stijgen bij drie van de vijf associaties maar de stijging is niet significant. Bij de AUHL blijven ze status quo en bij de AUGent dalen ze.

Financiële opbrengsten / kosten RR (75/65) (in eenheden euro)

Evolutie financiële opbrengsten/kosten - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Financiële opbrengsten	75	24.411	14.908	- 9.503	- 38,93%
Financiële kosten	65	1.266	1.990	+ 724	+ 57,16%
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	23.145	12.919	- 10.226	- 44,18%

In 2013 geven het bedrijfstekort van 127.153 EUR en het financieel resultaat van 12.919 EUR samen een tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening van 114.234 EUR. Dit is 262.917 EUR of 176,83% minder dan in 2012.

2.2.4 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

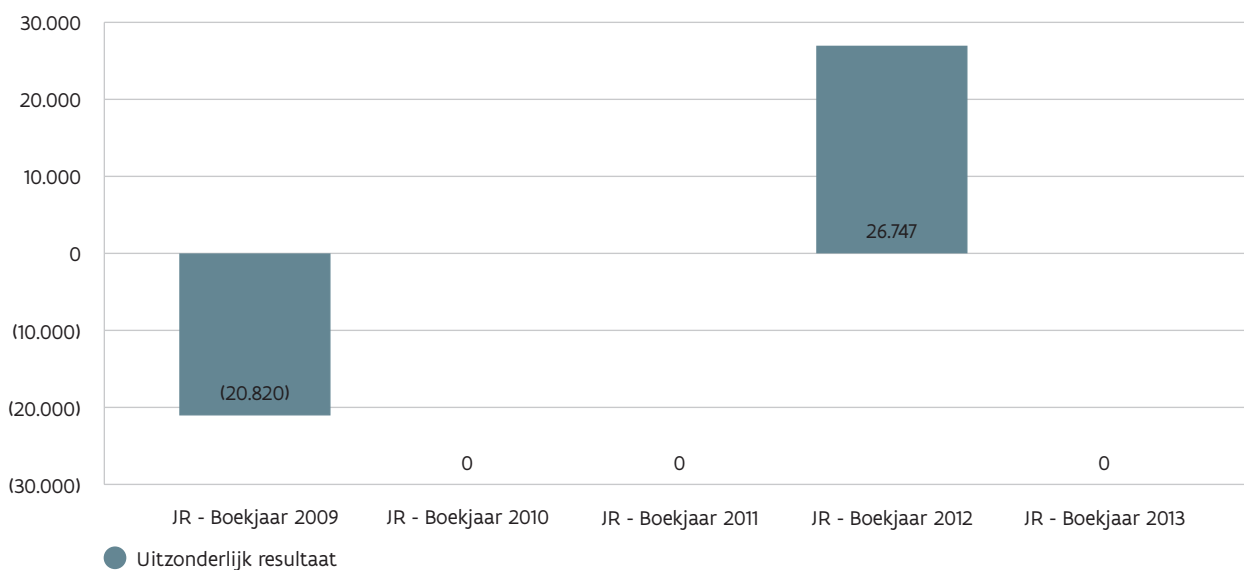
Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

De uitzonderlijke opbrengsten van de associaties betreffen niet-recurrente en/of niet gebruikelijke opbrengsten zoals o.a. de meerwaarde bij de verkoop van een vast actief of een eenmalige gift die niet als bestendig vermogensmiddel kan worden geboekt.

De uitzonderlijke kosten omvatten o.a. te retourneren subsidies. Na een doorlichting bijvoorbeeld van het financieel verslag betreffende het project BRUTUS, Brusselse Tutoren voor Scholieren, in het kader van Managers van Diversiteit 2007, werd vastgesteld dat de gestorte subsidie groter was dan de ingebrachte kosten en diende bijgevolg het teveel ontvangen bedrag aan de Vlaamse overheid teruggestort te worden.

In 2009 boekten de associaties een negatief uitzonderlijk resultaat aangezien de uitzonderlijke kosten 20.820 EUR hoger lagen dan de uitzonderlijke opbrengsten. In 2010, 2011 en 2013 waren er noch uitzonderlijke opbrengsten, noch uitzonderlijke kosten en bedroeg het uitzonderlijk resultaat dus 0 EUR. In 2012 boekten de associaties echter een positief uitzonderlijk resultaat. Dit is volledig toe te schrijven aan de uitzonderlijke opbrengsten van de AUHL. De AUHL heeft in 2011 een bedrag van 27.400 EUR begroot en bevroren voor de organisatie van Innoventivity Day, verdeeld over een aantal kostenplaatsen. In oktober 2012 kwam echter de bevestiging dat alle kosten betaald zouden worden via een Tetra-project van de Universiteit Hasselt. Het voorziene bedrag werd dus niet meer aangesproken en is in jaarrekening 2012 geboekt als een uitzonderlijke opbrengst.

Uitzonderlijke opbrengsten / kosten RR (76/66) (in eenheden euro)

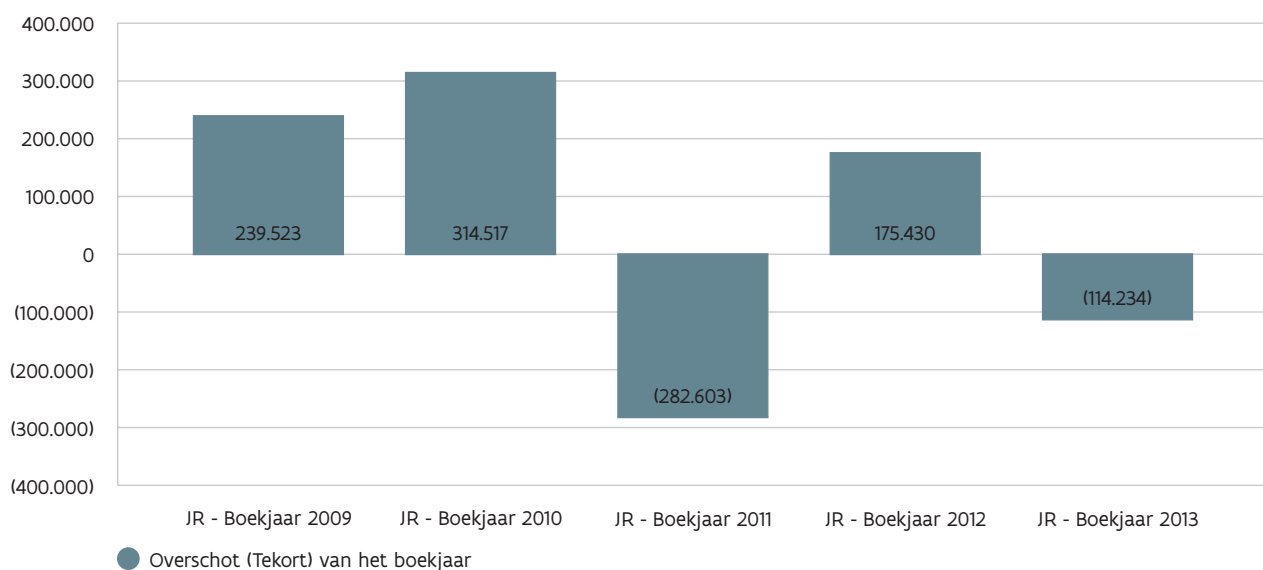

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging	
		(eenheden euro)				
Uitzonderlijke opbrengsten	76	27.427	0	- 27.427	- 100,00%	
Uitzonderlijke kosten	66	680	0	- 680	- 100,00%	
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	76/66	26.747	0	- 26.747	- 100,00%

2.2.5 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de associaties uit hun activiteiten behalen is negatief. De associaties boeken in 2013 samen een tekort van het boekjaar van 114.234 EUR. Dit is 289.664 EUR of 165,12% minder dan in het boekjaar 2012.

Overschot (tekort) van het boekjaar (in eenheden euro)

Dit tekort van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfstekort (9901), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Evolutie overschot/tekort van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-) 9901	125.538	(127.153)	- 252.691	- 201,29%
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	23.145	12.919	- 10.226	- 44,18%
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-) 76/66	26.747	0	- 26.747	- 100,00%
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+)/(-) 9904	175.430	(114.234)	- 289.664	- 165,12%

Overschot (Tekort) van het boekjaar: (% aandeel in overschot (tekort) van het boekjaar)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-) 9901	91,30%	94,07%	110,75%	71,56%	111,31%
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	17,39%	5,93%	- 10,75%	13,19%	- 11,31%
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-) 76/66	- 8,69%	0,00%	0,00%	15,25%	0,00%
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+)/(-) 9904	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

2.3 Jaarrekening: enkele kengetallen per associatie

Overschot (Tekort) van het boekjaar per associatie - Boekjaar 2013

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot (Tekort) van het Boekjaar		Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag A	Bedrag	% Ag A	% O/T	Bedrag	% Ag A	% O/T	Bedrag	% Ag A	% O/T
Associatie KU Leuven	(121.867)	106,68%	(125.349)	98,58%	102,86%	3.482	26,95%	- 2,86%	0		0,00%
AUGent	71.117	- 62,26%	70.552	- 55,49%	99,21%	565	4,37%	0,79%	0		0,00%
AUHA	(122.196)	106,97%	(126.668)	99,62%	103,66%	4.472	34,62%	- 3,66%	0		0,00%
AUHL	76.817	- 67,25%	76.208	- 59,93%	99,21%	609	4,71%	0,79%	0		0,00%
UAB	(18.106)	15,85%	(21.896)	17,22%	120,93%	3.790	29,34%	- 20,93%	0		0,00%
Aggregatie A	(114.234)	100,00%	(127.153)	100,00%	111,31%	12.919	100,00%	- 11,31%	0	0,00%	0,00%
Rekenkundig gemiddelde	(22.847)		(25.431)		105,17%	2.584		- 5,17%	0		0,00%
Laagste waarde	(122.196)	- 67,25%	(126.668)	- 59,93%	99,21%	565	4,37%	- 20,93%	0	0,00%	0,00%
Hoogste waarde	76.817	106,97%	76.208	99,62%	120,93%	4.472	34,62%	0,79%	0	0,00%	0,00%

% Ag A = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de associaties
% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in het overschot (tekort) van het boekjaar van de associatie

In 2013 bedraagt het tekort van het boekjaar van de associaties samen 114.234 EUR. Hierin verwerft de AUHA met -122.196 EUR of 106,97% het hoogste individuele aandeel, gevolgd door de Associatie KU Leuven met -121.867 EUR of 106,68% en de UAB met -18.106 EUR of 15,85%. Het aandeel van de AUGent is negatief met een overschot van 71.117 EUR of -62,26% evenals dat van de AUHL met een overschot van 76.817 EUR of -67,25%.

Het geaggregeerd bedrijfstekort bedraagt 127.153 EUR. Hierin verwerft de AUHA met 99,62% het hoogste individuele aandeel en de AUHL met -59,93% het laagste.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) (JR9901) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de UAB (120,93%) en het kleinst bij de AUGent (99,21%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het tekort van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 111,31%.

Het geaggregeerd financieel resultaat bedraagt 12.919 EUR. Hierin verwerft de AUHA het hoogste individuele aandeel (34,62%), gevolgd door de UAB (29,34%). De AUGent verwerft het kleinste individuele aandeel (4,37%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de AUGent (0,79%) en het kleinst bij de UAB (-20,93%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het tekort van het boekjaar van de associaties samen bedraagt -11,31%.

Het geaggregeerd uitzonderlijk resultaat bedraagt 0 EUR.

2.4 Geaggregeerde balans

Balans na winstverdeling

Activa (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	105.983	61.925	50.736	40.172	105.390
Oprichtingskosten	20	0	0	0	0	0
Immateriële vaste activa	21	25.822	0	0	0	0
Materiële vaste activa	22/27	80.111	61.875	50.686	40.122	105.340
Terreinen en gebouwen	22	0	0	0	0	0
Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	0	0	0	0	0
Overige	22/92	0	0	0	0	0
Installaties, machines en uitrusting	23	4.744	1.894	3.168	1.684	80.028
Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	4.744	1.894	3.168	1.684	80.028
Overige	232	0	0	0	0	0
Meubilair en rollend materieel	24	75.367	59.981	47.517	38.285	25.312
Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	75.367	59.981	47.517	38.285	25.312
Overige	242	0	0	0	0	0
Leasing en soortgelijke rechten	25	0	0	0	0	0
Overige materiële vaste activa	26	0	0	0	0	0
Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	0	0	0	0	0
Overige	262	0	0	0	0	0
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	0	0	0	0	0
Financiële vaste activa	28	50	50	50	50	50
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	5.878.350	10.319.588	6.537.000	4.961.749	4.662.700
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0	0	0	0	0
Handelsvorderingen	290	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	291	0	0	0	0	0
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0	0	0	0	0
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0	0	0	0	0
Voorraden	30/36	0	0	0	0	0
Bestellingen in uitvoering	37	0	0	0	0	0
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	1.883.227	921.298	528.319	447.569	728.498
Handelsvorderingen	40	1.823.509	795.060	502.904	419.981	647.336
Overige vorderingen	41	59.718	126.239	25.415	27.588	81.162
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0	0	0	0	0
Geldbeleggingen	50/53	1.005.523	3.358.632	2.558.330	1.370.000	0
Liquide middelen	54/58	2.918.987	4.819.320	3.435.131	3.027.500	3.715.274
Overlopende rekeningen	490/1	70.613	1.220.338	15.220	116.680	218.928
TOTAAL VAN DE ACTIVA	20/58	5.984.333	10.381.514	6.587.736	5.001.920	4.768.089

Balans na winstverdeling

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.215.962	2.530.480	2.225.053	2.385.102	2.270.869
Fondsen van de vereniging	10	641.077	641.077	641.077	641.077	641.077
Beginvermogen	100	641.077	641.077	641.077	641.077	641.077
Permanente financiering	101	0	0	0	0	0
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	0	0	0
Bestemde fondsen	13	615.926	737.655	463.549	351.829	363.233
Overgedragen winst (verlies)	14	958.959	1.151.748	1.120.426	1.392.196	1.266.559
Kapitaalsubsidies	15	0	0	0	0	0
VOORZIENINGEN	16	0	0	0	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0	0	0	0	0
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	0	0	0
SCHULDEN	17/49	3.768.371	7.851.036	4.362.683	2.616.819	2.497.220
Schulden op meer dan één jaar	17	0	0	0	0	0
Financiële schulden	170/4	0	0	0	0	0
Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden	172/3	0	0	0	0	0
Overige leningen	174/0	0	0	0	0	0
Handelsschulden	175	0	0	0	0	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0	0	0	0	0
Overige schulden	179	0	0	0	0	0
Rentedragend	1790	0	0	0	0	0
Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0	0	0	0	0
Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0	0	0	0	0
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	3.589.256	7.807.220	4.295.588	2.586.828	2.492.716
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0	0	0	0	1
Financiële schulden	43	0	0	0	0	0
Kredietinstellingen	430/8	0	0	0	0	0
Overige leningen	439	0	0	0	0	0
Handelsschulden	44	1.779.062	4.029.492	1.873.916	1.732.807	2.294.336
Leveranciers	440/4	1.779.062	4.029.492	1.873.916	1.732.807	2.294.336
Te betalen wissels	441	0	0	0	0	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	7.729	0	27.216	48.020	32.955
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	0	0	0	0	0
Belastingen	450/3	0	0	0	0	0
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	0	0	0	0	0
Diverse schulden	48	1.802.465	3.777.728	2.394.456	806.000	165.424
Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0	0	0	0	0
Andere rentedragende schulden	4890	0	0	0	0	0
Andere schulden, niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	1.802.465	3.777.728	2.394.456	806.000	165.424
Overlopende rekeningen	492/3	179.115	43.816	67.095	29.991	4.504
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	5.984.333	10.381.518	6.587.736	5.001.920	4.768.089

2.4.1 Activa

2.4.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

De totale balanswaarde van alle associaties samen bedraagt 4.768.089 EUR op 31 december 2013 tegenover 5.001.920 EUR op 31 december 2012. Deze daling met 233.831 EUR of 4,67% is uitsluitend toe te schrijven aan de vlottende activa.

Evolutie balans: Activa: - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
VASTE ACTIVA	20/28	40.172	105.390	+ 65.218	+ 162,35%
Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0	
Immateriële vaste activa	21	0	0	+ 0	
Materiële vaste activa	22/27	40.122	105.340	+ 65.218	+ 162,55%
Financiële vaste activa	28	50	50	+ 0	+ 0,00%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	4.961.749	4.662.700	- 299.049	- 6,03%
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0	0	+ 0	
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0	0	+ 0	
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	447.569	728.498	+ 280.929	+ 62,77%
Geldbeleggingen + Liquide middelen	50/58	4.397.500	3.715.274	- 682.226	- 15,51%
Overlopende rekeningen	490/1	116.680	218.928	+ 102.248	+ 87,63%
TOTAAL VAN DE ACTIVA	20/58	5.001.920	4.768.089	- 233.831	- 4,67%

De geaggregeerde vaste activa bedragen 105.390 EUR op 31 december 2013. Dit is een stijging t.o.v. 2012 met 65.218 EUR of 162,35%.

Deze stijging is te verklaren door een stijging van de materiële vaste activa. De financiële vaste activa bleven status quo.

De geaggregeerde vlottende activa bedragen 4.662.700 EUR op 31 december 2013. Dit is een daling t.o.v. 2012 met 299.049 EUR of 6,03%.

Deze daling is het gevolg van de vermindering van het bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2012 op geaggregeerd niveau 4.397.500 EUR en daalt in 2013 met 15,51% naar 3.715.274 EUR.

In 2013 heeft geen enkele associatie geldbeleggingen. Bij de Associatie KU Leuven zien we een daling met 1.370.000 EUR t.o.v. 2012.

Bij drie van de vijf associaties is er een stijging van de liquide middelen. Deze stijging is in absolute cijfers het grootst bij de UAB met 1.049.415 EUR, gevolgd door de Associatie KU Leuven met 558.303 EUR en de AUHL met 79.684 EUR. Bij de AUGent is er een aanzienlijke daling van de liquide middelen met 919.883 EUR, evenals bij de AUHA met 79.746 EUR.

2.4.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de activa en de passiva.

Balans – verticale analyse activa

Activa (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
VASTE ACTIVA	20/28	1,77%	0,60%	0,77%	0,80%	2,21%
Oprichtingskosten	20	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Immateriële vaste activa	21	0,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Materiële vaste activa	22/27	1,34%	0,60%	0,77%	0,80%	2,21%
Terreinen en gebouwen	22	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige	22/92	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Installaties, machines en uitrusting	23	0,08%	0,02%	0,05%	0,03%	1,68%
Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	0,08%	0,02%	0,05%	0,03%	1,68%
Overige	232	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Meubilair en rollend materieel	24	1,26%	0,58%	0,72%	0,77%	0,53%
Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	1,26%	0,58%	0,72%	0,77%	0,53%
Overige	242	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Leasing en soortgelijke rechten	25	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige materiële vaste activa	26	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige	262	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Financiële vaste activa	28	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	98,23%	99,40%	99,23%	99,20%	97,79%
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Handelsvorderingen	290	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige vorderingen	291	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Voorraden	30/36	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bestellingen in uitvoering	37	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	31,47%	8,87%	8,02%	8,95%	15,28%
Handelsvorderingen	40	30,47%	7,66%	7,63%	8,40%	13,58%
Overige vorderingen	41	1,00%	1,22%	0,39%	0,55%	1,70%
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Geldbeleggingen	50/53	16,80%	32,35%	38,83%	27,39%	0,00%
Liquide middelen	54/58	48,78%	46,42%	52,14%	60,53%	77,92%
Overlopende rekeningen	490/1	1,18%	11,75%	0,23%	2,33%	4,59%
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	5.984.333	10.381.514	6.587.736	5.001.920	4.768.089

De vaste activa bedragen 0,80% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012 en 2,21% van het balanstotaal in de jaarrekening 2013. De vlottende activa bedragen 99,20% in 2012 en 97,79% in 2013. Er is dus een beweging van de vlottende naar de vaste activa.

In het boekjaar 2013 bestaan de vaste activa uitsluitend uit materiële vaste activa en dan nog hoofdzakelijk uit installaties, machines en uitrusting. De vlottende activa bestaan voor 77,92% uit liquide middelen.

2.4.2 Passiva

2.4.2.1 Horizontale analyse jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

Evolutie balans - PASSIVA - ten opzichte van jaarrekening 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2013	JR13-JR12 absolute wijziging	JR13-JR12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.385.102	2.270.869	- 114.233	- 4,79%
Fondsen van de vereniging	10	641.077	641.077	+ 0	+ 0,00%
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	+ 0	
Bestemde fondsen	13	351.829	363.233	+ 11.405	+ 3,24%
Overgedragen winst (verlies)	14	1.392.196	1.266.559	- 125.637	- 9,02%
Kapitaalsubsidies	15	0	0	+ 0	
VOORZIENINGEN	16	0	0	+ 0	
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0	0	+ 0	
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	+ 0	
SCHULDEN	17/49	2.616.819	2.497.220	- 119.599	- 4,57%
Schulden op meer dan één jaar	17	0	0	+ 0	
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	2.586.828	2.492.716	- 94.111	- 3,64%
Overlopende rekeningen	492/3	29.991	4.504	- 25.487	- 84,98%
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	5.001.920	4.768.089	- 233.831	- 4,67%

Het geaggregeerd eigen vermogen van de associaties bedraagt 2.385.102 EUR in 2012 en daalt met 4,79% naar 2.270.869 EUR in 2013. Dit is toe te schrijven aan een aanzienlijke daling van de overgedragen winst bij twee associaties. Bij de AUHA daalt de overgedragen winst het meest met 122.196 EUR, gevolgd door de Associatie KU Leuven met 121.867 EUR. Bij de drie andere associaties stijgt de overgedragen winst.

De bestemde fondsen van de AUGent stijgen in 2013 met 45.795 EUR. De bestemde fondsen van de UAB dalen met 34.390 EUR en de andere associaties bezitten geen bestemde fondsen.

In het boekjaar 2013 zien we een daling van de geaggregeerde schulden met 4,57%. De schulden op ten hoogste één jaar nemen af met 94.111 EUR of 3,64% t.o.v. 2012. Dit is toe te schrijven aan de substantiële daling van de schulden bij twee van de vijf associaties. Bij de UAB stijgen de handelsschulden met 1.052.895 EUR, gevolgd door de AUHA met 106.261 EUR en de AUHL met 20.191 EUR.

2.4.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012 – jaarrekening 2013

In 2012 bestaan de passiva voor 47,68% uit eigen vermogen en voor 52,32% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2013 toont minimale verschuivingen met 47,63% eigen vermogen en 52,37% schulden. Het eigen vermogen van de associaties neemt dus lichtjes af. De financiële onafhankelijkheid wordt daardoor echter niet significant kleiner.

Balans - Verticale analyse passiva

Passiva (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR-Boekjaar 2013
EIGEN VERMOGEN	10/15	37,03%	24,37%	33,78%	47,68%	47,63%
Fondsen van de vereniging	10	10,71%	6,18%	9,73%	12,82%	13,45%
Beginvermogen	100	10,71%	6,18%	9,73%	12,82%	13,45%
Permanente financiering	101	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bestemde fondsen	13	10,29%	7,11%	7,04%	7,03%	7,62%
Overgedragen winst (verlies)	14	16,02%	11,09%	17,01%	27,83%	26,56%
Kapitaalsubsidies	15	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
VOORZIENINGEN	16	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SCHULDEN	17/49	62,97%	75,63%	66,22%	52,32%	52,37%
Schulden op meer dan één jaar	17	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Financiële schulden	170/4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden	172/3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige leningen	174/0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Handelsschulden	175	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige schulden	179	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rentedragend	1790	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	59,98%	75,20%	65,21%	51,72%	52,28%
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Financiële schulden	43	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kredietinstellingen	430/8	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Overige leningen	439	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Handelsschulden	44	29,73%	38,81%	28,45%	34,64%	48,12%
Leveranciers	440/4	29,73%	38,81%	28,45%	34,64%	48,12%
Te betalen wissels	441	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	0,13%	0,00%	0,41%	0,96%	0,69%
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Belastingen	450/3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Diverse schulden	48	30,12%	36,39%	36,35%	16,11%	3,47%
Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Andere rentedragende schulden	4890	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Andere schulden, niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	30,12%	36,39%	36,35%	16,11%	3,47%
Overlopende rekeningen	492/3	2,99%	0,42%	1,02%	0,60%	0,09%
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	5.984.333	10.381.518	6.587.736	5.001.920	4.768.089

3 Financiering van projecten

Naast de werking van de vzw worden er ook afzonderlijke projecten van de associaties gefinancierd door de overheid of andere instanties. In de tabellen die hieronder worden weergegeven komen de cijfers voor zoals ze werden opgenomen in de diverse ministeriële besluiten. In sommige gevallen sluiten deze cijfers niet aan bij de cijfers die worden teruggevonden in de jaarrekening van de associaties. De reden hiervoor is dat de subsidies dikwijls in verschillende schijven worden gestort. Het is dan ook mogelijk dat een bepaalde schijf die betrekking heeft op een boekjaar pas het volgende boekjaar wordt ontvangen.

3.1 Interfacedienst

De interfacedienst van de associatie staat in voor de bevordering van de wisselwerking tussen de associatie en het bedrijfsleven en voor de economische valorisatie van het wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd bij de partners van de associatie.

Valorisatie van onderzoeksresultaten houdt in dat de ontwikkelde kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek en technologie van de associatie ter beschikking worden gesteld van de samenleving, waaronder in de eerste plaats de industrie.

Mogelijke interfaceactiviteiten zijn o.a. de stimulering en organisatie van contactmomenten, de juridische en financiële ondersteuning bij het opstellen van contracten, sensibiliserings- en opleidingsactiviteiten voor de valorisatie van onderzoek, begeleiding bij het opstellen van een valorisatieplan, opsporing van bedrijven voor mogelijke exploitatie, bescherming van intellectuele eigendom (octrooiaanvraag en -beheer, licentie-overeenkomsten, auteursrechten) en de oprichting van spin-offbedrijven.

De associaties ontvangen via het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) subsidies van de Vlaamse overheid die bijdragen in de kosten van de interfaciewerking. Deze subsidie past in het ruimere geheel van inspanningen om de wisselwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs en economische actoren te versterken. De subsidie wordt verdeeld volgens een verdeelsleutel die rekening houdt met de verdeling van het wetenschappelijk personeel in VTE op basis van de VLIR personeelsstatistieken. Ze wordt aangewend voor de financiering van personeels-, werkings- en overheadkosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Interfacedienst	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Associatie KU Leuven	1.189.740,00	42,07 %	1.126.656,00	42,07 %	1.198.381,30	41,77 %	1.224.278,00	41,77 %	1.244.278,70	41,77%
AUGent	825.210,00	29,18 %	781.455,00	29,18 %	873.610,50	30,45 %	892.489,00	30,45 %	892.489,50	30,45%
AUHA	384.608,00	13,60 %	364.215,00	13,60 %	368.379,60	12,84 %	376.340,00	12,84 %	376.340,40	12,84%
AUHL	95.586,00	3,38 %	90.518,00	3,38 %	97.832,90	3,41 %	99.948,00	3,41 %	99.947,10	3,41%
UAB	332.856,00	11,77 %	315.206,00	11,77 %	330.795,70	11,53 %	337.945,00	11,53 %	337.944,30	11,53%
Totaal	2.828.000,00	100,00 %	2.678.050,00	100,00 %	2.869.000,00	100,00 %	2.931.000,00	100,00 %	2.931.000,00	100,00%

3.2 Expertisecel Wetenschapscommunicatie

De expertisecellen wetenschapscommunicatie zijn vijf entiteiten, opgericht binnen de vijf associaties van universiteiten en hogescholen, met als missie het populariseren van wetenschap en technologie voor schoolgaande jeugd, studenten en het grote publiek. Zij staan in voor de coördinatie van alle activiteiten van hun associatie op het vlak van wetenschapspopularisering en wetenschapscommunicatie.

In het kader van het Lissabonakkoord onderneemt de Vlaamse overheid sinds 1994 namelijk tal van initiatieven om het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap, techniek en technologische innovatie te verbreden. Dit met het oog op het verhogen van het aantal studenten binnen wetenschappelijke studierichtingen.

Sinds 2006 worden de instellingen van het hoger onderwijs als permanente actoren ingeschakeld op het vlak van wetenschapscommunicatie. Na een eerste overeenkomst tussen overheid en hogeronderwijsinstellingen (2005-2006), gevolgd door een overgangsjaar (2007), werd er een kaderovereenkomst op associatieniveau afgesloten die liep van 1 januari 2008 tot 31 december 2011. Deze overeenkomst werd van rechtswege nog verlengd.

Vanaf 2010 wordt de jaarlijkse maximale subsidie onderverdeeld in een sokkel en een variabel gedeelte, te berekenen volgens de formule die werd vastgelegd in de kaderovereenkomst. Aan de UAB wordt een bijkomende subsidie van 20.000,00 EUR toegekend, als onderdeel van de sokkel van de jaarlijkse maximale subsidie, voor de coördinatie van de Wetenschapswinkels. De subsidie kan uitsluitend besteed worden aan personeels-, werkings- en uitrustingskosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Expertisecel Wetenschapscommunicatie	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Associatie KU Leuven	874.000,00	40,86%	821.202,00	41,06%	691.212,00	40,23%	696.322,00	40,53%	698.188,00	40,64%
AUGent	591.581,00	27,66%	551.174,00	27,56%	479.000,00	27,88%	478.907,00	27,88%	488.566,00	28,44%
AUHA	310.699,00	14,53%	283.676,00	14,18%	238.175,00	13,86%	240.570,00	14,00%	244.411,00	14,23%
AUHL	121.776,00	5,69%	118.134,00	5,91%	111.595,00	6,50%	110.236,00	6,42%	113.216,00	6,59%
UAB	240.944,00	11,26%	225.814,00	11,29%	198.018,00	11,53%	191.965,00	11,17%	173.619,00	10,11%
Totaal	2.139.000,00	100,00%	2.000.000,00	100,00%	1.718.000,00	100,00%	1.718.000,00	100,00%	1.718.000,00	100,00%

3.3 Expertisenetwerk Lerarenopleiding

Het decreet van 15 december 2006 betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen heeft naast tal van veranderingen in de lerarenopleiding ook geleid tot de oprichting van zogenaamde expertisenetwerken lerarenopleiding. Een expertisenetwerk is een samenwerkingsverband van lerarenopleidingen uit de universiteit, de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs. Gekoppeld aan elke associatie werd een expertisenetwerk of een regionaal overlegplatform opgericht. Een beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid vormt het kader voor de activiteiten van elk van deze samenwerkingsverbanden. Voor de uitvoering van de overeenkomsten met de expertisenetwerken en de regionale platformen voorziet de Vlaamse overheid jaarlijks in middelen op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het toegekende budget bestaat uit een forfaitair bedrag en een variabel bedrag berekend op basis van diploma-aantallen.

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Expertisenetwerk Lerarenopleiding	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Associatie KU Leuven: ENW SoE	1.237.293,88	41,46%	1.206.620,65	41,94%	403.101,75	42,03%	1.288.581,36	44,79%	1.288.581,36	44,79%
AUGent: ENW AUGent	682.681,71	22,88%	652.782,11	22,69%	217.114,18	22,64%	660.144,87	22,95%	660.144,87	22,95%
AUHA: ELAnt	450.806,72	15,11%	413.488,83	14,37%	138.767,63	14,47%	473.492,14	16,46%	473.492,14	16,46%
AUHL: NOVELLe	423.157,15	14,18%	420.157,98	14,60%	140.017,22	14,60%	276.805,84	9,62%	276.805,84	9,62%
UAB: BEO	190.042,70	6,37%	183.950,43	6,39%	59.989,22	6,26%	177.975,79	6,19%	177.975,79	6,19%
Totaal	2.983.982,16	100,00%	2.877.000,00	100,00%	958.990,00	100,00%	2.877.000,00	100,00%	2.877.000,00	100,00%

3.4 Academisering

Sinds hun ontstaan spelen de associaties een cruciale rol in het academiseringsproces. Deze opdracht vereist bijkomende middelen, te verdelen over de budgetten onderwijs en onderzoek.

Voor de begrotingsjaren 2009, 2010 en 2011 wordt het aandeel van elke hogeschool berekend a rato van het aantal financierbare studenten in de academisch gerichte hogeschoolopleidingen op 1 februari 2005. De bedragen worden op het niveau van de associatie waartoe een hogeschool behoort samengeteld.

Voor het begrotingsjaar 2012 wordt het aandeel van elke hogeschool berekend conform het ministerieel besluit van 19 juli 2012¹ a rato van het aantal opgenomen studiepunten en het aantal uitgereikte diploma's in respectievelijk de academiserende kunstopleidingen en de andere academiserende opleidingen.

In 2009, 2010 en 2011 worden de bijkomende academiseringsmiddelen toegekend via de associaties. In enkele gevallen worden de bedragen overgemaakt aan de afzonderlijke hogescholen. Vanaf 2012 worden alle academiseringsmiddelen echter gestort op rekening van de hogescholen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die voor onderwijs werden toegekend via de OND-begroting.

Bijkomende academiseringsmiddelen OW	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel
Associatie KU Leuven	4.141.257,70	50,74 %	4.128.714,51	50,74 %	3.987.546,44	48,00 %
AUGent	1.700.444,24	20,84 %	1.695.293,87	20,84 %	1.730.728,40	20,84 %
AUHA	1.452.566,45	17,80 %	1.448.166,99	17,80 %	1.705.901,29	20,54 %
AUHL	435.117,21	5,33 %	433.799,32	5,33 %	442.866,45	5,33 %
UAB	431.853,40	5,29 %	430.545,39	5,29 %	439.544,52	5,29 %
Totaal	8.161.239,00	100,00 %	8.136.520,08	100,00 %	8.306.587,10	100,00 %

OW = onderwijs

Er wordt in een ondersteuning voorzien om de onderzoeksbetrokkenheid van de academisch gerichte hogeschoolopleidingen te versterken. Het gaat hierbij om de bevordering van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, de interdisciplinariteit en transdisciplinariteit van het gevoerde onderzoek, de valorisatie van onderzoeksresultaten en de samenhang met het bedrijfsleven. De bijkomende academiseringsmiddelen voor onderzoek worden in 2009, 2010 en 2011 door EWI opgevolgd en aangerekend op de EWI-begroting. Vanaf het begrotingsjaar 2012 worden ze opgevolgd door het departement Onderwijs en aangerekend op de OND-begroting.

¹ Ministerieel besluit van 19 juli 2012 tot wijziging van het ministerieel besluit van 28 februari 2012 houdende de versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen voor het begrotingsjaar 2012.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die bij ministerieel besluit voor onderzoek werden toegekend via de EWI-begroting.

Bijkomende academiseringsmiddelen OZ	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel
Associatie KU Leuven	3.762.950,00	50,17 %	3.574.810,00	50,17 %	3.762.950,00	50,17 %
AUGent	1.545.110,00	20,60 %	1.467.860,00	20,60 %	1.545.110,00	20,60 %
AUHA	1.404.170,00	18,72 %	1.333.950,00	18,72 %	1.404.170,00	18,72 %
AUHL	395.370,00	5,27 %	375.600,00	5,27 %	395.370,00	5,27 %
UAB	392.400,00	5,23 %	372.780,00	5,23 %	392.400,00	5,23 %
Totaal	7.500.000,00	100,00 %	7.125.000,00	100,00 %	7.500.000,00	100,00 %

OZ = onderzoek

3.5 Sport

Op basis van het sportdecreet van 3 april 2009² zijn de associaties verantwoordelijk voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van een sportaanbod. Voor de financiering van de uitvoering van hun sportbeleidsplan wordt voorzien in een jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Regering via BLOSO. De berekening van de subsidies gebeurt jaarlijks via een adviesnota aan de minister die de subsidies al dan niet toekent.

De subsidie van de associatie bestaat uit een vast en een variabel bedrag. Elke associatie die voldoet aan de subsidiëeringsvoorwaarden ontvangt een sokkelfinanciering van 48.000 EUR. Het andere deel van de subsidie is afhankelijk van het aantal ingeschreven studenten van de associatie op 1 februari van het voorgaande jaar.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toegekende subsidies.

Sport	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Associatie KU Leuven	291.413,48	36,43%	292.141,32	36,52%	292.628,67	36,61%	289.458,94	36,42%	291.980,35	36,50%
AUGent	212.605,08	26,58%	213.911,93	26,74%	213.321,95	26,69%	212.710,50	26,76%	210.648,97	26,33%
AUHA	136.138,34	17,02%	136.331,22	17,04%	136.296,07	17,05%	132.072,58	16,62%	136.610,42	17,08%
AUHL	74.760,52	9,35%	73.711,18	9,21%	73.406,70	9,18%	75.858,81	9,54%	76.006,08	9,50%
UAB	85.082,58	10,64%	83.904,34	10,49%	83.647,88	10,47%	84.753,44	10,66%	84.754,18	10,59%
Totaal	800.000,00	100,00%	799.999,99	100,00%	799.301,27	100,00%	794.854,27	100,00%	800.000,00	100,00%

3.6 Supercomputer

Een goede rekeninfrastructuur is essentieel om toponderzoek te kunnen uitvoeren. In 2007 werd door de Vlaamse overheid het Vlaams Supercomputercentrum (VSC) opgericht, dat officieel werd gelanceerd op 23 maart 2009. Dit virtueel centrum, dat de vijf Vlaamse universitaire associaties samenbrengt, heeft als opdracht het op elkaar afstemmen en integreren van de eigen supercomputerinfrastructuren (TIER2) en het ter beschikking stellen van hun expertise rond High Performance Computing (HPC) ten behoeve van publiek en privaat gefinancierd onderzoek.

Voor de voorbereidende fase (2008-2010) heeft de Vlaamse overheid een bedrag van 2,4 miljoen EUR uitgetrokken. In deze fase kon het VSC rekenen op een gecombineerde financiering van EWI en de Herculesstichting. Deze fase is de eerste aanzet om de bestaande infrastructuur af te stemmen en bijkomend gespecialiseerd personeel aan te trekken voor sensibilisering, opleiding en begeleiding van onderzoekers. In eerste instantie werd de bestaande supercomputerinfrastructuur van de partners verbonden via een

² Decreet van 3 april 2009 houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentenvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging.

optische netwerkverbinding. Op die manier kan elke onderzoeker waar ook in Vlaanderen gebruik maken van de infrastructuur. Naast de financiering van het voorbereidende traject werden er substantiële bedragen uitgetrokken voor de verdere uitbouw. Zo werd voor de investering in de nieuwe generatie supercomputers 10,2 miljoen EUR vastgelegd ten laste van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU-gelden). Het VSC-project wordt al jaren op ad hoc-basis gefinancierd.

De eerste Vlaamse supercomputer in deze reeks werd op het einde van 2012 in gebruik genomen en is ondergebracht bij de UGent, die belast is met de technische exploitatie. Hij heeft een prijskaartje van 4,2 miljoen EUR. De Vlaamse Regering heeft de Herculesstichting belast met het beheer van de TIER1 supercomputer en de financiering van de TIER2 clusters aan de universiteiten. Met de uitbouw van TIER1 supercomputers in de schoot van het VSC is Vlaanderen klaar om aansluiting te vinden bij grotere Europese initiatieven.

3.7 Andere

Naast de hierboven opgesomde subsidies die de associaties ontvangen zijn er ook een aantal kleinere projecten die worden gesubsidieerd door diverse overheden en die verschillend zijn van associatie tot associatie. Hieronder volgt een niet-exhaustieve lijst.

3.7.1 Ecocampus

De professionelen van morgen moeten beschikken over de nodige bagage om complexe vraagstukken over milieu en duurzame ontwikkeling aan te pakken. Hier is een onmiskenbare rol weggelegd voor de Vlaamse associaties.

Met het project Ecocampus, dat uitgaat van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) van de Vlaamse overheid, werden aan het hoger onderwijs forse impulsen gegeven om afgestudeerden af te leveren die milieubewust zijn en naar een duurzame maatschappij streven.

3.7.2 Brutus/Smart

BRUTUS staat voor 'BRUsselse TUtoren voor Scholieren'. Via dit project van de UAB kunnen studenten vanaf hun tweede bachelorjaar aan de VUB en EhB worden opgeleid tot tutor. Een tutor biedt kleine groepjes scholieren in het Brusselse secundair onderwijs extra ondersteuning bij het behalen van hun diploma.

Dit project is ingebed in de Specifieke Lerarenopleiding van de VUB in de vorm van een stage. Het project wordt gesteund door de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het kader van het Federaal Impulsfonds voor migrantenbeleid en op voorstel van minister Guy Vanhengel. Ook de Koning Boudewijnstichting en BNP Paribas reiken hiervoor subsidies aan.

BBRUTUS werkt samen met SMART, het tutoringproject van de HUB-EHSAL.

3.7.3 Taal tot de derde macht

Taal tot de derde macht in de lerarenopleiding is een project binnen het Brussels Expertisenetwerk Onderwijs, gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid. Het omvat meerdere deelprojecten met als hoofddoelstelling het opleiden van toekomstige vakleerkrachten tot taalgerichte lesgevers die werken aan contextrijk, interactief en taalondersteunend onderwijs.

3.7.4 Kunst

Associaties kunnen een werkingssubsidie ontvangen op basis van het kunstendecreet van 2 april 2004³. Dit geeft hen de mogelijkheid om een project op het vlak van de kunsten te realiseren afgerond in tijd en qua doelstelling. De UAB maakte reeds gebruik van deze mogelijkheid.

3.7.5 Droge Voeding Kassa 4

Droge Voeding Kassa 4 was een EWI-project, aangevraagd en uitgevoerd door onderwijskundigen en wetenschappers van de AUHL. Dit project werd gedeeltelijk gesubsidieerd door de Vlaamse overheid in het kader van het actieplan 'Wetenschap maakt knap'.

3.7.6 Kick Off the Campus

Kick Off the Campus luidt de officiële start in van het nieuwe academiejaar aan de UAB. Dit project bundelt alle welkomstactiviteiten op en rond de campussen. Gedurende de eerste twee weken worden de (nieuwe) studenten welkom geheten en gegidst door de verschillende campussen en diensten. De associatie ontvangt hiervoor subsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

4 Conclusies

- Voor hun **bedrijfsopbrengsten** zijn de associaties deels afhankelijk van de bijdragen van de partners (lidgelden) en deels van een rechtstreekse tussenkomst van de overheid (decretale toelage). Afzonderlijke projecten worden eveneens door de overheid of door andere instanties gefinancierd. De kosten en de opbrengsten van de vereniging worden niet beïnvloed door de projecten. De bewegingen rond de projecten zijn neutraal wat inkomsten en uitgaven betreft en indien er toch overschotten zijn dan worden ze via de bestemde fondsen in de jaarrekening tot uiting gebracht.
- Het bedrijfsoverschot van 2012 evolueerde naar een **bedrijfstekort** in 2013. De associaties boeken in 2013 samen een bedrijfstekort van 127.153 EUR. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een minopbrengst van 252.691 EUR t.o.v. 2012. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de brutomarge. Zowel de brutomarge van de Associatie KU Leuven, de AUHA als deze van de UAB is negatief. De AUGent en de AUHL realiseren in 2013 echter wel een positieve brutomarge.
- In het boekjaar 2013 realiseren de associaties samen een **financieel resultaat** van 12.919 EUR. De financiële opbrengsten dalen in 2013 met 38,93% en de financiële kosten stijgen met 57,16%. In 2013 realiseerden de associaties samen dan ook een financieel resultaat dat 10.226 EUR of 44,18% lager ligt dan in 2012.
- In 2013 geven het bedrijfstekort van 127.153 EUR en het financieel resultaat van 12.919 EUR samen een **tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening** van 114.234 EUR. Dit is 262.917 EUR of 176,83% minder dan in 2012.
- In 2012 boeken de associaties een positief uitzonderlijk resultaat. Dit is volledig toe te schrijven aan de uitzonderlijke opbrengsten van de AUHL. In 2013 zijn er echter noch uitzonderlijke opbrengsten, noch uitzonderlijke kosten en bedraagt het **uitzonderlijk resultaat** dus 0 EUR.
- Het resultaat dat de associaties uit hun activiteiten behalen is negatief. De associaties boeken in 2013 samen een **tekort van het boekjaar** van 114.234 EUR. Dit is 289.664 EUR of 165,12% minder dan in het boekjaar 2012.

³ Decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstenuitvoeringsorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal - artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten.

Dit tekort van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfstekort (9901), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Het **geaggregeerd bedrijfstekort** bedraagt 127.153 EUR. Hierin verwerft de AUHA met 99,62% het hoogste individuele aandeel en de AUHL met -59,93% het laagste.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) (JR9901) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de UAB (120,93%) en het kleinst bij de AUGent (99,21%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in het tekort van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 111,31%.

Het **geaggregeerd financieel resultaat** bedraagt 12.919 EUR. Hierin verwerft de AUHA het hoogste individuele aandeel (34,62%), gevolgd door de UAB (29,34%). De AUGent verwerft het kleinste individuele aandeel (4,37%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de AUGent (0,79%) en het kleinst bij de UAB (-20,93%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in het tekort van het boekjaar van de associaties samen bedraagt -11,31%.

Het **geaggregeerd uitzonderlijk resultaat** bedraagt 0 EUR.

- De **totale balanswaarde** van alle associaties samen bedraagt 4.768.089 EUR op 31 december 2013 tegenover 5.001.920 EUR op 31 december 2012. Deze daling met 233.831 EUR of 4,67% is uitsluitend toe te schrijven aan de vlottende activa.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen 105.390 EUR op 31 december 2013. Dit is een stijging t.o.v. 2012 met 65.218 EUR of 162,35%. Deze stijging is te verklaren door een stijging van de materiële vaste activa. De financiële vaste activa bleven status quo.

De **geaggregeerde vlottende activa** bedragen 4.662.700 EUR op 31 december 2013. Dit is een daling t.o.v. 2012 met 299.049 EUR of 6,03%. Deze daling is hoofdzakelijk het gevolg van de vermindering van het bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2012 op geaggregeerd niveau 4.397.500 EUR en daalt in 2013 met 15,51% naar 3.715.274 EUR.

De vaste activa bedragen 0,80% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012 en 2,21% van het balanstotaal in de jaarrekening 2013. De vlottende activa bedragen 99,20% in 2012 en 97,79% in 2013. Er is dus een beweging van de vlottende naar de vaste activa.

In het boekjaar 2013 bestaan de vaste activa uitsluitend uit materiële vaste activa en dan nog hoofdzakelijk uit installaties, machines en uitrusting. De vlottende activa bestaan voor 77,92% uit liquide middelen.

Het **geaggregeerd eigen vermogen** van de associaties bedraagt 2.385.102 EUR in 2012 en daalt met 4,79% naar 2.270.869 EUR in 2013. Dit is toe te schrijven aan een aanzienlijke daling van de overgedragen winst bij twee associaties. Bij de AUHA daalt de overgedragen winst het meest met 122.196 EUR, gevolgd door de Associatie KU Leuven met 121.867 EUR. Bij de drie andere associaties stijgt de overgedragen winst.

De bestemde fondsen van de AUGent stijgen in 2013 met 45.795 EUR. De bestemde fondsen van de UAB dalen met 34.390 EUR en de andere associaties bezitten geen bestemde fondsen.

In het boekjaar 2013 zien we een daling van de **geaggregeerde schulden** met 4,57%. De schulden op ten hoogste één jaar nemen af met 94.111 EUR of 3,64% t.o.v. 2012. Dit is toe te schrijven aan de substantiële daling van de schulden bij twee van de vijf associaties. Bij de UAB stijgen de handelsschulden met 1.052.895 EUR, gevolgd door de AUHA met 106.261 EUR en de AUHL met 20.191 EUR.

In 2012 bestaan de passiva voor 47,68% uit eigen vermogen en voor 52,32% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2013 toont minimale verschuivingen met 47,63% eigen vermogen en 52,37% schulden. Het eigen vermogen van de associaties neemt dus lichtjes af. De financiële onafhankelijkheid wordt daardoor echter niet significant kleiner.

